

**UCHWAŁA NR XCIV/706/2024
RADY MIEJSKIEJ W KAZIMIERZY WIELKIEJ**

z dnia 26 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027

Na podstawie art. 10g ust. 1 i ust. 8 oraz art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz w związku z art. 36 ust. 4, 7 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079), Rada Miejska w Kazimierzy Wielkiej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Strategię Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kazimierzy
Wielkiej

Wacław Piwudzki

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XCIV/706/2024
Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej
z dnia 26 marca 2024 r.

***Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej
Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska
na lata 2022–2027***

Luty 2024

Opracowano przy współpracy
Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta
i Gminy Kazimierza Wielka, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego
w Busku-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, władz samorządowych,
mieszkańców i innych interesariuszy z firmą InicjatywaLokalna.pl Sp. z o. o.

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Część wprowadzająca	8
1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju	8
1.2. Metodologia prac nad Strategią	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.....	11
2.1. Analiza SWOT	11
2.2. Wnioski	14
2.3. Drzewo problemów	21
2.4. Drzewo celów	22
3. Część programowa.....	24
3.1. Wizja, misja, cele	24
3.2. Plan operacyjny rozwoju.....	26
3.2.1. Projekty strategiczne	35
3.2.2. Opis podejścia zintegrowanego.....	90
3.2.3. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania	90
3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu	104
4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju	128
4.1. Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne obszaru	129
4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań.....	146
5. System realizacji Strategii.....	155
5.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju	156
5.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju.....	173
5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	174
6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych i innych podmiotów	179
6.1. Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa.....	179
6.2. Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny Strategii – partycypacja społeczna	183
6.3. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko i udział podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska w opracowaniu Strategii	187
Spis schematów	189
Spis tabel	189
Spis map	190
Spis rysunków.....	190

Wstęp

Zarządzanie danym obszarem wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności i rozwoju ponadlokalnego. Aby efektywnie nim zarządzać potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywał kierunki jego dalszego rozwoju. Działania właściwe ze strategicznego punktu widzenia mają większe znaczenie niż działania nastawione na przynoszenie natychmiastowych efektów. Zarządzanie strategiczne jest procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie Strategii, które ma na celu sprzyjanie wyższemu stopniowi zgodności organizacji, w tym wypadku Obszaru Strategicznej Interwencji, z jego otoczeniem zewnętrznym oraz zachowaniem spójności wewnętrznej, a co za tym idzie – osiągnięciem przyjętych celów strategicznych. Zmieniające się nowe uwarunkowania zewnętrzne, wynikające m.in. z celów i kierunków wsparcia jakie zaproponowała Komisja Europejska w ramach perspektywy finansowej 2021–2027 oraz zmieniające się podejście do finansowania i współpracy z samorządami, wynikające z polityk krajowych, wpłynęły na zmiany dokumentów strategicznych na wszystkich szczeblach administracji publicznej w kraju.

Niniejszy dokument stanowi strategię Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT) Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska (OSI ŚU) w rozumieniu ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079). Niniejsza strategia spełnia funkcję strategii terytorialnej zgodnie z art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060¹, w tym Strategii IIT zgodnie z wymogami Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce. Strategia terytorialna IIT zawiera następujące elementy:

- syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu, powiązanych z realizacją właściwego programu;
- listę projektów realizujących cele, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Strategii IIT.

Dodatkowo, dokument stanowi strategię rozwoju ponadlokalnego w rozumieniu *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.).

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 (Strategia Rozwoju OSI ŚU) określa główne cele i kierunki polityki rozwoju OSI ŚU, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze. Dodatkowo, zgodnie z wymogami ustawy o samorządzie gminnym, wyznacza obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i obszary strategicznej interwencji kluczowe dla OSI ŚU. W dokumencie zawarto również system realizacji strategii oraz ramy finansowe i źródła finansowania zaplanowanych zadań i projektów.

Gminy: Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój wraz z powiatami kazimierskim i buskim, zawarły *Porozumienie samorządowe z dnia 14 lipca 2021 roku określające zasady współpracy dotyczące Strategii rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*. Porozumienie to zostało zawarte na mocy partnerstwa zawiązanego wcześniej przez poszczególne samorzady oraz stosownych uchwał w sprawie podjęcia współpracy, celem współdziałania w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska oraz opracowania Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.

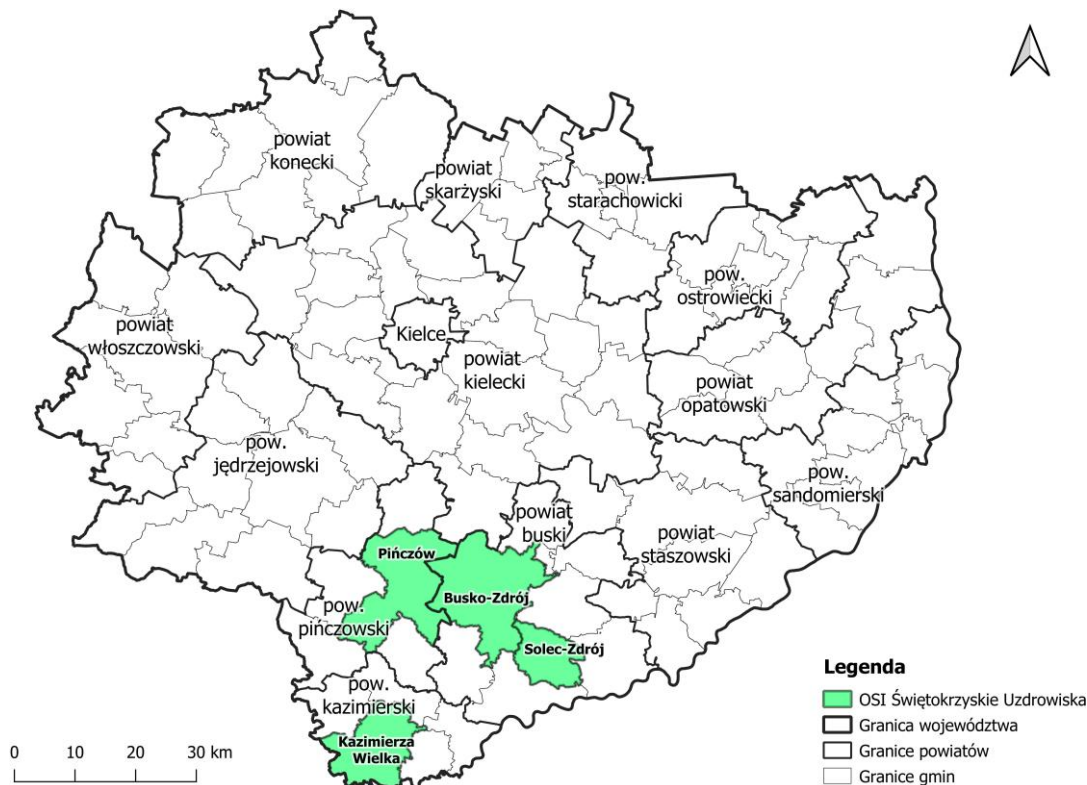
Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. Wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub/i przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych;
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne.

Obszar uzdrawiskowy został zaproponowany w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ jako gminy dysponujące zasobami wód leczniczych. W granicach OSI znalazły się gminy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów. Gminy te pełnią funkcję uzdrawiskową (Busko-Zdrój, Solec-Zdrój) oraz posiadają potencjał rozwojowy w zakresie uzdrawiskowym (Kazimierza Wielka, Pińczów)².

² *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*. Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Mapa 1 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na tle województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG, z wykorzystaniem programu QGIS 3.16.6 – Hannover

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. wyznaczono obszar turystyczno-uzdrowiskowy. Obszar ten obejmuje kompleks uzdrowiskowy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz miasto i gminę Pińczów oraz gminę Wiślica. Teren ten został zakwalifikowany do obszarów o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym, kształtowany w oparciu o potencjał lecznictwa uzdrowiskowego bazujący na zasobach wód mineralnych oraz walorach przyrodniczo-kulturowych Ponidzia.

Jako, że gminy: Busko-Zdrój oraz Solec-Zdrój są gminami uzdrowiskowymi, a także gminy: Pińczów i Kazimierza Wielka starają się o taki status, to warto zwrócić uwagę na to, iż dokumentem określającym funkcjonowanie tych gmin jest ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Ustawa ta zawiera między innymi: zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrowiskowego, kierunki lecznicze uzdrowisk, zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrowiskowym, zasady nadawania obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, zasady pozbawiania obszaru statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, zadania gmin uzdrowiskowych. Ponadto innym dokumentem regulującym funkcjonowanie uzdrowisk jest operat uzdrowiskowy. Operat to dokument, który zawiera najważniejsze dane dotyczące uzyskania przez miasto statusu uzdrowiska. Gmina Busko-Zdrój posiada operat uzdrowiskowy z dnia września 2008 r., natomiast Gmina Solec-Zdrój z czerwca 2008 r. Gmina Kazimierza Wielka, uzyskała status obszaru ochrony uzdrowiskowej na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz.

1132), w granicach sołectwa Cudzynowice, Donosy, Słonowice oraz terenu miasta Kazimierza Wielka. Gmina Pińczów posiada Operat uzdrowiskowy – Obszar ochrony uzdrowiskowej Pińczów z czerwca 2021 r. Kolejnym etapem było uzyskanie zgody Ministerstwa Zdrowia, która jest niezbędna do powstania stref uzdrowiskowych.

1. Część wprowadzająca

1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 (Strategia) stanowi odpowiedź samorządów gminnych i powiatowych na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju obszaru. Dokument ten, pozwoli zmierzyć się ze wspólnymi problemami i wyzwaniem oraz zdefiniować cele rozwoju, wykorzystujące wspólne szanse i potencjały samorządów tworzących OSI ŚU.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe, przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań, przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć, wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na Obszarze Strategicznej Interwencji we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Projekty te mają charakter zintegrowany – łączą różne sektory (społeczny, gospodarczy, środowiskowy), integrują kilka rodzajów interesariuszy (samorzady lokalne, podmioty prywatne, inne) i obejmują różne terytoria administracyjne (cztery gminy). Projekty strategiczne są ze sobą powiązane i komplementarne nie tylko względem siebie, ale też

w stosunku do już zrealizowanych inwestycji na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska, dzięki czemu ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia efektu synergii. Proces tworzenia Strategii umożliwił partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój”, już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru. Strategia zawiera również elementy, tj. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla obszaru.

Strategia Rozwoju OSI ŚU spełniająca wymogi dla strategii IIT, stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawną strategię rozwoju, stanowiącą element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

1.2. Metodologia prac nad Strategią

Opracowanie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk. Dyskusje obejmowały analizę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej gmin Obszaru Strategicznej Interwencji oraz możliwości ich dalszego rozwoju. Efektem prowadzonych rozmów było uzyskanie odpowiedzi na pytania: „dokąd zmierzamy?”, „co chcemy osiągnąć?” oraz „w jaki sposób chcemy to osiągnąć?”. Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom obszaru.

Pierwsze rozmowy dotyczące wspólnych działań, przedstawiciele samorządów partnerskich zaczęli prowadzić już w drugiej połowie 2020 r. Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii rozpoczęto w II kwartale 2021 r. Duże znaczenie i wpływ na ostateczny kształt dokumentu miały działania partycypacyjne i udział interesariuszy w pracach nad dokumentem.

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, do których należały:

- analiza danych zastanych (w tym analiza trendów / tendencji społeczno- gospodarczych i przestrzennych zachodzących na obszarze i jego otoczeniu w ostatnich latach wraz z określeniem konsekwencji i wyzwań rozwojowych);
- badanie ankietowe wśród mieszkańców;
- analizy strategiczne;
- spotkania warsztatowe Komitetu Sterującego OSI ŚU oraz Zespołu ds. Przygotowania Strategii OSI ŚU, składające się z władz i przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej;
- spotkania informacyjne, warsztatowe i konsultacyjne z przedstawicielami samorządu lokalnego, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami, przedsiębiorcami, w tym przedstawicielami branży uzdrowskiej i turystycznej.

Podstawą założeń Strategii jest *Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska* (Diagnoza), w której przedstawiono pogłębioną analizę społeczno-gospodarczą i przestrzenno- środowiskową samorządów Partnerstwa. Strategia powstała w oparciu o Diagnozę, a także na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych oraz spotkań organizowanych w trakcie procesu jej tworzenia. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt 1.0 *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, który został poddany konsultacjom społecznym.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę opracowania Strategii (a wcześniej również Diagnozy), należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego;
- dane i informacje pozyskane z gmin i powiatów oraz jednostek im podległych;
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie i Strategii;
- dane publikowane na serwisach Związku Miast Polskich (Monitor Rozwoju Lokalnego, System Analiz Samorządowych);
- wnioski z badania ankietowego;
- wnioski zebrane na podstawie przekazanych przez podmioty fiszek projektowych;
- wnioski z dyskusji podczas spotkań informacyjnych i warsztatów grupowych;

- inne dokumenty strategiczne gmin i ponadlokalne, a także publikowane raporty i opracowania eksperckie.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii ma charakter partycypacyjny.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

2.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedno z najpopularniejszych i najskuteczniejszych narzędzi analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2 Analiza SWOT OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska

MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
1.	Wzrastająca i stosunkowo wysoka ilość nowych budynków mieszkalnych;	1.	Malejąca liczba ludności wynikająca z ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji;
2.	Rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON;	2.	Struktura demograficzna ze znacznym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym;
3.	Występowanie złóż wód leczniczych;	3.	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malejąca i niższa niż średnia w województwie i Polsce;
4.	Wieloletnie tradycje przyrodolecznictwa;	4.	Mała liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych;
5.	Posiadanie statusu uzdrowiska przez Gminę Busko-Zdrój oraz Gminę Solec-Zdrój;	5.	Wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym niższy w 3 z 4 gmin OSI ŚU niż średnie w grupach porównawczych w MRL;
6.	Posiadanie statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej przez Gminę Kazimierza Wielka;	6.	Niezadowolająca aktywność społeczna mieszkańców;
7.	Działania zmierzające do uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej przez Gminę Pińczów;	7.	Niewystarczająca aktywność gospodarcza;
8.	Gleby średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej na terenie OSI ŚU – najlepsze w Gminie Kazimierza Wielka;	8.	Brak instalacji gazowej w Gminie Kazimierza Wielka oraz niski udział % korzystających z instalacji gazowej w Gminie Pińczów;
		9.	Udziały w podatkach stanowiących dochody

9. Wysoka atrakcyjność turystyczno-krajoznawcza; 10. Bogactwo walorów przyrodniczych, w tym znaczna powierzchnia obszarów chronionych; 11. Liczne obiekty zabytkowe; 12. Wysokie znaczenie uzdrowisk Busko-Zdrój i Solc-Zdrój na arenie krajowej i międzynarodowej; 13. Duża ilość szlaków turystycznych; 14. Wysoka liczba miejsc noclegowych przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie Solc-Zdrój i Gminie Busko-Zdrój; 15. Dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna oraz rekreacyjna; 16. Dobre położenie komunikacyjne (sieć drogowa łącząca gminy z większymi ośrodkami); 17. Wykwalifikowane kadry związane ze świadczeniem usług zdrowotnych w uzdrowisku.	budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla OSI ŚU niższe niż średnia w województwie i w Polsce; 10. Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa; 11. Duży poziom niskiej emisji – głównie z budynków jednorodzinnych opalanych paliwami stałymi; 12. Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców; 13. Brak zbudowanego atrakcyjnego wizerunku turystycznego OSI ŚU i marki rozpoznawalnej w skali kraju i na arenie międzynarodowej; 14. Niedostosowany system organizacji oraz zbyt mała liczba miejsc parkingowych w centrach miast; 15. Niewystarczająca oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych; 16. Słabe skomunikowanie publicznymi środkami transportu OSI ŚU wewnątrz i z innymi ośrodkami; 20. Niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna; 21. Brak większej dostępności dojazdu dla kuracjuszy poza transportem samochodowym.

SZANSE

ZAGROŻENIA

1. Członkostwo Polski w UE; 2. Wzrost u mieszkańców świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii; 3. Wzrost świadomości obywatelskiej; 4. Wskazanie gmin: Busko-Zdrój, Solc-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako OSI obszar uzdrowiskowy; 5. Wzrost ilości podróży krajowych Polaków; 6. Wzrost mobilności społeczeństwa; 7. Cyfryzacja życia codziennego; 8. Moda na zdrowy styl życia; 9. Wskazanie turystyki zdrowotnej jako inteligentnej specjalizacji województwa w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>; 10. Wzrost tożsamości lokalnej mieszkańców; 11. Trasa rowerowa łącząca wszystkie gminy wchodzące w skład OSI ŚU; 12. Region Pondzie o unikatowym potencjale krajoznawczo-rekreacyjnym jako atrakcyjny produkt turystyczny; 13. Powstanie nowej i atrakcyjnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej; 14. Szeroka promocja marki Świętokrzyskie Uzdrowiska.	1. Niska atrakcyjność inwestycyjna województwa świętokrzyskiego; 2. Ryzyka gospodarcze i społeczne związane z występowaniem pandemii COVID-19 lub innymi nieprzewidywanymi zdarzeniami; 3. Wykluczenie cyfrowe; 4. Wzrost kosztów życia mieszkańców; 5. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych; 6. Zmiany klimatu; 7. Emigracja mieszkańców Polski; 8. Depopulacja województwa świętokrzyskiego; 9. Zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję; 10. Odkrycie złóż wód leczniczych w innych rejonach Polski i ich wykorzystanie; 11. Utrata statusu gminy uzdrowiskowej ze względu na niespełnienie wymagań środowiskowych; 12. Niepewna sytuacja w zakresie finansowania usług uzdrowiskowych oraz finansowania rozwoju turystyki; 13. Spadek średniej długości życia.

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia OSI ŚU możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują bądź mogą oddziaływać na obszar. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które stoją przed obszarem. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysunąć następujące wnioski:

Największymi atutami OSI ŚU są: walory uzdrowiskowe dzięki występowaniu złóż wód i naturalnych surowców leczniczych, walory środowiska przyrodniczego, dostępność infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej oraz położenie, a także posiadanie korzystnych warunków do rozwoju gospodarczego. Rozwój różnego rodzaju działalności gospodarczych powinien opierać się na potencjale jaki tworzy sektor uzdrowiskowy i turystyczny. Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzenie zdrowego trybu życia wskazują na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, które będą skierowane zarówno do mieszkańców, jak i turystów. Warto poszerzyć ofertę bezpiecznych ścieżek i tras rowerowych oraz szlaków pieszych. Należy zadbać o to, aby kuracjusze, turyści, którzy w dużym stopniu wpływają na wysokość dochodów gmin, mieli możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

Największymi słabościami OSI ŚU są: niska aktywność gospodarcza mieszkańców, a co za tym idzie mała liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie OSI ŚU w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej. Przekłada się to na niskie dochody własne budżetu gminy. Na analizowanym terenie widoczny jest też problem dużego poziomu niskiej emisji, słabo rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna, niedostosowany system organizacji ruchu oraz zbyt mała liczba miejsc parkingowych, słaba oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych, słabe skomunikowanie publicznymi środkami transportu OSI ŚU z innymi ośrodkami. Problemem obszaru jest także niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna oraz wykorzystanie potencjału. Z punktu widzenia mieszkańców oraz turystów istotna jest dostępność miejsc parkingowych. Wzrost liczby kuracjuszy i turystów, jaki ma szanse nastąpić w najbliższych latach, musi przełożyć się na większą liczbę miejsc parkingowych.

Największe szanse na rozwój OSI ŚU to: wskazanie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* jako wojewódzkiego obszaru strategicznej interwencji, rozwój Internetu oraz nowoczesnych dróg komunikacji i promocji, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym oraz publicznym, wzrost ilości podróży krajowych, a także możliwość powiększenia oferty uzdrowiskowej, z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej i wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej w obszarze przedsięwzięć prozdrowotnych. Szansą na rozwój jest także wzrost ilości pobyków krótko i długoterminowych na obszarze OSI ŚU, jako utrzymanie trendu związanego z pandemią COVID-19.

Największe zagrożenia w rozwoju OSI ŚU to: depopulacja mieszkańców województwa, zbyt niska atrakcyjność inwestycyjna regionu przy jednoczesnym braku rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców. Pojawiają się także problemy z szeroko pojętym wykluczeniem cyfrowym oraz zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja,

zanieczyszczanie środowiska). Dużym zagrożeniem dla rozwoju obszaru uzdrowiskowego jest utrata statusu gmin uzdrowiskowych ze względu na niespełnienie wymagań środowiskowych. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego jest niewątpliwie ważnym czynnikiem determinującym wybór tego obszaru, jako celu leczenia wielu kuracjuszy, należy zatem dbać o to, aby stan ten nie ulegał pogorszeniu.

2.2. Wnioski

Przeprowadzona analiza danych statystycznych dla OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska oraz porównanie ich do danych dla gmin sąsiednich, województwa, kraju, a także porównanie niektórych ze wskaźników do wartości dla gmin pełniących podobne funkcje – o charakterze uzdrowiskowym, dają możliwość zobrazowania obecnej sytuacji obszaru oraz określenia kierunków rozwoju. Podczas tworzenia *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska* nie były dostępne wszystkie dane za 2020 r., dlatego też w dokumencie tym odniesiono się do danych z 2019 r. Ważnym powodem jest również pandemia COVID-19, przez którą rok 2020 był szczególnie – pandemia spowodowała załamanie gospodarcze i trudną sytuację na rynku pracy, wpływając negatywnie także na obszar uzdrowiskowy, w związku z czym przedstawianie danych dla tego roku mogłoby powodować błędną interpretację sytuacji w poszczególnych obszarach funkcjonowania gmin.

Jednym z największych problemów gmin wchodzących w skład OSI ŚU jest sytuacja demograficzna: spadek liczby mieszkańców, starzejące się społeczeństwo, niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji. Należy również dodać, że w *Prognozie ludności gmin na lata 2017–2030*, sporządzonej przez GUS w 2017 roku, przewidziano dla gmin OSI ŚU w całym okresie prognozowanym (do 2030 r.) utrzymanie się ujemnego przyrostu naturalnego ludności, a także salda migracji z wyjątkiem Gminy Solec-Zdrój, gdzie saldo będzie na poziomie dodatnim. W gminach: Pińczów oraz Solec-Zdrój prognozuje się wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. We wszystkich gminach wchodzących w skład OSI ŚU prognozuje się jednak spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym ma znaczny wpływ na sytuację na rynku pracy – udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, pomimo że od 2015 roku maleje, to nadal jest wyższy niż średnia dla Polski. Respondenci w ankietach zaznaczyli (03–15.08.2021 r.), iż dostęp do miejsc pracy na terenie OSI ŚU jest na niskim poziomie. Starzejące się społeczeństwo oznacza większe zapotrzebowanie na usługi medyczne. Wzrost liczby osób starszych wiąże się z koniecznością stworzenia odpowiedniej infrastruktury i oferty dla tej grupy społecznej (powstanie klubów seniora, domów opieki). Z drugiej strony – wzrost ilości ludzi starszych nie zawsze należy traktować jako złą sytuację, ponieważ emeryci na ogół posiadają stały dochód (emerytura) i generują popyt na wiele usług, które mogą świadczyć dla nich osoby w wieku produkcyjnym.

Wysokie wartości wskaźników dotyczące budownictwa na terenie OSI świadczą o tym, że ludność chętnie buduje swoje domy na tym obszarze. Najwyższe wartości tych wskaźników posiada Gmina Busko-Zdrój, gdzie osiedla się dużo osób w wieku 60+.

Zaobserwowano, że liczną grupę stanowią np. mieszkańcy śląska, którzy emeryturę chcą spędzić na obszarze Ponidzia. Istotny jest więc rozwój funkcji mieszkaniowej obszaru Partnerstwa. W związku z tym należy dążyć do zaspokojenia potrzeb związanych z przygotowaniem atrakcyjnych terenów pod zabudowę, zgodnie z zapotrzebowaniem adekwatnym w poszczególnych gminach, wyposażonych w infrastrukturę komunikacyjną, techniczną, z łatwym dostępem do podstawowych usług. W związku z tym, że jednym z powodów osiedlania się nowych mieszkańców są uzdrowiskowe i krajobrazowe walory obszaru, należy dążyć do ich wykorzystania, m.in. poprzez wyznaczanie punktów widokowych oraz prowadzących do nich szlaków komunikacyjnych, w tym pieszych i rowerowych. Osiedlanie się nowych mieszkańców i dążenie do wysokiej atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania, generuje jednak też pewne wyzwania dla samorządów: konieczne jest zapewnienie jak najwyższej jakości i dostępności usług społecznych oraz zdrowotnych. Osoby starsze przybywają na te obszary dla walorów uzdrowiskowych – zjawisko to może stać się jednym z kierunków rozwoju gmin wchodzących w skład OSI ŚU. Na obszarze tym dodatkowo pojawiają się i coraz liczniej pojawiać się będą turyści i kuracjusze. Istotne jest wspieranie ich integracji i zachęcanie do aktywności społecznej.

Nie bez znaczenia jest także zapewnienie odpowiedniej infrastruktury. Działania dążące do modernizacji i rozbudowy infrastruktury, dostęp mieszkańców do nowoczesnych technologii (budowa światłowodu, dostęp do e-technologii), nowoczesnej edukacji oraz stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, budownictwa mieszkaniowego oraz poprawa sieci komunikacyjnej wewnątrz obszaru stanowią wyzwanie dla lokalnych samorządów. Istotny w tych czasach jest również dostęp do szybkiego Internetu, dzięki czemu możliwe jest wykonywanie przez mieszkańców pracy zdalnej. Poprawa wskazanych obszarów priorytetowych w znaczny sposób wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców OSI ŚU przy wykorzystaniu posiadanych walorów i potencjału.

Niezbyt korzystnie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska wypada w obszarze gospodarki. Pomimo że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w badanym okresie systematycznie wzrasta, nadal wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa i Polski. Również liczba podmiotów nowo zarejestrowanych oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest niższa w porównaniu z województwem świętokrzyskim oraz Polską. W ankiecie respondenci zaznaczyli, iż na OSI ŚU występuje problem z warunkami do rozwoju działalności gospodarczej. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. Respondenci w ankietach zwrócili uwagę na to, aby na terenie OSI ŚU stworzyć dogodne warunki do rozwoju działalności gospodarczych. Warto wspomnieć, że na obszarze funkcjonują klastry uzdrowiskowe, przyciągające do regionu nowe firmy i wykwalifikowane kadry. Należą do nich: „Świętokrzyski Trójkąt Uzdrowiskowy”, „Innowacyjny Klaster Zdrowie i Turystyka”, „Uzdrowiska – Perły Polski Wschodniej” oraz „Uzdrowiska Świętokrzyskie”.

Pod kątem analizy przestrzennej należy zwrócić uwagę na takie kwestie jak charakterystyka zabudowy, ład/chaos przestrzenny i ewentualne konflikty w zagospodarowaniu przestrzennym. W hierarchii sieci osadniczej Gminy Busko-Zdrój

nadrzędny i centralny ośrodek stanowi Miasto Busko-Zdrój, będące podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej. W mieście rozpoznaje się tereny zabudowy niskiej i wysokiej. Zasoby mieszkaniowe w gminie są własnością prywatną i wymagają często modernizacji. Na obszarach wsi (gmina posiada 47 sołectw) nie wyznacza się jednak obszarów do kompleksowych procesów rehabilitacji zasobów.³ Zgodnie z danymi Monitora Rozwoju Lokalnego⁴ (MRL), liczba mieszkańców w przeliczeniu na km² powierzchni gminy (zwartość) wynosi tutaj 132 (dane za 2021 r.), co stanowi znacznie wyższą wartość niż średnia dla gmin w grupie porównawczej (gminy miejsko-wiejskie, funkcje pozarolnicze). Wartość ta jednak corocznie maleje (w 2017 r. – 138). Na rozpraszanie zabudowy może wpływać niewielki udział powierzchni gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego: w 2021 r. było to 25,4%.

W Gminie Solec-Zdrój istnieje 19 sołectw. Układ przestrzenny zabudowy sołectw stanowią utrwalone wzdłuż dróg, ciągi zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, w enklawach której występuje zabudowa usługowa o charakterze podstawowym, związana z działalnością gospodarczą ludności. Występuje niewielki stopień rozproszenia zabudowy. Na zwarty charakter zabudowy ma wpływ stan techniczny sieci dróg oraz istniejące elementy infrastruktury technicznej. Jedynie w miejscowości gminnej Solec-Zdrój występuje ukształtowany ośrodek usługowy. Zwiększeniu winny ulec zarówno tereny przewidziane pod zabudowę zagrodową i jednorodziną wraz z towarzyszącą jej zabudową usługową w zakresie usług podstawowych, jak też tereny związane z podstawową funkcją gminy – tj. uzdrowiskową.⁵ Zgodnie z MRL liczba mieszkańców w przeliczeniu na km² powierzchni gminy (zwartość) wynosi tutaj 58 (dane za 2021 r.) co stanowi znacznie wyższą wartość niż średnia dla gmin w grupie porównawczej (gminy wiejskie, funkcje pozarolnicze). W gminie w wysokim stopniu stosowane są instrumenty planowania przestrzennego – udział powierzchni gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2021 r. wyniósł 99,8%. W związku z występowaniem form ochrony przyrody konieczne jest zachowanie zgodności funkcji turystycznej z pozostałymi funkcjami i eliminowanie istniejących i potencjalnych konfliktów.

Na terenie Gminy Pińczów przeważa zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Zwarta zabudowa wielorodzinna znajduje się na terenie miasta Pińczów oraz w sołectwie Leszcze (Gacki Osiedle). Miasto Pińczów, w strukturze gminy jest najsilniej wyodrębnione pod względem przestrzennym. Wynika to z jego funkcji centrotwórczej i ponadlokalnej. Jest ono ośrodkiem administracyjnym, mieszkaniowym oraz usługowym i oświatowym. Obecna struktura miasta oparta jest o historyczny układ urbanistyczny, który stanowi ośrodek centralny. Część centralną miasta okala zabudowa mieszkaniowa i usługowa. Zabudowa mieszkaniowa miasta Pińczowa to głównie zabudowa jednorodzinna, w strefie centralnej znajdują się kilkukondygnacyjne kamienice. Zabudowa wielorodzinna, występująca w formie zabudowy z elementów prefabrykowanych, zlokalizowana jest w kilku miejscach miasta, zarówno w strefie centralnej, przedmieść oraz w północnej i wschodniej. Na terenie miasta występują rezerwy terenowe pod nowe budownictwo. Rozmieszczenie miejscowości na

³ SUiKZP przyjęte *Uchwałą Nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 04.03.2005 r.*

⁴ *gminy.monitorrozwoju.pl*, inf. z dnia 12.04.2023 r.

⁵ SUiKZP przyjęte *Uchwałą Nr XXXIV/159/10 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 11 stycznia 2010 r.*

terenie gminy jest w miarę równomierne. W obrębie wsi występuje przewaga zabudowy siedliskowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. Obserwuje się w niektórych miejscowościach rozproszenie zabudowy – szczególnie zabudowy siedliskowej, część natomiast ma układ zwarty. We wsiach występują rezerwy terenowe pod nowe budownictwo. Należy zatrzymać tendencję (wynikającą z przyczyn własnościowych) do zabudowywania terenów wzdłuż głównych dróg, ponieważ prowadzi to do rozproszenia zabudowy, jest nieekonomiczne (ze względu na uzbrojenie terenu). Ten sposób zabudowy, nie pozwala na racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ponieważ uniemożliwia wprowadzanie nowych dróg dojazdowych do terenów usytuowanych w drugiej linii zabudowy, od drogi głównej. Skutkuje to konfliktami zarówno społecznymi jak i przestrzennymi oraz do zatrzymania inwestycji drogowych, a także przemyka otwarcia widokowe i zakłóca równowagę przyrodniczą. Na terenie gminy występuje wiele złóż kopalnianych, m.in. Uników-Galów-Szaniec – złoża gipsów i anhydrytów, które z punktu widzenia ochrony środowiska należą do konfliktowych ze względu na ich położenie w obszarach chronionych.⁶ Zgodnie z MRL liczba mieszkańców w przeliczeniu na km² powierzchni gminy (zwartość) wynosi tutaj 92 (dane za 2021 r.), co stanowi znacznie wyższą wartość niż średnia dla gmin w grupie porównawczej (gminy miejsko-wiejskie, gospodarka ekstensywna). W gminie w stosunkowo niskim stopniu stosowane są instrumenty planowania przestrzennego – udział powierzchni gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2021 r. wyniósł 22,3%.

Gmina Kazimierza Wielka to teren typowo rolniczy, gdzie największy areał zajmuje uprawa pszenicy i jęczmienia. Zarówno na obszarze miasta jak i części wiejskiej gminy, nie występuje jednorodna funkcja mieszkaniowa. Największa koncentracja zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej występuje na terenie miasta Kazimierza Wielka. Obszar gminy posiada niekorzystny dla sieci osadniczej, bardzo wysoki stopień rozproszenia zabudowy siedliskowej. Spośród 42 sołectw na terenie gminy, tylko 19 wsi posiada zabudowę skupioną, tzw. ulicówkę obustronną lub jednostronną, lub zabudowę gniazdową. Uporządkowana i wykształcona zabudowa wsi znajduje się jedynie w północnej części gminy. Zabudowania wielorodzinne na terenie wiejskim występują jedynie na terenach dawnych PGR (Podolany, Łękawa), na terenie dawnej cegielni (Odonów) i na terenie Cudzynowic. W gminie zidentyfikowano problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania terenu, m.in.: lokalizacja zabudowy na obszarach o niekorzystnych warunkach fizjograficznych, brak większych rezerw terenów budowlanych, przeznaczonych na cele rozwoju przedsiębiorczości związanej z obsługą rolnictwa, brak podstawowych obiektów usługowych w części sołectw, lokalizacja znacznej ilości zabudowy w strefach uciążliwości od istniejących dróg, nakładanie się ruchu lokalnego i miejscowego na obszarze miasta, powodujące zaburzenia w ruchu pojazdów oraz ruchu pieszym.⁷ Zgodnie z MRL liczba mieszkańców w przeliczeniu na km² powierzchni gminy (zwartość) wynosi tutaj 110 (dane za 2021 r.), co stanowi znacznie wyższą wartość niż średnia dla gmin w grupie porównawczej (gminy miejsko-wiejskie, intensywna funkcja rolnicza). W gminie w bardzo niskim stopniu stosowane są instrumenty planowania przestrzennego – udział

⁶ Zmiana nr 2 SUiKZP wprowadzona *Uchwałą nr XLV/465/2022 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 31 sierpnia 2022 r.*

⁷ SUiKZP przyjęte *Uchwałą nr LIV/421/2022 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 28 stycznia 2022 r.*

powierzchni gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2021 r. wyniósł 6,8%.

OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska wyróżnia się dużą atrakcyjnością turystyczną zarówno pod względem występujących na tym obszarze walorów przyrodniczych, jak i kulturowych. Dzięki istniejącemu potencjałowi – turystyka, głównie uzdrowiskowa w gminach Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, stanowi istotną gałąź gospodarki. W celu stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi turystyki także dla Gminy Pińczów i Gminy Kazimierza Wielka, konieczne jest podjęcie szeregu działań dotyczących rozbudowy lub poprawy standardu istniejącej infrastruktury turystycznej, m.in.: bazy noclegowej, gastronomicznej, budowy ścieżek i tras rowerowych, umożliwiających dojazd do miejsc rekreacji, czy też łączących miejsca atrakcyjne turystycznie na obszarze czterech gmin oraz powiatów Partnerstwa. Przez obszar OSI ŚU przebiegają liczne szlaki turystyczne. Stworzenie wspólnej trasy rowerowej, łączącej obszar OSI ŚU, stanowiłoby dużą atrakcję nie tylko dla mieszkańców, ale również odwiedzających i turystów. Współpraca pomiędzy poszczególnymi partnerami w zakresie wypracowania produktu turystycznego, działań w zakresie promocji, stanowi warunek konieczny do osiągnięcia sukcesu. Ważne są także walory dziedzictwa kulturowego. Przyciągają one nie tylko turystów i odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji mieszkaniowej w gminach. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa (zarówno przyrodniczego, jak i krajobrazowego). Ważne jest podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska naturalnego. Najistotniejszym potencjałem obszaru jest walor uzdrowiskowy. Partnerstwo i współpraca czterech gmin i dwóch powiatów stworzy duże możliwości rozwojowe dla całego obszaru. Respondenci w badaniu ankietowym przeprowadzonym na etapie diagnostycznym zaznaczyli, iż głównym priorytetem dla rozwoju OSI ŚU powinna być turystyka i rozwój uzdrowisk. Konieczne jest stworzenie warunków do wysokiej jakości opieki uzdrowiskowej, opartej na istniejących potencjałach i innowacjach. Partnerstwo powinno dbać o wysoką jakość zasobów endogenicznych, a zwłaszcza przyrodniczych, a także wykorzystywać słońce (duża liczba dni słonecznych w roku) i dążyć do zmniejszenia poziomu niskiej emisji. Należy stworzyć atrakcyjną, dostępną i funkcjonalną zieloną przestrzeń publiczną na całym obszarze. W celu zapewnienia atrakcyjnych warunków życia dla każdej grupy wiekowej mieszkańców OSI ŚU, a także by wzbudzić wśród młodych ludzi sentyment do tego obszaru, aby po ewentualnej emigracji chcieli tutaj wrócić, konieczne jest wypełnienie przestrzeni kulturą, rekreacją i sportem.

Starzejące się społeczeństwo OSI ŚU powinno być traktowane jako potencjał rozwoju, a nie problem. Mieszkańcy są coraz zdrowsi i coraz dłużej żyją – jest to pozytywna cecha. Starsze osoby są coraz dłużej aktywne zarówno zawodowo, jak i społecznie, angażują się w różnego rodzaju przedsięwzięcia, chętnie zagospodarowują swój czas wolny, szukają atrakcji dostosowanych do ich potrzeb i wieku. Paradoksalnie zwiększanie liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest szansą na zatrzymanie ludzi młodych, którzy będą świadczyć usługi na ich rzecz. Wyzwaniem i jednocześnie szansą na rozwój jest dostosowanie i poszerzenie usług do potrzeb osób dojrzałych i stworzenie dla nich przyjaznego miejsca idealnego do życia.

Bardzo ważna jest partycypacja społeczna – budowanie wśród mieszkańców poczucia, że są gospodarzami swoich miejscowości, miast i gmin, od których zależy ich rozwój i którzy mogą współdecydować o sprawach związanych z tym rozwojem (obecnie takiego poczucia nie ma większość mieszkańców). Istnieje wiele gotowych narzędzi, które mogą zostać z powodzeniem wdrożone w strukturach administracyjnych w celu budowania partnerskich relacji z mieszkańcami. Zaangażowanie mieszkańców do aktywności na rzecz gmin to wyzwanie, które należy i warto podjąć.

OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska powinien wykorzystać szansę na rozwój, jaką dają fundusze unijne. Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych projektów oraz zawiązywanie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego, jeśli zostaną odpowiednio wykorzystane do pobudzania przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju – mogą przynieść wymierne korzyści w postaci zwiększonych dochodów mieszkańców oraz wpływów do budżetu gmin. Ponadto środki finansowe mogą zostać wykorzystane do samorozwoju mieszkańców, zapewnienia wysokich standardów w zakresie usług publicznych czy rozbudowy infrastruktury.

Wśród deficytów i barier hamujących rozwój obszaru, wynikających z przeprowadzonego procesu diagnozy, wymienić można m.in.:

- niekorzystną strukturę demograficzną z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym (postępujący proces starzenia się społeczeństwa/spadek liczby ludności) – to bariera, którą należy przekształcić w potencjał do rozwoju i wyzwanie dla samorządów oraz pozostałych sektorów gospodarki. Problemem nie jest sam fakt dużej liczby osób starszych – to oni płacą większość podatków od osób fizycznych, wydają na rynku pieniądze na usługi, są aktywni społecznie. Seniorzy są potencjalnymi nowymi mieszkańcami osiedlającymi się z zewnątrz, a problemem są niewystarczająco dostosowane do ich potrzeb przestrzenie, obiekty i usługi publiczne;
- pogłębiający się ujemny przyrost naturalny;
- niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, wynikające z obecnego systemu i kierunku kształcenia młodych ludzi;
- brak kompleksowego systemu e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy, szczególnie istotnego w dobie pandemii i możliwych tego typu sytuacjach kryzysowych w przyszłości;
- brak na terenie OSI ŚU szkół o kierunkach kształcących fizjoterapeutów, masażystów, rehabilitantów, wyspecjalizowaną kadrę medyczną oraz niskie zarobki w tych branżach, powodujące odpływ młodych ludzi, którzy potencjalnie mogliby tworzyć przyszlą kadrę pracowniczą sektora uzdrowiskowego;
- niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, co wiąże się z odpływem młodych ludzi i brakiem siły roboczej w kluczowych gałęziach gospodarki regionu;
- brak sprzężenia zwrotnego: nauka – instytucje rozwojowe – praktyka (problemy z praktyczną nauką zawodu i zdobywaniem doświadczenia zawodowego);
- niewystarczający budżet przeznaczony na kulturę i promocję obszaru;

- barierę instytucjonalno-informacyjną wyrażającą się brakiem instytucji otoczenia biznesu i zakłóceniami w przepływie informacji w zakresie kierunków polityki gospodarczej;
- niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności;
- niekorzystną sytuację w sferze środowiskowej – malejące wskaźniki rozwoju w tym wymiarze;
- niewystarczającą dostępność i jakość usług komunalnych;
- niedostatecznie wykorzystany potencjał przyrodniczy i turystyczny.

Potencjały obszaru to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynosić korzyści w postaci dochodów lub wartości dodanej dla mieszkańców i innych interesariuszy Partnerstwa, w tym lepszej jakości ich życia. Najważniejsze potencjały rozwojowe OSI ŚU to m.in.:

- zasoby instytucjonalne, w tym Buskie Samorządowe Centrum Kultury, Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury, Kazimierski Ośrodek Kultury, Gminne Centrum Kultury w Solcu-Zdroju, Centrum Informacji Turystycznej w Busku-Zdroju, Pińczowie i Kazimierzy Wielkiej, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku-Zdroju, Kazimierski Zakład Gospodarki Komunalnej, „Wodociągi Pińczowskie”, Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pińczowie, Kazimierski Ośrodek Sportowy, urzędy miejskie, urząd gminy, czy starostwa;
- tereny inwestycyjne przewidziane pod zabudowę uzdrowiskową jak np. sanatoria, obiekty uzdrowiskowe, zabiegowo-rehabilitacyjne;
- wyznaczone strefy „A” ochrony uzdrowiskowej;
- lokalizacja licznych obiektów ochrony zdrowia, oświaty, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych;
- naturalne zasoby lecznicze: wody siarczkowe (zaliczane do bardzo rzadko spotykanych), solanka jodkowo-bromkowa oraz borowina;
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe;
- korzystne warunki do rozwoju gospodarczego;
- liczne formy ochrony przyrody;
- wieloletnia tradycja i ugruntowana pozycja uzdrowiskowa gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój;
- zasoby wpływające na rozpoznawalność obszaru, w tym atrakcje i zasoby ludzkie (znane osobistości z przeszłości i obecnie), m.in. jedna z największych w Polsce tężnia solankowa w Busku-Zdroju.

2.3. Drzewo problemów

Wykorzystując zgromadzone dane ilościowe i jakościowe wskazano problem kluczowy dla rozwoju OSI ŚU, a więc taki, który generuje najwięcej trudności, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Dla problemu kluczowego przeprowadzono również analizę przyczynowo-skutkową (tabela 3).

Tabela 3 Drzewo problemów

GLÓWNE PRZYCZYNY	PROBLEM KLUCZOWY	GLÓWNE SKUTKI
<ul style="list-style-type: none">• Ograniczenia inwestycyjne wynikające z istnienia stref uzdrowiskowych;• Niedobór wykwalifikowanej kadry pracowniczej;• Niedopasowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy;• Niedostateczny dostęp do szerokopasmowego Internetu;• Niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego;• Brak kompleksowych działań wspierających rozwój przedsiębiorczości;• Niewystarczająca promocja przedsiębiorczości;• Niewystarczające warunki do rozwoju działalności gospodarczej.	<p>Niewystarczający poziom przedsiębiorczości mieszkańców i uzyskiwanych przez nich dochodów</p>	<ul style="list-style-type: none">• Spadek potencjału społecznego (odpływ ludzi młodych);• Niedostateczna liczba istniejących przedsiębiorstw i niewielka liczba nowo zakładanych przedsiębiorstw;• Nisko płatne miejsca pracy;• Niski udział dochodów własnych gmin;• Niskie wpływy do budżetu gmin z tytułu podatku;• Niewystarczający standard i jakość życia mieszkańców;• Niska różnorodność i atrakcyjność ofert pracy.

Źródło: Opracowanie własne

2.4. Drzewo celów

Tabela 4 stanowi transformację drzewa problemów. Przedstawia ona cel główny (wizja) *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*, opisujący stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia Strategii i będący efektem osiągnięcia celów strategicznych wskazujących generalny kierunek rozwoju.

Tabela 4 Drzewo celów

ŚRODKI	CEL STRATEGICZNY	EFEKTY
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca samorządów tworzących OSI ŚU; • Zawijazywanie partnerstw międzysektorowych; • Powstanie Uzdrowiska Pińczów i Uzdrowiska Kazimierza Wielka; • Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców; • Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy; • Tworzenie terenów inwestycyjnych; • Wspieranie procesu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych przez mieszkańców; • Zwiększenie dostępności do szybkiego Internetu; • Wdrażanie założeń srebrnej gospodarki; • Wdrażanie Programu Dostępność Plus; • Tworzenie nowych atrakcji turystycznych; • Program kreowania i wsparcia oddolnych inicjatyw mieszkańców; • Wspieranie procesu transformacji branży uzdrowiskowej; • Ograniczenie niskiej emisji; • Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego; • Tworzenie atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego; • Tworzenie infrastruktury komunalnej ograniczającej negatywny wpływ człowieka na środowisko naturalne; • Cyfryzacja usług publicznych; • Zwiększenie dostępności i jakości podstawowej opieki zdrowotnej; • Tworzenie atrakcyjnych warunków do 	<p><i>Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost rozpoznawalności Świętokrzyskich Uzdrowisk na arenie krajowej i międzynarodowej; • Atrakcyjna oferta turystyczna; • Podniesienie jakości życia mieszkańców; • Wzrost liczby miejsc pracy; • Wzrost dochodów mieszkańców; • Wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw; • Estetyczna i funkcjonalna przestrzeń publiczna; • Wzrost aktywności społecznej; • Oferta innowacyjnych usług uzdrowiskowych; • Wzrost liczby mieszkańców; • Wzrost liczby kuracjuszy i turystów.

- osiedlania się nowych mieszkańców;
- Rozwój systemów transportu publicznego;
 - Budowanie marki uzdrowiska każdej z gmin oraz wspólnej marki Świętokrzyskich Uzdrowisk;
 - Kształtowanie harmonijnej, dostępnej przestrzeni.

Źródło: Opracowanie własne

3. Część programowa

3.1. Wizja, misja, cele

Przedstawienie drzewa problemów (tabela 3) i celów (tabela 4) pozwoliło na określenie i zaproponowanie strategicznych kierunków działań dla OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska. Określono Wizję 2027, misję i cele strategiczne, wokół których skoncentrowane zostały cele szczegółowe, a następnie działania priorytetowe. Wyznaczone obszary priorytetowe będą służyć realizacji celów strategicznych, do których osiągnięcia powinny dążyć zarówno władze gminy, jak i wszystkie zainteresowane jej rozwojem podmioty oraz mieszkańcy. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji OSI ŚU oraz jej trwały rozwój.

Budowa elementów *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* opiera się na poniższym schemacie.

Schemat 1 Programowanie rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Wizja i misja to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców obszaru. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest sformułowanym w sposób najbardziej zwięzły opisem stanu obszaru w perspektywie najbliższych kilku lat – obraz OSI ŚU w 2027 roku. Wizję należy zatem rozumieć jako logicznie zredagowane streszczenie poglądów o przyszłości. Misja zaś jest w

pewnym sensie wyrażeniem w sposób zrozumiały i zwięzły priorytetów (obszarów priorytetowych) oraz nadrzędnych celów strategicznych, czyli dalekosiężnych zamierzeń. Misja pozwala na sformułowanie naszych aspiracji związanych z działaniami w danym obszarze.

Należy zapamiętać, iż misja w Strategii jest elementem, który wskazuje drogę rozwoju i motywuje do działania. Jednocześnie integruje różne aspekty rozwoju obszaru wokół jednej wspólnej dla mieszkańców idei.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju OSI ŚU.

WIZJA

Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój

MISJA

Współpracując międzysektorowo tworzymy kompleksową ofertę uzdrowiskową, która pobudza przedsiębiorczość i podnosi jakość życia mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska

3.2. Plan operacyjny rozwoju

Głównym zadaniem, jakie stoi przed władzami samorządów partnerskich jest ukształtowanie takiego wizerunku OSI ŚU, który będzie atrakcyjny nie tylko dla obecnych i przyszłych mieszkańców z różnych grup wiekowych, ale również turystów i kuracjuszy. Wizerunek ten powinien być budowany wspólnie, w partnerstwie wielosektorowym, na bazie zasobów endogenicznych obszaru i opierając się zarówno na wspólnych wewnętrznych potencjałach, jak i wzajemnym przekraczaniu barier rozwojowych. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gmin OSI ŚU, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania.

W Strategii wskazane zostały dwa cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania. Plan operacyjny został wypracowany na spotkaniach warsztatowych (tabela 5).

Tabela 5 Plan operacyjny

Wizja	Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój							
Misja	Współpracując międzysektorowo tworzymy kompleksową ofertę uzdrowiskową, która pobudza przedsiębiorczość i podnosi jakość życia mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska							
Cele strategiczne	Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru				Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego			
Cele szczegółowe	Wysoka jakość usług uzdrowiskowych		Wzmocnienie aktywności mieszkańców		Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania		Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	
Działania priorytetowe	Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej	Wykorzystanie potencjału turystycznego	Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców	Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców	Zagospodarowanie czasu wolnego	Cyfryzacja	Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji	Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców
Zadania	Wspieranie działań w zakresie wykorzystania zasobów uzdrowiskowych	Budowanie kompleksowej oferty turystycznej	Zwiększanie atrakcyjności zatrudnienia	Kreowanie wydarzeń utrwalających związek mieszkańców z obszarem	Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów	Zwiększenie dostępności do szybkiego, szerokopasmowego Internetu	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
	Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego	Poprawa jakości i dostępności istniejących obiektów turystycznych	Realizacja programów skierowanych na zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców	Aktywizacja osób w wieku senioralnym	Stworzenie bezpiecznego systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową SPA VELO	Podnoszenie e-kompetencji mieszkańców	Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE	Zwiększenie jakości i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej
	Powstanie i rozwój obiektów uzdrowiskowych	Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej	Stworzenie Biura Obsługi Przedsiębiorcy	Tworzenie warunków do aktywności młodych mieszkańców	Zagospodarowanie miejsc służących rekreacji	Kampanie promujące korzystanie z e-usług	Wspieranie ochrony bioróżnorodności	Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej

Wspieranie zdolności badawczych i innowacyjności	Tworzenie spójnego systemu informacji turystycznej	Wspieranie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży	Wdrożenie innowacyjnych form współpracy międzypokoleniowej	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	Rozwój e-usług publicznych	Działania na rzecz właściwej segregacji odpadów	Niwelowanie barier architektonicznych
Tworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych	Zachowanie i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości	Rozwój sektora ekonomii społecznej	Wspieranie działań profilaktycznych i integracyjnych skierowanych do mieszkańców w zakresie promocji i ochrony zdrowia		Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury	Tworzenie obszarów zieleni urządzonej
Prowadzenie kampanii marketingowych promujących potencjał Świętokrzyskich Uzdrowisk		Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie uzdrowskiej i około-uzdrowskiej	Wdrożenie programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne	Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej		Wdrożenie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)	Otwarcie i połączenie komunikacyjne Świętokrzyskich Uzdrowisk w oparciu o zrównoważoną mobilność
Budowanie trójsektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju Świętokrzyskich Uzdrowisk			Powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej „Świętokrzyskie Uzdrowiska”			Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych	Zapewnienie wysokiej jakości ochrony zdrowia
			Powołanie Rady Biznesu Świętokrzyskich Uzdrowisk			Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym	Realizacja Gminnych Programów Rewitalizacji
							Wykreowanie nowych i wzmocnienie istniejących miastotwórczych funkcji centrów miast
							Opracowanie dokumentów planistycznych, w celu ukształtowania ładu przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru

Cel strategiczny 1. odnosi się do potencjału OSI ŚU jakim są jego zasoby endogeniczne i możliwość rozwoju specjalizacji umożliwiającej podnoszenie konkurencyjności wśród innych obszarów regionu i kraju. Busko-Zdrój i Solec-Zdrój są gminami uzdrowiskowymi o ponadregionalnej rozpoznawalności, wyróżniającymi się cennymi walorami leczniczymi, zasobami przyrodniczymi o wysokiej wartości oraz potencjałem kulturowym. Szansą dalszego rozwoju gmin jest utrzymanie statusu uzdrowiska, a także podnoszenie standardu oferowanych usług w zakresie leczenia uzdrowiskowego, rehabilitacji oraz rozwój turystyki uzdrowiskowej. Natomiast gminy Pińczów i Kazimierza Wielka posiadają duże możliwości i ze względu na posiadane zasoby endogeniczne, mają szansę na uzyskanie statusów uzdrowisk. Warto wspomnieć o tym, że wszystkie gminy z obszaru posiadają potencjał turystyczny. Potencjał turystyczny to szerokie pojęcie obejmujące ogół elementów umożliwiających rozwój turystyki na danym obszarze, m.in. elementy strukturalne, związane z czynnikami przestrzennymi oraz funkcjonalne, związane z działaniami podmiotów bezpośrednio i pośrednio zaangażowanych w działalność turystyczną. Dlatego też równoległe ze sferą uzdrowiskową powinna rozwijać się także turystyka oparta na walorach przyrodniczych oraz kulturowych, bazująca na funkcji uzdrowiskowej OSI ŚU.

Istotne znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju OSI ŚU będzie mieć współpraca, zaangażowanie i wzajemne uzupełnianie się samorządów w kontekście zdiagnozowanych wewnątrz obszaru różnic w uwarunkowaniach i rozwoju. Gmina Busko-Zdrój, jako gmina o mocnej i ustabilizowanej pozycji wśród polskich uzdrowisk, stale rozwijająca funkcje uzdrowiskowe, wraz z Gminą Solec-Zdrój, która również rozwija się w tym zakresie, stanowiąc będą pewnego rodzaju uzdrowiskowe ośrodki wzrostu dla całego obszaru. Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka będą wykorzystywać swoje endogeniczne zasoby by stać się gminami uzdrowiskowymi i rozwijać się w tym zakresie, z drugiej strony będą też wzmacniać swym dziedzictwem kulturowym potencjał turystyczny całego obszaru. Ważne, żeby każdy z samorządów wypracował pewną indywidualną i charakterystyczną dla swojej gminy ofertę uzdrowiskową, stworzył jakąś dominantę/wyróżnik. Przyczyni się to do efektu synergii i sprawi, że turysta czy kuracjusz będzie miał możliwość skorzystania z atrakcyjnej, różnorodnej oferty i zechce spędzić czas w każdej z gmin Partnerstwa, mając jednak świadomość spójności tego obszaru – warto też w tym celu stworzyć produkt sieciowy / wspólny pakiet usług oferowany w ramach całego obszaru. Dlatego też ważne jest powstanie szlaku turystycznego łączącego infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną bazującą na potencjale uzdrowiskowym obszarze, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy, zawierając przy tym zasoby kulturowe i przyrodnicze.

Rosnący popyt na usługi uzdrowiskowe, jak również szeroko pojęte usługi SPA i Wellness, powoduje konieczność zwiększenia nie tylko ilości świadczonych do tej pory usług w miejscowościach uzdrowiskowych oraz wspierania innowacyjnych metod w zakresie rehabilitacji i odnowy biologicznej z wykorzystaniem przyrodolecznictwa, ale także wymusza

wzrost ich jakości. Oferowane usługi rehabilitacyjne stanowią główną dziedzinę usług zdrowotnych świadczonych przez uzdrowiska w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, dlatego konieczne jest ich wspieranie i rozwijanie. Stąd też duże wyzwanie dla Pińczowa i Kazimierzy Wielkiej, które pretendują do przekształcenia się w ośrodki uzdrowiskowe. Należy również stworzyć warunki sprzyjające do większego zaangażowania uczelni wyższych w procesy innowacyjne i w rezultacie stosowania nowych metod w lecznictwie uzdrowiskowym. Niezbędne jest zatem zainicjowanie działań promujących innowacje oraz wdrażanie nowych technologii. Należy skupić się na budowaniu wizerunku OSI ŚU, jako ośrodka potencjału innowacji zarówno w zakresie infrastruktury, zasobów jak i kompetencji.

Biorąc pod uwagę potencjał związany z dziedzictwem kulturowym i naturalnym OSI ŚU, z punktu widzenia przedsiębiorczości i szerzej – rozwoju gospodarczego gmin, istotne jest tworzenie warunków do rozwoju sektora turystycznego i okołoturystycznego, a także poprawa jakości i dostępności obiektów, urządzeń i usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. W tym kontekście bardzo ważne jest utworzenie trasy rowerowej SPA VELO: Busko-Zdrój – Solec-Zdrój – Kazimierza Wielka – Pińczów – Busko-Zdrój, która połączy wszystkie 4 gminy ze sobą i przyczyni się do poprawy spójności i dostępności komunikacyjnej. Trasa rowerowa SPA VELO skomunikuje województwo świętokrzyskie z województwem małopolskim, łącząc się z trasą Eurovelo 11. Trasy rowerowe wpływają na pobudzenie mieszkańców i turystów do aktywności i rekreacji. Ich utworzenie, wpłynie pozytywnie na zwiększenie ruchu turystycznego i liczby odwiedzin, co będzie miało bezpośrednie przełożenie na rozwój regionu i województwa.

Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzenie zdrowego trybu życia, wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, które to powinny być skierowane zarówno do mieszkańców, kuracjuszy, jak i turystów. OSI ŚU, przy posiadanych bogatych walorach przyrodniczych, ma odpowiedni potencjał do rozwoju sektora turystycznego, w tym turystyki uzdrowiskowej. Ważne dla rozwoju regionu i zwiększenia liczby turystów jest stworzenie odpowiedniej bazy technicznej na potrzeby usług turystycznych i uzdrowiskowych. Oferta turystyczna i rekreacyjna nadal jest zbyt mało atrakcyjna, a także zbyt mało dostępna, aby zapewnić wysoką i trwałą renomę w sferze turystyki. Ważne jest przyciągnięcie większej liczby inwestorów, a zwłaszcza, co jest kluczowym zagadnieniem, spełnienie oczekiwań mieszkańców i kuracjuszy. Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców i turystów, ich chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia oraz tworzenia miejsc pracy związanych z realizacją usług turystycznych. Problemem, który zdiagnozowano w wyniku pogłębionej analizy gmin, jest niewystarczająca aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców. Zidentyfikowano wiele przyczyn tego problemu, które mogą być zlikwidowane, jeżeli podjęte zostaną odpowiednie działania. Priorytetami powinno być zwiększenie tożsamości lokalnej oraz wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców.

Przedsiębiorczość jest uważana za główny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego, a także kluczowy warunek osiągnięcia konkurencyjności gospodarki w kraju. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw, powinny przyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jako długookresowa zdolność

do sprostania konkurencji zewnętrznej. Działania z zakresu szeroko rozumianego rozwoju przedsiębiorczości oraz dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców powinny przyczyniać się do powstawania nowych, trwałych miejsc pracy oraz pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania. Jednym z elementów działań administracji powinno być wspieranie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wczesnym etapie ich działalności, a także na późniejszym etapie funkcjonowania, np. profesjonalne doradztwo dla początkujących przedsiębiorców. W związku z tym, jako jedno z najważniejszych zadań, które należy zrealizować, by osiągnąć cel szczegółowy *Wzmocnienie aktywności mieszkańców*, wskazano opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości, czy rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej. Istotne jest rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych już u najmłodszych mieszkańców OSI ŚU, stąd zadanie wspierające przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży. Człowiek jednak powinien podnosić swoje kompetencje podstawowe, kluczowe oraz kwalifikacje zawodowe przez całe życie, w związku z tym konieczne jest wsparcie mieszkańców i stworzenie im możliwości edukacji. W kontekście wsparcia przedsiębiorczości, niezwykle ważne jest także rozwijanie potencjału instytucji publicznych do prowadzenia interwencji wspierających rozwój przedsiębiorstw. Z punktu widzenia aktywności lokalnej, bardzo duże znaczenie ma pobudzanie inicjatyw oddolnych. Poprzez inicjatywy oddolne (społeczne, lokalne, obywatelskie) rozumieć należy wszelkie formy samoorganizacji mieszkańców, zbiorowego działania zmierzającego do określonego celu i do wywołania zmiany w środowisku lokalnym, działania na rzecz dobra wspólnego. Inicjatywa oddolna powinna angażować konkretną grupę osób (a nawet całą społeczność lokalną). Chęć działania powinna być widoczna od momentu sformułowania pomysłu, poprzez realizację działań, do momentu osiągnięcia zamierzonego efektu (określonych wskaźników), a co za tym idzie – zrealizowania wyznaczonego celu. W celu wsparcia i zachęcenia mieszkańców do zgłaszania i realizowania swoich pomysłów, należy wdrożyć program grantowy wspierający inicjatywy oddolne.

Ważnym elementem rozwoju jest promowanie demokracji lokalnej, odradzanie się aktywności środowisk lokalnych, a także wspieranie działań takich społeczności. Inicjatywy lokalne powinny mieć wpływ na samoorganizację małych społeczności. Działania te mogą mieć charakter edukacyjny, wychowawczy, kulturalny, rekreacyjny czy też sportowy. Poprzez przekazywane treści należy zwiększać identyfikację z miejscem urodzenia i zamieszkania. Budowanie więzi społecznych powinno być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość zasobu wspólnoty, którym jest kapitał społeczny, mają wpływ: zaufanie, współpraca i jakość relacji między ludźmi oraz poziom kształcenia. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania samorządów oraz ich jednostek, jako kreatorów i w znacznej mierze inicjatorów życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy edukacyjnego. Jednym ze sposobów budowania zaangażowania mieszkańców w rozwój OSI ŚU oraz wzrostu poczucia tożsamości z tym miejscem, będzie np. budowa Centrum Nauki o Wodzie i Siarce.

W realizacji celu strategicznego *Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru*, w zakresie wzmocnienia aktywności mieszkańców, niezwykle istotne będą również działania z zakresu aktywizacji osób w wieku senioralnym, które stanowią bardzo ważną na tym obszarze grupę interesariuszy. Istotne będzie również tworzenie

warunków do aktywności młodych mieszkańców OSI ŚU, a także popularyzacja i wspieranie innowacyjnych form współpracy międzypokoleniowej i międzysektorowej. W kontekście rozwoju aktywności społecznej, należy pamiętać o wspieraniu sektora ekonomii społecznej, m.in. poprzez doradztwo biznesowe, inkubację nowych podmiotów czy promowanie przedsiębiorczości społecznej, spotkania i podejmowanie inicjatyw mających na celu integrację międzypokoleniową.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego

Cel strategiczny 2. odnosi się do szeroko rozumianej poprawy jakości i ochrony środowiska naturalnego. W celu tym wyróżniono cel szczegółowy, który mówi o stworzeniu atrakcyjnych warunków do zamieszkania. Działaniami priorytetowymi w tym zakresie będą: zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców oraz cyfryzacja życia codziennego. Dlatego też trzeba w szczególności zadbać o wysoki poziom zarówno przestrzeni, infrastruktury ogólnodostępnej, jak i usług publicznych, a także racjonalnie wykorzystywać i dbać o posiadane walory, jakimi są chociażby zasoby dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność, jej jakość przekłada się na jakość życia mieszkańców i gości, jest też podstawą budowania wizerunku obszaru. Należy podejmować działania mające na celu odpowiednie zagospodarowanie nieużytków, skwerów czy zieleńców, przestrzeni wokół szkół oraz placów zabaw. Funkcjonalna przestrzeń publiczna powinna charakteryzować się dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnością. Z przestrzenią publiczną nierozzerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne, a z perspektywy potencjalnych mieszkańców i gości – jest ono niezwykle istotne. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego. Estetyczna przestrzeń, bezpieczne układy komunikacyjne, w tym drogi, chodniki i ścieżki rowerowe są ważnym, ale nie jedynym elementem istotnym z punktu widzenia mieszkańców. W kontekście infrastruktury istotne jest zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak dostęp do wody czy możliwość korzystania z kanalizacji lub innych sposobów odprowadzania ścieków. Istotna jest dbałość o dobry stan infrastruktury technicznej, zarówno sieciowej, jak i obiektów budowlanych.

Szansą na rozwój obszaru i poprawę jakości życia mieszkańców, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e- usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także propagowanie i stworzenie warunków do pracy zdalnej. W tym celu należy dążyć do umożliwienia dostępu do szerokopasmowego Internetu. W obecnych czasach, w wielu zawodach, pracować można w firmach znajdujących się w znacznej odległości od miejsca zamieszkania. Jednakże stworzenie warunków do pracy zdalnej i nauki zdalnej to jedno – warto też dążyć do tego, aby wszelkie sprawy administracyjne mieszkańcy mogli załatwiać on-line. Wiąże się to jednak z ryzykiem wykluczenia cyfrowego niektórych z nich (szczególnie osób starszych, których na terenie OSI ŚU jest dużo). Ważne więc będzie podjęcie działań podnoszących e-kompetencje mieszkańców, w tym pracowników instytucji

publicznych. Również dla wzrostu atrakcyjności OSI ŚU dla turystów i kuracjuszy istotna jest cyfryzacja. Ważne, żeby byli oni w stanie dokonać zdalnie pewnych czynności, takich jak: zakup pakietu usług, rezerwacja i opłata za noclegi, płatności, itp. Reasumując – aby obszar mógł stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i odpoczynku, konieczna jest transformacja cyfrowa gospodarki, polegająca w szczególności na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzenie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych.

Usługi publiczne stanowią współcześnie tak istotny aspekt życia, że uznaje się zapewnienie ich wszystkim, bez wyjątku, za obowiązek państwa i samorządu terytorialnego. Oferowanie wysokiego standardu usług, podnosi średni poziom życia mieszkańców oraz wpływa na wizerunek OSI ŚU jako zharmonizowanego i spójnego środowiska społecznego. Należy dążyć do zapewnienia wysokich standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (żłobki, przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe) oraz opieki związanej z osobami starszymi i z niepełnosprawnością. Ważne będzie wdrożenie działań, mających na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Systematyczna poprawa w zakresie zarządzania i obsługi mieszkańców będzie odbywać się m.in. poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu publicznym. Istotną rolę pod względem rozpatrywania potencjalnego miejsca zamieszkania odgrywa środowisko przyrodnicze. W celu ochrony środowiska i ograniczania niskiej emisji, konieczne będzie wdrażanie działań mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i w budynkach podmiotów gospodarczych i indywidualnych gospodarstw domowych. Należy wykorzystać odnawialne źródła energii (OZE) w sektorze publicznym, przeprowadzić termomodernizację obiektów, jak i zachęcać przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe do zastąpienia instalacji opartych na paliwach stałych – instalacjami do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł, takich jak biomasa, promieniowanie słoneczne, biogaz, geotermia. W ramach realizacji Strategii planowana jest między innymi modernizacja miejskiego systemu ciepłowniczego wraz z instalacją wysokosprawnej kogeneracji w Busku-Zdroju. Uświadamianie społeczeństwa w zakresie korzystania z technologii oszczędnych energetycznie, powinno być jednym z wielu zadań realizowanych przez samorządy Partnerstwa. Istotne jest też, aby uczyć społeczeństwo szerzej w zakresie ekologii, a także świadomej konsumpcji. Tego typu działania są istotne nie tylko ze środowiskowego punktu widzenia, ale też konieczne ze względu na mieszkańców, którym należy zapewnić dostęp do podstawowej infrastruktury i usług.

Jeśli usługi publiczne, w tym zdrowotne, społeczne i turystyczne będą się rozwijały, to obszar ma szansę stać się terenem, o którym można powiedzieć, że kreuje przedsiębiorczość i zwiększa atrakcyjność do zamieszkania, a przede wszystkim w sposób kompleksowy racjonalnie i efektywnie wykorzystuje zasoby endogeniczne. Należy dążyć do tego, by mieszkańcy OSI ŚU mieli zapewnioną bliskość i krótki czas dojścia/dojazdu do usług zarówno podstawowych, jak i zaspokajających ich potrzeby wyższe (szkoły średnie, centra handlowe, kultura wyższa, specjalistyczna opieka medyczna, atrakcyjne spędzanie czasu wolnego itp.). W tym celu należy rozwijać system ścieżek rowerowych, bezpiecznych układów drogowych i tras pieszych. Ważne jest wspieranie rozwoju mobilności miejskiej i zapewnianie dostępu do transportu publicznego, a także takie kształtowanie przestrzeni, które będzie koncentrował najważniejsze usługi w dostępnym, jednolitym, spójnym obszarze (w centrum wykreowanym w każdej gminie).

3.2.1. Projekty strategiczne

Osiągnięcie celów będzie możliwe dzięki realizacji zadań i konkretnych projektów. *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* złożona jest z zadań (tabela 5), które powinny być realizowane w założonym czasie. Nie są one uszczegółowione co do zakresu, kwot czy wskaźników. Istotne jest, aby samorząd, jak i ewentualni partnerzy oraz inne podmioty, realizowali projekty wpisujące się w te zadania. W ramach Strategii określono 1 projekt strategiczny zintegrowany składający się z 10 wiązek projektowych, a więc taki, który w pierwszej kolejności powinien być zrealizowany, gdyż jest priorytetowy, a jego efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. Pozostałe 11 projektów to projekty strategiczne komplementarne, realizujące cele i założenia wskazane w dokumencie. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią potencjał rozwojowy obszaru.

Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych. W Strategii OSI ŚU ze względu na specyfikę obszaru zaplanowano działania, które będą sprzyjały rozwojowi przedsiębiorczości, w związku z tym istnieje potrzeba wprowadzenia propozycji preferencyjnych instrumentów finansowych dla przedsiębiorców takich jak pożyczki na preferencyjnych warunkach. Poniżej, w formie tabeli, przedstawione zostały projekty, wraz z podaniem szacunkowego kosztu ich realizacji, planowanego okresu realizacji i potencjalnych źródeł finansowania. Projekty strategiczne do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*:

I. Projekty strategiczne w formule IIT:

1. Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego.

II. Projekty strategiczne komplementarne ze środków Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027 i innych:

2. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
3. Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
4. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
5. Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej;
6. Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej;
7. Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
8. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców;
9. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska;
10. Kompleksowe e-usługi publiczne;
11. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców;
12. Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowiskowych.

Poniżej, w tabelach 6–16 przedstawiono projekt strategiczny nr 1 w podziale na wiązki projektowe planowany do ubiegania się o dofinansowanie w ramach Instrumentu IIT w Funduszach Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027 i innych źródeł finansowania.

Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1

Tytuł projektu	Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego	
Spójność z FES	Cel szczegółowy 5 (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	
Obszar projektu zintegrowanego		
Gminy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów		
Realizowane projekty		
Wiązki projektu	Samorząd odpowiedzialny za realizację wiązki	Tytuł wiązki projektu
1.1.	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów	Kreowanie uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku Świętokrzyskich Uzdrawisk
1.2.	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój,	Budowa infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk
1.3.	Gmina Kazimierza Wielka	Rowerowe SPA VELO odcinek w Kazimierzy Wielkiej
1.4.	Gmina Pińczów	Bulwary nad Nidą
1.5.	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Powiat Buski	Komunikacyjna trasa rowerowa Busko-Zdrój–Solec-Zdrój
1.6.	Gmina Busko-Zdrój	Adaptacja do zmian klimatu poprzez zmniejszenie podatności miasta Busko-Zdrój na niekorzystne zjawiska pogodowe z uwzględnieniem małej retencji

1.7.	Gmina Kazimierza Wielka	Budowa parku kieszonkowego w Kazimierzy Wielkiej
1.8.	Gmina Solec-Zdrój	Poprawa atrakcyjności obszaru uzdrowiskowego oraz adaptacja do zmian klimatu poprzez wykonanie Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju
1.9.	Gmina Pińczów	Rowerowe SPA VELO trasa rowerowa Pińczów–Busko-Zdrój
1.10.	Gmina Pińczów	Park leśny w Pińczowie
Wskaźniki rezultatu		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok]; 2. Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury [osoby]; 3. Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby]; 4. Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg [pasażerokilometr/rok]. 		
Wskaźniki produktu		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby]; 2. Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [wkłady na rzecz strategii]; 3. Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację Strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [udział podmiotów instytucjonalnych]; 4. Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty]; 5. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne]; 6. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu [ha]; 7. Pojemność obiektów małej retencji [m³]; 8. Liczba wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych urządzeń wodnych (w tym obiektów kompleksowych) [szt.]; 9. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 10. Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu [szt.]; 11. Krajowe oraz regionalne i lokalne strategie na rzecz przystosowania się do zmian klimatu [szt.]; 12. Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T [km]; 13. Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu [hektary]; 14. Liczba wspartych form ochrony przyrody [sztuka]. 		
Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny		
<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych; • Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania; • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału turystycznego; 		

- Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowskiej;
- Zagospodarowanie czasu wolnego;
- Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców.

Opis zintegrowanego podejścia w projekcie, w tym wspólne problemy rozwojowe, których rozwiązanie ułatwi realizacja projektu

Celem projektu jest wprowadzenie na rynek nowych produktów turystycznych i wzbogacenie oraz rozwój oferty turystycznej regionu, a także budowanie pozytywnego wizerunku obszaru Świętokrzyskich Uzdrowisk, jako regionu atrakcyjnego turystycznie w kraju i za granicą, mające na celu zaangażowanie mieszkańców oraz zwiększenie liczby osób odwiedzających województwo, a tym samym wzrost wpływów do budżetów gmin i budżetów domowych z działalności turystycznej. Projekt będzie zawierał elementy edukacyjne oraz przyczyni się do ograniczania antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na cennym przyrodniczo terenie OSI ŚU oraz podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do oferty turystycznej i kulturowej OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska, a tym samym województwa świętokrzyskiego. Realizacja projektu wpłynie na poprawę ochrony środowiska naturalnego poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemierzania się i wypoczynku osób odwiedzających.

W ramach projektu powstanie szlak łączący infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną bazującą na potencjale uzdrowskim obszarze, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Będzie to również promocja zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz ich udostępnianie dla odwiedzających. Rozwój turystyki uzdrowskiej jest bardzo ważny dla rozwoju całego obszaru, ale też województwa świętokrzyskiego, w którym jedynymi gminami dysponującymi zasobami wód leczniczych są gminy Partnerstwa OSI ŚU. Szlak zostanie poprowadzony przez istniejącą infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną, która w połączeniu z nową infrastrukturą, po oznakowaniu utworzy spójny Szlak Świętokrzyskich Uzdrowisk. Ruch turystyczny wymaga odpowiedniej ilości i jakości infrastruktury oraz usług oferowanych odwiedzającym. Stąd też istotnym elementem szlaku będzie nowa, nowoczesna i atrakcyjna infrastruktura, dostosowana do potrzeb obszaru uzdrowskiego i jego mieszkańców oraz gości, jak rozbudowany dom zdrojowy i Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju, wieża widokowa w Kikowie, bulwary nad Nidą. Tego rodzaju obiekty na szlaku Świętokrzyskich Uzdrowisk przyciągną nowych odbiorców i przy odpowiedniej prezentacji, zachęcą do skorzystania z walorów całego szlaku. Szlak Świętokrzyskich Uzdrowisk będzie się również opierał na trasie rowerowej SPA VELO.

Stale rosnąca liczba turystów, kuracjuszy a także mieszkańców, aktywnie spędzających czas i uprawiających turystykę rowerową w znacznym stopniu wpływa na unikatowe, chronione obszary, na których znajdują się Świętokrzyskie Uzdrowiska poprzez zaśmiecanie, zadyptywanie i niszczenie roślin, wydeptywanie ścieżek wpływające na erozję, hałas, płoszenie zwierząt. Są to obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe: Nadnidziański Park Krajobrazowy wraz z otuliną, Szaniecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną, w tym cenne rezerваты przyrody, stanowiące enklawy chroniące najcenniejsze fragmenty Poniądzia: Pieczyska (rezerwat torfowiskowy), Grabowiec (florystyczny), Krzyżanowice (stepowy), Skotniki Górne (stepowy), Winiary Zagojskie (stepowy), Skorocice (stepowy), Owczary (słonoroślowy), Przęślin (stepowy), Góry Wschodnie (stepowy) oraz użytki ekologiczne (Wąwóz, Pasturka, Binek, Kąty, Wąwóz

Kikowski, Ostra Góra, Łąka Śródleśna w Wełninie), pomniki przyrody. Należy również wspomnieć, iż znaczna część OSI ŚU znajduje się w sieci obszarów Natura 2000 obszary ptasie - „Dolina Nidy” oraz Natura 2000 obszary siedliskowe: „Ostoja Nidziańska”, „Ostoja Szaniecko-Solecka”, „Ostoja Kozubowska”. Na tym obszarze znajdują się również Uzdrowisko Busko-Zdrój, Uzdrowisko Solec-Zdrój, Obszar Ochrony Uzdrowskiej Kazimierza Wielka.

Cała trasa zostanie odpowiednio oznakowana, powstaną punkty z tablicami informacyjnymi, dotyczącymi miejsc szczególnie cennych, w zakresie roślinności, budowy geologicznej, rzeźby terenu, rezerwatów, chronionych roślin i zwierząt. Ścieżka będzie atrakcyjna dla odbiorców w różnym wieku tak, aby każdego zainteresować, przekazać wiedzę oraz zachęcić do bezpośredniej obserwacji. Tego rodzaju szlak najpełniej zaprezentuje i spopularyzuje walory turystyczno-krajoznawcze Świętokrzyskich Uzdrowisk i Poniądzia.

W ramach projektu przewiduje się budowę odcinków infrastruktury dla ruchu rowerowego: w Gminie Kazimierza Wielka oraz Pińczów, a także odcinek komunikacyjny, łączący uzdrowiska Busko-Zdrój i Solec-Zdrój. Uzupełnią one istniejący system ścieżek rowerowych oraz poprzez odpowiednie oznakowanie całości utworzą trasę rowerową SPA VELO. Szczegółowy jej przebieg ze wskazaniem stanu prac i etapu realizacji prezentuje mapa nr 12. Budowa bezpiecznej trasy rowerowej poprawi dostępność obiektów i atrakcji turystyki uzdrowskiej oraz stanowić będzie element promocji obszaru, a także infrastrukturę na rzecz rozwoju transportu bezemisyjnego. Trasa połączy Świętokrzyskie Uzdrowiska i umożliwi włączenie do szlaku GREEN VELO i EuroVelo 11. Powstaną Miejsca Obsługi Rowerzysty, w których znajdą się m.in. stojaki na rowery, wiaty postojowe, mapy turystyczne oraz inne udogodnienia, w tym mała architektura, tablice informacyjne oraz punkty widokowe. W ramach projektu zostaną zakupione i zamontowane samoobsługowe stacje naprawy rowerów. Trasa SPA VELO będzie pełnić również funkcję edukacyjną poprzez tablice odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych na trasie. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.

Trasa rowerowa SPA VELO połączy gminy OSI ŚU i skomunikuje województwo świętokrzyskie z województwem małopolskim łącząc się z trasą Euro Velo 11. Trasa SPA VELO będzie zgodna z koncepcją szlaków rowerowych zobrąowaną w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego.

Wpisuje się w sieć regionalnych tras rowerowych ujętych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”. Bieżącym utrzymaniem oraz zachowaniem funkcjonalności odcinków powstałej trasy rowerowej z własnych środków zajmować będą się samorzady na terenie których zlokalizowany będzie dany odcinek.

Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych samorządów i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.

Realizacja powyższych działań inwestycyjnych nie przyniesie zmiany, bez wdrożenia działań informacyjno- promocyjnych. Stąd też celem projektu będzie również wykreowanie uzdrowskiego i turystycznego wizerunku Świętokrzyskich Uzdrowisk, który stanie się czynnikiem promującym turystykę, wspierającym lokalne produkty i usługi, przyciągającym kuracjuszy i turystów oraz nowych mieszkańców, wykwalifikowanych pracowników i inwestorów, nie tylko z branży uzdrowskiej, oraz wzmacniającym

tożsamość społeczności lokalnej. Projekt obejmuje także działania zmierzające do poprawy i/lub zbudowania atrakcyjnego wizerunku uzdrowiskowego i turystycznego, zwiększając przy tym gospodarczy potencjał Świętokrzyskich Uzdrowisk. Będą to przedsięwzięcia związane z opracowaniem kampanii promocyjnej OSI ŚU oraz organizacja Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrowisk 2024–2027.

Projekt opierać się będzie na stworzeniu kompleksowej, zawierającej atrakcyjny pakiet oferty turystycznej oraz uzdrowiskowej. Połączenie niezwykłych zasobów zarówno uzdrowiskowych, kulturowych, jak

i przyrodniczych, daje możliwość przygotowania na obszarze zróżnicowanej oferty, umożliwiającej utworzenie indywidualnego pakietu zgodnego z oczekiwaniami klientów (turystów i kuracjuszy), obejmującego elementy usług medycznych, kultury, rozrywki i aktywnego wypoczynku (mapa 2). Istotne tutaj będą też działania w zakresie aktywnej promocji i marketingu, przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych. Niezmiernie ważne będzie nawiązywanie i promowanie współpracy partnerów sektora publicznego, prywatnego i społecznego obszaru, w celu tworzenia atrakcyjnych oraz przyjaznych mieszkańcom i turystom atrakcji turystycznych. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.

Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i dostępnych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.

Beneficjenci i grupy docelowe
Mieszkańcy OSI ŚU, turyści i kuracjusze
Powiązania z innymi projektami

<i>Projekt strategiczny nr 5 Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okoloturystycznej</i>
<i>Projekt strategiczny nr 6 Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okolouzdrawiskowej</i>
<i>Projekt strategiczny nr 12 Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowiskowych</i>

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Lokalizacja przedsięwzięć wynikających z projektu strategicznego 1 Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego

Źródło: Opracowanie własne

Lista wiązek projektowych wchodzących w skład projektu strategicznego zintegrowanego nr 1

Tabela 7 Wiązka projektowa nr 1.1

1.	Tytuł projektu	<i>Kreowanie uzdrowskiego i turystycznego wizerunku Świętokrzyskich Uzdrowisk</i>
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Busko-Zdrój
3.	Partnerzy projektu	Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy 5(ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 6 – Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
6.	Działanie	6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie
7.	Krótki opis projektu	<p>Wśród oczekiwanych skutków interwencji na terenie OSI ŚU wymienionych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazano między innymi tworzenie i promocję wspólnych marek lokalnych. Projekt wynika z potrzeby wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, budowania i promocji marki Świętokrzyskie Uzdrowiska oraz wzmocnienia pozycji OSI ŚU na rynku miejsc uzdrowskich w Polsce i za granicą. Wzmacnianie i kreowanie wizerunku uzdrowskiego i turystycznego jest zasadne ze względu na fakt rozwoju i kształtowania się miejscowości OSI ŚU o uzdrowskim charakterze, które prężnie i dynamicznie się rozwijają i są odpowiedzialnie zarządzane. Służyć temu będzie promocja Świętokrzyskich Uzdrowisk, nie tylko jako regionu atrakcyjnego do życia, ale przede wszystkim miejsca do aktywnego spędzania czasu poprzez dostęp do szerokiej oferty rekreacyjno-turystycznej, co przyczyni się do promocji turystycznej i gospodarczej obszaru Uzdrowskiego. Świętokrzyskie Uzdrowiska będą kojarzone z wyróżniającymi się produktami (np. woda mineralna, kosmetyki na bazie siarki, inne lokalne produkty), usługą lub miejscem (np. Centrum Nauki o Wodzie i Siarce, baseny mineralne, parki zdrojowe, tężnia i dom zdrojowy).</p> <p>Celem projektu jest wykreowanie uzdrowskiego i turystycznego wizerunku Świętokrzyskich Uzdrowisk, który stanie się czynnikiem promującym turystykę, wspierającym lokalne produkty i usługi, przyciągającym kuracjuszy i turystów oraz nowych mieszkańców, wykwalifikowanych pracowników i inwestorów, nie tylko z branży uzdrowskiej, a także wzmacniającym tożsamość społeczności lokalnej. Projekt obejmuje swym zakresem działania zmierzające do poprawy i/lub zbudowania atrakcyjnego wizerunku uzdrowskiego i turystycznego, zwiększając przy tym gospodarczy potencjał Świętokrzyskich Uzdrowisk. Będą to przedsięwzięcia związane z opracowaniem kampanii promocyjnej OSI ŚU oraz organizacją Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrowisk 2024–2027 jako imprezy rozpoznawczej i kojarzonej ze Świętokrzyskimi Uzdrowiskami.</p> <p>Projekt będzie obejmował także:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie koncepcji graficznej materiałów promocyjnych, • stworzenie aplikacji mobilnej i portalu internetowego integrującego powstałe w ramach projektu atrakcje turystyczne, bazujące na zasobach dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru uzdrowiskowego, ale również dostępną bazę noclegową i gastronomiczną OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska. • organizację Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrowisk, jako rozpoznawalnej imprezy, kojarzonej ze Świętokrzyskimi Uzdrowiskami. <p>Projekt powinien opierać się na stworzeniu kompleksowej, zawierającej atrakcyjny pakiet oferty turystycznej oraz uzdrowiskowej. Połączenie niezwykle zasobów zarówno uzdrowiskowych, kulturowych, jak i przyrodniczych, daje możliwość przygotowania na obszarze zróżnicowanej oferty, umożliwiającej utworzenie indywidualnego pakietu zgodnego z oczekiwaniami klientów (turystów i kuracjuszy), obejmującego elementy usług medycznych, kultury, rozrywki i aktywnego wypoczynku. Istotne tutaj będą też działania w zakresie aktywnej promocji i marketingu, przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych. Niezmiernie ważne będzie nawiązywanie i promowanie współpracy partnerów sektora publicznego, prywatnego i społecznego obszaru, w celu tworzenia atrakcyjnych oraz przyjaznych mieszkańcom i turystom atrakcji turystycznych. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i dostępnych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	4 375 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	3 500 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FES 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby]; 2. Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [wkłady na rzecz strategii]; 3. Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację Strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [udział podmiotów instytucjonalnych]; 4. Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty].
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FES 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Wiązka projektowa nr 1.2

1.	Tytuł projektu	<i>Budowa infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk</i>
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Busko-Zdrój
3.	Partnerzy projektu	Gmina Solec-Zdrój,
4.	Cel szczegółowy FES 2021–2027	Cel szczegółowy 5(ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Priorytet FES 2021–2027	Priorytet 6 – Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
6.	Działanie	6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie
7.	Krótki opis projektu	<p>Celem projektu jest wprowadzenie na rynek nowych produktów, które będą stanowić infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną Szlaku Świętokrzyskich Uzdrawisk, bazującą na zasobach endogenicznych, walorach kulturowych, przyrodniczych oraz potencjale uzdrowskim obszaru, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów jak i kuracjuszy. Będzie to również promocja zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz ich udostępnianie dla odwiedzających. Rozwój turystyki uzdrowskiej jest bardzo ważny dla rozwoju całego obszaru, ale też dla województwa świętokrzyskiego, w którym jedynymi gminami dysponującymi zasobami wód leczniczych są Gminy Partnerstwa OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</p> <p>Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowę Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju, • budowę wieży widokowej oraz Miejsca Obsługi Rowerzystów (MOR) w Kikowie, • Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju.
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	35 759 146,34 zł
9.	Kwota dofinansowania	25 680 487,80 zł
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FES 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego[osoby]; 2. Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [wkłady na rzecz strategii]; 3. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne]; 4. Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację Strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [udział podmiotów instytucjonalnych];

		5. Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty].
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Wiązka projektowa nr 1.3

1.	Tytuł projektu	Rowerowe SPA VELO – odcinek w Kazimierzy Wielkiej
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Kazimierza Wielka
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy 5(ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 6 – Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
6.	Działanie	6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie
7.	Krótki opis projektu	<p>Teren gminy położony jest w dorzeczu rzeki Wisły, w zlewniach rzek Nidzica i Szreniawy będącymi lewobrzeżnymi dopływami Wisły. Ogromnym potencjałem gminy jest posiadanie statusu Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej. Położenie, dostępność komunikacyjna oraz posiadane zasoby jakimi są wody siarczkowe i termalne dają szansę do rozwoju turystyki uzdrawiskowej. Przez województwo świętokrzyskie przebiega trasa rowerowa wchodząca w skład europejskiej sieci tras rowerowych EuroVelo nr 11. Na terenie Polski EuroVelo 11 przebiega na długości ok. 700 km. Celem projektu jest powstanie 0,8 km odcinka trasy rowerowej SPA VELO, który połączy się z trasą EuroVelo 11 oraz istniejącą ścieżką rowerową w parku miejskim w Kazimierzy Wielkiej. W ramach projektu zostanie również wykonane oświetlenie oraz stacja samonapraw dla rowerów. Trasa połączy rowerowo Kraków i Kielce. Szczegółowy zakres przebiegu i parametrów trasy rowerowej wskazane zostaną w opracowywanej dokumentacji technicznej.</p> <p>Odcinek ten wpisuje się w sieć regionalnych tras rowerowych ujętych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”. Planowana do budowy infrastruktura rowerowa na tym odcinku będzie spełniać standardy dotyczące budowy regionalnych tras rowerowych opisane w dokumencie „Standardy projektowe dla tras rowerowych województwa świętokrzyskiego”. Za bieżące utrzymanie oraz zachowanie funkcjonalności odcinka trasy rowerowej z własnych środków odpowiadać będą: Gmina Busko-Zdrój i Solec-Zdrój.</p>
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	2 000 000

9.	Kwota dofinansowania	1 600 000
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby]; 2. Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [wkłady na rzecz strategii]; 3. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne]; 4. Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację Strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [udział podmiotów instytucjonalnych]; 5. Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty].
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Wiązka projektowa nr 1.4

1.	Tytuł projektu	<i>Bulwary nad Nidą</i>
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Pińczów
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy 5 (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie
5.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 6 – Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
6.	Działanie	6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie
7.	Krótki opis projektu	Pińczów charakteryzuje się rozległym i malowniczym krajobrazem oraz wyróżnia się wyjątkowym klimatem związanym z Ponidziem. Ponadto Gmina Pińczów posiada wyjątkowe walory tj. wody lecznicze, właściwości lecznicze naturalnych surowców, właściwości lecznicze klimatu oraz dobre warunki solarne. Działalność uzdrowiskowa na terenie Gminy Pińczów wywoła efekt synergii w połączeniu z działalnością innych gmin uzdrowiskowych w województwie i wzmocni uzdrowiskowy charakter i atrakcyjność obszaru województwa. Przyciąganie turystów i kuracjuszy będzie możliwe dzięki zapewnieniu jak najlepszych warunków w sferze rekreacyjnej i uzdrowiskowej.

		<p>Projekt zakłada powstanie nowej infrastruktury okołoturystycznej, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i przyszłych kuracjuszy. Bulwary nad Nidą to inwestycja, która obejmuje działania związane z zagospodarowaniem terenu przy rzece Nida, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie przystani kajakowej wraz z: pomostem ze slipem, placem manewrowym dla samochodów dowożących kajaki, suszarka na kajaki, miejscami odpoczynku dla turystów, plaża z boiskiem do siatkówki, ścieżka koroną wału, wiatą odpoczynkową, miejscem na ognisko dla kajakarzy i rowerzystów, kontenerowymi toaletami z prysznicem i pomieszczeniem dla rodzica z małym dzieckiem, • utworzenie zagospodarowania pod małą gastronomię w formie miejsca pod foodtrucki, • utworzenie infrastruktury rowerowej: boksy, stojaki rowerowe oraz miejsca ładowania i naprawy rowerów, • utworzenie miejsca pod turystykę kamperową i caravaning wraz z miejscem obsługi „camper-serwis” oraz zlewnią dla kamperów. <p>Elementy projektu związane z utworzeniem zagospodarowania pod małą gastronomię w formie miejsca pod foodtracki oraz miejsce obsługi „camper-serwis” ze zlewnią dla kamperów będą stanowiły koszty niekwalifikowalne i zostaną pokryte ze środków własnych Gminy Pińczów.</p>
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	11 250 000 zł
9.	Kwota dofinansowania	9 000 000 zł
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby]; 2. Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [wkłady na rzecz strategii]; 3. Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację Strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [udział podmiotów instytucjonalnych]; 4. Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego [projekty]; 5. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne].
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11 Wiązka projektowa nr 1.5

1.	Tytuł projektu	Komunikacyjna trasa rowerowa Busko-Zdrój-Solec-Zdrój
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Busko-Zdrój
3.	Partnerzy projektu	Gmina Solec-Zdrój, Powiat Buski

4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)
5.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 4 Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego
6.	Działanie	4.2 Rozwój transportu zbiorowego i poprawa bezpieczeństwa ruchu
7.	Krótki opis projektu	<p>W ramach projektu powstanie nowa trasa rowerowa o długości około 18 km, która uzupełni istniejący system ścieżek rowerowych. Budowa bezpiecznej ścieżki rowerowej poprawi dostępność obiektów i atrakcji turystyki uzdrowiskowej oraz stanowić będzie element promocji obszaru, a także będzie stanowić infrastrukturę na rzecz rozwoju transportu bezemisyjnego. Trasa połączy Świętokrzyskie Uzdrowiska i umożliwi połączenie się ze szlakami: GREEN VELO i EuroVelo 11. Na trasie powstaną 2 Miejsca Obsługi Rowerzystów, w których znajdą się m.in. stojaki na rowery, wiaty postojowe, mapy turystyczne oraz inne udogodnienia, w tym mała architektura, tablice informacyjne oraz punkty widokowe. W ramach projektu zostaną zakupione i zamontowane samoobsługowe stacje naprawy rowerów oraz innowacyjne stacje ładowania rowerów z OZE.</p> <p>Trasa przebiegać będzie przez Zbludowice wzdłuż ul. Korczyńskiej, gdzie kolejno nastąpi rozwidlenie na ul. Rekreacyjną w stronę Solca-Zdroju oraz w stronę Wiślicy. W stronę Solca-Zdroju ścieżka będzie prowadziła przez: Skotniki, Baranów, Piasek Mały.</p> <p>Odcinek ten wpisuje się w sieć regionalnych tras rowerowych ujętych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”. Planowana do budowy infrastruktura rowerowa na tym odcinku będzie spełniać standardy dotyczące budowy regionalnych tras rowerowych opisane w dokumencie „Standardy projektowe dla tras rowerowych województwa świętokrzyskiego”.</p>
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	43 980 053,93
9.	Kwota dofinansowania	37 383 045,83
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	1. Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T [km].
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	1. Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg [pasażerokilometr/rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Wiązka projektowa nr 1.6

1.	Tytuł projektu	<i>Adaptacja do zmian klimatu poprzez zmniejszenie podatności miasta Busko-Zdrój na niekorzystne zjawiska pogodowe z uwzględnieniem małej retencji</i>
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Busko-Zdrój
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEPW 2021–2027	CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
5.	Priorytet FEPW 2021–2027	Priorytet 2 Energia i klimat
6.	Krótki opis projektu	Zmiany klimatu następują z coraz większą intensywnością i stanowią zagrożenie dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Biorąc pod uwagę duże skupienie usług i infrastruktury, szczególnie narażone na skutki zmian klimatycznych są obszary miejskie. Projekt ma na celu dostosowanie do zmian klimatu przez min.: utworzenie Uzdrowskich Ogrodów Deszczowych w Busku-Zdroju, poprzez uporządkowanie gospodarki wodami deszczowymi na terenie miasta z uwzględnieniem małej retencji, poprzez budowę ogrodów deszczowych w formie zbiorników retencyjnych, likwidację miejskiej wyspy ciepła i retencję wód opadowych w centrum Buska-Zdroju, a także rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury w Nowym Parku Zdrojowym w Busku-Zdroju. Ogrody Deszczowe zostaną zaprojektowane i wykonane w miejscach, w których istnieją problemy z wodą opadową lub roztopową, dzięki czemu będą zbierały wodę i zatrzymywały ją w środowisku. Realizacja projektu wpłynie pozytywnie zarówno na warunki życia w mieście, jak i funkcjonowanie w nim środowiska przyrodniczego terenów zieleni miejskiej, tj. skwery, parki, zieleńce oraz miejskie zasoby wodne.
7.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	20 026 544,98
8.	Kwota dofinansowania	17 022 563,21
9.	Okres realizacji projektu	2024–2027
10.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEPW 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu [ha]; 2. Pojemność obiektów małej retencji [m³]; 3. Liczba wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych urządzeń wodnych (w tym obiektów kompleksowych) [szt.]; 4. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 5. Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 6. Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu [szt.]; 7. Krajowe oraz regionalne i lokalne strategie na rzecz przystosowania się do zmian klimatu [szt.].
11.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEPW 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury [os.]; 2. Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby].

Tabela 13 Wiązka projektowa nr 1.7

1.	Tytuł projektu	<i>Park kieszonkowy w Kazimierzy Wielkiej</i>
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Kazimierza Wielka
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEPW 2021–2027	CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
5.	Priorytet FEPW 2021–2027	Priorytet 2 Energia i klimat
6.	Krótki opis projektu	<p>Projekt ma na celu utworzenie ogólnodostępnego Parku Kieszonkowego, który będzie stanowić publiczne tereny zielone z elementami małej architektury przeznaczonymi do rekreacji i wypoczynku. Zastosowanie odpowiedniej infrastruktury rekreacyjnej oraz nasadzeń roślinnością w obliczu prognozowanych zmian klimatycznych, przyczyni się do utworzenia pomiędzy zabudowaniami tzw. zielonej enklawy, która będzie kształtować swoisty mikroklimat i łagodzić zmiany klimatyczne w mieście. Ponadto w ramach projektu planuje się utworzenie infrastruktury towarzyszącej w postaci np. zbiorników, których zadaniem będzie zbieranie m.in. wody opadowej.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do stworzenia nowych zielonych przestrzeni do odpoczynku i rekreacji w środku zabudowy i wpłynie na wzbogacenie ekosystemu miejskiego.</p>
7.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	8 000 000
8.	Kwota dofinansowania	6 800 000
9.	Okres realizacji projektu	2024–2027
10.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEPW 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu [ha]; 2. Pojemność obiektów małej retencji [m³]; 3. Liczba wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych urządzeń wodnych (w tym obiektów kompleksowych) [szt.]; 4. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 5. Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 6. Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu [szt.]; 7. Krajowe oraz regionalne i lokalne strategie na rzecz przystosowania się do zmian klimatu [szt.].
11.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEPW 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób mających dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury [os.].

Tabela 14 Wiązka projektowa nr 1.8

1.	Tytuł projektu	<i>Poprawa atrakcyjności obszaru uzdrowiskowego oraz adaptacja do zmian klimatu poprzez wykonanie Parku Zdrojowego w Solcu-Zdroju</i>
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Solec-Zdrój
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEPW 2021–2027	CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
5.	Priorytet FEPW 2021–2027	Priorytet 2 Energia i klimat
6.	Krótki opis projektu	<p>Obszar Gminy Solec-Zdrój jest w całości pokryty formami ochrony przyrody. Stan środowiska naturalnego oraz tereny uzdrowiskowe gminy sprzyjają lokowaniu nowych atrakcji turystycznych, a także rozwojowi lecznictwa, turystyki i rekreacji, dlatego konieczne jest kreowanie nowych produktów bądź usług z wykorzystaniem potencjału przyrodniczo-krajobrazowego Solca-Zdroju. Park Zdrojowy w Solcu-Zdroju wymaga kompleksowej modernizacji w celu utworzenia atrakcyjnego terenu spacerowego i rekreacyjnego dla różnych grup społecznych. W bezpośrednim sąsiedztwie Parku Zdrojowego znajdują się liczne zabytki jak i nowoczesne obiekty sanatoryjne, które wykorzystują zasoby gminy, jakimi są lecznicze wody siarczkowe. Na terenie Parku znajdują się również oczka wodne, obiekty małej architektury (altany, ławki, kładki drewniane) oraz dużo zieleni.</p> <p>Projekt zakłada podjęcie działań związanych z udostępnianiem przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze. Podejmowane działania wpłyną na zmniejszenie podatności Solca-Zdroju na zmiany klimatyczne. Ponadto realizacja projektu przyczyni się do stworzenia pozytywnego wizerunku obszaru Świętokrzyskich Uzdrowisk.</p>
7.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	4 000 000
8.	Kwota dofinansowania	3 400 000
9.	Okres realizacji projektu	2024–2027
10.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEPW 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu [ha]; 2. Pojemność obiektów małej retencji [m³]; 3. Liczba wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych urządzeń wodnych (w tym obiektów kompleksowych) [szt.]; 4. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 5. Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]; 6. Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu [szt.]; 7. Krajowe oraz regionalne i lokalne strategie na rzecz przystosowania się do zmian klimatu [szt.].
11.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób mających dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury [os.].

	z realizacją FEPW 2021–2027	
--	--------------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Wiązka projektowa nr 1.9

1.	Tytuł projektu	Rowerowe SPA VELO Trasa rowerowa Pińczów–Busko-Zdrój
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Pińczów
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej EFRR
5.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 4 – Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego
6.	Działanie	4.2. <i>Rozwój transportu zbiorowego i poprawa bezpieczeństwa ruchu</i>
7.	Krótki opis projektu	<p>Celem projektu jest ograniczenie antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury rowerowej w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na cennym przyrodniczo terenie OSI ŚU. Realizacja projektu wpłynie na poprawę ochrony środowiska naturalnego poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz ograniczenie degradacji środowiska w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób odwiedzających. W ramach projektu powstanie nowa trasa rowerowa o długości ok. 8 km. Trasa będzie przebiegała następująco: Pińczów – Pasturka – Bogucice Drugie – Grochowiska w kierunku Kamedułów (Gmina Busko-Zdrój). Na trasie znajdzie się MOR z samoobsługową stacją napraw w okolicy Grochowisk. Budowa bezpiecznej ścieżki rowerowej poprawi dostępność obiektów i atrakcji turystyki uzdrowiskowej oraz stanowić będzie element promocji obszaru, a także będzie stanowić infrastrukturę na rzecz rozwoju transportu bezemisyjnego. Trasa połączy Świętokrzyskie Uzdrowiska.</p> <p>Odcinek ten wpisuje się w sieć regionalnych tras rowerowych ujętych w „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”. Planowana do budowy infrastruktura rowerowa na tym odcinku będzie spełniać standardy dotyczące budowy regionalnych tras rowerowych opisane w dokumencie „Standardy projektowe dla tras rowerowych województwa świętokrzyskiego”.</p>
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	10 000 000
9.	Kwota dofinansowania	8 500 000
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027
11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją	1. Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T [km].

	FES 2021–2027	
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FES 2021–2027	1. Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg [pasażerokilometr/rok].

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16 Wiązka projektowa nr 1.10

1.	Tytuł projektu	Park Leśny w Pińczowie
2.	Nazwa Lidera/Wnioskodawcy	Gmina Pińczów
3.	Partnerzy projektu	-
4.	Cel szczegółowy FES 2021–2027	CS 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)
5.	Priorytet FES 2021–2027	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla Środowiska
6.	Działanie	Działanie 2.9 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej
7.	Krótki opis projektu	<p>Gmina Pińczów w całości położona jest w zlewni rzeki Nidy. W granicach obszaru, na którym planuje się zlokalizować Park leśny w Pińczowie znajdują się następujące formy ochrony przyrody: Nadnidziański Park Krajobrazowy, Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Ostoja Nidziańska” (kod PLH260003) oraz korytarz ekologiczny „Dolina Nidy” (KPdC-8B) będący częścią Południowo-Centralnego Korytarza ekologicznego. Ze względu na ryzyka wynikające z aktywności człowieka wskazane jest wsparcie ochrony przyrody i bioróżnorodności, w związku z tym konieczne jest podjęcie działań na rzecz ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.</p> <p>Park Leśny w Pińczowie planuje się zlokalizować na działce o nr ew. 2 obr. 10 Pińczów. Miejsce będzie służyć relaksowi i wypoczynkowi oraz sprzyjać kontaktom społecznym. W ramach projektu powstanie kompleks ścieżek wraz z platformą obserwacyjną, parkiem linowym, strefą aktywności oraz elementami małej architektury. Realizacja projektu wpłynie korzystnie na krajobraz obszaru zwiększając jego atrakcyjność i funkcjonalność. Powstanie Parku Leśnego w Pińczowie wpłynie na poprawę ochrony środowiska naturalnego poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób odwiedzających. Za bieżące utrzymanie oraz zachowanie funkcjonalności odcinka trasy rowerowej z własnych środków odpowiadać będzie Gmina Pińczów.</p>
8.	Całkowita szacunkowa wartość projektu	4 200 000
9.	Kwota dofinansowania	3 570 000
10.	Okres realizacji projektu	2024–2027

11.	Oczekiwane wskaźniki produktu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu [hektary]; 2. Liczba wspartych form ochrony przyrody [sztuka].
12.	Oczekiwane wskaźniki rezultatu powiązane z realizacją FEŚ 2021–2027	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury [osoby].

Źródło: Opracowanie własne

PROJEKTY STRATEGICZNE KOMPLEMENTARNE

Tabela 17 Projekt strategiczny nr 2

Tytuł projektu strategicznego	<i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	60 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	12 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	48 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<p align="center"><i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027</i></p> <p align="center">W ramach priorytetu 2. <i>Fundusze Europejskie dla środowiska</i>, cel szczegółowy 2 (i) <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych / Krajowy Plan Odbudowy</i></p>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Celem projektu jest ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, zwalczanie smogu i niskiej emisji, a także podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców w zakresie działań na rzecz niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym efektywności energetycznej i wykorzystania OZE. Poprawa efektywności energetycznej prowadzona będzie zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i wielorodzinnych budynkach mieszkalnych (z wyłączeniem budynków jednorodzinnych) oraz przedsiębiorstwach.</p> <p>Projekt polega m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększeniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego; • wymianie/modernizacji oświetlenia ulicznego na energooszczędne; • budowie/rozbudowie/modernizacji systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła, celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych, w tym modernizacja ciepłowni miejskiej w Busku-Zdroju, Kazimierzy Wielkiej oraz Pińczowie; • działaniach podnoszących ogólną wiedzę w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię oraz prowadzących do jej oszczędzania. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości</p>		

	finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju i Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, ewentualni partnerzy (wspólnoty, spółdzielnie – w ramach środków finansowych na poziomie krajowym, przedsiębiorcy).
Potrzeba realizacji projektu	Wyzwania środowiskowe, związane z utrzymaniem przyjaznego dla środowiska i czystego obszaru, wymagają odpowiedniej polityki energetycznej. W pierwszej kolejności powinna ona polegać na rozwoju infrastruktury energetycznej w oparciu o sprawne systemy ciepłownicze i elektroenergetyczne. Projekt wynika z: <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby inwestycji w zakresie efektywności energetycznej; • potrzeby stosowania efektywnych energetycznie technologii; • potrzeby kompleksowej modernizacji energetycznej budynków przedsiębiorstw; • potrzeby ograniczania zanieczyszczeń powietrza; • potrzeby spełnienia wymogów wynikających z Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego oraz wprowadzonych na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych, Działania priorytetowe: <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 5 Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”, „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”, „Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych”. Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym;</i> • <i>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Solec-Zdrój.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie efektywności energetycznej obiektów sektora publicznego poprzez kompleksową termomodernizację z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii; • zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; • zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii; • upowszechnienie wykorzystania OZE; • większa powierzchnia użytkowa, lepsza funkcjonalność i bezpieczeństwo korzystania z budynków użyteczności publicznej; • podniesienie świadomości ekologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych systemów ciepłowniczych i/lub chłodniczych [szt.]; 2. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów użyteczności publicznej [szt.]; 3. Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.]; 4. Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej [m²]; 5. Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej [szt.]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) [MWh/rok]; 2. Szacowana emisja gazów cieplarnianych [Tony równoważnika CO₂/rok].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU, a także Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18 Projekt strategiczny nr 3

Tytuł projektu strategicznego	Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	90 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	18 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	72 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<p><i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 w ramach priorytetu 2. Fundusze Europejskie dla środowiska, cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</i></p>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres	Celem projektu jest zmniejszanie emisyjność poprzez zwiększenie udziału energii		

rzeczowy projekt (koncepcja)	<p>z OZE w produkcji energii ogółem z wykorzystaniem potencjału OSI ŚU w obszarze OZE i energetyki rozproszonej. Projekt obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę lub rozbudowę instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii; • budowę lub rozbudowę instalacji do produkcji ciepła z odnawialnych źródeł energii, głównie słonecznej wraz z możliwością budowy magazynów ciepła działających na potrzeby danego źródła OZE; • rozbudowę istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, podmioty publiczne, podmioty prywatne, przedsiębiorcy, inni ewentualni partnerzy.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego; • ze zidentyfikowanego problemu zanieczyszczeń powietrza; • odpowiednich warunków dla rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a zwłaszcza energii ze słońca; • stosunkowo dużej ilości dni słonecznych w roku. <p>Wszystkie gminy w analizowanym w Diagnostyce 2020 roku, znalazły się w gronie innych gmin w województwie, na terenie których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy PM10.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 2 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”, „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wykorzystanie OZE poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie gminy Busko-Zdrój.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; • zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii; • upowszechnienie wykorzystania OZE; • podniesienie świadomości ekologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej [MW]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wytworzona energia odnawialna ogółem [MWh/r];

	2. Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii [MW].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU, a także Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19 Projekt strategiczny nr 4

Tytuł projektu strategicznego	<i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	60 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	12 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	48 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Celem projektu jest ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz dostosowanie do prognozowanych skutków zmian klimatu, w tym zapobieganie ryzyku i zwiększeniu odporności na klęski żywiołowe, w tym m.in. udostępnianie przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze.</p> <p>Projekt obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu; • adaptację terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, szczególnie poprzez rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury; • rozwój retencjonowania wody, w tym małej retencji, zwłaszcza w oparciu o naturalne mechanizmy ekosystemowe; • niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury 		

	<p>hydrotechnicznej służących zmniejszeniu skutków powodzi i suszy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój potencjału służb publicznych, w tym monitoringu i doposażenia służb ratunkowych; • zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi); • udostępnianie przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze, zachowanie i ochrona bioróżnorodności, a także rozwój/powiększenie i udostępnianie terenów zielonych. <p>Celem realizowanych działań będzie również podniesienie świadomości społeczeństwa na temat zmian klimatu i ich konsekwencji. Edukacja będzie naświetlała temat racjonalnego korzystania z zasobów środowiskowych i wspierania ochrony zasobów nieodnawialnych oraz promowała bezpieczne zachowania indywidualne i grupowe w sytuacjach zagrożenia ekologicznego, pożarowego, powodziowego.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, ewentualni partnerzy, w tym przedsiębiorcy.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost średniej rocznej temperatury, częstotliwości i nasilenia pogodowych zjawisk ekstremalnych, pogłębiają się, stanowiąc zagrożenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego oraz dla zasobów przyrody.</p> <p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczania środowiska naturalnego; • ze zidentyfikowanego problemu występowania obszarów zagrożonych powodzią; • dostosowania do prognozowanych skutków zmian klimatu; • występowania na obszarze terenów objętych suszą; • zwiększenia odporności na klęski żywiołowe; • rozwoju zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury, • zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi, • potrzeby likwidacji miejskich wysp ciepła. <p><i>Plan przeciwdziałania skutkom suszy wskazuje, iż na terenie OSI ŚU wstępuje w większości silne zagrożenie suszą łączną.</i></p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 2 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”, „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”, „Tworzenie błękitno-zielonej</p>

	<p>infrastruktury”, „Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych;</i> • <i>Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości. Michałów;</i> • <i>Budowa polderu na rzece Nida, miejscowości. Michałów / Skrzypiów / Pińczów,</i> • <i>Budowa pompowni na rzece Nida, miejscowość Pińczów.</i> <p>Projekt będzie komplementarny także z projektami planowanymi do realizacji przez PGW WP, w tym m.in.⁸.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>„Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 – etap I. Celem strategicznym ww. projektu jest m.in. zwiększenie naturalnej retencji zlewniowej i dolinowej Nidy, jak również ochrona przeciwpowodziowa doliny Nidy. Powyższy projekt swoim zakresem dominuje 11 odrębnych zadań zlokalizowanych wzdłuż rzeki Nidy na długości prawie 39 km, na terenie gmin: Imielno, Kije, Michałów, Pińczów, Sobków i Wodzisław. Realizacja ww. projektu wpłynie na łagodzenie skutków zmian klimatu, poprzez m.in. utrzymanie dobrego stanu wód oraz przywrócenie naturalnego stanu doliny rzeki Nidy;</i> • <i>Budowa zbiornika Maskalis ujęta została w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18.10.2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2016, poz. 1841) – ID inwestycji; 76040. Planowany do budowy zbiornik wpisuje się w zasady przeciwdziałania klęskom naturalnym i minimalizowaniu ich skutków (funkcja p. powodziowa, retencyjna i ochronna przed skutkami suszy);</i> • <i>Zabezpieczenie przeciwpowodziowe rzeki Małoszówki na terenie msc. Kazimierza Wielka, gm. Kazimierza Wielka, pow. Kazimierski. Inwestycja o znaczeniu strategicznym z zakresu ochrony p. powodziowej, wchodząca w zakres projektu pn. „Zabezpieczenie p. powodziowe zlewni Nidzicy”, obejmującego swym zasięgiem teren województwa świętokrzyskiego i małopolskiego. Zadanie to ujęte jest w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2016, poz. 1841) – ID inwestycji: 75018.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie świadomości ekologicznej; • adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu; • zwiększenie retencionowania wody; • zapobieganie ryzyka i zwiększenie odporności na klęski żywiołowe; • poprawa jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu powierzchni i dostępności terenów zieleni; • zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu [szt.]; 2. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmiany klimatu [ha];

⁸ Projekty te, w tym budowa zbiornika Maskalis, nie są przedmiotem niniejszej Strategii – są innymi realizowanymi na tym terenie, ale przez inne podmioty, projektami, które łącznie z projektami stanowiącymi przedmiot Strategii wzmocnią efekt synergii.

	<p>3. Pojemność obiektów małej retencji [m³].</p> <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [os.]; 2. Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury [os.].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU, a także Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20 Projekt strategiczny nr 5

Tytuł projektu strategicznego	<i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów, Gmina Solec-Zdrój	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Inne grupy docelowe	Turyści i kuracjusze		
Szacowana wartość	85 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	17 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	68 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Krajowy Plan Odbudowy / Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	Celem projektu jest powstanie nowej i rozwój już istniejącej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Będzie to również promocja zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz ich udostępnianie dla zwiedzających. Wszystkie		

	<p>działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. W zakres rzeczowy projektu wchodzi m.in.:</p> <p>I. Etap I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa Muzeum Kazimierskiego w Słonowicach wraz z zagospodarowaniem terenu; • budowa wieży widokowej na Górcie w Busku-Zdroju. <p>II. Etap II: Zakres projektu obejmuje zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiornika wodnego w Radzanowie; • zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju; • zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej; • zbiornika Zalewu Pińczowskiego. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów, Gmina Solec-Zdrój.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby wzbogacenia oferty turystycznej i rekreacyjnej całego obszaru; • potrzeby wzbogacenia oferty kulturalnej dzięki budowie muzeum na bazie unikatowego w skali europejskiej stanowiska archeologicznego w Słonowicach; • potrzeby zwiększenia zdolności retencyjnej oraz lepszego zagospodarowania nadmiaru wód opadowych i płynących; • potrzeby zagospodarowania czasu wolnego, coraz to większej grupy turystów, kuracjuszy odwiedzających obszar; • potrzeby poprawy zdrowia mieszkańców poprzez oddanie do użytku nowych obiektów, zmianę stylu życia, z naciskiem na ruch i aktywny wypoczynek; • wyników badań jakościowych – w badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) największą ilość wskazań na pytanie o priorytety rozwoju obszaru uzyskała odpowiedź „Rozwój turystyki” (44%).
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych; • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału turystycznego; • Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Budowanie kompleksowej oferty turystycznej”, „Poprawa jakości i dostępności istniejących obiektów turystycznych”, „Budowa i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej”, oraz „Zachowanie i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego”</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź</p>

	<p>będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój;</i> • <i>Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie;</i> • <i>W kierunku uzdrowiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowe atrakcje i produkty turystyczne; • zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru; • zwiększenie liczby odwiedzających obszar; • wysokiej jakości i ilości oferta spędzania czasu wolnego; • podniesienie konkurencyjności obszaru uzdrowiskowego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne]; 2. Liczba zagospodarowanych zbiorników wodnych i przyległych terenów [szt.]; <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych w fiskach projektowych złożonych przez mieszkańców z obszaru OSI ŚU. Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21 Projekt strategiczny nr 6

Tytuł projektu strategicznego	<i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okółuzdrowiskowej</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Inne grupy docelowe	Turyści i kuracjusze		
Szacowana wartość	545 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	103 mln zł – 20%		

Finansowanie zewnętrzne – dotacja	412 mln zł – 80%
Finansowanie zewnętrzne – pożyczka zwrotna	30,0 mln zł
Forma wsparcia	Baseny Mineralne w Busku-Zdroju o łącznej wartości 55 mln zł: 30 mln – pożyczka zwrotna , 25 mln – dotacja
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Krajowy Plan Odbudowy / Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027</i>
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29
Cel i zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Celem przedsięwzięcia jest umożliwienie dostępu do świadczeń zdrowotnych także na obszarze Kazimierzy Wielkiej i Pińczowa, oraz wzbogacenie oferty rekreacyjnej skierowanej do kuracjuszy i turystów, ale również mieszkańców obszaru uzdrowiskowego. Z uwagi na duże zainteresowanie usługami uzdrowiskowymi przez mieszkańców, turystów istnieje potrzeba rozbudowy i powstania nowej infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej. Działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt ten obejmuje między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój bazy uzdrowiskowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą; • wykonanie odwiertu i ujęcia – solanki w Busku-Zdroju; • budowa Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju; • rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju; • wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej wraz z infrastrukturą doprowadzającą do strefy uzdrowiskowej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie; • wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie; • przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów; • przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Kazimierzy Wielkiej. • utworzenie inteligentnego uzdrowiskowego portalu sprzedażowo-rezerwacyjnego. <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot. Projekt może być realizowany w Partnerstwie Publiczno-Prywatnym.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, podmioty uzdrowiskowe, w tym m.in.: Malinowe Hotele Sp. z o.o., Sanatorium Uzdrowiskowe „Nida-Zdrój” Sp. z o.o., Uzdrowisko Busko-Zdrój S. A, podmioty prywatne, ewentualni partnerzy.
Potrzeba realizacji projektu	Bardzo dużym potencjałem obszaru są posiadane zasoby uzdrowiskowe i strefy ochrony uzdrowiskowej. Wzrost liczby kuracjuszy byłby pozytywnym zjawiskiem

	<p>przekładającym się na wzrost dochodów własnych gmin, a co za tym idzie ich zdolności inwestycyjnych. Bardzo dużym potencjałem Miasta i Gminy Kazimierza Wielka oraz Miasta i Gminy Pińczów są predyspozycje do pełnienia funkcji uzdrowiskowej. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wszystkie gminy posiadają wyjątkowe walory tj. lecznicze wody. W badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) mieszkańcy OSI ŚU wskazali, że tworzenie i rozwój uzdrowisk (34%) oraz turystyka (44%) to jedne z najważniejszych priorytetów do rozwoju tego obszaru, dlatego też ważne jest, aby m.in. powstało Uzdrowisko Kazimierza Wielka oraz Uzdrowisko Pińczów. Potrzeba rozwoju funkcji uzdrowiskowych obszaru jest pożądana nie tylko z punktu widzenia jego mieszkańców i samorządów, ale też na poziomie regionalnym. W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> (SRWŚ 2030+), w ramach kierunków działań wskazano m.in. „Wzrost potencjału turystycznego regionu w oparciu o walory uzdrowiskowe, dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi turystyki prozdrowotnej”. W dokumencie tym zapisano, że: „Istotnymi czynnikami rozwoju województwa powinny być turystyka oraz działalność prozdrowotna i uzdrowiskowa, ukierunkowane na turystę zagranicznego i krajowego, w szczególności z województw ościennych”. Jednymi z oczekiwanych w SRWŚ 2030+ skutków interwencji na OSI ŚU są: <i>Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju oraz Rozwój uzdrowiska w gminach Kazimierza Wielka i Pińczów</i>. W ramach niniejszego projektu nastąpi rozwój także działalności badawczej przy wykorzystaniu wód siarczkowych. Na ten moment brak jest aktualnych, powszechnie znanych i obiektywnych badań nad wykorzystaniem wód siarczkowych oraz zastosowaniem kolagenu.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Wspieranie działań w zakresie wykorzystania zasobów uzdrowiskowych”, „Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego”, „Powstanie i rozwój obiektów uzdrowiskowych”, „Tworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie;</i> • <i>Wzrost gospodarczy uzdrowiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych - Rodzinny Park Zdrowia w Busku-Zdroju;</i> • <i>W kierunku uzdrowiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka;</i> • <i>Poszerzenie oferty kulturalnej na terenie gminy Solec-Zdrój skierowanej do mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie działalności uzdrowiskowej; • wzmocnienie uzdrowiskowego charakteru i atrakcyjności obszaru; • wzrost ilości kuracjuszy; • wzrost dochodów gmin; • nowe miejsca pracy. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozbudowanych basenów mineralnych [szt.];

	2. Liczba nowych basenów mineralnych [szt.]; 3. Liczba nowych odwiertów ujęć wody (w tym leczniczej) [szt.]; 4. Liczba nowych odwiertów ujęć solanki [szt.]. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba odwiedzających nowe atrakcje turystyczne [os./rok].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty działające w branży uzdrowiskowej i turystycznej, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych w fiskach projektowych złożonych przez mieszkańców z obszaru OSI ŚU. Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22 Projekt strategiczny nr 7

Tytuł projektu strategicznego	<i>Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	100 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	20 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	80 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Krajowy Plan Odbudowy</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt będzie polegał na likwidacji źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych i ich zastąpieniu rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak m.in pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, czy budowa innych instalacji OZE itp.</p> <p>W ramach projektu zwiększone zostanie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Planuje się także przeprowadzić działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców tj. kampanie edukacyjne.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być</p>		

	różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeby podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczaniu środowiska naturalnego; • ze zidentyfikowanego problemu zanieczyszczeń niską emisją; • odpowiednich warunków dla rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a zwłaszcza energii ze słońca; • potrzeby inwestycji w zakresie efektywności energetycznej; • potrzeby zmniejszenia negatywnego wpływu, jakie gospodarstwa domowe wywierają na środowisko. <p>Wszystkie gminy w analizowanym w Diagnozie 2020 roku, znalazły się w gronie innych gmin w województwie, na terenie których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy PM10. Jednym z głównych zagrożeń dla rozwoju Świętokrzyskich Uzdrowisk, jakie zidentyfikowano, jest zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję. Potrzeba realizacji projektu wynika ze względów społecznych (niska świadomość i wiedza dotycząca możliwości wykorzystania OZE) oraz ekonomicznych (wysokie koszty energii elektrycznej, opału). Jakość środowiska naturalnego, a zwłaszcza powietrza, wpływa bezpośrednio na atrakcyjność regionu uzdrowiskowego i przekłada się na liczbę gości odwiedzających uzdrowiska świętokrzyskie. Turyści i kuracjusze oraz coraz więcej mieszkańców jest świadomych i zwraca uwagę na stan jakości i poziom zanieczyszczenia powietrza. Należy zaznaczyć, że na obszarze istnieją odpowiednie warunki dla rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, a zwłaszcza energii ze słońca.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 2 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”, „Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych”, „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wykorzystanie OZE poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie gminy Busko-Zdrój.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa zdrowia i komfortu życia; • zwiększenie efektywności energetycznej indywidualnych gospodarstw domowych z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii; • zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; • zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii;

	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnienie wykorzystania OZE; • podniesienie świadomości ekologicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów mieszkaniowych [szt.]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU, a także Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23 Projekt strategiczny nr 8

Tytuł projektu strategicznego	Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	4,0 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	0,8 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	3,2 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru, zarówno tych biernych, jak i aktywnych zawodowo – osób, które z własnej inicjatywy zgłoszą potrzebę i chęć kształcenia. Kwalifikacje zawodowe uczestników projektu zostaną dostosowane do wymogów lokalnego i regionalnego rynku pracy. Zakres projektu obejmuje m.in. organizację kursów zawodowych i szkoleń. Wsparciem objęci będą uczniowie szkół średnich i szkół podstawowych, a także nauczyciele w zakresie kompetencji i kwalifikacji. Wsparciem</p>		

	<p>będą obejmowane również osoby dorosłe w zakresie umiejętności i kompetencji podstawowych, w tym cyfrowych, umożliwiające wdrażanie Upskilling Pathways (ścieżka poprawy umiejętności). Planuje się także podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności w obszarze edukacji. Podejmowane będą wszelkie działania, które wpłyną na zwiększenie kwalifikacji i/lub kompetencji mieszkańców obszaru, również tych w wieku szkolnym (w tym min. zajęcia dodatkowe, zajęcia rozwijające, zajęcia wyrównawcze, kółka zainteresowań, itp.). Szczególny nacisk w projekcie będzie kładziony na kompetencje branżowe w zakresie medycyny, rehabilitacji medycznej, fizjoterapii i usług uzdrowiskowych. Wszystkie działania będą uwzględniały udział osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Powiat Buski, Powiat Kazimierski, Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju, Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej, Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie, ewentualni partnerzy.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Przedsiębiorczość mieszkańców wydaje się nie być wystarczająca. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. W ramach projektu może być zapewniony udział w spotkaniach z doradcą zawodowym oraz psychologiem, w celu pogłębienia wiedzy na temat m.in. własnych cech osobowościowych, mocnych i słabych stron, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Indywidualne i grupowe zajęcia z doradcą zawodowym umożliwią określenie szkoleń zawodowych, które będą zgodne z preferencjami oraz kwalifikacjami uczestników projektu z deficytowych zawodów na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Nie ulega wątpliwości, że człowiek uczy się przez całe życie, bez względu na wiek i doświadczenie – jeśli chce być jak najdłużej aktywny zawodowo, powinien podnosić swoje kwalifikacje i poszerzać kompetencje. W przypadku OSI ŚU szczególny nacisk należy położyć na rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie usług medycznych.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywności mieszkańców <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 9 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Zwiększenie atrakcyjności zatrudnienia”, „Realizacja programów skierowanych na zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców”, „Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych w dziedzinie uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Obywatelskie Punkty Doradztwa Prawnego – rozwój edukacji w Gminie Pińczów;</i> • <i>Lepsza przyszłość;</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aktywizacja zawodowa osób powyżej 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie kazimierskim.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym; • aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru; • wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; • zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi; • zwiększenie kompetencji i kwalifikacji kadr; • zmniejszone bezrobocie. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych szkoleń/zajęć dla uczniów szkół [szt.]; 2. Liczba osób objętych wsparciem [os.]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, którzy nabyli kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu [os.].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji. Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych w fiskach projektowych. Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU, a także Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24 Projekt strategiczny nr 9

Tytuł projektu strategicznego	<i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	165 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	33 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	132 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Wspólna Polityka Rolna 2021–2027</i>		

Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, turystów i kuracjuszy oraz rozwój obszaru. Infrastruktura powinna być dostosowana do zasad zrównoważonego rozwoju, który sprzyja funkcjom gospodarczym i społecznym.</p> <p>Projekt obejmuje m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowę obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury; • likwidację barier architektonicznych; • oznakowanie obiektów gminnych (wewnętrzne i zewnętrzne) dla potrzeb związanych z dostępnością osób dysfunkcyjnych • rozbudowę oczyszczalni ścieków w Gminie Solec-Zdrój; • budowa oczyszczalni ścieków wód siarczkowych; • wdrożenie elektronicznego systemu płatności parkingowych w Kazimierzy Wielkiej; • rewitalizacja „górną” części miasta Kazimierza Wielka; • rozwój infrastruktury kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, modernizacja, przebudowa sieci kanalizacyjnej, w tym instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią); • rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa lub poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni); • projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody, instalacja inteligentnych systemów zarządzania siecią, jedynie jako element projektów wodno-kanalizacyjnych); • zwiększenie efektywności dostaw wody (w tym ograniczanie strat wody), rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody do spożycia (modernizacja, naprawa sieci wodociągowej wraz z instalacją inteligentnych systemów zarządzania siecią oraz modernizacja stacji uzdatniania wody); • rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju. <p>Planowane działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych poszczególnych gmin i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. W zależności od możliwości zostanie on zrealizowany w formule partnerskiej (forma pożądana) lub osobno przez każdy podmiot.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Województwo Świętokrzyskie.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyników badań jakościowych – w badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) mieszkańcy OSI ŚU ocenili „źle” i „bardzo źle” połączenia komunikacyjne na obszarze OSI ŚU (42%) oraz połączenia komunikacyjne z otoczeniem zewnętrznym (45%); • potrzeby usprawnienia połączenia komunikacyjnego; • potrzeby adaptacji do zmian klimatu oraz zapobiegania degradacji środowiska;

	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeby dostępu mieszkańców OSI ŚU do wysokiej jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. <p><i>Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego jest jednym z celów strategicznych OSI ŚU, a więc przed samorządami stanowi to pewne wyzwanie do stworzenia i/lub poprawy infrastruktury komunalnej, która będzie zadowalać obecnych i przyszłych mieszkańców.</i></p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 10 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne.</i></p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Zwiększenie jakości i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej”, „Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej”, „Tworzenie obszarów zieleni urządzonej”, „Zapewnienie wysokiej jakości ochrony zdrowia”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozbudowa ul. Partyzantów nr 314150T oraz przebudowa i rozbudowa ul. Grotta nr 314148 T w Busku-Zdroju;</i> • <i>Budowa drogi gminnej wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową w sołectwie Odonów;</i> • <i>Budowa instalacji odwadniania i kompostowania osadów ściekowych na oczyszczalniach ścieków w Gminie Solec-Zdrój.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu infrastruktury drogowej; • poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym; • uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; • poprawa estetyki i ładu przestrzennego; • skrócenie czasu przejazdu; • poprawa jakości środowiska naturalnego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Długość wybudowanych i/lub przebudowanych dróg [km]; 2. Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.]; 3. Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi [szt.]; 4. Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci wodociągowej [km]; 5. Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem projektu [szt.]; 2. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę [os.].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z</p>

	<p>niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych w fiszkach projektowych złożonych przez mieszkańców z obszaru OSI ŚU.</p> <p>Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 25 Projekt strategiczny nr 10

Tytuł projektu strategicznego	<i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	10 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	2 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	8 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt obejmuje rozwój e-usług publicznych, które w gminach obszaru funkcjonują, ale wymagają poszerzenia i rozwoju. Istotne jest, aby mieszkańcy, turyści i kuracjusze mieli możliwość uzyskania informacji i załatwiania administracyjnych spraw nie tylko osobiście, ale też on-line, z każdego miejsca, w którym jest dostępny Internet. Takie usługi powinny być powszechne w różnych dziedzinach życia, nie tylko w zakresie spraw, które mieszkańcy załatwiają w Urzędach, ale też usług świadczonych przez ośrodki zdrowia, instytucje kultury, biblioteki, podmioty uzdrowiskowe itp. Wprowadzenie pełnej gamy e-usług stworzy z jednej strony ich wizerunek jako instytucji przyjaznych, a z drugiej strony – da mieszkańcom narzędzie do sprawnego załatwienia często czasochłonnnych procedur administracyjnych. Utworzenie przyjaznego otoczenia administracyjnego jest podstawą do wzrostu atrakcyjności dla przyszłych mieszkańców czy inwestorów, ale też turystów i kuracjuszy. Planowane działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Przedmiot projektu dotyczy między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwoju e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów, kuracjuszy i przedsiębiorców m.in.: powołania i budowy uzdrowiskowej e-giełdy rolnej, uzdrowiskowego portalu internetowego o zdrowiu dla mieszkańców OSI ŚU; wprowadzenia wielozadaniowej mobilnej aplikacji dla mieszkańców obszaru. 		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka.		
Potrzeba realizacji projektu	Szansą na rozwój obszaru i polepszenie jakości życia mieszkańców, jak i turystów, jest utworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym		

	<p>zakresie), a także utworzenie warunków do pracy zdalnej.</p> <p>Aplikacja mobilna będzie sposobem dotarcia do mieszkańców obszaru w nowoczesny, mobilny sposób. Oprócz informacji o gminach OSI ŚU, lokalizacji z możliwością nawigacji, użytkownik będzie mieć możliwość śledzenia ważnych terminów w przejrzystym układzie kalendarza. Aplikacja będzie w bardzo prosty sposób pozwalała na zgłaszanie różnych problemów czy usterek.</p> <p>Powołanie giełdy rolnej na potrzeby podmiotów gastronomicznych, przetwórstwa spożywczego z obszaru OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska pozwoli na pozyskanie rolników produkujących żywność, którzy chcieliby sprzedawać swoje produkty na e-giełdzie. Z drugiej zaś strony będzie też sprzyjało pozyskaniu odbiorców – restauratorów, podmiotów gastronomicznych, przetwórców spożywczych, którzy mogliby bez wysokich marż nakładanych przez pośredników otrzymywać świeże, lokalne produkty na rzecz swoich restauracji, stołówek, bistro, piekarni, ciastkarni, mieszkańców OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska, którzy chcieliby zakupić produkty w większych ilościach.</p> <p>Profesjonalny portal internetowy o zdrowiu dla mieszkańców obszaru oraz turystów i kuracjuszy będzie skutecznym sposobem dotarcia do szerszej grupy odbiorców w nowoczesny, atrakcyjny sposób. Oprócz informacji o walorach uzdrowiskowych, zabiegach leczniczych, ofertach leczniczych w obiektach sanatoryjnych, pensjonatach, hotelach – zawierać będzie informacje o zdrowym sposobie odżywiania się i zdrowym stylu życia. Informacje zawarte na tym portalu przyczynią się do podniesienia wiedzy i świadomości o zdrowiu oraz walorach uzdrowiskowych. Na portalu mogą być też zamieszczane informacje o wynikach przeprowadzonych badań naukowych zasobów leczniczych Gminy Busko-Zdrój oraz gmin partnerskich.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyfryzacja.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 9 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Rozwój e-usług publicznych”, „Kampanie promujące korzystanie z e-usług”, „Tworzenie spójnego systemu informacji turystycznej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Podniesienie jakości obsługi mieszkańców przez wdrożenie innowacji e- usługi w Solcu-Zdroju;</i> • <i>Rozwój e-usług medycznych oraz wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego w Zespole Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim i w Zespole Opieki Zdrowotnej w Pińczowie;</i> • <i>Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego – II (InPlaMed-II) realizowany w Zespole Opieki Zdrowotnej w Busku-Zdroju.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych; • rozwój e-społeczeństwa i upowszechnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji; • włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych e-giełd rolnych [szt.];

	2. Liczba utworzonych uzdrowiskowych portali internetowych o zdrowiu [szt.]; 3. Liczba utworzonych mobilnych aplikacji [szt.]; 4. Liczba utworzonych platform obsługi klienta [szt.]. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba osób odwiedzających miesięcznie uruchomione domeny [os.]; 2. Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną [szt.].
Sposób wyboru projektu	W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji. Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych w fischkach projektowych złożonych przez mieszkańców z obszaru OSI ŚU. Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 26 Projekt strategiczny nr 11

Tytuł projektu strategicznego	Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Kazimierza Wielka, Gmina Pińczów	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	50 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	10 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	40 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 / Krajowy Plan Odbudowy</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu (konceptcja)	Celem projektu jest rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz atrakcyjności inwestycyjnej OSI ŚU. Projekt zawiera między innymi: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie terenów inwestycyjnych, • utworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora, • utworzenie Społecznej Rady Przedsiębiorców, 		

	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrożenie oferty inwestycyjnej z pakietem zachęt dla inwestorów na terenie OSI ŚU, • organizację Uzdrawiskowych Targów Pracy, • utworzenie Strefy Ekonomicznej Busko-Zdrój „SEB”. <p>Projekt będzie spójny oraz będzie oddziaływał na atrakcyjność całego obszaru uzdrawiskowego w województwie świętokrzyskim. Planowane działania będą uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój, Gmina Pińczów, Gmina Kazimierza Wielka, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Zgodnie z wnioskami z <i>Diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>, wskaźniki gospodarcze są niezbyt zadowalające. Wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym ma znaczny wpływ na sytuację na rynku pracy. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, pomimo że od 2015 roku maleje, to nadal jest wyższy niż średnia dla Polski. W badaniu ankietowym (03–15.08.2021 r.) respondenci zaznaczyli, iż dostęp do miejsc pracy na terenie OSI ŚU jest na niskim poziomie, 60% ankietowanych oceniło rynek pracy „źle” i „bardzo źle”. Pomimo, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w badanym okresie systematycznie wzrastała, nadal wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa i Polski. Również liczba podmiotów nowo rejestrowanych oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest niższa w porównaniu ze średnią dla województwa świętokrzyskiego oraz średnią dla Polski. W ankiecie respondenci zaznaczyli, iż w OSI ŚU występuje problem z warunkami do rozwoju działalności gospodarczej. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. Respondenci w ankietach zasugerowali, aby na terenie OSI ŚU stworzyć dogodne warunki do rozwoju działalności gospodarczych – taką odpowiedź wskazało 42% ankietowanych.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywności mieszkańców. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 8 Podniesienie <i>kwalfikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Zwiększanie atrakcyjności zatrudnienia”, „Realizacja programów skierowanych na zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców”, „Wspieranie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży”, „Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Przebudowa miejskiego placu targowego przy ul. Targowej w Busku-Zdroju.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; • zwiększenie ilości miejsc pracy; • aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców gminy; • zintegrowanie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

	<p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba stworzonych centrów obsługi przedsiębiorcy i inwestora [szt.]; 2. Liczba opracowanych ofert inwestycyjnych z pakietem zachęt dla inwestorów [szt.]; 3. Liczba zorganizowanych Uzdrowskich Targów Pracy [szt.]; 4. Liczba utworzonych stref ekonomicznych i terenów inwestycyjnych [szt.]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczestników Uzdrowskich Targów Pracy [os.]; 2. Liczba nowych działalności gospodarczych [szt.]; 3. Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.].
Sposób wyboru projektu	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych w fiskalach projektowych złożonych przez mieszkańców z obszaru OSI ŚU. Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 27 Projekt strategiczny nr 12

Tytuł projektu strategicznego	<i>Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowskich</i>		
Lokalizacja	Gmina Busko-Zdrój	Okres realizacji	2024–2027
Grupa docelowa – mieszkańcy OSI ŚU (dane według GUS na 2021 r.)	Kobiety: 36 609	Mężczyźni: 34 460	Razem: 71 069
Szacowana wartość	35 mln zł		
Środki własne realizatorów projektu	7 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne – dotacja	28 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027</i>		
Dodatkowe / alternatywne źródła finansowania	Zgodne z tabelą nr 29		
Cel i zakres rzeczowy projektu	Celem projektu jest zwiększenie potencjału OSI ŚU w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii, a także wsparcie publicznej		

(koncepcja)	<p>infrastruktury organizacji badawczych.</p> <p>Zakres projektu obejmuje m.in.: powstanie i rozwój instytutu badawczego wraz z laboratorium do badań nad działaniem wód siarkowych na wybrane grupy schorzeń oraz nad zastosowaniem kolagenu. W ramach ośrodka powstanie m.in. publiczna infrastruktura B+R, która będzie wykorzystywana do działalności gospodarczej i naukowej. Planuje się prowadzenie badań nad nowymi metodami leczenia, nowymi zabiegami i terapiami w oparciu o endogeniczne zasoby terenu OSI ŚU. Planuje się wsparcie projektów badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw uwzględniających możliwość rozwoju istniejącego lub stworzenia nowego zaplecza badawczo-rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw. Projekt ten przewiduje także działania dla Partnerów OSI ŚU, które będą polegać na programach polityki zdrowotnej – zadania związane z promocją zachowań prozdrowotnych, edukacją zdrowotną i profilaktyką wybranych schorzeń i/lub ich czynników ryzyka. Projekt będzie spójny oraz będzie oddziaływał na atrakcyjność całego obszaru uzdrowskiego w województwie świętokrzyskim.</p>
Podmioty realizujące projekt	<p>Podmioty uzdrowskie, w tym m.in.: Sanatorium Uzdrowskie „Nida-Zdrój” Sp. z o.o., Uzdrowsko Busko-Zdrój S. A, partnerzy prywatni, uczelnie. Projekt partnerski gmin: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Pińczów, Kazimierza Wielka, a także Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju.</p>
Potrzeba realizacji projektu	<p>Turystyka zdrowotna została wpisana w <i>Regionalną Strategię Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako Świętokrzyskie Inteligentne Specjalizacje. W zakresie tej inteligentnej specjalizacji znajduje się także działalność badawczo-rozwojowa, ukierunkowana na opracowanie innowacyjnych form leczenia i rehabilitacji, posiadających duży potencjał dla rynkowego wykorzystania rezultatów tych badań. W ramach niniejszego projektu nastąpi rozwój działalności badawczej przy wykorzystaniu wód siarkowych. Na ten moment brak jest aktualnych, powszechnie znanych i obiektywnych badań nad wykorzystaniem wód siarkowych. Dzięki powstaniu takiego ośrodka badawczego, przy aktywnym udziale regionalnych uczelni oraz bazując na wykorzystaniu potencjału OSI ŚU oraz kapitału ludzkiego, cały region świętokrzyski będzie czerpać z poprawy pozycji w europejskich rankingach innowacyjności. Od lat w województwie utrzymują się niskie wskaźniki innowacyjności, m.in. zbyt małe nakłady na działalność innowacyjną wszystkich sektorów oraz niewielka liczba patentów i wzorów użytkowych. Wskazuje to na konieczność dalszego wspierania potencjału świętokrzyskiej nauki i gospodarki, w tym także na terenie OSI ŚU.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowskich; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowskiej.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okolouzdrowskiej</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami niniejszej Strategii, oraz projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Wspieranie działań w zakresie wykorzystania zasobów uzdrowskich”, „Rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego”, „Powstanie i rozwój obiektów uzdrowskich”, „Wspieranie zdolności badawczych i innowacyjności”, „Tworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych”, a także „Budowanie trójsektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju Świętokrzyskich Uzdrowskich”.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój działalności badawczo-rozwojowych; • badania nad wykorzystaniem wód siarkowych;

<p>wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawy pozycji regionu w europejskich rankingach innowacyjności; • wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; • aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru; <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba powstałych ośrodków badawczych [szt.]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba firm korzystających z usług ośrodka badawczego [szt.].
<p>Sposób wyboru projektu</p>	<p>W procesie opracowywania zakresu projektu zaangażowani byli partnerzy społeczno-gospodarczy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego. Opracowywanie projektu przebiegało w sposób zgodny z przepisami prawa, zapewniono możliwość udziału osób z niepełnosprawnościami, zapewniono przestrzeganie zasady równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Projekt został wypracowany w ramach współpracy samorządów oraz propozycji zgłoszonych przez mieszkańców na spotkaniach. Projekt został zatwierdzony przez Komitet Sterujący OSI ŚU oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28 Matryca logiczna działań oraz powiązań zidentyfikowanych problemów i potencjałów z projektami i celami Strategii OSI ŚU oraz celami polityki UE

Diagnoza – analiza SWOT (slabe strony, zagrożenia) / drzewo problemów / bariery i deficyty	Diagnoza – analiza SWOT (mocne strony, szanse) / drzewo celów / potencjały	Projekt strategiczny	Cel strategiczny Strategii i cel szczegółowy	Działania priorytetowe Strategii OSI ŚU	Cel Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	Cel polityki UE	Cel szczegółowy / priorytet FEŚ 2021–2027	Szacowany koszt	Szacowana kwota wsparcia
<ul style="list-style-type: none"> Brak zbudowanego atrakcyjnego wizerunku turystycznego OSI ŚU i marki rozpoznawalnej w skali kraju i na arenie międzynarodowej, Niewystarczająca oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych, Niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna, Brak większej dostępności dojazdu dla kuracjuszy poza transportem samochodowym, Niska atrakcyjność inwestycyjna województwa świętokrzyskiego, Niepełna sytuacja w zakresie finansowania usług uzdrowiskowych oraz finansowania rozwoju turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> Występowanie złóż wód leczniczych, Wieloletnie tradycje przyrodolecznictwa, Posiadanie statusu uzdrowiska przez Gminę Busko-Zdrój oraz Gminę Solec-Zdrój, Posiadanie statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej przez Gminę Kazimierza Wielka, Działania zmierzające do uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej przez Gminę Pińczów, Gleby średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej na terenie OSI ŚU – najlepsze w Gminie Kazimierza Wielka, Wysoka atrakcyjność turystyczno-krajoznawcza, Bogactwo walorów przyrodniczych, w tym znaczna powierzchnia obszarów chronionych, Liczne obiekty zabytkowe, Wysokie znaczenie uzdrowisk Busko-Zdrój i Solec-Zdrój na arenie krajowej i międzynarodowej, Duża ilość szlaków turystycznych; Wysoka liczba miejsc noclegowych przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie Solec-Zdrój i Gminie Busko-Zdrój, Dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna oraz rekreacyjna, Wykwalifikowane kadry 	<p>Projekt nr 1 <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego Obszaru Uzdrowiskowego</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru, Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka jakość usług uzdrowiskowych, Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania, Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie potencjału turystycznego, Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej, Zagospodarowanie czasu wolnego, Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców. 	<p>Cel strategiczny 1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie</p>	<p>Cel Polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego /i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych, EFRR</p>	<p>Priorytet 6 Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych Cel szczegółowy 5 (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</p> <p>Priorytet 4 Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego Cel szczegółowy 3 (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)</p> <p>Priorytet 2 Energia i klimat CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego CS 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	143,60 mln zł	116,50 mln zł

	<p>związane ze świadczeniem usług zdrowotnych w uzdrowisku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wskazanie gmin: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako OSI obszar uzdrowiskowy, • Wskazanie turystyki zdrowotnej jako inteligentnej specjalizacji województwa w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>, • Wzrost tożsamości lokalnej mieszkańców, • Trasa rowerowa łącząca wszystkie gminy wchodzące w skład OSI ŚU, • Region Ponidzie o unikatowym potencjale krajoznawczo-rekreacyjnym jako atrakcyjny produkt turystyczny, • Powstanie nowej i atrakcyjnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, • Szeroka promocja marki Świętokrzyskie Uzdrowiska. 								
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost u mieszkańców świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii, • Ograniczenie niskiej emisji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak instalacji gazowej w Gminie Kazimierza Wielka oraz niski udział % korzystających z instalacji gazowej w Gminie Pińczów, • Duży poziom niskiej emisji – głównie z budynków jednorodzinnych opalanych paliwami stałymi, • Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców, • Zmiany klimatu, • Zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja, 	<p>Projekt nr 2 <i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji. 	<p>Cel strategiczny 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>Priorytet 2 Region przyjazny dla środowiska</p> <p>Cel szczegółowy 2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</p>	60,00 mln zł	48,00 mln zł

	zanieczyszczanie środowiska).								
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost u mieszkańców świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii, Ograniczenie niskiej emisji, Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym oraz publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> Duży poziom niskiej emisji – głównie z budynków jednorodzinnych opalanych paliwami stałymi, Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców, Zmiany klimatu. 	<p>Projekt nr 3 <i>Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji. 	<p>Cel strategiczny 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>Priorytet 2 Region przyjazny dla środowiska</p> <p>Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	90,00 mln zł	72,00 mln zł
<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie niskiej emisji. 	<ul style="list-style-type: none"> Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa, Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców, Zmiany klimatu, Zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja, zanieczyszczanie środowiska). 	<p>Projekt nr 4 <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji. 	<p>Cel strategiczny 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>Priorytet 2 Region przyjazny dla środowiska</p> <p>Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	60,00 mln zł	48,00 mln zł
<ul style="list-style-type: none"> Brak zbudowanego atrakcyjnego wizerunku turystycznego OSI ŚU i marki rozpoznawalnej w skali kraju i na arenie międzynarodowej, Niewystarczająca oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych, Niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna, Niepełna sytuacja w zakresie finansowania usług uzdrowiskowych oraz finansowania rozwoju turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> Występowanie złóż wód leczniczych; Wieloletnie tradycje przyrodolecznictwa, Wysoka atrakcyjność turystyczno-krajoznawcza, Bogactwo walorów przyrodniczych, w tym znaczna powierzchnia obszarów chronionych, Liczne obiekty zabytkowe, Wysokie znaczenie uzdrowisk Busko-Zdrój i Solc-Zdrój na arenie krajowej i międzynarodowej, Duża ilość szlaków turystycznych; Wskazanie gmin: Busko-Zdrój, Solc-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w <i>Strategii Rozwoju Województwa</i> 	<p>Projekt nr 5 <i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka jakość usług uzdrowiskowych, Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie potencjału turystycznego, Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji. 	<p>Cel strategiczny 1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie</p> <p>Cel strategiczny 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p> <p>Cel Polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych, EFRR</p>	<p>Priorytet 6 Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych</p> <p>Cel szczegółowy 5 (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>	85,00 mln zł	68,00 mln zł

	<p>Świętokrzyskiego 2030+ jako OSI obszar uzdrowiskowy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wskazanie turystyki zdrowotnej jako inteligentnej specjalizacji województwa w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>, • Region Ponidzie o unikatowym potencjale krajoznawczo-rekreacyjnym jako atrakcyjny produkt turystyczny, • Powstanie nowej i atrakcyjnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. 								
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zbudowanego atrakcyjnego wizerunku turystycznego OSI ŚU i marki rozpoznawalnej w skali kraju i na arenie międzynarodowej, • Niewystarczająca oferta usług rekreacyjnych i rozrywkowych, • Niedostateczne oznakowanie terenu i informacja turystyczna, • Niepewna sytuacja w zakresie finansowania usług uzdrowiskowych oraz finansowania rozwoju turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie złóż wód leczniczych, • Wieloletnie tradycje przyrodolecznictwa, • Posiadanie statusu uzdrowiska przez Gminę Busko-Zdrój oraz Gminę Solec-Zdrój, • Posiadanie statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej przez Gminę Kazimierza Wielka, • Działania zmierzające do uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej przez Gminę Pińczów, • Wysoka atrakcyjność turystyczno-krajoznawcza, • Bogactwo walorów przyrodniczych, w tym znaczna powierzchnia obszarów chronionych, • Liczne obiekty zabytkowe, • Wysokie znaczenie uzdrowisk Busko-Zdrój i Solec-Zdrój na arenie krajowej i międzynarodowej, • Wskazanie gmin: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w <i>Strategii Rozwoju</i> 	<p>Projekt nr 6 <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okolouzdrawiskowej</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej, • Wzmocnienie integracji mieszkańców, • Wspieranie przedsiębiorczości. 	<p>Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p> <p>Cel Polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych, EFRR</p>	<p>Priorytet 6 Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych</p> <p>Cel szczegółowy 5 (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>	545,00 mln zł	dotacja 412,00 mln zł pożyczka zwrotna – 30,0 mln zł

	<p>Województwa Świętokrzyskiego 2030+ jako OSI obszar uzdrowiskowy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wskazanie turystyki zdrowotnej jako inteligentnej specjalizacji województwa w <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>, • Region Poniemie o unikatowym potencjale krajoznawczo-rekreacyjnym jako atrakcyjny produkt turystyczny. 								
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost u mieszkańców świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii, • Ograniczenie niskiej emisji, • Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym oraz publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duży poziom niskiej emisji – głównie z budynków jednorodzinnych opalanych paliwami stałymi, • Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców, • Zmiany klimatu. 	<p>Projekt nr 7 <i>Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji. 	<p>Cel strategiczny 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej</p>	<p>Priorytet 2 Region przyjazny dla środowiska</p> <p>Cel szczegółowy 2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	100,00 mln zł	80,00 mln zł
<ul style="list-style-type: none"> • Niska aktywność gospodarcza mieszkańców – mała liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie OSI ŚU w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej, • Zbyt niska atrakcyjność inwestycyjna regionu przy jednoczesnym braku rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców, • Niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, wynikające z obecnego systemu i kierunku kształcenia młodych ludzi, • Brak na terenie OSI ŚU szkół o kierunkach kształcących fizjoterapeutów, masażyistów, rehabilitantów, wyspecjalizowaną kadrę medyczną oraz niskie zarobki w tych branżach, powodujące odpływ młodych ludzi, którzy potencjalnie mogliby tworzyć 	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne warunki do rozwoju gospodarczego, • Zasoby instytucjonalne, • Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców, • Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy; • Tworzenie terenów inwestycyjnych, • Wspieranie procesu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych przez mieszkańców. 	<p>Projekt nr 8 <i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie aktywności mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. 	<p>Cel strategiczny 4. Horyzontalny sprawne zarządzanie regionem</p>	<p>Cel Polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar spraw socjalnych – EFS+</p>	<p>Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia</p> <p>Cel szczegółowy 4 (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Priorytet 9 Cel szczegółowy 4 (h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	4,00 mln zł	3,20 mln zł

<p>przyszłą kadre pracowników sektora uzdrowiskowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, co wiąże się z odpływem młodych ludzi i brakiem siły roboczej w kluczowych gałęziach gospodarki regionu, brak sprzężenia zwrotnego: nauka – instytucje rozwojowe – praktyka (problemy z praktyczną nauką zawodu i zdobywaniem doświadczenia zawodowego), niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności. 									
<ul style="list-style-type: none"> Brak instalacji gazowej w Gminie Kazimierza Wielka oraz niski udział % korzystających z instalacji gazowej w Gminie Pińczów, Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa, Duży poziom niskiej emisji – głównie z budynków jednorodzinnych opalanych paliwami stałymi, niewystarczająca dostępność i jakość usług komunalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie infrastruktury komunalnej ograniczającej negatywny wpływ człowieka na środowisko naturalne 	<p>Projekt nr 9 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego. <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wysoka jakość i dostępność usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców. 	<p>Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region</p>	<p>Cel Polityki 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p> <p>Cel Polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych, EFRR</p>	<p>Priorytet 1 Konkurencyjna gospodarka Cel szczegółowy 1(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne</p> <p>Priorytet 2 Region przyjazny dla środowiska Cel szczegółowy 2 (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej. Cel szczegółowy 2 (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.</p> <p>Priorytet 6 Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych Cel szczegółowy 5 (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Cel szczegółowy 5 (ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>	165,00 mln zł	132,00 mln zł
<ul style="list-style-type: none"> Niedostateczny dostęp do szerokopasmowego Internetu, Brak kompleksowego systemu 	<ul style="list-style-type: none"> Cyfryzacja życia codziennego, Zwiększenie dostępności 	<p>Projekt nr 10 <i>Kompleksowe e-usługi</i></p>	<p>Cel strategiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> Cyfryzacja. 	<p>Cel strategiczny 3 Wspólnota i bezpieczna</p>	<p>Cel Polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu</p>	<p>Priorytet 1 Konkurencyjna gospodarka Cel szczegółowy 1 (ii) Czerpanie</p>	10,00 mln zł	8,00 mln zł

e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy, szczególnie istotnego w dobie pandemii i możliwych tego typu sytuacjach kryzysowych w przyszłości.	<ul style="list-style-type: none"> do szybkiego Internetu; Wdrażanie założeń srebrnej gospodarki, Wdrażanie Programu Dostępność Plus, Zwiększenie dostępności i jakości podstawowej opieki zdrowotnej, Tworzenie atrakcyjnych warunków do osiedlania się nowych mieszkańców. 	<i>publiczne</i>	i ochrona środowiska przyrodniczego. Cel szczegółowy: <ul style="list-style-type: none"> Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania. 		przeźren, które łączą ludzi Cel strategiczny 4 Horyzontalny sprawne zarządzanie regionem	społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych – EFRR	korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia Cel szczegółowy 4 (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami		
<ul style="list-style-type: none"> Niska aktywność gospodarcza mieszkańców – mała liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie OSI ŚU w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej, Zbyt niska atrakcyjność inwestycyjna regionu przy jednoczesnym braku rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców, Niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, wynikające z obecnego systemu i kierunku kształcenia młodych ludzi, Brak na terenie OSI ŚU szkół o kierunkach kształcących fizjoterapeutów, masażystów, rehabilitantów, wyspecjalizowaną kadrę medyczną oraz niskie zarobki w tych branżach, powodujące odpływ młodych ludzi, którzy potencjalnie mogliby tworzyć przyszłą kadrę pracowniczą sektora uzdrowiskowego, Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, co wiąże się z odpływem młodych ludzi i brakiem siły roboczej w kluczowych gałęziach gospodarki regionu, Niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności. 	<ul style="list-style-type: none"> Korzystne warunki do rozwoju gospodarczego, Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy; Tworzenie terenów inwestycyjnych, Wspieranie procesu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych przez mieszkańców. 	Projekt nr 11 <i>Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców</i>	Cel strategiczny: <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru. Cel szczegółowy: <ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie aktywności mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. 	Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie Cel strategiczny 4. Horyzontalny sprawne zarządzanie regionem	Cel Polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar spraw socjalnych – EFS+	Priorytet 1 Konkurencyjna gospodarka Cel szczegółowy 1 (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia Cel szczegółowy 4 (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	50,00 mln zł	40,00 mln zł
• Brak zbudowanego atrakcyjnego wizerunku	• Występowanie złóż wód leczniczych,	Projekt nr 12 <i>Utworzenie Instytutu</i>	Cel strategiczny: <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie 	• Stworzenie innowacyjnej oferty	Cel strategiczny 1 Inteligentna	Cel Polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki	Priorytet 1 Fundusze Europejskie dla	35,00	28,00

<p>turystycznego OSI ŚU i marki rozpoznawalnej w skali kraju i na arenie międzynarodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak sprzężenia zwrotnego: nauka – instytucje rozwojowe – praktyka (problemy z praktyczną nauką zawodu i zdobywaniem doświadczenia zawodowego). 	<ul style="list-style-type: none"> • Wieloletnie tradycje przyrodolecznictwa, • Wskazanie gmin: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako OSI obszar uzdrowiskowy. 	<p><i>Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowiskowych</i></p>	<p>konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru.</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług uzdrowiskowych. 	<p>uzdrowiskowej.</p>	<p>gospodarka i aktywni ludzie</p>	<p>wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych, EFRR</p>	<p>konkurencyjnej gospodarki</p> <p>Cel szczegółowy 1 (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)</p>	<p>mln zł</p>	<p>mln zł</p>
---	---	---	---	-----------------------	------------------------------------	---	---	---------------	---------------

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2. Opis podejścia zintegrowanego

W ramach instrumentu IIT mogą być realizowane wyłącznie projekty zintegrowane, rozwiązujące wspólne problemy, w tym projekty realizowane wspólnie na etapie przygotowania, wykonania lub eksploatacji. Mając na uwadze rozwój regionu, pobudzenie gospodarcze i podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru uzdrowiskowego oraz dostrzegając korzyści płynące z integracji środowisk samorządowych na rzecz harmonijnego, społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru uzdrowiskowego oraz dążąc do jak najlepszego wykorzystania wspólnego potencjału, jakim jest obszar uzdrowiskowy podjęto współpracę, służącą realizacji wspólnych przedsięwzięć na rzecz wspomaganie rozwoju obszaru uzdrowiskowego. Projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszej Strategii mają charakter zintegrowany – obejmują różne sektory (społeczny, gospodarczy, środowiskowy), integrują kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, inne) i obejmują różne terytoria administracyjne (obszar czterech gmin: Miasta i Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój, Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Miasta i Gminy Pińczów oraz część dwóch powiatów, w które wpisuje się większość gmin objętych Partnerstwem tj. Powiat Buski oraz Powiat Kazimierski). Projekty strategiczne są ze sobą powiązane i komplementarne nie tylko względem siebie, ale też w stosunku do już zrealizowanych inwestycji na obszarze, dzięki czemu ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia efektu synergii. Początkowym etapem prac nad dokumentem było przeprowadzenie analizy na podstawie której określono konkretne, wspólne dla obszaru problemy do rozwiązania i potencjały, które należy wykorzystać do jego rozwoju. Projekty określone do realizacji w ramach instrumentu IIT zostały zaplanowane w sposób partnerski i w taki sam sposób będą wdrażane. O podejściu zintegrowanym świadczy też to, że dokonano integracji wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym.

3.2.3. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania

Orientacyjne ramy finansowe *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* obejmują projekty strategiczne, które wynikają z planów projektowych gmin OSI ŚU, podległych im jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez mieszkańców i przedsiębiorców. Ponadto plany projektowe odpowiadają na możliwości ich sfinansowania z uwzględnieniem sytuacji budżetowej gmin, ponieważ „wskaźnik G – podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2023 r.” wynosi dla poszczególnych gmin: Busko-Zdrój 1 810,53 zł, Solec-Zdrój 1 215,58 zł, Pińczów 1 953,52 zł Kazimierza Wielka 1 172,33 zł (przy wskaźniku dla Polski – 2 788,93 zł), co oznacza niedostateczną samodzielność finansową jednostek i w istotny sposób determinuje zdolność realizacji długookresowych zadań rozwojowych inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. Należy również w tym miejscu odnieść się do średniej wartości wskaźnika G na poziomie województwa, która będzie determinowała wsparcie w formie dotacji lub instrumentów finansowych. Wartość wskaźnika „W” dla województwa na 2023 r. wynosi 218,66 zł (czwarta najniższa wartość wśród województw). Uśredniona wartość wskaźnika G dla województwa wynosi 1 412,86 zł. Formy finansowania projektów, dotyczących termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (projekt nr 2), będą się różnić w zależności od wartości wskaźnika G

w poszczególnych gminach, w stosunku do wartości uśrednionej tego wskaźnika dla województwa. Projekty tego typu, na obszarze gminy, dla której wartość wskaźnika G jest wyższa niż średnia dla województwa (Busko-Zdrój, Pińczów) będą mogły uzyskać wsparcie w formie częściowo umarzalnych pożyczek. Projekty realizowane na terenie gminy, dla której wartość wskaźnika jest niższa niż średnia jego wartość dla województwa, będą wspierane w formie dotacji (Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka). Ponadto ze względu na specyfikę obszaru oraz zaplanowane działania ukierunkowane na szeroki rozwój przedsiębiorczości na obszarze istnieje potrzeba wprowadzenia propozycji preferencyjnych instrumentów finansowych dla przedsiębiorców, tj. pożyczek na preferencyjnych warunkach.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej). Realizacja Strategii i dobór źródeł finansowania będzie procesem dynamicznym, jednak kluczowymi źródłami finansowania projektów, poza budżetami gmin, będą programy polityki spójności i polityki rolnej UE na lata 2021–2027 oraz Krajowy Plan Odbudowy.

Polityka spójności na lata 2021–2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają. W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy należy zauważyć, że środki dostępne w ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów, a ich celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne tego typu sytuacje w przyszłości. Fundusze te podlegają nieco innym zasadom podziału niż ma to miejsce w przypadku polityki spójności, gdzie pewnym standardem jest podejście regionalne. W zakresie programów polityki rolnej Unii Europejskiej 2021–2027 nastąpiło przesunięcie w programowaniu Wspólnej Polityki Rolnej (wydłużenie PROW 2014–2020 o dwa lata przy jednocześnie zwiększonej alokacji na niektóre działania), a programowanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023–2027 jest na wczesnym etapie. W ramach wydłużonej realizacji PROW 2014–2020 wdrażane będzie nadal wsparcie ukierunkowane na inwestycje w infrastrukturę techniczną obszarów wiejskich (tj. gmin wiejskich oraz gmin miejsko-wiejskich z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 000 mieszkańców).

Poza wskazanymi powyżej źródłami i instrumentami finansowania, jako źródła finansowania Strategii należy wziąć pod uwagę także różne programy krajowe, takie jak m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg czy Program Inwestycji Strategicznych i inne środki z budżetu państwa pozostające do dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy. Istotne mogą też być, inne niż w ramach Unii Europejskiej, fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Zważywszy na złożoność i wielowątkowość projektów ujętych w Strategii, ich finansowanie powinno zostać oparte na wykorzystaniu środków pochodzących z różnych źródeł oraz łączeniu różnych instrumentów i narzędzi finansowych.

Z perspektywy partnerstw samorządowych, na szczególną uwagę zasługuje przyjęte w Umowie Partnerstwa 2021–2027 założenie, że w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej zastosowane zostaną trzy instrumenty terytorialne:

- Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS);
- Zintegrowane Instrumenty Terytorialne (ZIT);
- Inne Instrumenty Terytorialne (IIT).

Strategia OSI ŚU będzie mogła być realizowana w oparciu o wykorzystanie instrumentów i narzędzi międzynarodowych, takich jak:

- Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Erasmus+, RescEU, LIFE, Fundusz InvestEU, Łącząc Europę, Cyfrowa Europa, Interreg (Komisja Europejska), a także EU4Health oraz REACT UE;
- Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG);
- instrumenty Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, a także innych międzynarodowych instytucji finansowych.

Przy tworzeniu ram finansowych warto wziąć pod uwagę analizę dochodów i wydatków gmin z ostatnich kilku lat oraz aktywności gmin w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań. Należy zwrócić uwagę, że dochody własne OSI ŚU w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ostatnich latach stale rosną. Na podstawie dochodów ogółem, a także dochodów własnych, można określić sprawność finansową danej jednostki – obrazuje ją procentowy wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem. Udział tych dochodów w dochodach ogółem na terenie OSI ŚU maleje (w 2020 roku spadek o 4,4 punktu procentowego w stosunku do 2015 roku), a także jest stosunkowo niski (w porównaniu do gmin podobnych). Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca na terenie OSI ŚU w 2020 roku wynosiły 5 455,4 zł. Średni udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w gminach OSI ŚU był w 2020 r. niekorzystny w stosunku do gmin podobnych, województwa i Polski – wartości wskaźnika były dużo niższe niż średnia wojewódzka i krajowa.

Poza dochodami, odzwierciedleniem sytuacji finansowej gminy są jej wydatki. W przypadku OSI ŚU wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca z roku na rok są coraz wyższe, w 2015 roku wynosiły 3 318 zł, a w 2020 roku już 5 294 zł – wzrost ten jest odzwierciedleniem wyższych dochodów. Ważnym aspektem zdolności inwestycyjnych OSI ŚU jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań przez samorządy Partnerstwa. Aktywność w tym zakresie odzwierciedla liczba umów/decyzji o dofinansowanie. Gmina Busko-Zdrój jest liderem (wśród gmin wchodzących w skład OSI ŚU) w zakresie aktywności w zdobywaniu środków z programów operacyjnych – w 2020 r. uzyskała dofinansowanie na realizację 185 projektów z programów operacyjnych (w tym 162

w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020), Gmina Kazimierza Wielka – 71 projektów (w tym 65 z RPO Województwa Świętokrzyskiego), Gmina Solec-Zdrój – 69 projekty (w tym 54 z RPO), natomiast Gmina Pińczów – 57 projektów (w tym 57 z RPO). Powiat Buski w 2020 r. uzyskał dofinansowanie na realizację 361 projektów z programów operacyjnych (w tym 312 z RPO), natomiast Powiat Kazimierski na 148 projektów (w tym 130 z RPO)⁹. Należy dodać, że w latach 2017–2019 w każdym z wyżej wymienionych samorządów wartości były corocznie wyższe.

Pracownicy urzędów OSI ŚU, jednostek organizacyjnych, a także instytucji kultury i innych podmiotów, posiadają dużą bazę wiedzy i doświadczeń w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach, m.in.:

- *Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie*, wartość projektu: 20 345 595,81 zł, dofinansowanie UE: 13 446 633,22 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 4.4. *Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego*;
- *Wzrost gospodarczy uzdrowiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych – Rodzinny Park Zdrowia w Busku-Zdroju*, wartość projektu: 25 461 957,19 zł, dofinansowanie UE: 7 359 810,00 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 7.2. *Rozwój potencjału endogenicznego jako element strategii terytorialnej dla określonych obszarów*;
- *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Busko-Zdrój*, wartość projektu: 5 507 440,12 zł, dofinansowanie UE: 2 896 074,88 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.1. *Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*;
- *Budowa Domu Opieki Zdrowotnej – Hospicjum w Busku-Zdroju*, wartość projektu: 12 895 718,82 zł, dofinansowanie UE: 9 104 590,52 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 7.3. *Infrastruktura zdrowotna i społeczna*;
- *Aktywni Seniorzy w Busku-Zdroju*, wartość projektu: 2 046 896,13 zł, dofinansowanie UE: 1 739 861,71 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 9.2. *Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych*;
- *Poszerzenie oferty kulturalnej na terenie gminy Solec-Zdrój skierowanej do mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy*, wartość projektu: 12 752 034,74 zł, dofinansowanie UE: 6 374 760,71 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 4.4. *Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego*;
- *Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój*, wartość projektu: 11 978 096,42 zł, dofinansowanie UE: 4 000 000,00 zł w ramach

⁹ Dane GUS.

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 6.5. *Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich*;

- *Wdrożenie systemu informatycznego w Uzdrawisku Solec-Zdrój M. Cz. Sztuk Sp. j. oraz rozbudowa infrastruktury informatycznej, służących poprawie efektywności zarządzania działalnością leczniczą finansowaną ze środków publicznych*, wartość projektu: 678 570,66 zł, dofinansowanie UE: 291 810,94 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 7.1. *Rozwój e-społeczeństwa*;
- *„Asystent Uzdrawiskowy” – innowacyjny, sieciowy produkt usług san- uzdrawiskowych z mobilnym systemem wsparcia kuracjuszy* (Uzdrawisko Solec-Zdrój M. Cz. Sztuk Sp. j.), wartość projektu: 81 713 857,75 zł, dofinansowanie UE: 36 586 270,32 zł w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Działanie 1.3. *Ponadregionalne powiązania kooperacyjne*;
- *Wsparcie gospodarki niskoemisyjnej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego na obszarze Gminy Pińczów*, wartość projektu: 2 916 330,00 zł, dofinansowanie UE: 2 478 880,50 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.4. *Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej*;
- *Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym (kolektory słoneczne, instalacje fotowoltaiki)* wartość projektu: 4 569 561,96 zł dofinansowanie UE: 2 212 170,00 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.1. *Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*;
- *Rozwój kompetencji kluczowych i społecznych drogą do sukcesu*, wartość projektu: 508 326,25 zł, dofinansowanie UE: 432 077,31 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 8.3. *Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego*;
- *Profesjonalizacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Pińczowie*, wartość projektu: 359 865,00 zł, dofinansowanie UE: 303 294,22 zł w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 2.5. *Skuteczna pomoc społeczna*;
- *W kierunku uzdrawiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka*, wartość projektu: 17 994 021,65 zł, dofinansowanie UE: 10 869 939,59 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 6.5. *Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich*;
- *Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Kazimierzy Wielkiej*, wartość projektu: 5 446 004,77 zł, dofinansowanie UE: 3 872 747,90 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.3. *Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym* ¹⁰.

¹⁰ Mapa dotacji UE, mapadotacji.gov.pl

Samorządy OSI ŚU posiadają również doświadczenie powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie powiatów i gmin, np. dla *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025*, *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pińczów na lata 2015–2022*, *Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017–2023*, *Programu Rewitalizacji Gminy Solec-Zdrój na lata 2016–2023*, *Programu Rozwoju Powiatu Buskiego na lata 2021–2030*.

W tabeli 29 przedstawiono najbardziej prawdopodobne źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach celów szczegółowych. Projekty mogą być realizowane w całości z jednego źródła lub częściowo z kilku źródeł, obecnie nie jest możliwe przypisanie z pewnością konkretnego źródła finansowania do konkretnego projektu. W tabeli 30 przedstawiono generalną, przewidywaną kwotę wydatków w ramach poszczególnych celów strategicznych i szczegółowych – koszt realizacji całego planu operacyjnego.

Tabela 29 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*

Lp.	Źródło finansowania	Obszary wsparcia w ramach zidentyfikowanego źródła finansowania
1.	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)	<p>FEnIKS to następca <i>Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko</i> (POIiS). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach FEnIKS będzie można inwestować w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obniżenie emisyjności gospodarki i transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym; • budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego, o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne; • poprawę bezpieczeństwa transportu, • zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia; • wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.
2.	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	<p>Program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: <i>Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013</i> (POIG) oraz <i>Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020</i> (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.</p>
3.	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS)	<p>Następca <i>Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój</i> (POWER). W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działań priorytetowych Strategii: „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców”, ale częściowo także dla innych działań.</p>
4.	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	<p>Program jest następcą <i>Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa</i> (POPC), który w latach 2014–2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (JST) i przedsiębiorców.</p>

Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działania priorytetowego Strategii: „Cyfryzacja”, ale częściowo także dla innych działań.

Następca *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020*, środki w ramach *Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego* +. Priorytety programu¹¹:

- Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki;
- Fundusze Europejskie dla środowiska;
- Fundusze Europejskie na mobilność miejską;
- Fundusze Europejskie dla dostępności świętokrzyskiego;
- Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego;
- Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych;
- Zdrowi i aktywni zawodowo;
- Edukacja na wszystkich etapach życia;
- Usługi społeczne i zdrowotne;
- Aktywni na rynku pracy;
- Pomoc techniczna (EFRR);
- Pomoc techniczna (EFS+).

5. *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 (FEŚ)*

Przewiduje się, że znaczna część projektów i zadań realizowana będzie właśnie z dofinansowaniem w ramach tego programu. W ramach FEŚ możliwe będzie finansowanie m.in. na:

- wsparcie transferu technologii i/lub wdrażania wyników prac B+R;
- wsparcie infrastruktury B+R przedsiębiorstw, organizacji badawczych;
- transformację cyfrową gospodarki, polegającą w szczególności na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzanie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych;
- platformy e-usług publicznych;
- usługi w zakresie e-zdrowia;
- rozwój potencjału instytucji publicznych do prowadzenia interwencji wspierających rozwój przedsiębiorstw;
- tereny inwestycyjne oraz infrastrukturę biznesową;
- wsparcie JST w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora;
- identyfikację nowych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych w ramach PPO;
- budowę potencjału ośrodków innowacji;

¹¹ Priorytety podano na podstawie projektu dokumentu (stan na dzień: 04.03.2022 r.) *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027*.

- zwiększanie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, w przedsiębiorstwach, inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, zastosowanie efektywnych energetycznie technologii, kompleksową modernizację energetyczną budynków w przedsiębiorstwach, wymianę urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE;
- wymianę/modernizację oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe;
- rozwój infrastruktury kanalizacyjnej zgodnie z priorytetami AKPOŚK;
- rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, zgodnie z priorytetami AKPOŚK;
- projekty z zakresu rozbudowy systemów wodociągowych;
- wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu (z gospodarstw domowych);
- inwestycje wspierające gospodarkę o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach, w tym technologie mało i bezodpadowe, zmniejszenie zużycia surowców (w tym wody), ponowne wykorzystanie surowców i recykling, w tym upcykling materiałów;
- rozwój infrastruktury miejsc edukacji ekologicznej;
- ograniczanie antropopresji poprzez budowę i rozwój infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na terenie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo;
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, mającej na celu ochronę bioróżnorodności, w tym na obszarach miejskich;
- działania w zakresie edukacji, komunikacji i rozpowszechniania wiedzy dotyczącej ochrony przyrody; przyrodniczego potencjału regionu i zasad ochrony poszczególnych obszarów;
- wsparcie systemów publicznego transportu zbiorowego w ramach miast i ich obszarów funkcjonalnych, w tym nisko i zeroemisyjny tabor kołowy;
- rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego z uwzględnieniem zwiększania bezpieczeństwa ruchu;
- realizację działań związanych z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej przez władze miasta i podmioty zaangażowane w realizację miejskiej polityki transportowej;
- zwiększenie dostępności transportowej poprzez budowę, rozbudowę i przebudowę sieci dróg wojewódzkich;
- rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego, w tym pozamiejskiego publicznego transportu autobusowego oraz kolei regionalnej, a także jego infrastruktury poprzez unowocześnienie;
- inwestycje w infrastrukturę na potrzeby szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia, zakup niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych;
- inwestycje mające na celu odwrócenie piramidy świadczeń i poprawę dostępu do opieki na obszarach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich;
- wzmocnienie roli POZ w dostarczaniu usług zdrowotnych oraz poprawę dostępności do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej

i szpitalnej;

- dostosowanie podmiotów wykonujących działalność leczniczą i placówek opieki długoterminowej do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami;
- wzmocnienie potencjału turystycznego zabytków o szczególnym znaczeniu i ich oddziaływania na rozwój gospodarczy;
- wspieranie konkurencyjności i odporności sektora turystycznego;
- zagospodarowanie terenów i przestrzeni na obszarze rewitalizacji, w tym istniejących terenów zielonych, w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych;
- tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w szczególności na obszarach wiejskich;
- usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), dla osób, które chcą z własnej inicjatywy podnosić kwalifikacje/kompetencje;
- zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu usług społecznych i/lub zdrowotnych w społeczności lokalnej/w miejscu zamieszkania przez realizację m.in.: usług opiekuńczych, zdrowotnych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz innowacyjnych usług społecznych.

W ramach FEŚ 2021–2027 działania wynikające ze Strategii IIT będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT). Strategia IIT może realizować działania ze wszystkich zakresów tematycznych, o ile służą wzmocnieniu procesów funkcjonalnych na terytoriach objętych Strategią.

Działania wynikające z Lokalnych Strategii Rozwoju będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – *Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność*. Szczegółowy zakres wsparcia zostanie uszczegółowiony w SzOP i będzie wynikał z LSR, niemniej jednak mając na względzie wstępne informacje uzyskane od lokalnej społeczności (LGD), IZ zakłada, że wsparcie w szczególności obejmie:

- odnawialne źródła energii;
- przestrzeń publiczną, likwidację barier architektonicznych;
- infrastrukturę edukacyjną, rekreacyjną, turystyczną i kulturalną.

6. *Rozwój Lokalny
Kierowany przez
Społeczność*
(RLKS)

W obszarach wsparcia w ramach instrumentu RLKS zostanie zachowana demarkacja ze wsparciem w ramach inicjatywy LEADER (budżet EFRROW). W ramach inicjatywy LEADER możliwa do wsparcia będzie również realizacja idei wiosek inteligentnych (Smart Village), a także rozwój przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji dla działań wynikających z lokalnej strategii rozwoju.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa świętokrzyskiego obszarów objętych IIT; w tym GPR;

- mieszkańcy obszarów objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.
7. *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020)*
Wspólna Polityka Rolna na lata 2021–2027 (WPR 2021–2027)
- Dziewięć celów przyszłej WPR to:
- zapewnienie rolnikom godziwych dochodów;
 - zwiększenie konkurencyjności;
 - pozycja rolnika w łańcuchach wartości;
 - rolnictwo i łagodzenie zmiany klimatu;
 - wydajne gospodarowanie glebą;
 - różnorodność biologiczna i krajobrazy rolnicze;
 - zmiany strukturalne i wymiana pokoleń;
 - zatrudnienie i wzrost gospodarczy na obszarach;
 - zdrowie, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.
- Dokument programowy określający cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. KPO koncentruje swoje działania na sześciu europejskich filarach odpowiedzi na kryzys i budowy odporności:
8. *Krajowy Plan Odbudowy – w ramach Funduszu Odbudowy*
- 1) zielona transformacja,
 - 2) transformacja cyfrowa,
 - 3) inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu,
 - 4) spójność społeczna i terytorialna,
 - 5) opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna,
 - 6) polityki na rzecz następnego pokolenia, takie jak edukacja i umiejętności.
9. *Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)*
- RFIL to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Środki przekazane przez rząd będzie można wykorzystać na bliskie ludziom inwestycje, m.in. budowę żłobków, przedszkoli czy drogi – a także inne niezbędne lokalnie działania.
10. *Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji*
- Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK.

Strategicznych

Program skierowany na wsparcie w ramach 4 priorytetów inwestycyjnych, z których największy nacisk położono na działania związane z:

- budową lub modernizacją infrastruktury drogowej;
- budową lub modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni;
- budową lub modernizacją źródeł ciepła sieciowego zeroemisyjnego;
- budową lub modernizacją indywidualnych źródeł ciepła zeroemisyjnego;
- budową lub modernizacją infrastruktury gospodarki odpadami, w tym spalarnie, przetwarzanie biologiczne, segregacja; odnawialnymi źródłami energii.

11. *Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg*

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (dawniej *Fundusz Dróg Samorządowych*) ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego. Źródła finansowania *Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg* to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa.

Dokument ten ma na celu *Utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w PW+*. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez koncentrację interwencji na następujących celach szczegółowych:

- wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw;
- wzmocnienie atrakcyjności osadniczej miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu;
- zwiększenie dostępności transportowej makroregionu;
- wzrost wykorzystania potencjału turystyki i uzdrowisk dla rozwoju;
- zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programem.

Fundusze

12. *Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027*

W ramach FEPW możliwe będzie finansowanie m.in. na:

- realizację działań mających na celu zwiększanie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści płynących z transformacji w kierunku cyfrowej i zielonej gospodarki;
- rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych (systemów dystrybucyjnych);
- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich;
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w mieście;
- opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu dla miast PW+;

- podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie postaw proekologicznych;
- zakup bezemisyjnego taboru tramwajowego i trolejbusowego, a także taboru autobusowego spełniającego wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów”;
- budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego i komplementarnych form mobilności, w tym integrację różnych form mobilności w postaci centrów przesiadkowych dla transportu publicznego;
- digitalizację systemu mobilności w mieście;
- wsparcie dla przygotowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP);
- przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych na kompleksowej sieci TEN-T;
- budowę lub przebudowę dróg w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej;
- budowę obwodnic;
- budowę infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych;
- budowę lub modernizację infrastruktury zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz ich wyposażenie w sprzęt związany ze świadczeniem usług lecznictwa uzdrowiskowego;
- modernizację lub budowę obiektów/ przestrzeni stanowiących element zintegrowanego produktu turystycznego;
- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii zarządzania i rozwoju produktu turystycznego, w tym: spójna identyfikacja wizualna, marketing, podział praw i obowiązków pomiędzy partnerami projektu.

Przewiduje się, że część projektów i zadań realizowana będzie właśnie z dofinansowaniem w ramach tego programu.

13. Ewentualne inne fundusze i programy międzynarodowe, europejskie i krajowe.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych

Lp.	Cel szczegółowy	Szacowana kwota wydatków [mln zł]	Środki beneficjentów	Dofinansowanie
1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki obszaru				
1.1	Wysoka jakość usług uzdrowiskowych	550 mln zł	110 mln zł	440 mln zł
1.2	Wzmocnienie aktywności mieszkańców	280 mln zł	56 mln zł	224 mln zł
2. Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego				
2.1	Stworzenie atrakcyjności warunków zamieszkania	320 mln zł	64 mln zł	256 mln zł
2.2	Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	350 mln zł	70 mln zł	280 mln zł
SUMA		1,5 mld zł	300,0 mln zł	1,2 mld zł
W tym projekty strategiczne		1,4 mld zł	290,0 mln zł	1,1 mld zł

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców OSI ŚU, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju obszaru), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 31.

Tabela 31 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ¹²
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce ¹³	<p>Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i> • <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> • <i>Lepiej połączona Europa;</i> • <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> • <i>Europa bliżej obywateli;</i> • <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</i> <p>Założenia Strategii Rozwoju OS ŚU wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. Szczególna spójność zauważalna jest dla działań priorytetowych w Strategii, takich jak: <i>Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji, Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców, Zagospodarowanie czasu wolnego, Cyfryzacja, Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców oraz Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.</i></p> <p>W dokumencie tym opisano Inne Instrumenty Terytorialne, które mogą być wdrażane na obszarach strategicznej interwencji, wyznaczonych na poziomie krajowym lub regionalnym, w szczególności w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie zostaną wyznaczone MOF, na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją, a także innych obszarach wymagających dodatkowego wsparcia. Mogą to być wskazane przez samorzady województw w SRW takie obszary, jak: obszary uzdrowiskowe, obszary o szczególnym potencjale</p>

¹² Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

¹³ Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce.

turystycznym lub kulturowym, o szczególnych problemach. W ramach instrumentu IIT mogą być realizowane projekty zintegrowane, rozwiązujące wspólne problemy, w tym projekty realizowane wspólnie na etapie przygotowania, wykonania lub eksploatacji.

Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.

Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to:

2. *Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*

- *Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;*
- *Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;*
- *Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;*
- *Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;*
- *Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;*
- *Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;*
- *Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustyńnienia, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.*

Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich celach Agendy tj.:

- *Cel 2 Wzmocnienie aktywności mieszkańców poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców – spójność w szczególności z celami 3, 8, 11 Agendy;*
- *Cel 3 Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania poprzez cyfryzację i zagospodarowanie czasu wolnego – spójność w szczególności z celami 4, 8, 11 Agendy;*
- *Cel 4 Wysoka jakość i dostępność usług publicznych poprzez rozwój infrastruktury komunalnej oraz ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji – spójność w szczególności z celami 3, 6, 11, 13, 15 Agendy.*

3. *Krajowa Strategia Rozwoju*

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do

Regionalnego
2030

zapisów SOR w wymiarze terytorialnym oraz zgodny z rozstrzygnięciami funkcjonalno-przestrzennymi zawartymi w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:

- Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.

W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:

- Celu 1., tj. cel 1.5. *Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;*
- Celu 2., tj. cel 2.1. *Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego*, cel 2.2. *Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym* oraz cel 2.3. *Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;*
- Celu 3., tj. cel 3.1. *Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem* oraz cel 3.3. *Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.*

Głównym celem *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030* (SOR) jest: *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*. Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w pewien sposób koreluje z wizją OSI ŚU: „Wykorzystywane zasoby endogeniczne, kompleksowe i wzajemnie uzupełniające się ogólnodostępne usługi zdrowotne i turystyczne, kreują przedsiębiorczość i zwiększają atrakcyjność zamieszkania w gminach Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów i Solec-Zdrój”.

Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii:

4. *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030*

Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.

Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.

W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym *Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru* – cele szczegółowe *Wysoka jakość usług uzdrowiskowych* oraz *Wzmocnienie aktywności mieszkańców*.

Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.

Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe.

Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.

Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.

W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym *Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru* – cel szczegółowy *Wzmocnienie aktywności mieszkańców*.

Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.

Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.

Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.

Obszar: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.

Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.

Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.

Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.

W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym *Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego* – cel szczegółowy *Wysoka jakość i dostępność usług publicznych*.

Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030:

- *Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju.*
- *Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju.*
- *Zrównoważenie systemu energetycznego Polski.*
- *Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.*

Analizując Plan Operacyjny dla OSI ŚU (tabela 5) stwierdza się, że powyższe obszary wpływają również na osiągnięcie celów *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* – szczególnie poprawa jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienie cyfrowe i rozwój potencjału środowiska naturalnego.

5. *Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*

W systemie dokumentów strategicznych *Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030)* stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców*, został przeniesiony wprost z SOR.

Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:

Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa

ekologicznego;

Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;

Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii:

Cel szczegółowy *Wysoka jakość i dostępność usług publicznych*, działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.

Cele i kierunki działań *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030*, z którymi Strategia Rozwoju jest najmocniej powiązana:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,

1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,

1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego;

1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,

1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,

2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury,

2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.

6. *Strategia Rozwoju
Kapitału
Społecznego 2030*

W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* jest *Wzmocnienie aktywności mieszkańców*, cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: *Wysoka jakość i dostępność usług publicznych*. Wdrożenie Strategii przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami, realizację projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do gminy czy wdrażania programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne. Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, których nie brakuje na obszarze Świętokrzyskich Uzdrowisk, a także poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Integracja mieszkańców zostanie zwiększona m.in. poprzez ochronę i udostępnianie zabytków

świadczących

o tożsamości lokalnej. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w *Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2023 r. poz. 225 z późn. zm.) i zastępuje *Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020* przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.

Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*:

Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:

- *Kierunek interwencji II.1 Rozwój liniowej infrastruktury technicznej;*
- *Kierunek interwencji II.2 Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;*
- *Kierunek interwencji II.3 Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;*
- *Kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;*
- *Kierunek interwencji II.5 Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.*

7. *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030*

Cel szczegółowy III Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa:

- *Kierunek interwencji III.1 Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;*
- *Kierunek interwencji III.2 Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy;*
- *Kierunek interwencji III.3 Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;*
- *Kierunek interwencji III.5 Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.*

Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej terenów OSI ŚU. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono edukację, opiekę

zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych

i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*.

Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie,

w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, wzmacnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych. Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Planowane jest też wdrożenie i rozwój infrastruktury błękitno-zielonej. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, a także w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.

Na terenie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka nie da się określić stopnia zagrożenia powodziowego od głównych rzek występujących na terenie tych gmin z uwagi na brak sporządzonych map zagrożenia powodziowego, a tym samym brak wyznaczonych obszarów zagrożenia powodzią, jednak wiadomym jest, że na terenie gmin: Solec-Zdrój i Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Natomiast Gmina Pińczów jest terenem występowania obszarów o szczególnie wysokim zagrożeniu powodzią. Wynika to z położenia Pińczowa nad Nidą, czyli lewym dopływem Wisły.

Gminy Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka oraz Pińczów położone są w obrębie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) PLGW2000100¹⁵.

- Stan ilościowy: dobry
- Stan chemiczny: dobry
- Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrażona.

8. *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły¹⁴*

Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka leżą w obrębie JCWPd PLGW2000114¹⁶

- Stan ilościowy: dobry
- Stan jakościowy: dobry
- Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry
- Ogólna ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrażona.

Gminy Pińczów, Busko-Zdrój i Solec-Zdrój położone są w obrębie JCWPd PLGW 2000115¹⁷

- Stan ilościowy: dobry
- Stan chemiczny: słaby
- Ogólna ocena stanu: JCWPd: poprawny
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona.
- Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Antropogeniczne: Przekroczenie wartości progowych jonów: NH₄, Fe.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

¹⁵ karty.apgw.gov.pl

¹⁶ jw.

¹⁷ jw.

Słaby stan chemiczny spowodowany oddziaływaniem lokalnym ogniska zanieczyszczeń, brak podstaw do wskazania bezpośredniej przyczyny zanieczyszczenia. Oddziaływania presji już nieistniejącej związanej z eksploatacją siarki metodą otworową.

Gmina Kazimierza Wielka położona jest także w obrębie JCWPd PLGW2000132¹⁸:

- Stan ilościowy: dobry
- Stan chemiczny: dobry
- Ogólna ocena stanu: JCWPd: dobry
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona chemicznie.
- Przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych: Przekroczenie wartości progowych następujących wskaźników: NO₂. Zasięg zanieczyszczenia wynosi 97,22% powierzchni analizowanej jednostki. Z informacji zamieszczonych w rozszerzonej charakterystyce tej jednostki wynika, że rejestrowane są lokalne oddziaływania antropogeniczne na jakość wód w rejonach zabudowanych gospodarstw rolnych i nawożonych pól. Szczególnie związane z uwolnieniami azotanów i fosforanów. Oddziaływanie na wody poziomu gruntowego, szczególnie w obszarach wiejskich (gospodarka wodno-ściekowa, nawożenie pól) powoduje zagrożenie zanieczyszczeniem związkami azotu, fosforu oraz potasu.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla gmin OSI ŚU¹⁹:

- I. Kod JCWP: RW20006217649 (Busko-Zdrój, Solec-Zdrój):
 - Nazwa JCWP: Rzoska,
 - Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- II. Kod JCWP: RW20001121699 (Busko-Zdrój, Pińczów):
 - Nazwa JCWP: Nida od Czarnej Nidy do ujścia,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- III. Kod JCWP: RW200006216549 (Busko-Zdrój, Pińczów)
 - Nazwa JCWP: Struga Podłęska,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan

¹⁸ jw.

¹⁹ karty.apgw.gov.pl

- chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- IV. Kod JCWP: RW200006216789 (Kazimierza Wielka)
- Nazwa JCWP: Ciek od Krzyża,
 - Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylene(w)] poniżej stanu dobrego
- V. Kod JCWP: RW2000062178849 (Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Pińczów)
- Nazwa JCWP: Sanica,
 - Stan/potencjał ekologiczny: nie można dokonać oceny stanu/potencjału,
 - Stan chemiczny: brak danych,
 - Stan ogólny: brak danych,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- VI. Kod JCWP: RW200006217889 (Busko-Zdrój)
- Nazwa JCWP: Wschodnia,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- VII. Kod JCWP: RW20000621689 (Busko-Zdrój, Pińczów, Solec-Zdrój)
- Nazwa JCWP: Maskalis,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- VIII. Kod JCWP: RW200011217699 (Busko-Zdrój, Solec-Zdrój)
- Nazwa JCWP: Strumień,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- IX. Kod JCWP: RW2000062139829 (Pińczów)
- Nazwa JCWP: Sancygniówka,
 - Stan/potencjał ekologiczny: nie można dokonać oceny stanu,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,

- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [nikiel(w)] poniżej stanu dobrego).
- X. Kod JCWP: RW2000062165349 (Pińczów)
- Nazwa JCWP: Stara Nida,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- XI. Kod JCWP: RW20000621669 (Pińczów)
- Nazwa JCWP: Mierzawa,
 - Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- XII. Kod JCWP: RW20000621658 (Pińczów)
- Nazwa JCWP: Kruczka,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- XIII. Kod JCWP: RW20000921529 (Kazimierza Wielka)
- Nazwa JCWP: Młyńska,
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,
 - Stan chemiczny: brak danych
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.
- XIV. Kod JCWP: RW20001121392999 (Kazimierza Wielka)
- Nazwa JCWP: Szreniawa od Ściekleca do ujścia,
 - Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego,
 - Stan ogólny: zły,
 - Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
 - Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).
- XV. Kod JCWP: RW200011213989 (Kazimierza Wielka)
- Nazwa JCWP: Nidzica od Nidki do ujścia
 - Stan/potencjał ekologiczny: słaby,

- Stan chemiczny: poniżej dobrego,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren(w), benzo (g, h, i) perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego,

XVI. Kod JCWP: RW2000062139869 (Kazimierza Wielka)

- Nazwa JCWP: Małoszówka,
- Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
- Stan chemiczny: poniżej dobrego,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).

XVII. Kod JCWP: RW20000621398529 (Kazimierza Wielka, Pińczów)

- Nazwa JCWP: Stradówka,
- Stan/potencjał ekologiczny: nie można dokonać oceny stanu,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: brak danych,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

XVIII. Kod JCWP: RW20000621398899 (Kazimierza Wielka)

- Nazwa JCWP: Jawornik,
- Stan/potencjał ekologiczny: nie można dokonać oceny stanu,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: brak danych,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

XIX. Kod JCWP: RW200006216714 (Pińczów)

- Nazwa JCWP: Mozgawka,
- Stan/potencjał ekologiczny: słaby,
- Stan chemiczny: poniżej dobrego,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: umiarkowany stan ekologiczny, dobry stan chemiczny (dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego).

Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury” oraz „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK) jest jednym z dokumentów planistycznych opracowanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych, tj.:

9. Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)

- niepogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny

i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;

- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie);
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Działania zaplanowane w *Programie wodno-środowiskowym kraju* (PWŚK) w celu poprawy stanu jednolitych części wód podziemnych:

- Nazwa/numer JCWPd: 100 – do działań podstawowych należy: ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascencji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP), coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela /użytkownika ujęcia oraz coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia.
- Nazwa/numer JCWPd: 114 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia.
- Nazwa/numer JCWPd: 115 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela /użytkownika ujęcia. Natomiast do zadań uzupełniających należą: prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d, identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego.
- Nazwa/numer JCWPd: 132 – do działań podstawowych należą: wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych, wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródłądowych (GZWP). Natomiast do zadań uzupełniających należy: przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód.

Działania zaplanowane w *Programie wodno-środowiskowym kraju* (PWŚK) w celu poprawy stanu jednolitych części wód powierzchniowych:

- W zlewni JCWP Ciek od Broniny zaplanowano działania podstawowe tj.: objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
- W zlewni JCWP Dopływ z Olganowa zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.
- W zlewni JCWP Ciek od Gadawy zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych.
- W zlewni JCWP Rząska zaplanowano działania podstawowe tj.: rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków Solec-Zdrój, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Wschodnia od Sanicy do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
- W zlewni JCWP Sanica do Brodu zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Dopływ spod Kołaczkowic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Stopniczanka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Struga Podłęska zaplanowano działania podstawowe tj.: renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata.

- Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Dopływ spod Marzęcina zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
 - W zlewni JCWP Ciek od Skorocic zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.
 - W zlewni JCWP Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny) zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Siesławice, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, oraz modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Busko-Zdrój.
 - W zlewni JCWP Sanica od Brodu do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
 - W zlewni Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych.
 - W zlewni Strumień (Kanał Strumień) do Rząski zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
 - W zlewni Dopływ z Trzebnicy zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
 - W zlewni Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Świniary, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
 - W zlewni Młyńska zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz

remont istniejących, a także kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.

- W zlewni Kantorówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni Łękawa zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni Stradówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni Małoszówka z dopływami zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kazimierza Wielka.
- W zlewni Dopływ z Zięblic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.
- W zlewni Jawornik zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Do zadań uzupełniających należy

monitoring badawczy wód.

- W zlewni Dopływ z Cieszkowów zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, a także regularny wywóz nieczystości płynnych.
- W zlewni Szreniawa od Piotrówki do ujścia zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.
- W zlewni Nidzica od Nidki do ujścia zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.
- W zlewni Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Pińczów, opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, regularny wywóz nieczystości płynnych Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Pińczów, a także działania uzupełniające: Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów, Rewitalizacja zalewu pińczowskiego oraz starorzeczy rzeki Nidy w rejonie oczyszczalni miasta Pińczów.
- W zlewni JCWP Sancygniówka zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Stradówka zaplanowano działania podstawowe: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, a także jedno działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Mozgawka zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działanie uzupełniające: monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Kruczka zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działania uzupełniające: renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy, monitoring badawczy wód.
- W zlewni JCWP Struga Zagość zaplanowano działania podstawowe: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, regularny wywóz nieczystości płynnych, a także działanie uzupełniające:

monitoring badawczy wód.

- W zlewni JCWP Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia zaplanowano działania podstawowe: regularny wywóz nieczystości płynnych, objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, a także działania uzupełniające: opracowanie warunków korzystania z wód zlewni, fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów, przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa, udrożnienie rzeki Mierzawy dla przywrócenia możliwości wędrówki, restytucji i ochrony ryb dwuśrodowiskowych.

Większość działań wskazanych do realizacji w *Aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju* (aPWŚK) dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych przez ich właścicieli oraz modernizacji oczyszczalni ścieków.

W Strategii określono działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”, wpisujące się pośrednio w powyższe cele środowiskowe.

Zróżnicowany charakter zagrożenia i ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza Wisły warunkuje konieczność podjęcia działań adekwatnych do skali i rodzaju zagrożenia oraz potencjalnych strat powodziowych, dlatego też w *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* wskazano listę działań wpływających na ograniczenie ryzyka powodziowego. Dla gmin obszaru OSI ŚU określono następujące działania:

- *Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 – etap 1 – Zadanie 8: Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów;*
- *Zabezpieczenia przeciwpowodziowe w zlewni Nidzicy: - etap 1: Zabezpieczenie przeciwpowodziowe rzeki Małoszówki na terenie Miasta Kazimierza Wielka, gm. Kazimierza Wielka, pow. Kazimierski - etap 2: Zabezpieczenie przeciwpowodziowe rzeki Sancygniówki na terenie Miasta Działoszyce i Dziekanowice, gm. Działoszyce, pow. Pińczowski - etap 3: Rozbudowa prawego wału przeciwpowodziowego (cofkowego) rzeki Nidzicy (2,1 km) w Mieście Piotrowice, gm. Koszyce - etap 4: wykonanie pozostałych zadań wynikających z analizy zagrożenia przeciwpowodziowego w zlewni Nidzicy.*

Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej” oraz „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”.

10. *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*²⁰ (PZRP)

11. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy*²¹ (PPSS)

Zgodnie z zapisami Planu: *Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak:*

1) ochrona oraz odbudowa ekosystemów;

²⁰ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739).

²¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Warszawa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

2) ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby;

3) wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury);

4) zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki – skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska.

W Planie zamieszczono mapy klas zagrożenia: suszą rolniczą na terenach rolnych lub leśnych, suszą hydrologiczną, suszą hydrogeologiczną w JCWPd. Na przedmiotowym terenie występuje przeważnie silne zagrożenie suszą rolniczą, a miejscami nawet ekstremalne zagrożenie tego typu suszą.

Rekomendowane działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenie OSI ŚU:

- Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji;
- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych;
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji;
- Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych;
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych;
- Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania;
- Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych;
- Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli;
- Opracowanie i wdrożenie działań/lekcji dot. tematyki suszy do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutków oraz sposobów identyfikowania i przeciwdziałania jej skutkom;
- Propagowanie ponownego wykorzystania wód;
- Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy.

Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami *Planu przeciwdziałania skutkom suszy*, to: „Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury”, „Wspieranie ochrony bioróżnorodności”, „Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców”.

POZIOM REGIONALNY

W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* wskazano 4 cele szczegółowe, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*, to:

Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie:

Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki,

Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu,

Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.

Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region:

Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego,

Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczania skutków zagrożeń naturalnych,

Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.

12. *Strategia Rozwoju
Województwa
Świętokrzyskiego
2030+*

Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi:

Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie,

Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym,

Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.

Cel strategiczny 4. Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem:

Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem,

Cel operacyjny 4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego,

Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.

Wszystkie założenia w *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań.

Należy również zwrócić uwagę, że w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* Miasto i Gmina Busko-Zdrój, Miasto i Gmina Pińczów, Miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz Gmina Solec-Zdrój zostały wskazane jako obszar strategicznej interwencji – obszar uzdrowiskowy.

W Strategii tej wskazano, że: *Obszar wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Warto jednak zauważyć, że nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności samorządów lokalnych. Głównym kierunkiem interwencji będzie wsparcie rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Poniądzia.*

Jednymi z zadań, które będą wdrażane przez Partnerów OSI ŚU, to m.in.: rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, rozwój nowych uzdrowisk w Pińczowie i Kazimierzy Wielkiej, rozwój turystyki w oparciu o zasoby kulturowe i przyrodnicze, ochrona i zachowanie bioróżnorodności oraz dziedzictwa kulturowego, wspieranie inicjatyw lokalnych, rozwój usług publicznych, edukacji, budowanie i rozwój partnerstw lokalnych.

W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* przedstawiono cel główny, który brzmi: *Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.* W dokumencie tym wyznaczono także kierunki rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład OSI ŚU – Gmina Busko-Zdrój, Gmina Solec-Zdrój i Gmina Pińczów to obszary turystyczno-uzdrowiskowe o największym potencjale rozwoju wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych, przy czym dodatkowo w Gminie Solec-Zdrój występuje kulminacja działań w zakresie poprawy dostępności do usług. Natomiast Gmina Kazimierza Wielka to obszar o największym potencjale rolniczym wraz z występowaniem kulminacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 określa działania priorytetowe i zadania wpisujące się w cele warunkujące, które stanowią rozwinięcie celu strategicznego PZPWŚ. Działania priorytetowe OSI ŚU:

14. *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*²²

- „Stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej” oraz „Wykorzystanie potencjału turystycznego” wpisują się w cel 1 PZPWŚ – *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;*
- „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców” oraz „Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców” wpisują się w cel 3 PZPWŚ – *Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy;*
- „Wykorzystanie potencjału turystycznego” wpisuje się w cel 4 PZPWŚ – *Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;*
- „Cyfryzacja” wpisuje się w cel 5 PZPWŚ – *Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.*

Strategicznymi atutami województwa w kształtowaniu wizerunku regionu

²² Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

konkurencyjnego i otwartego dla inwestorów, który chce uczestniczyć w procesach rozwojowych kraju i Europy jest m.in.: urozmaicony i atrakcyjny turystycznie krajobraz Poniidzia oraz unikalne wody lecznicze umożliwiające rozwój funkcji uzdrowiskowej w rejonie Buska-Zdroju i Solca-Zdroju.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego uwzględniono aspekty turystyczne i uzdrowiskowe, które dotyczą pośrednio lub bezpośrednio OSI ŚU. Zaznaczono, że na Poniidziu główną rolę spełniać będzie Miasto Busko-Zdrój, które razem z Solcem-Zdrojem winno stać się w perspektywie krajowym ośrodkiem wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego. Przewiduje się też, że Busko-Zdrój w powiązaniu z Pińczowem pełnić będą w perspektywie rolę regionalnego centrum rozrządowego ruchu turystycznego, zaś lecznictwo uzdrowiskowe i turystyka będą tu kształtowane jako wspomagające się wzajemnie funkcje komplementarne.

Do wiodących zadań i kierunków polityki wojewódzkiej należy m.in.: *Promocja Buska-Zdroju i Solca-Zdroju jako krajowych ośrodków wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej.*

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zawarto kierunki kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, gdzie jednym z nich jest ochrona walorów uzdrowiskowych występujących na terenie województwa. Do celów polityki ochronnej zaliczono: *zachowanie i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych (w tym zwłaszcza cennych zasobów wód mineralnych) i klimatycznych dla celów uzdrowiskowych.*

Obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym w województwie to m.in.: obszar turystyczno-uzdrowiskowy: *Obszar ten obejmuje kompleks uzdrowiskowy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz miasto i gminę Pińczów. Dominującą na tym obszarze będzie funkcja uzdrowiskowa wsparta turystyką, zwłaszcza zdrowotną. Rozwój tej funkcji bazował będzie na sanatoriach w Busku-Zdroju (które pełnić będzie funkcję ośrodka wyspecjalizowanego o znaczeniu krajowym) i w Solcu-Zdroju oraz walorach turystyczno-kulturowych.*

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego uwzględniono: *w przyszłości należałoby wyznaczyć i oznakować kolejne trasy i ścieżki rowerowe. Podejmowane są również próby wykorzystywania wód geotermalnych m.in. Kazimierzy Wielkiej. Obszar uzdrowiskowy Busko-Zdrój – Solec-Zdrój w powiązaniu z obszarem nadnidziańskim posiada duży potencjał uzdrowiskowo-turystyczny, niemniej wymaga większego wypromowania i doinwestowania.*

W Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 uwzględniono budowę trasy rowerowej SPA VELO, obejmującej cały obszar Świętokrzyskich Uzdrawisk, a także wykorzystanie potencjału turystycznego i stworzenie innowacyjnej oferty uzdrowiskowej, które obejmują nie tylko Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, ale także Pińczów i Kazimierz Wielką – dzięki lokalnym potencjałom jak np. wody geotermalne i mineralne do rozwoju przedsiębiorczości.

15. *Regionalna
Strategia
Innowacyjności
Województwa
Świętokrzyskiego*

Turystyka zdrowotna została wpisana w *Regionalną Strategię Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+* jako Świętokrzyskie Inteligentne Specjalizacje. Ważnym aspektem jest fakt, iż cały teren OSI ŚU wpisuje się lub w niedalekim czasie będzie się wpisywać w popularyzację oferty lecznictwa uzdrowiskowego.

2030+

Z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa i przewidywane coraz większe potrzeby w tym zakresie, szczególnego znaczenia nabiera segment, poświęcony potrzebom zdrowotnym osób starszych. Istotą kwestią jest również wdrażanie usług i programów prozdrowotnych mających na celu asymilację osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami psychofizycznymi, uzależnieniami i izolowanych społecznie. W zakresie tej inteligentnej specjalizacji znajduje się także działalność badawczo-rozwojowa, ukierunkowana na opracowanie innowacyjnych form leczenia i rehabilitacji, posiadających duży potencjał dla rynkowego wykorzystania rezultatów tych badań. Tworzone koncepcje projektów inwestycyjnych z tego zakresu, bazujących m.in. na doświadczeniu kadr szpitali uzdrowiskowych (w zakresie różnych rodzajów rehabilitacji) oraz Świętokrzyskiego Centrum Onkologii (w zakresie wykorzystania unikatowych metod i technik inżynierii genetycznej w leczeniu nowotworów), dają podstawę do upatrywania w tym segmencie działalności B+R szansy rozwojowej dla województwa, opartej o wysokospecjalistyczną turystykę medyczną.

Cel strategiczny niniejszej Strategii: Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru z uwzględnieniem celu szczegółowego Wysoka jakość usług uzdrowiskowych wpisuje się w wyżej wymienioną inteligentną specjalizację jaką jest turystyka zdrowotna. Z kolei cel strategiczny: Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego wpisuje się w horyzontalną specjalizację – Zrównoważony rozwój energetyczny.

W Strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie wskazano cele strategiczne, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027, to:

Cel 1 Zielone Ponidzie,

Cel 2 Czyste Ponidzie,

Cel 3 Mobilne Ponidzie,

Cel 4 Markowe Ponidzie,

Cel 5 Konkurencyjne Ponidzie,

Cel 6 Silne Ponidzie.

16.

Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie

Należy zwrócić uwagę, że Partnerstwo Ponidzie tworzy dziewięć gmin, w tym Miasto i Gmina Pińczów.

Zarówno Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie, jak i Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027, kładą nacisk na zapewnienie czystego i zdrowego środowiska naturalnego, a co za tym idzie – na działania, w ramach których nastąpi między innymi transformacja energetyczna oparta na odnawialnych źródłach energii. Kolejnym powiązaniem tych dwóch Strategii jest rozwój infrastruktury turystycznej, co będzie prowadzić w obu przypadkach do rozwoju funkcji turystycznej i okołoturystycznej, rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych oraz kreowania wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne. Cel strategiczny „Konkurencyjne Ponidzie”, który zawarto w Strategii Partnerstwa Ponidzie pozwoli między innymi na rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów. Wobec czego działania będą koncentrować się na kreowaniu konkurencyjnych warunków do inwestowania w regionie, rozwoju wykwalifikowanych kadr oraz wspieraniu

kluczowych z perspektywy rozwoju regionu gałęzi gospodarki.

Poszczególne cele operacyjne zarówno w *Strategii terytorialnej Partnerstwa Poniidzie*, jak i *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* mają charakter horyzontalny i odnoszą się do Partnerstwa oraz współpracy na rzecz rozwoju tych obszarów.

Należy wspomnieć, iż *Strategia terytorialna Partnerstwo Poniidzie* realizuje projekt pn. *Szlak turystyczny NIDA*, który jest komplementarny z projektem strategicznym OSI ŚU, odnoszącym się do powstania SPA VELO.

Wizja: *Współtworzony przez aktywną wspólnotę mieszkańców Miejski Obszar Funkcjonalny Buska-Zdroju przyjazny środowisku naturalnemu.*

Misja: *Tworzenie atrakcyjnej przestrzeni do aktywności społecznej i gospodarczej dla rozwoju funkcji turystycznej i osiedleńczej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju.*

W Strategii wskazane zostały dwa cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania.

W Strategii MOF Buska-Zdroju określono 4 cele szczegółowe:

Poprawa warunków życia mieszkani,

Wysoka jakość i dostępność usług publicznych,

Zwiększenie atrakcyjności miejsc pracy,

Wzmocnienie kapitału społecznego.

17. *Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*

Założenia Strategii OSI ŚU wpisują się w tę wizję oraz we wszystkie wskazane powyżej cele, przy czym najbardziej spójne ze sobą są:

- cel szczegółowy Strategii OSI ŚU *Wysoka jakość usług uzdrowiskowych* jest spójny z celem szczegółowym Strategii MOF Buska-Zdroju *Zwiększenie atrakcyjności miejsc pracy*;
- cel szczegółowy Strategii OSI ŚU *Wzmocnienie aktywności mieszkańców* jest spójny z celem szczegółowym Strategii MOF Buska-Zdroju *Wzmocnienie kapitału społecznego*;
- cel szczegółowy Strategii OSI ŚU *Stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania* jest spójny z celem szczegółowym Strategii MOF Buska-Zdroju *Poprawa warunków życia mieszkańców*;
- cel szczegółowy Strategii OSI ŚU *Wysoka jakość i dostępność usług publicznych* jest spójny z celem szczegółowym Strategii MOF Buska-Zdroju *Wysoka jakość i dostępność usług publicznych*.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, w Strategii sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania: W ramach Strategii wyznaczono 2 projekty zintegrowane, które są priorytetowe i planowane do realizacji w pierwszej kolejności. Natomiast pozostałe 6 projektów są projektami komplementarnymi, realizującymi cele i założenia wskazane w

dokumencie. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią lokalny potencjał. Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Projekty strategiczne przedstawione w Strategii Rozwoju MOF Buska-Zdroju są komplementarne z projektami planowanymi do realizacji w ramach Strategii OSI ŚU na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój skupia się na potrzebach mieszkańców całego MOF Busko-Zdrój, nie tylko w zakresie infrastruktury transportowej, ale także w zakresie jakości życia, bezpieczeństwa oraz dostępności komunikacyjnej miejsc pracy, nauki, usług i wypoczynku.

Plan określa 3 cele strategiczne:

Cel strategiczny nr 1 Ochrona środowiska,

Cel strategiczny nr 2 Transport zbiorowy,

Cel strategiczny nr 3 Transport indywidualny.

18. *Plan
Zrównoważonej
Mobilności
Miejskiej dla
Miejskiego
Obszaru
Funkcjonalnego
Busko-Zdrój*

Dla celów strategicznych zostały określone konkretne zadania. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, to:

- 1.2. Uzupelnienie sieci dróg rowerowych i ścieżek rowerowych na terenie MOF Busko-Zdrój wraz z niezbędną infrastrukturą, w tym powstanie spójnego szlaku rowerowego, w skład którego wejdą:
 - system ogólnodostępnych ścieżek rowerowych na terenie Miasta BuskoZdrój
 - ścieżka rowerowa łącząca gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę
- 2.3. Dostosowanie transportu publicznego do potrzeb osób/kuracjuszy korzystających z placówek sanatoryjnych, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- 3.2. Uzupelnienie/rozbudowa sieci dróg lokalnych w Busku-Zdroju umożliwiająca obsługę komunikacyjną planowanego parkingu Park&Ride przy dworcu autobusowym oraz skomunikowanie poszczególnych części miasta.

Źródło: Opracowanie własne

Niniejsza Strategia kładzie w swych założeniach nacisk na ochronę środowiska przyrodniczego i ograniczenie niskiej emisji, a także wykorzystanie walorów krajobrazowych i kształtowanie przestrzeni w myśl zasady zrównoważonego rozwoju. Wszelkie podejmowane w celu wdrażania Strategii działania, będą uwzględniać zapisy i wymagania dokumentów nadrzędnych, w tym *Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych* oraz tzw. uchwały antysmogowej, tj. *Uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*. Uchwała ta określa wymagania dla instalacji i paliw dopuszczonych do stosowania we wszystkich gminach położonych w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego. W pierwszym w ww.

dokumentów wskazano możliwe do podjęcia działania w obszarach przekroczeń, które pozwolą przyczynić się do poprawy jakości powietrza w regionie. Wskazano: ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego (np. rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych, rozbudowa sieci gazowej, budownictwo energooszczędne i pasywne, produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym itp.), ograniczenie emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego (m.in. przebudowa i modernizacja dróg, tworzenie ścieżek rowerowych itp.), ograniczenie emisji nieorganizowanej pochodzącej z zakładów wydobywania i przeróbki kruszyw, kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza (np. plany zagospodarowania przestrzennego, rozbudowa zielonej infrastruktury itp.). Zarówno ogólne założenia niniejszej Strategii, jak i wskazane do realizacji zadania, konkretne projekty, odpowiadają katalogowi ww. działań sprzyjających poprawie jakości powietrza w regionie.

4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju

Zgodnie z art. 36, ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 dla strategii IIT nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Pewne elementy które nie są wymagane zostały jednak pokazane w niniejszej strategii w celu integracji wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym, co wydaje się podejściem bardziej pożądanym i efektywnym. Wśród tych elementów są takie, które nie występowały w dotychczasowych strategiach:

1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej,
2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
3. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
4. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy/obszaru, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

Przestrzeń stanowi kluczowy zasób, dlatego ujęcie przestrzenne interwencji planowanych w sferze gospodarczej i/lub społecznej ma priorytetowe znaczenie dla rozwoju. W przestrzeni przebiegają lub na nią oddziałują wszystkie procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze. Z jednej strony stanowi więc uwarunkowanie rozwoju, z drugiej jednak podlega licznym zmianom, które wynikają z prowadzonych działań. Nasze oddziaływanie na przestrzeń, kształtowanie jej w sposób planowy lub mimowolny, wpływa na warunki życia i gospodarowania i warunkuje życie przyszłych pokoleń. Człowiek, niezależnie od miejsca zamieszkania, właśnie na danym terytorium doświadcza występujących tam procesów. Konsekwencją niewłaściwie zaprogramowanych i realizowanych działań rozwojowych mogą być różnego rodzaju konflikty przestrzenne, których wyeliminowanie może okazać się trudniejsze w momencie, kiedy już zaistnieją. Dlatego tak istotne jest zwrócenie uwagi na aspekty przestrzenne przy przygotowywaniu zarówno dokumentów strategicznych, jak i wdrożeniowych. Przestrzeń powinna być traktowana nie tylko jako oczywiste

uwarunkowanie dla rozwoju sfery społecznej i gospodarczej, ale jako kluczowa wartość publiczna. Jest ona podstawą do formułowania celów rozwojowych z uwzględnieniem interesu publicznego, w tym ładu przestrzennego. Niniejsza Strategia zapewnia koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

4.1. Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne obszaru

Teren OSI ŚU posiada dogodne położenie komunikacyjne. Lokalizacja Buska-Zdroju jest korzystna, gdyż położone jest w odległości zaledwie 48 km od Kielc i 88 km od Krakowa i portu lotniczego Kraków-Balice. Przez Gminę Busko-Zdrój przebiega droga krajowa 73 Wiśniówka–Jasło, sieć dróg wojewódzkich, tj.: droga 767 Pińczów – Busko-Zdrój (przez Bogucice, Las Winiarski, Wełecz), droga 776 Kraków – Busko-Zdrój (przez Siesławice) oraz droga 973 Busko-Zdrój – Tarnów (przez Zbludowice, Radzanów, Olganów, Dobrowodę). Solec-Zdrój położony jest w odległości 68 km od Kielc oraz 86 km od Krakowa. Przez Gminę Solec-Zdrój przebiega droga krajowa 79 Warszawa–Bytom. Dogodna jest również lokalizacja Kazimierzy Wielkiej, ponieważ położona jest ona w odległości 92 km od Kielc i zaledwie 53 km od Krakowa, przez co mieszkańcy w stosunkowo niedługim czasie mogą dostać się np. do Portu Lotniczego Kraków-Balice, który znajduje się w odległości ok. 75 km. Przez Gminę Kazimierza Wielka przebiegają drogi wojewódzkie tj.: droga 768 Jędrzejów–Brzesko oraz droga 776 Kraków – Busko-Zdrój. Również Gmina Pińczów posiada dobre połączenie komunikacyjne, ponieważ położona jest w odległości 40 km od Kielc oraz niespełna 100 km do najbliższego portu lotniczego, który znajduje się w Krakowie-Balicach. Przez gminę przebiega droga wojewódzka 766 Morawica–Węchadłów oraz droga 767 Pińczów–Busko-Zdrój.

W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne w Gminie Busko-Zdrój stanowią ok. 68% powierzchni gminy (16 213 ha, w tym: grunty orne 12 366 ha, sady 752 ha, łąki 2 678 ha, pastwiska 654 ha). Przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha, co świadczy o ich znacznym rozdrobnieniu. Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Solec-Zdrój obejmuje 6 200 ha – ok. 81% powierzchni ogólnej gminy, w tym 80% stanowią grunty orne, 10% łąki, 6% pastwiska oraz 2% sady. Ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gminie Kazimierza Wielka wynosi 12 400 ha, a w porównaniu do innych gmin wchodzących w skład OSI ŚU – jest najwięcej gospodarstw rolnych – 4 048. Największą część Gminy Kazimierza Wielka zajmują grunty orne, kolejne pod względem zajmowanych areałów są trwałe użytki zielone. Tereny rolne występują najliczniej na obrzeżach miasta. Na terenie gminy prawie 97% użytków rolnych posiada klasę bonitacyjną wyższą niż V. Natomiast ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gminie Pińczów wynosi 10 903 ha.

Teren OSI ŚU posiada ogromny potencjał do wzrostu funkcji uzdrowiskowych. OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska wyróżnia się dużą atrakcyjnością turystyczną zarówno pod względem występujących na tym obszarze walorów przyrodniczych, jak i kulturowych. Dzięki istniejącemu potencjałowi turystyka w gminach OSI ŚU stanowi istotną gałąź gospodarki. Najistotniejszym potencjałem obszaru, który jest swego rodzaju łącznikiem i wiąże funkcjonalnie gminy Partnerstwa jest walor uzdrowiskowy. Partnerstwo dwóch gmin

uzdrowiskowych oraz dwóch gmin o potencjale uzdrowiskowym (pretendujących do uzyskania statusów uzdrowisk), a także dwóch powiatów, na terenie których znajdują się trzy z tych gmin, da duże możliwości rozwojowe całego obszaru. Realizowane projekty wywoływać będą efekt synergii – będą niosły za sobą większe korzyści i przynosiły lepsze rezultaty, aniżeli gdyby każdy z samorządów prowadził działania we własnym zakresie i gdyby nie powstał drogowy spójny i wspólny działający jakim jest niniejsza Strategia.

W hierarchii sieci osadniczej Gminy Busko-Zdrój nadrzędny i centralny ośrodek stanowi Miasto Busko-Zdrój, będące podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami wielofunkcyjnymi w zakresie szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych, gastronomicznych i hotelarskich, a także uzdrowiskowych, produkcji oraz infrastruktury technicznej. Na terenie gminy występują także ośrodki podrzędne, które tworzą wsie, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym – przeważnie znajdują się tu sklepy miejscowe, zaopatrujące wsie w podstawowe produkty, a także świetlice, place zabaw oraz w wybranych wsiach usługi oświatowe. Na obszarze Miasta Busko-Zdrój znajduje się część uzdrowiskowa, a więc zagospodarowanie przestrzenne powinno ograniczać się do zabudowy związanej z uzdrowiskiem i polegać na powiększaniu terenów zadrzewionych. Na terenie miasta nie będzie powstawać nowa zabudowa zagrodowa, a produkcja rolna w mieście ograniczy się do produkcji związanej z zaopatrzeniem miasta-uzdrowiska w produkty rolno-spożywcze, a także kwiaty²³.

Układ przestrzenny zabudowy sołectw Gminy Solec-Zdrój stanowią utrwalone wzdłuż dróg ciągi zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, w enklawach której występuje zabudowa usługowa o charakterze podstawowym, związana z działalnością gospodarczą ludności. Na tych obszarach występuje niewielki stopień rozproszenia zabudowy. Na zwarty charakter zabudowy ma wpływ stan techniczny sieci dróg oraz istniejące elementy infrastruktury technicznej. Jedynie w miejscowości gminnej Solec-Zdrój występuje ukształtowany ośrodek usługowy²⁴.

Gmina Kazimierza Wielka posiada niekorzystny dla sieci osadniczej, bardzo wysoki stopień rozproszenia zabudowy siedliskowej. Stan ten wpływa hamująco na rozwój usług na terenach poszczególnych sołectw. Spośród 42 sołectw na terenie gminy, tylko 19 wsi posiada zabudowę skupioną – tzw. ulicówkę obustronną lub jednostronną, lub zabudowę gwiazdową. Uporządkowana i wykształcona zabudowa wsi znajduje się tylko w północnej części gminy. Największa koncentracja zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej występuje na terenach miasta Kazimierza Wielka.²⁵

W Gminie Pińczów podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, ośrodkami szkolnictwa, opieki zdrowotnej, kultury, handlu, usług rzemieślniczych i gastronomicznych, produkcji oraz infrastruktury technicznej jest

²³ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój*, załącznik nr 6 do Uchwały Nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 04.03.2005 r.

²⁴ *Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*, Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXIV/159/10 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 11 stycznia 2010 r.

²⁵ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka*, Uchwała nr LIV/421/2022 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 28 stycznia 2022 r.

Miasto Pińczów. Na terenie gminy występują także ośrodki podrzędne, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym.

W związku ze stale rozwijającą się funkcją uzdrowisk w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju oraz z powstaniem tych funkcji w Kazimierzy Wielkiej i Pińczowie, istotne jest prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej. Należy rozważyć uruchamianie nowych terenów pod zabudowę uzdrowiskową i co za tym idzie – zapewnienie dostępności komunikacyjnej tych terenów poprzez budowę niezbędnych dróg oraz wyposażenie w pozostałą niezbędną infrastrukturę techniczną. Należy przy tym uwzględnić wszystkie etapy prawne i formalne w realizacji tego typu zamierzeń dla wszystkich miejscowości.

Aspiracją rozwojową OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska jest także zapewnienie wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom i osiągnięcie statusu miejsca, w którym ludzie chcą mieszkać i być aktywni zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Realizacja tej aspiracji jest możliwa przy zachowaniu ładu przestrzennego, m.in.: poszanowania dla ochrony środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu (rezerwa terenów zielonych/nie zabudowanych), ale także wyznaczaniu terenów inwestycyjnych, gdzie możliwy jest rozwój funkcji gospodarczych, w tym usługowych (wspierających funkcję mieszkaniową), ale także uzdrowiskową i turystyczną.

Polityka przestrzenna oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju OSI ŚU przez właściwe przeznaczenie i użytkowanie terenu dla prawidłowego, efektywnego funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego obszaru, jest jednym z kluczowych wyzwań strategicznych jakie stoją przed OSI ŚU w najbliższych latach. Interwencja polityki przestrzennej ukierunkowana będzie na zwiększenie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy, poprzez wspomaganie przedsiębiorczości oraz rozwój funkcji gospodarczych o ponadlokalnym obszarze oddziaływania. Ważnym aspektem tworzenia miejsca atrakcyjnego do zamieszkania będzie rozwijanie oferty wysokiej jakości usług publicznych świadczonych na obszarze, w tym szczególnie w miejscowościach stanowiących centra i ośrodki wzrostu dla całego obszaru strategicznej interwencji. Miasto Busko-Zdrój, Miasto Kazimierza Wielka, Miasto Pińczów, a także Solec-Zdrój są ośrodkami rozwojowymi na obszarze uzdrowiskowym, ważnymi dla otaczających ich terenów wiejskich, dlatego istotne jest wzmacnianie ich potencjału i rozwijanie funkcji centrotwórczych. Jednym z najsilniejszych atrybutów jakości życia jest dostępność do szeroko rozumianej infrastruktury komunalnej, w tym technicznej, dlatego też zadania i projekty strategiczne są w niniejszej Strategii mocno akcentowane. Najważniejszym elementem rozwoju tego obszaru jest funkcja uzdrowiskowa, a także turystyczna. Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych zawierających komponenty uzdrowiskowe i turystyczne jest kluczowym elementem struktur urbanistycznych centrów gmin, wpływającym na ich atrakcyjność nie tylko dla mieszkańców, ale także dla gości i kuracjuszy, dlatego też ważne jest, aby takie przestrzenie kształtowane były na terenie OSI ŚU przy jednoczesnym zachowaniu ich różnorodnych walorów historycznych i przyrodniczych.

Rekomendacje dla kształtowania polityki przestrzennej OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska na najbliższe lata to m.in.:

- Rozwój terenów inwestycyjnych, szczególnie uzdrowiskowych.
- Instalacja odnawialnych źródeł energii.
- Rozbudowa oferty dla ruchu turystycznego i uzdrowiskowego, na bazie walorów przyrodniczych i kulturowych.
- Zrównoważony rozwój transportu, w tym poprawa dostępności do usług publicznych poprzez rozwój usług transportu zbiorowego.
- Rozwój zabudowy w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub jest planowana do realizacji w najbliższych latach. Należy pamiętać także o ograniczeniach obowiązujących w poszczególnych strefach uzdrowiskowych, dążyć do zwartości zabudowy i ograniczania zabudowy rozproszonej.
- Kreowanie warunków zmierzających do poprawy jakości życia lokalnej społeczności – wszystkich mieszkańców OSI ŚU.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej obszaru oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.
- Ścisłe połączenie rozwoju przestrzennego z:
 - rozbudową systemu transportu (sieć dróg publicznych, sieć dróg rowerowych, sieć transportu zbiorowego),
 - rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
 - dostarczaniem energii elektrycznej i gazu,
 - systemem łączności sieci internetowej.
- Eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Ochrona środowiska naturalnego, w tym ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, polegająca na utrzymaniu dla przyszłych pokoleń posiadanych zasobów i odpowiednim ich gospodarowaniu, w szczególności wód mineralnych występujących na terenie OSI ŚU.
- Utrzymanie w dobrym stanie występujących na terenie obszaru licznych zespołów i obiektów zabytkowych, będących świadectwem historii i tradycji.

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej OSI ŚU realizowane będą m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*.

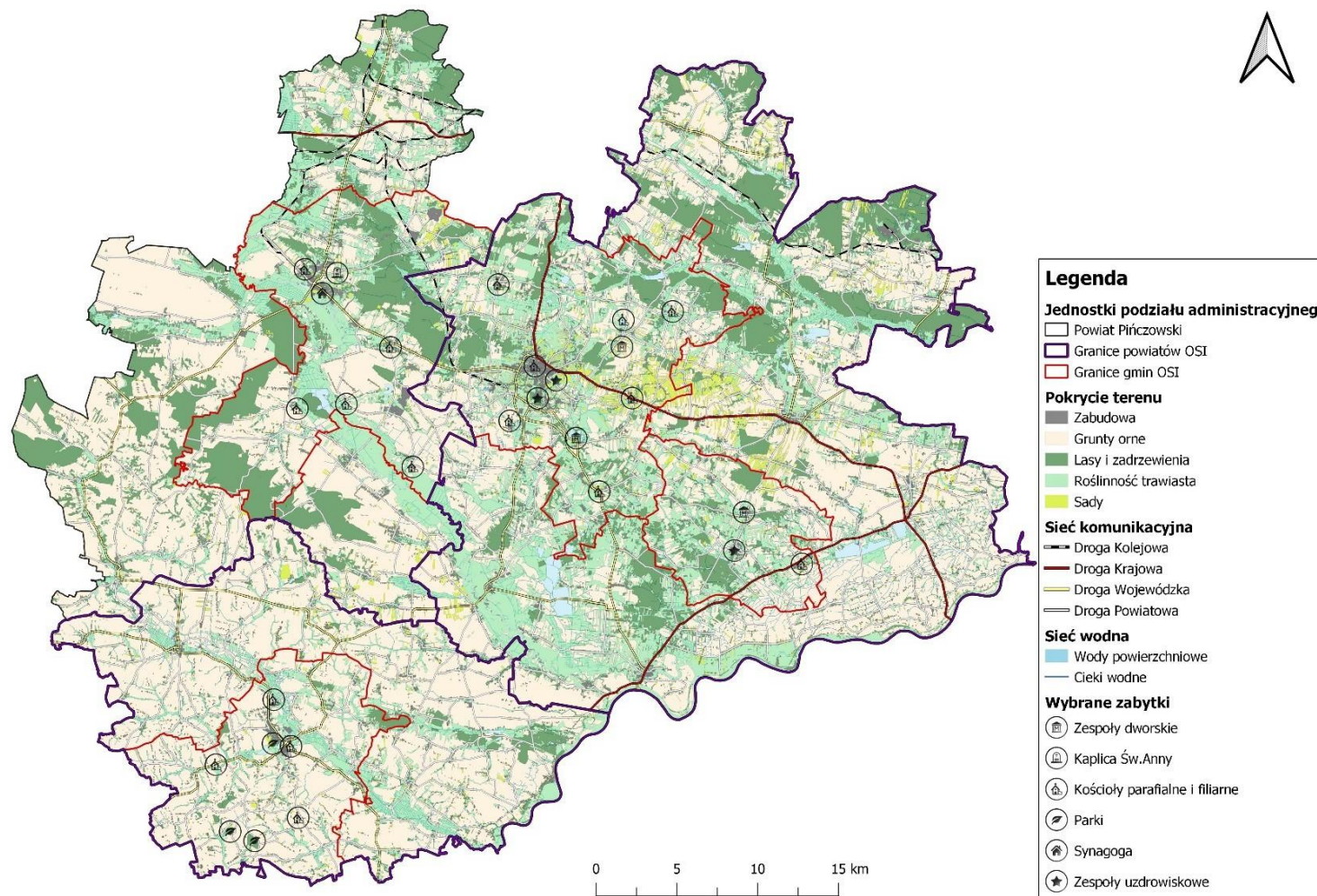
Należy pamiętać, że do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej należy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP), które jest dokumentem określającym politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające uwarunkowania (czyli czynniki i ograniczenia) rozwoju przestrzennego. Obecnie jednak planuje się gruntowną reformę obowiązującego od prawie 19 lat systemu planowania przestrzennego. Jednym z najważniejszych rozwiązań reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego, będzie uchylenie przepisów upoważniających do wydawania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – rolę studium w zakresie określenia ram polityki przestrzennej ma spełniać strategia rozwoju gminy. Ogólny kierunek polityki przestrzennej, przyjęty w strategii, będzie podlegał doprecyzowaniu i przełożeniu na konkretne normy, dotyczące

zagospodarowania przestrzennego w planie ogólnym (schemat zagospodarowania przestrzeni), a następnie w ramach rozstrzygnięć podejmowanych w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy. Obowiązujące Studium Gminy Busko-Zdrój zostało przyjęte *Uchwałą Nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 04.03.2005 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój dla obszarów sołectw Radzanów, Siesławice, Zbludowice oraz części miasta Busko-Zdrój*. Gmina Solec-Zdrój posiada Studium przyjęte *Uchwałą Nr II/10/02 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 10 grudnia 2002 r. wraz ze zmianą przyjętą Uchwałą Nr XXXIV/159/10 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 11 stycznia 2010 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*. W 2021 r. przyjęto *Uchwałą nr XXVII/158/2021 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój*. Gmina Kazimierza Wielka posiada Studium przyjęte *Uchwałą nr LIV/421/2022 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 28 stycznia 2022 r.* Natomiast Gmina Pińczów posiada Studium przyjęte *Uchwałą nr XV/125/2019 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 16 października 2019 r. ze zmianą wprowadzoną Uchwałą nr XXX/329/2021 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 21 lipca 2021 r. oraz zmianą nr 2 wprowadzoną Uchwałą nr XLV/465/2022 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 31 sierpnia 2022 r.*

Podstawowym zaś narzędziem polityki przestrzennej gmin są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Największa powierzchnia gminy objęta MPZP jest w Gminie Solec-Zdrój – 87%, następnie w Gminie Pińczów 22,3%, natomiast najmniejsza: w Gminie Kazimierza Wielka – 6,3% oraz w Gminie Busko-Zdrój – 5,9%. Pokrycie planami ułatwia władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ uniemożliwiają one realizację przypadkowych lokalizacji inwestycji, które stoją w sprzeczności z ładem przestrzennym, ale również z planami i możliwościami gmin w zakresie zapewnienia dostępu do podstawowej infrastruktury.

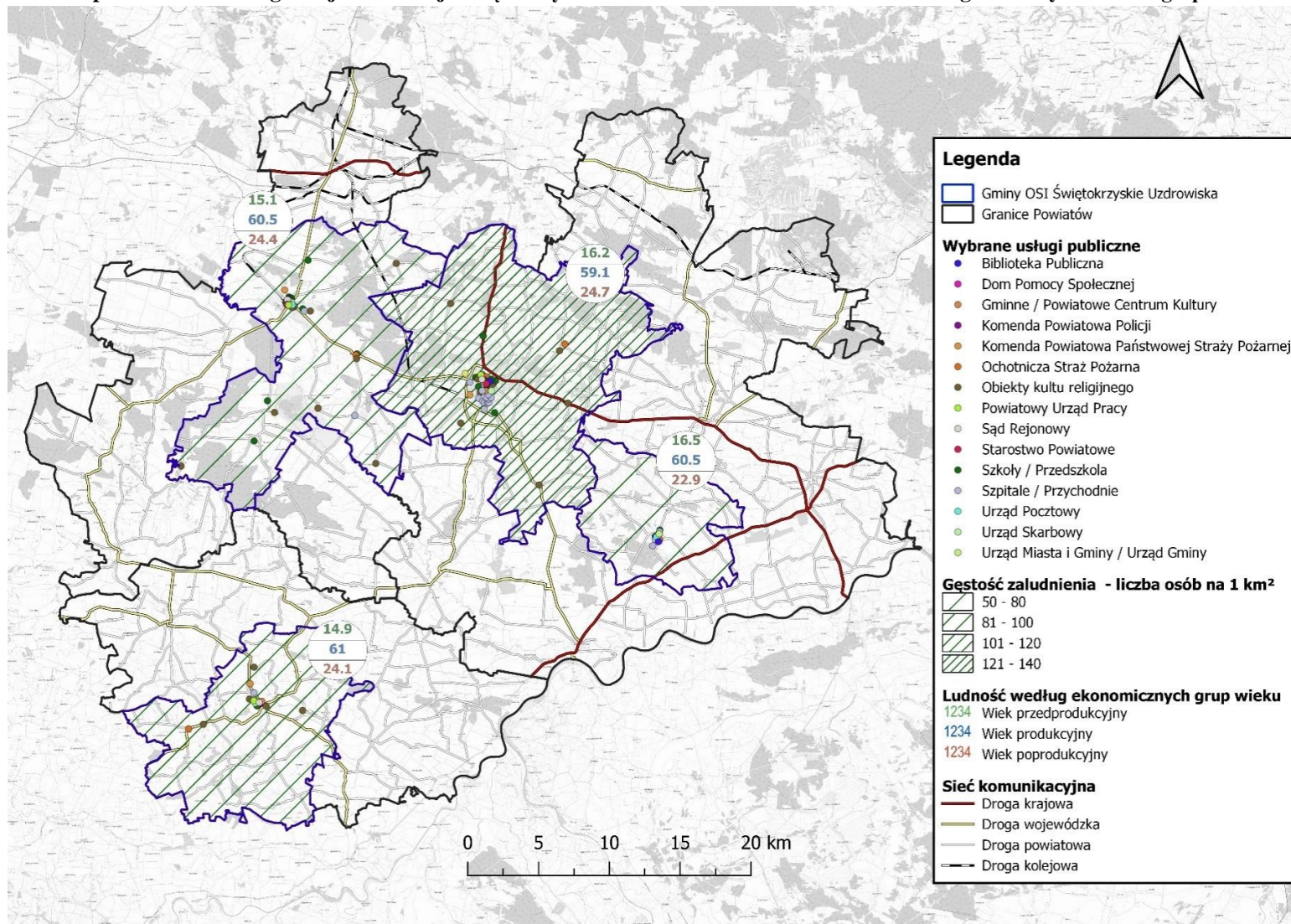
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju obszaru. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału obszaru z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna OSI ŚU została przedstawiona za pomocą map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Mapa 3 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: sieć osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego

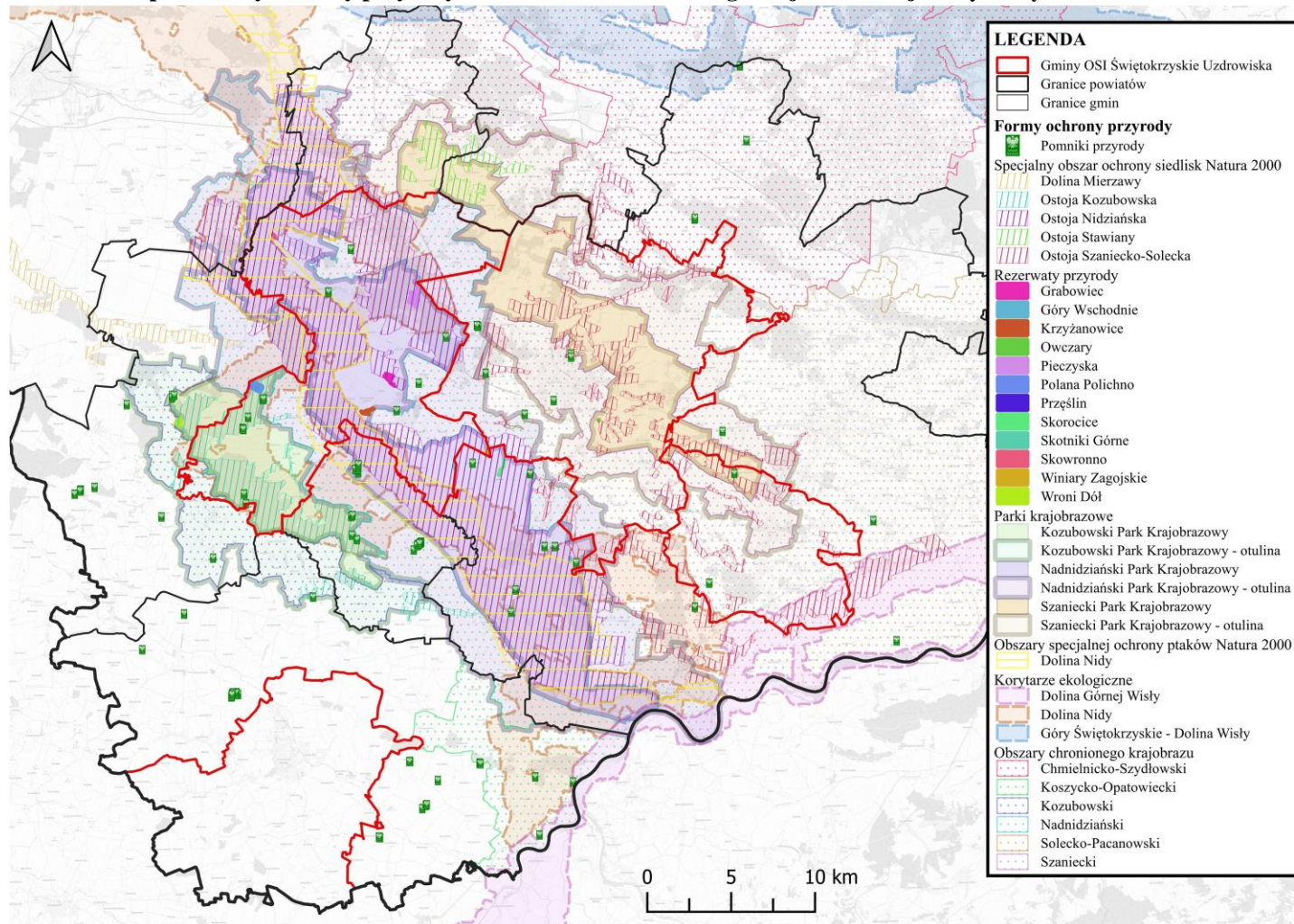
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogólnodostępnych danych i portalów mapowych, geoportal.gov.pl/dane/baza-danych-objektow-topograficznych-bdot

Mapa 4 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: demografia i wybrane usługi społeczne

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 5 Formy ochrony przyrody na terenie Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl oraz gdos.gov.pl/dane-i-metadane

Na obszarze objętym OSI ŚU występują cenne surowce naturalne. Pokłady gipsów odsłaniają się na terenie OSI ŚU w okolicy Buska-Zdroju i Pińczowa. Udokumentowano 8 złóż tego surowca w województwie. Dwa z nich aktualnie są eksploatowane ze złoża Borków-Chwałowice i złoża Leszcze w Gminie Pińczów. Występujące i wykorzystywane tu gipsy to wyjątkowe zasoby i znaczne wydobyte, nie tylko w skali województwa, ale także w skali całej Polski. Złoża wód mineralnych o właściwościach leczniczych występują na obszarze Niecki Nidziańskiej, w utworach kredy. Wody lecznicze, termalne i mineralne znajdują się na terenie Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój, Gminy Pińczów oraz Gminy Kazimierza Wielka²⁶. Na terenie tych czterech gmin wykorzystuje się wody z 9 złóż: BuskoII, Busko północ, Cudzynowice, Dobrowoda I, Konstantynów, Las Winiarski, Piestrzec, Solec-Zdrój i Wełnin. Teren, na którym położona jest Gmina Busko-Zdrój jest bogaty w zasoby wodonośne, w których występują wody mineralne – są to wody siarczkowe i solanka jodkowo-bromkowa. Na terenie Uzdrowiska Solec-Zdrój także znajdują się wody o właściwościach leczniczych eksploatowane odwiertami. Znajdują się tam wody siarczkowe, które z uwagi na stężenie związków siarki kwalifikują się do silnie aktywnych wód siarczkowych mających właściwości rozmięczające i złuszczone naskórek. Zwiększa to proces przenikania związków aktywnych, zwłaszcza siarki dwuwartościowej i jodu do narządów wewnętrznych zmienionych chorobowo, w których następują reakcje korygujące, zwłaszcza w chrząstkach stawowych i układzie krążenia oraz narządach ruchu²⁷. Na terenie Uzdrowiska Solec-Zdrój wody lecznicze eksploatowane są z dwóch złóż: "Solec-Zdrój" i "Wełnin". Wody ze złoża "Solec-Zdrój" eksploatowane są "Szybem Soleckim" oraz ujęciem "Solec 2" (Karol). Są to wody mineralne swoiste chlorkowo-sodowe, siarczkowe, jodkowe. Woda z ujęcia "Wełnin-Malinowe" to woda mineralna swoista 3,90% chlorkowo-sodowa (solanka) siarczkowa, jodkowa. Podstawowym surowcem dla przyszłego uzdrowiska Kazimierza Wielka jest woda lecznicza chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa hipotermalna z odwiertu „GT-1” w miejscowości Cudzynowice. Woda ta może być wykorzystana w leczeniu uzdrowiskowym do kąpieli i płukania jam ciała, wg wskazań lekarskich²⁸. Lecznictwo uzdrowiskowe w Pińczowie będzie opierało się na właściwościach leczniczych naturalnych surowców peloidu (borowiny) i klimatu. Dwie ze studni ujmujące wodę siarczkową zlokalizowane są na terenie UZG Kopalnia „Las Winiarki” i są to studnie LW-1 (źródło „Zuzanna”) oraz studnia LW-2 (źródło „Filip”), natomiast trzecia Busko C-1 (źródło „Grzegorz”) zlokalizowana jest w miejscowości Busko- Zdrój. Woda ujmowana z tych źródeł jest wodą wysokozmineralizowaną. Temperatury wody ze złoża Las Winiarski wynosi około 13,5- 13,8°C, natomiast ze studni Busko C-1 na wypływie z otworu temperatura wynosi 25°C, czyli jest woda termalna²⁹. Według projektu SOPO (I-etap realizacji) na terenie gmin objętych niniejszą Strategią, zwłaszcza w Gminie Kazimierza Wielka i w południowej części Gminy Pińczów, występują obszary predysponowane do ruchów masowych. Na obszarze zlokalizowane jest też 13 osuwisk zarejestrowanych.

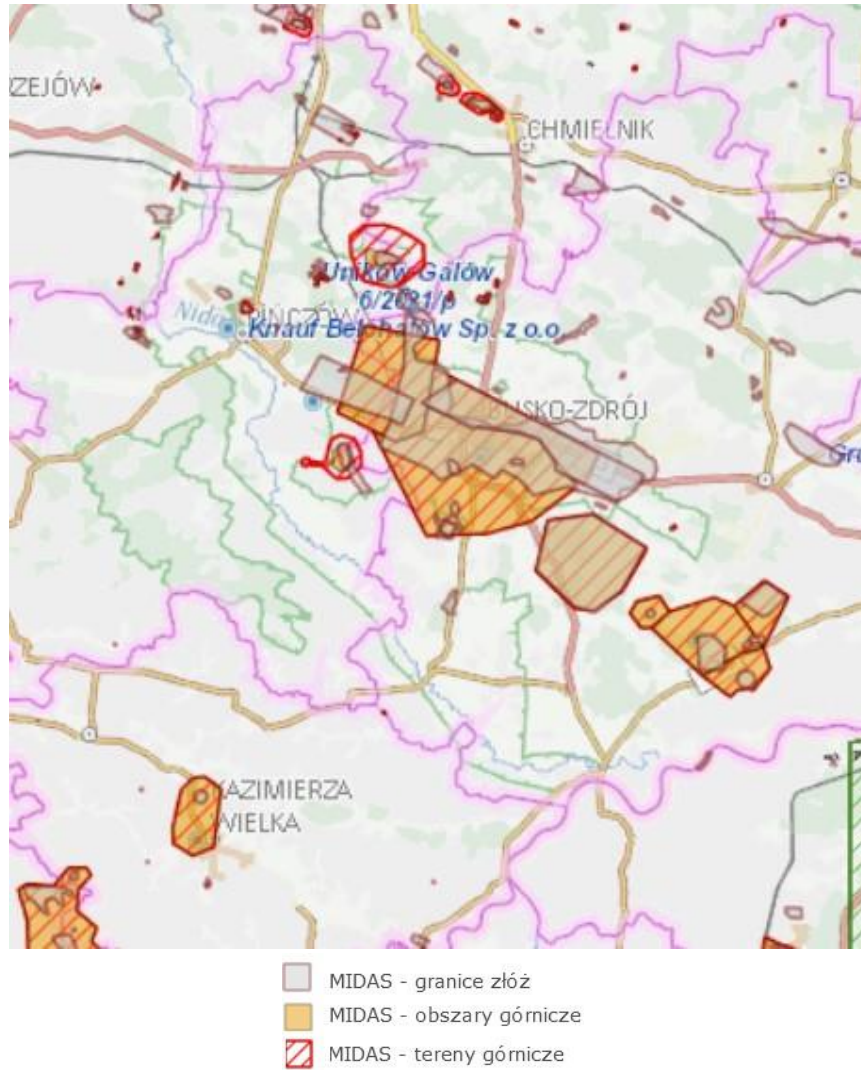
²⁶ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, str. 99–100.

²⁷ *Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r.* Statut Uzdrowiska Solec-Zdrój.

²⁸ *Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej Nr XIV/102/2019 z dnia 15 lipca 2019r.* – Statut Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierza Wielka.

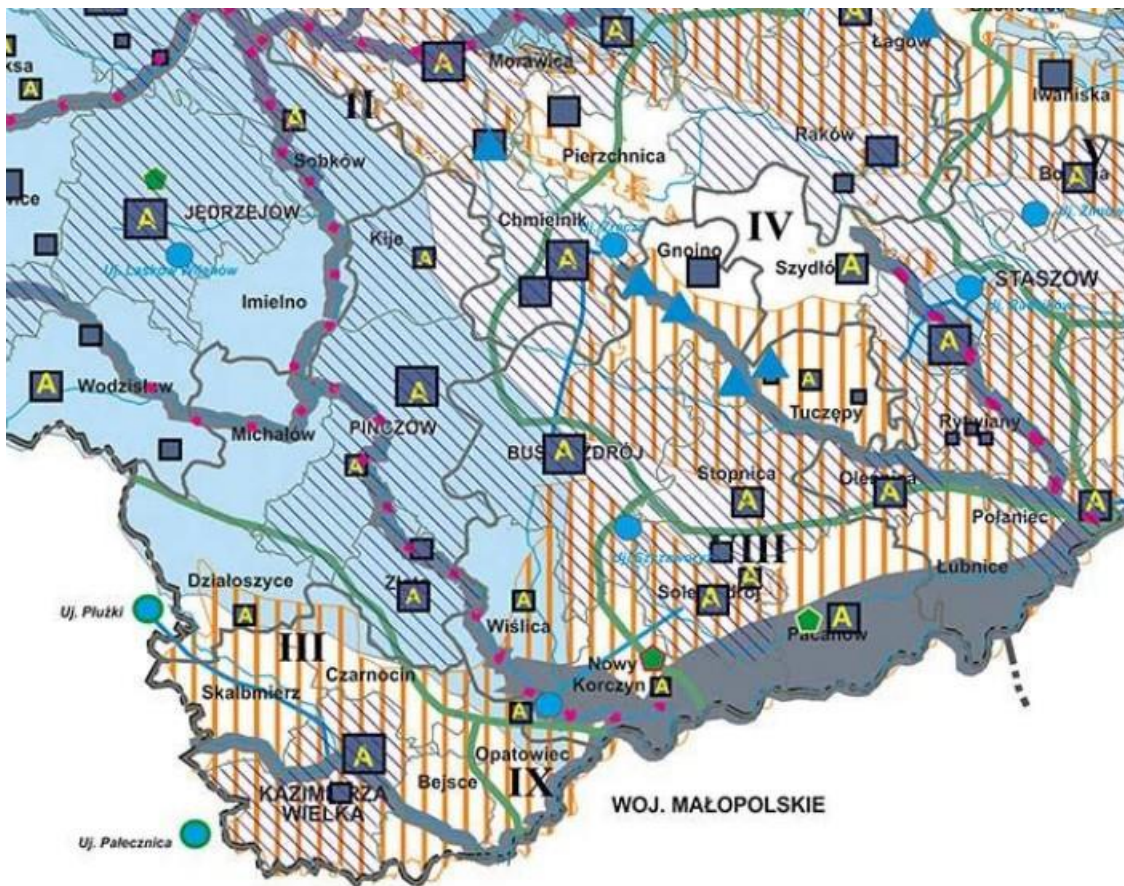
²⁹ *Operatu uzdrowiskowego – Obszar ochrony uzdrowiskowej Pińczów, marzec 2021 r.*

Mapa 6 Mapa złóż surowców mineralnych – fragment województwa świętokrzyskiego

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, geologia.pgi.gov.pl

Mapa 7 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – gospodarka wodna (uwarunkowania)

LEGENDA

Mapa nr 7

- GZWP
- Obszary niewodonośne deficytowe w wodę
- Zlewnie rzek II rzędu:
- I** Pilicy
- II** Nidy
- III** Nidzicy
- IV** Czarnej Staszowskiej
- V** Koprzywianki
- VI** Opatówki
- VII** Kamiennej
- VIII** Kanału Strumięń
- IX** Bezimiennie dopływy Wisły
- X** Iłżanki
- XI** Radomki
- Ujęcie o znaczeniu ponadregionalnym
- Ujęcie o znaczeniu ponadlokalnym
- Magistrale wodociągowe
- Zbiorniki wodne pow. 30 ha z "Programu małej retencji dla woj. świętokrzyskiego" nie kolidujące z przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000
- Rzeki posiadające opracowane "Studium dla potrzeb planowania ochrony przeciwpowodziowej" wraz z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią
- Pozostałe obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi
- Magazyny przeciwpowodziowe/ wojewódzkie magazyny przeciwpowodziowe

Obszary posiadające wysoki stopień skanalizowania

 100-30%

Komunalne oczyszczalnie ścieków:

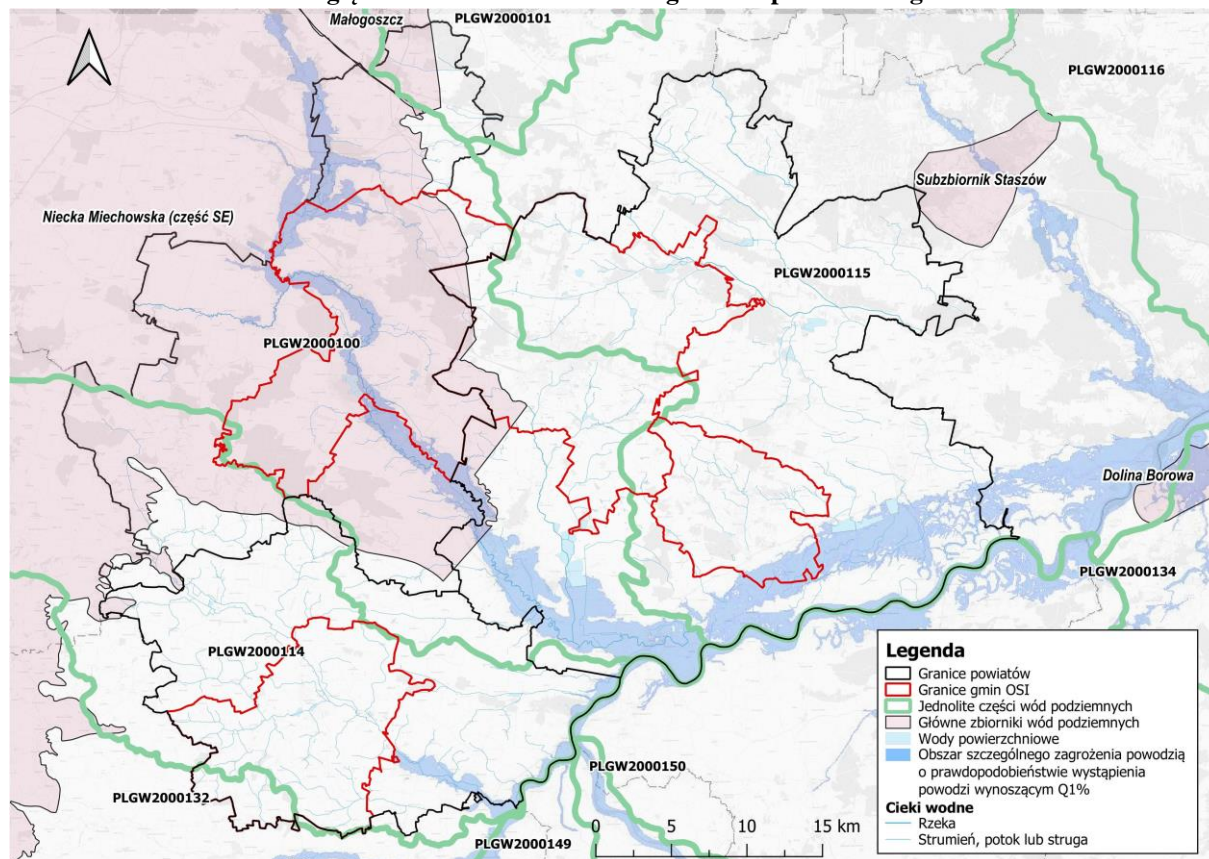
(źródło: "Program ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego" oraz "Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla woj. świętokrzyskiego")

- Powyżej 15000 m³/d
- Powyżej 1000-15000m³/d
- Powyżej 100-1000m³/d
- Powyżej 20-100m³/d
- do 20m³/d
- Aglomeracje (wyznaczone na podst. art. 43, Prawa Wodnego z dnia 18 lipca 2001 r.)

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., str. 81

Na terenie OSI ŚU występują obszary niewodonośne deficytowe w wodę, znajdują się one na terenie Gminy Busko-Zdrój, Gminy Solec-Zdrój oraz Gminy Kazimierza Wielka. Odwrotna sytuacja jest w Gminie Pińczów, gdzie znajdują się obszary narażone na powódź.

Mapa 8 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskich Uzdrowisk – uwarunkowania, położenie gmin względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego

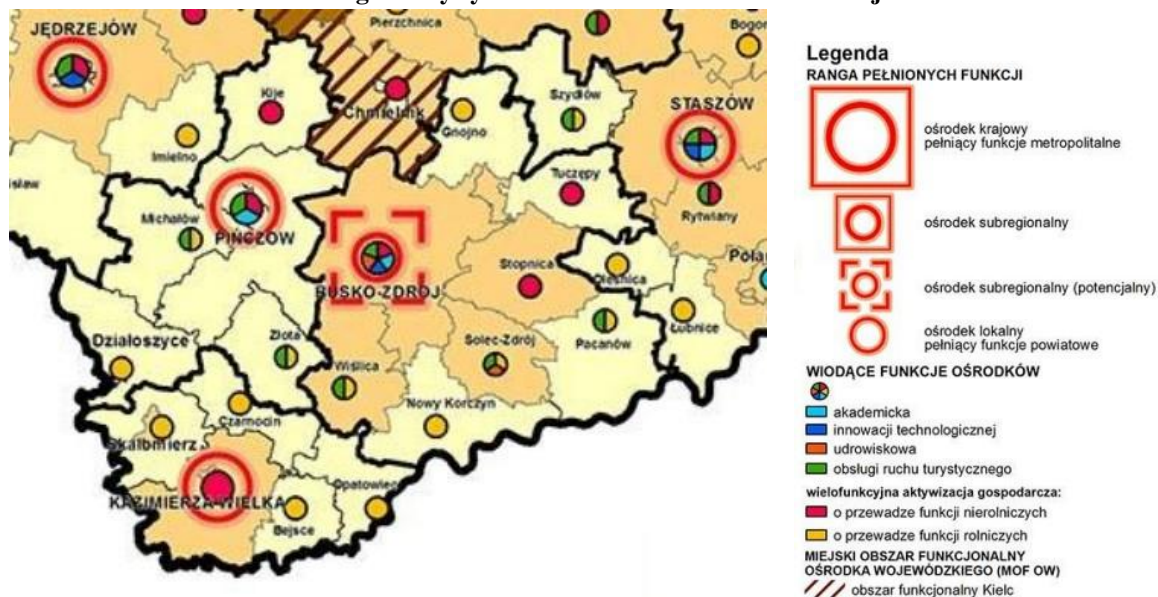
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych i Hydroportalu, isok.gov.pl

Na terenie Gminy Pińczów występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek: Nida, Struga Podłęska i Mierzawa, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Jednocześnie obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy obejmują także tereny na obwałowanych odcinkach Nidy i Strugi Podłęskiej oraz Mierzawy tj. pomiędzy brzegiem rzek a wałami przeciwpowodziowymi. Ponadto zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, na terenie Gminy Pińczów występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych (wyznaczone dla przepływu o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%). Na terenie Gminy Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od odcinka rzeki Nidzica, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie gminy występują również obszary od Nidzicy, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Z kolei w granicach Gminy Solec-Zdrój występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od Wisły, na

których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie tym występują obszary od Wisły, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Wisły. Natomiast dla odcinków cieków przepływających przez teren Gminy Busko-Zdrój nie zostały sporządzone mapy zagrożenia powodziowego, a tym samym nie zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodziowego od tych odcinków cieków (mapa 8).

Na mapach 9 i 10 przedstawiono fragmenty map *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* – w szczególności regionalny system osadnictwa z kierunkami rozwoju oraz kierunki polityki przestrzennej – gospodarka i infrastruktura.

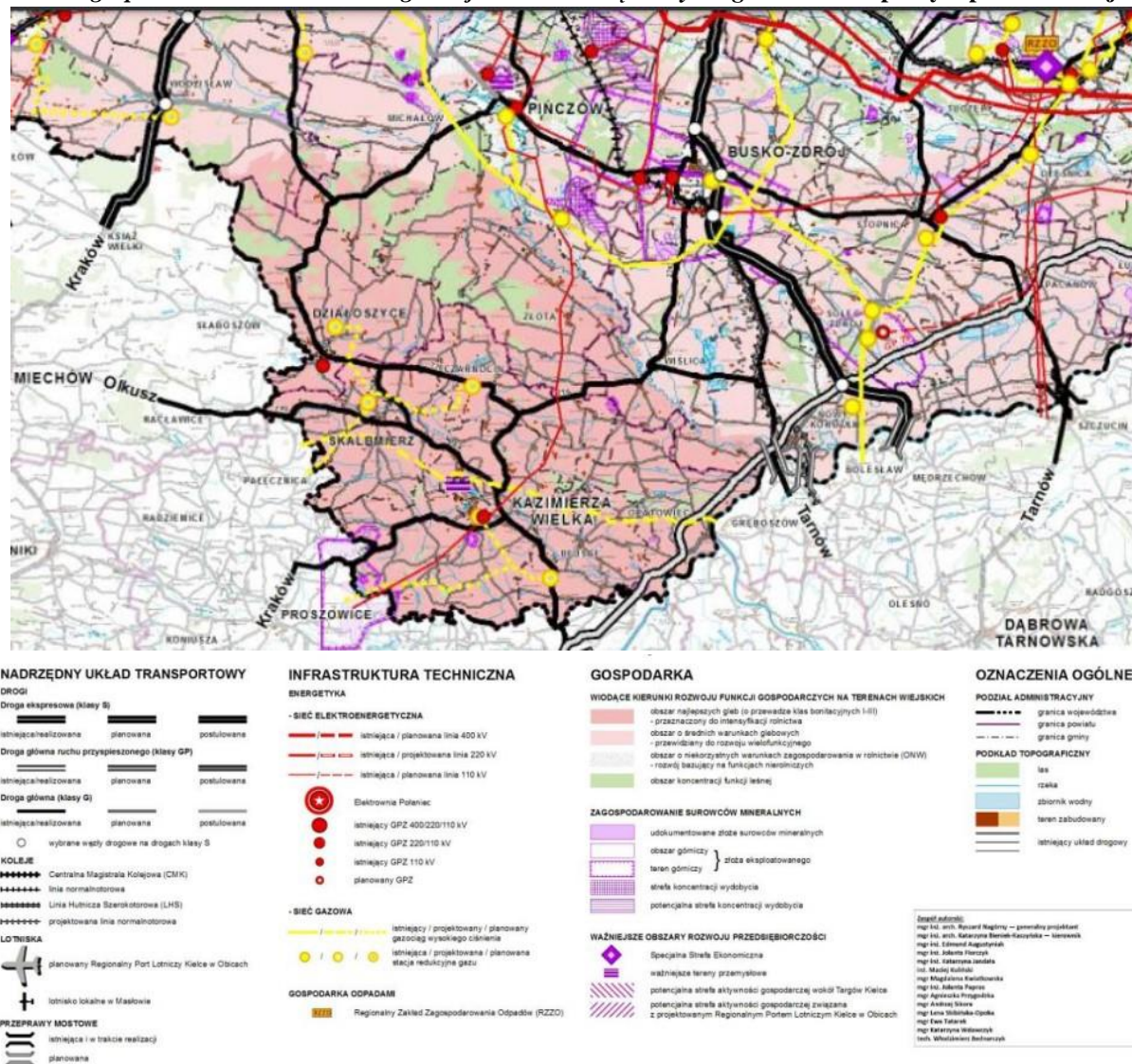
Mapa 9 Fragment mapy *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* – regionalny system osadnictwa – kierunki rozwoju

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., str. 272

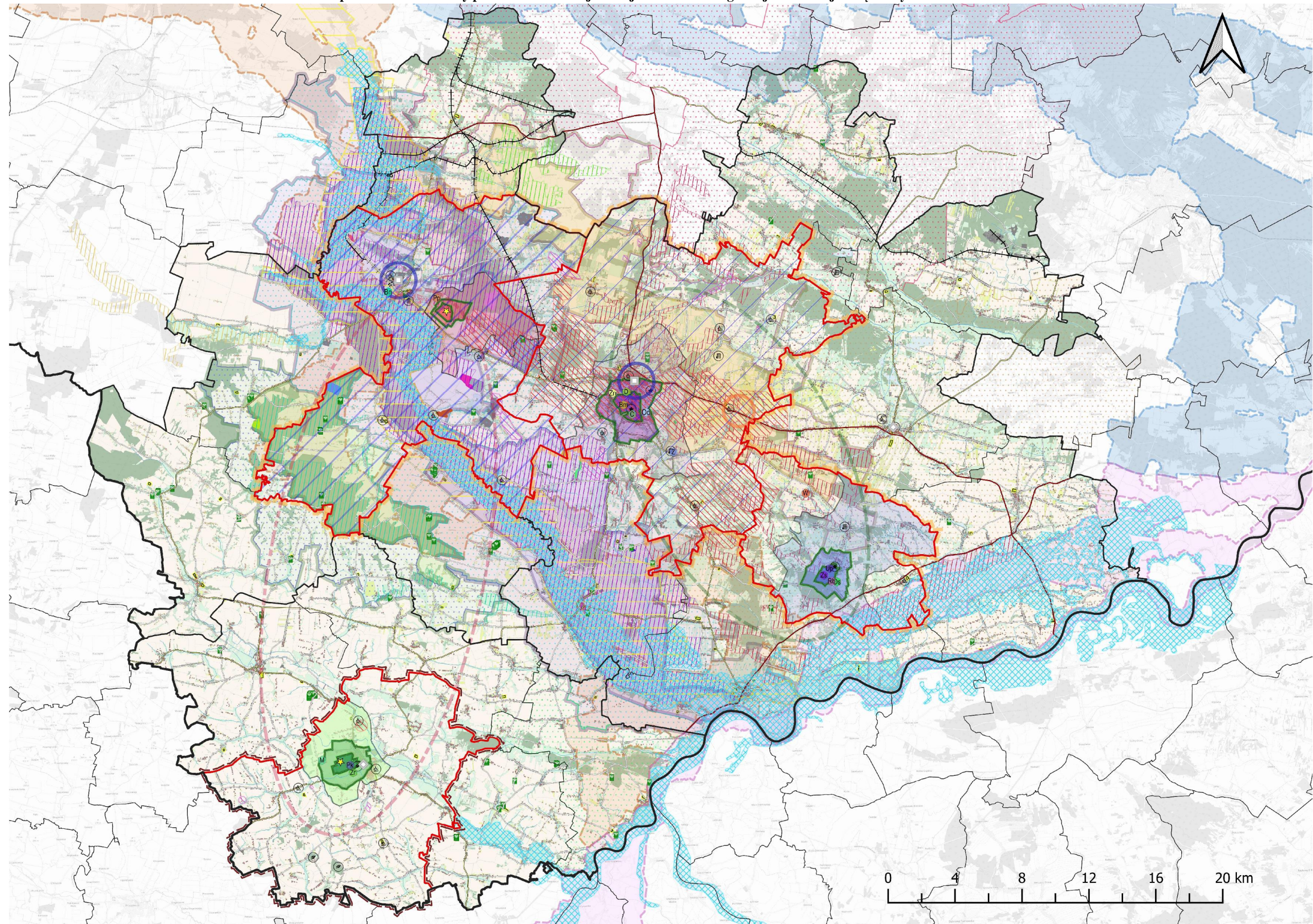
Na mapie 11 przedstawiono model struktury przestrzenno-funkcjonalnej OSI ŚU, która jest wynikiem wszelkiego rodzaju uwarunkowań oraz nakreśla pożądane kierunki zmian w gospodarowaniu obszarze, prowadzące do osiągnięcia zamierzonych w Strategii celów.

Mapa 10 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – kierunki polityki przestrzennej – gospodarka i infrastruktura

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., s. 455

Mapa 11 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

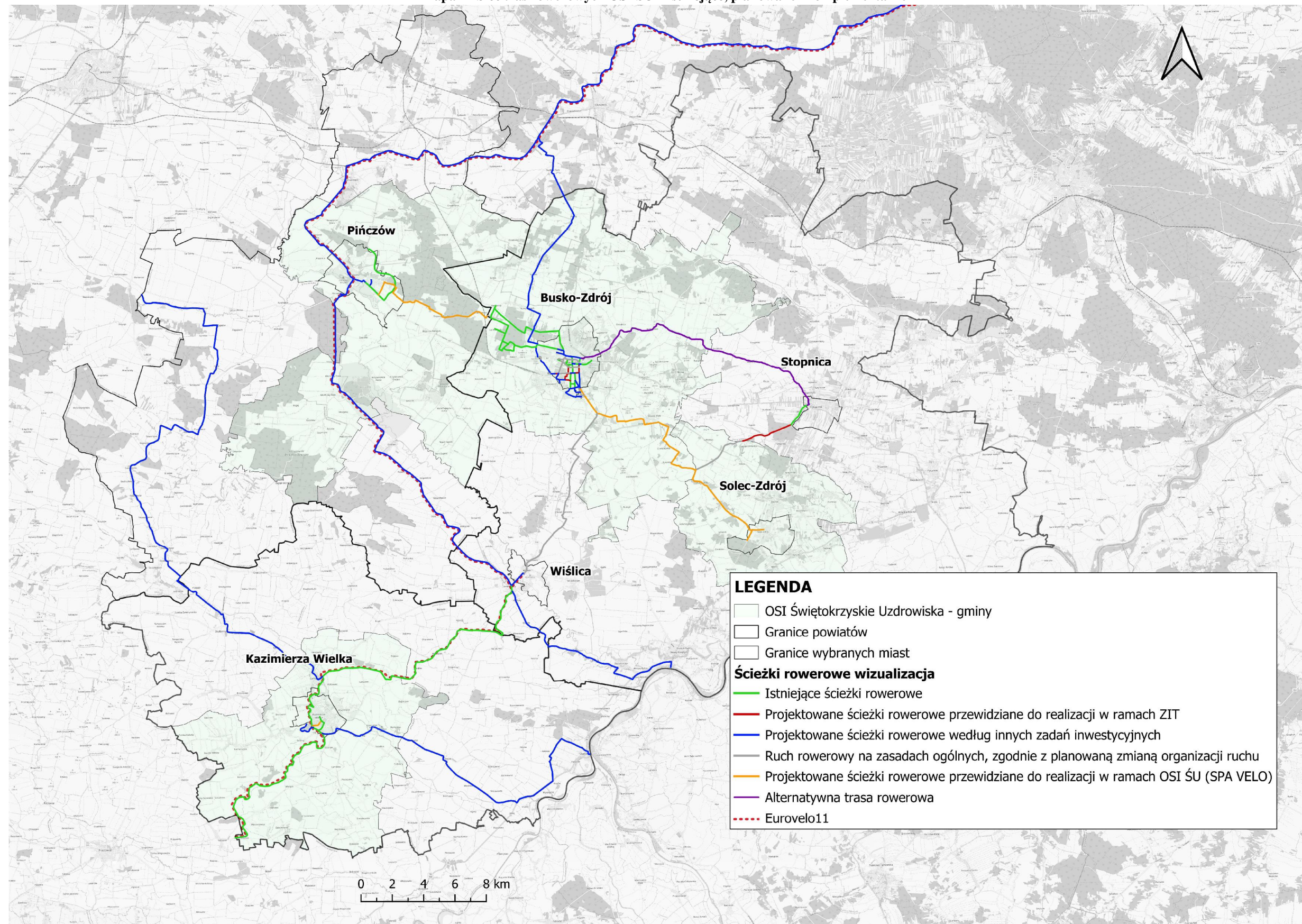

Źródło: Opracowanie własne

Legenda do mapy 11 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska

LEGENDA	
	Gminy OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska
	Granice powiatów
	Granice gmin
Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju	
	Lokalne obszary strategicznej interwencji
Strefy uzdrowiskowe w Busku-Zdroju	
	Strefa "A"
	Strefa "B"
	Strefa "C"
Strefy uzdrowiskowe w Solcu-Zdroju	
	Strefa "A"
	Strefa "B"
	Strefa "C"
Obszar Ochrony Uzdrowiskowej "Kazimierza Wielka"	
	Strefa "A"
	Strefa "B"
	Strefa "C"
Planowane Strefy Ochrony Uzdrowiskowej w Pińczowie	
	Strefa "A"
	Strefa "B"
	Strefa "C"
Wybrane elementy projektów strategicznych - lokalizacja pogładowa	
	Budowa basenów mineralnych w Busku-Zdroju
	Park Kieszonkowy w Kazimierzy Wielkiej
	Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju
	Dom Zdrojowy w Busku-Zdroju
	Budowa Muzeum Kazimierskiego w Słonowicach
	Rozbudowa Basenów Mineralnych w Solcu-Zdroju
	Park Zdrojowy w Solcu-Zdroju
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Solcu-Zdroju
	Park Leśny w Pińczowie
	Wieża widokowa z miejscem odpoczynku w Kikowie
	Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej
	Przebudowa zbiornika wodnego wraz z infrastrukturą w Solcu-Zdroju
	Przebudowa zbiornika wodnego wraz z infrastrukturą w Radzanowie
	Bulwary nad Nidą w Pińczowie
	Uzdrowiskowe Ogrody Deszczowe w Busku-Zdroju
	Zielono-niebieska infrastruktura w Nowym Parku Zdrojowym w Busku-Zdroju
	Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe
Obszary funkcjonalno-przestrzenne	
	Istniejąca sieć osadnicza
	Obszary istniejącej zabudowy
	Roślinność trawiasta
	Lasy i zadrzewienia
	Sady i plantacje
	Grunty orne
	Cmentarze
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	
	Obszar o wysokim potencjale rolniczym
	Gmina o bardzo wysokich walorach krajobrazowych
	Gmina o średnich i wysokich walorach krajobrazowych
	Potencjał uzdrowiskowy
	Potencjał turystyczny
	Obszary gmin przewidywane do koncentracji i rozwoju funkcji turystycznej - o znaczeniu krajowym
	Proponowany park kulturowy obejmujący obiekty zabytkowe
	Proponowany park kulturowy obejmujący obiekt archeologiczny
	Układ przestrzenny ujęty w ewidencji zabytków
	Układ przestrzenny wpisany do rejestru zabytków
Formy ochrony przyrody	
	Pomniki przyrody
Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000	
	Dolina Mierzawy
	Ostoja Kozubowska
	Ostoja Nidziańska
	Ostoja Stawiany
	Ostoja Szaniecko-Solecka
Rezerwaty przyrody	
	Grabowiec
	Góry Wschodnie
	Krzyżanowice
	Owczary
	Pieczyska
	Polana Polichno
	Przęślin
	Skorocice
	Skotniki Górne
	Skowronno
	Winiary Zagojskie
	Wroni Dół
Parki krajobrazowe	
	Kozubowski Park Krajobrazowy
	Kozubowski Park Krajobrazowy - otulina
	Nadnidziański Park Krajobrazowy
	Nadnidziański Park Krajobrazowy - otulina
	Szaniecki Park Krajobrazowy
	Szaniecki Park Krajobrazowy - otulina
Obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	
	Dolina Nidy
Korytarze ekologiczne	
	Dolina Górnej Wisły
	Dolina Nidy
	Góry Świętokrzyskie - Dolina Wisty
Obszary chronionego krajobrazu	
	Chmielnicko-Szydłowski
	Koszycko-Opatowiecki
	Kozubowski
	Nadnidziański
	Solecko-Pacanowski
	Szaniecki
Granice złóż	
	Wody lecznicze
	Kopaliny
Uwarunkowania wodne	
	Obszar szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym 1%
	Wody powierzchniowe
	Rzeki
	Strumień, potok lub struga
Sieć komunikacyjna	
	Drogi krajowe
	Drogi wojewódzkie
	Drogi powiatowe
	Drogi kolejowe
Wybrane zabytki	
	Zespoły dworskie
	Kaplica Św. Anny
	Kościóły parafialne i filiarne
	Parki
	Synagoga
	Zespoły uzdrowiskowe
Infrastruktura techniczna	
	Linie energetyczne najwyższego napięcia
	Linie energetyczne wysokiego napięcia

Mapa 12 Sieć tras rowerowych OSI ŚU – istniejące, planowane i komplementarne

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań

Obszary strategicznej interwencji to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze, mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia określonych działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu bądź też wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału.

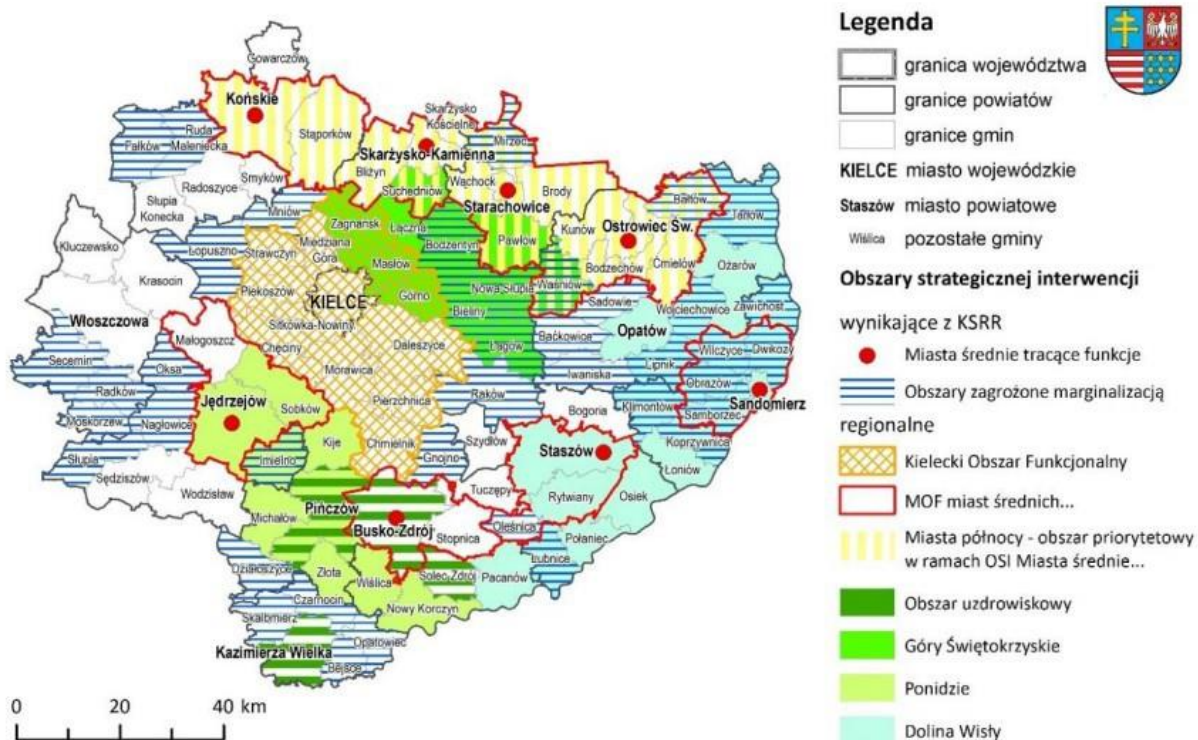
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wyznacza następujące obszary strategicznej interwencji w województwie:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Jędrzejów, Staszów, Końskie, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz i Busko-Zdrój),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (w województwie świętokrzyskim 40 gmin),
- miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOF OW) – Kielecki Obszar Funkcjonalny, obejmujący rdzeń – miasto Kielce oraz 12 gmin podmiejskich,
- MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w tym: MOF Miasta Północy, MOF Busko-Zdrój, MOF Jędrzejów, MOF Sandomierz, MOF Staszów,
- obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym: obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich (11 gmin), obszar uzdrowski (4 gminy), Ponidzie (9 gmin) i Dolina Wisły (20 gmin).

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazuje jako jeden z obszarów interwencji obszar uzdrowski. Pełni on funkcję uzdrowską, rozwijającą się w oparciu o istniejące sanatoria w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju oraz potencjalne uzdrowska w Kazimierzy Wielkiej i Pińczowie. Teren ten wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Jednakże nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności samorządów. Głównym kierunkiem interwencji jest wsparcie rozwoju turystyki uzdrowskiej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Ponidzia. Województwo Świętokrzyskie będzie wyróżniać gminy, które wykazują się m.in. aktywnością w zakresie turystyki i funkcji uzdrowskiej, będą działać na rzecz środowiska przyrodniczego, tworzyć wspólnotę i bezpieczną przestrzeń. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu Województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021–2027³⁰.

³⁰ *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*.

Mapa 13 Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* określono oczekiwane skutki interwencji w OSI obszar uzdrowiskowy. Są to między innymi: rozwój bazy lecznictwa sanatoryjnego w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, rozwój uzdrowiska w gminach Kazimierza Wielka i Pińczów, rozwój form turystyki komplementarnych do turystyki uzdrowiskowej, w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe, w powiązaniu z OSI Ponidzie, utworzenie ośrodka badawczego, innowacji i transferu technologii związanego z wykorzystaniem wód mineralnych oraz czystych pierwiastków z nich pozyskiwanych we współpracy z ośrodkami akademickimi, rozwój systemów komunalnych, ograniczających wpływ urbanizacji na środowisko: ciepłowniczych, kanalizacyjnych, gazowych, bezemisyjnego transportu, rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego, tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych, budowanie i rozwój partnerstw lokalnych. Wszystkie te oczekiwania są zgodne z założeniami i projektami strategicznymi wskazanymi w *Strategii Rozwoju OSI ŚU*.

W SRWŚ 2030+ poszczególne gminy wchodzące w skład OSI ŚU dołączono także do innych OSI. Gmina Busko-Zdrój wraz z Gminą Stopnica tworzą Miejski Obszar Funkcjonalny Buska-Zdroju, natomiast Gmina Pińczów stanowi jedną z gmin tworzących OSI Ponidzie.

W kontekście obszarów strategicznej interwencji czy obszarów funkcjonalnych wyznaczanych na szczeblu ponadlokalnym, warto zwrócić uwagę, że gminy Busko-Zdrój oraz Solec-Zdrój, wraz z gminami: Wiślica, Stopnica, Nowy Korczyn, Pacanów, Gnojno i Tuczepy, wchodzą w skład Lokalnej Grupy Działania „Królewskie Ponidzie”, która zajmuje cały obszar powiatu buskiego. Gmina Pińczów razem z gminami: Działoszyce, Kije, Michałów oraz Złota wchodzą w skład Lokalnej Grupy Działania PONIDZIE, która zajmuje

obszar powiatu pińczowskiego. Natomiast Gmina Kazimierza Wielka położona w województwie świętokrzyskim wraz z gminami z województwa małopolskiego: Bochnia, Drwinia, Nowe Brzesko, Rzezawa, Koszyce oraz Szczurowa wchodzi w skład Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O. CENOMA”. Dodatkowo na terenie Gminy Busko- Zdrój działa Buska Lokalna Grupa Działania „Słoneczny Lider”.

Gminy wchodzące w skład OSI ŚU będą realizowały projekty w ramach Lokalnych Strategii Rozwoju. Działania wynikające z LSR będą realizowane za pomocą instrumentu terytorialnego – Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność.

Poza tym, że obszar stanowi OSI wyznaczone na poziomie regionalnym, samorządy partnerstwa postanowiły o wyznaczeniu wewnętrznych obszarów strategicznej interwencji. Na terenie OSI ŚU uznaje się za obszar strategicznej interwencji obszar strefy „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej.

Na obszarze uzdrowiska lub ochrony uzdrowiskowej wydzielone są trzy rodzaje stref ochrony uzdrowiskowej:

- strefa „A” – udział terenów zieleni wynosi co najmniej 65%. Jest to obszar, na którym znajdują się zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego;
- strefa „B” – udział terenów biologicznie czynnych wynosi co najmniej 50%. Jest to obszar przeznaczony m.in. dla obiektów usługowych, turystycznych (w tym hoteli) czy budownictwa mieszkaniowego;
- strefa „C” – udział terenów biologicznie czynnych wynosi co najmniej 45%. Jest to obszar, który wpływa na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych i ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Strefa „A”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu, obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych³¹.

Lecznictwo uzdrowiskowe jest prowadzone przy wykorzystaniu urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, takich jak³²:

- pijalnię uzdrowiskowe;
- tężnie;
- parki;

³¹ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1301).

³² jw.

- ścieżki ruchowe;
- lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe;
- urządzone podziemne wyrobiska górnicze.

Obszar Uzdrowiska Busko-Zdrój³³ o powierzchni 4 538,6 ha obejmuje teren miasta oraz 9 sołectw Gminy Busko-Zdrój, a udział terenów zieleni wynosi 79%. Strefa „A” obejmuje 164,9 ha, natomiast strefa „B” – 814,7 ha. Na obszarze uzdrowiska Busko-Zdrój działa 8 podmiotów leczniczych, skupiających łącznie 30 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, w tym: 5 szpitali uzdrowiskowych, 12 sanatoriów, 9 zakładów przyrodoleczniczych oraz 4 przychodnie uzdrowiskowe. Do podmiotów leczniczych w

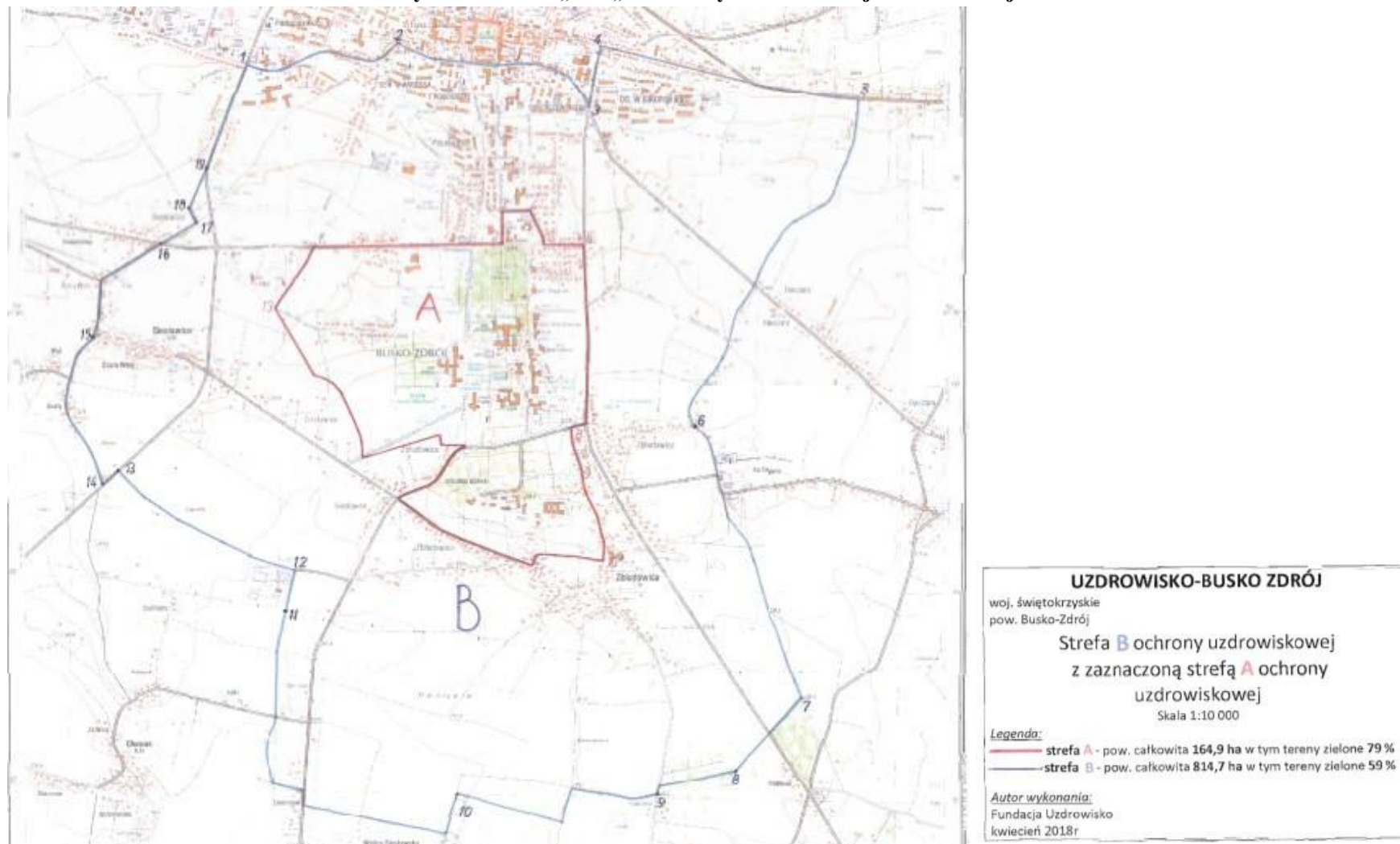
Busku-Zdroju należy:

- „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A;
- Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego w Łodzi;
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Nida-Zdrój” Sp. z o.o.;
- 21. Wojskowy Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny SPZOZ;
- Sanatoria „Słowacki” Sp. z o.o.;
- Sanatorium Uzdrowiskowe „Astoria” Krystyna Baran, Laura Załucka, Łukasz Baran;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „AG i M” s.c. Małgorzata Gawrońska, Agnieszka Gawrońska;
- Fontia Sp. z o.o.

Na rysunku 1 przedstawiono położenie stref „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Busku-Zdroju.

³³ Załącznik do uchwały Nr XXII/281/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2020 r. - Statut uzdrowiska Busko-Zdrój.

Rysunek 1 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Busku-Zdroju

Źródło: Załącznik graficzny do Załącznika Nr 6 do Uchwały Nr XXII/281/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2020 r.

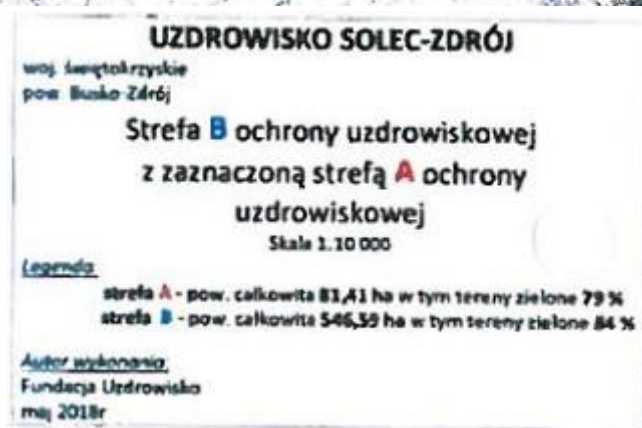
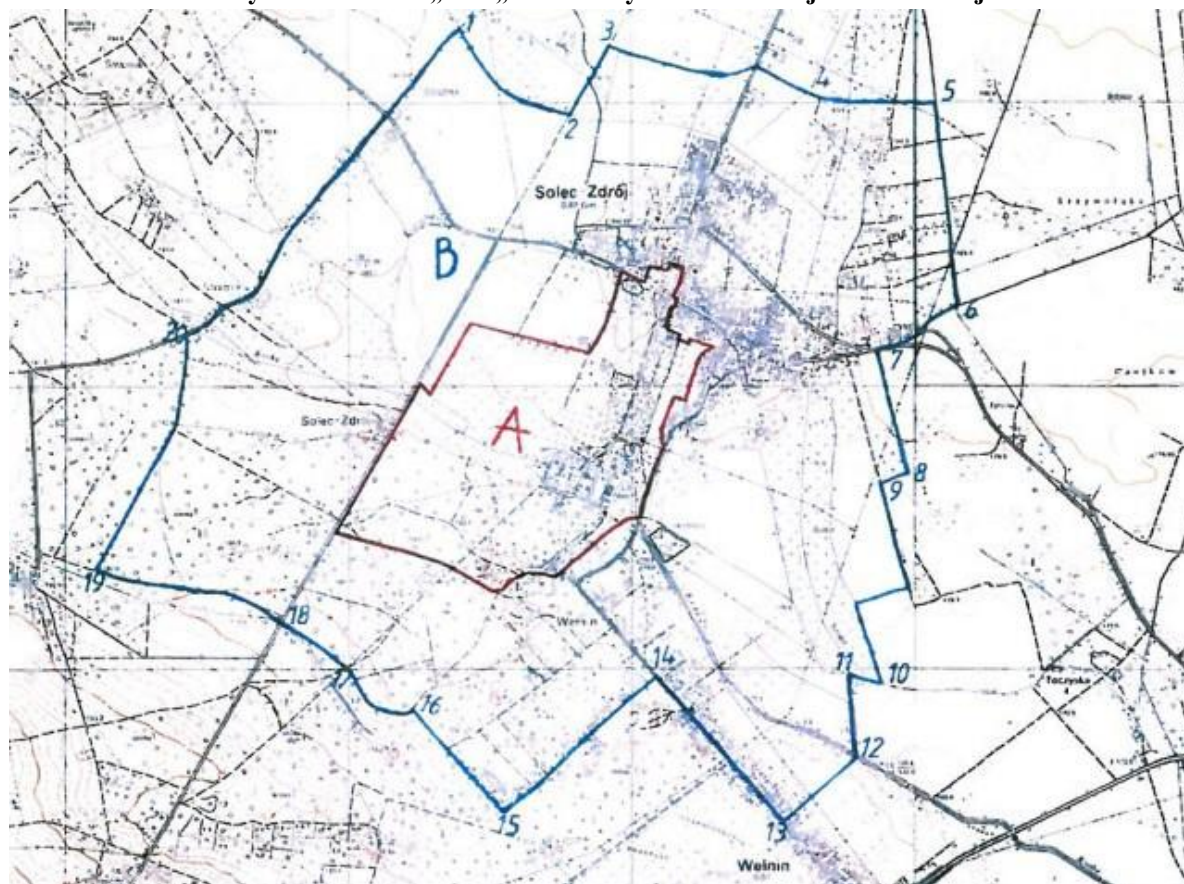
Obszar Uzdrowiska Solec-Zdrój posiada całkowitą powierzchnię 4 720,50 ha i zawarty jest w granicach administracyjnych 10 sołectw gminy: Solec-Zdrój, Chinków, Magierów, Piestrec, Wełnin, Włosnowice, Strażnik, Zagórzany, Zborów i Żuków. Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej w Solcu-Zdroju obejmuje obszar o powierzchni 81,41 ha, wskaźnik terenów zielonych jest na poziomie 79%. Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej to obszar obejmujący 546,59 ha, a wskaźnik terenów zielonych stanowi 84%. W strefie „A” znajduje się kilka obiektów, które oferują usługi uzdrowiskowe, są to m.in.³⁴:

- Sanatorium „Świt”,
- Sanatorium „Jasna”,
- Zakład Przyrodolecznicy Balneologia,
- Zakład Przyrodolecznicy Dział Fizjoterapii,
- Przychodnia Centrum Rehabilitacji,
- Przychodnia Centrum Medyczne Malinowy Raj,
- Przychodnia Centrum Zdrowia Baseny Mineralne.

Na rysunku 2 przedstawiono położenie stref „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Solcu-Zdroju.

³⁴ Statut Uzdrowiska Solec-Zdrój, Załącznik Nr 1 do Uchwały nr VI/31/2019 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r.

Rysunek 2 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Solcu-Zdroju

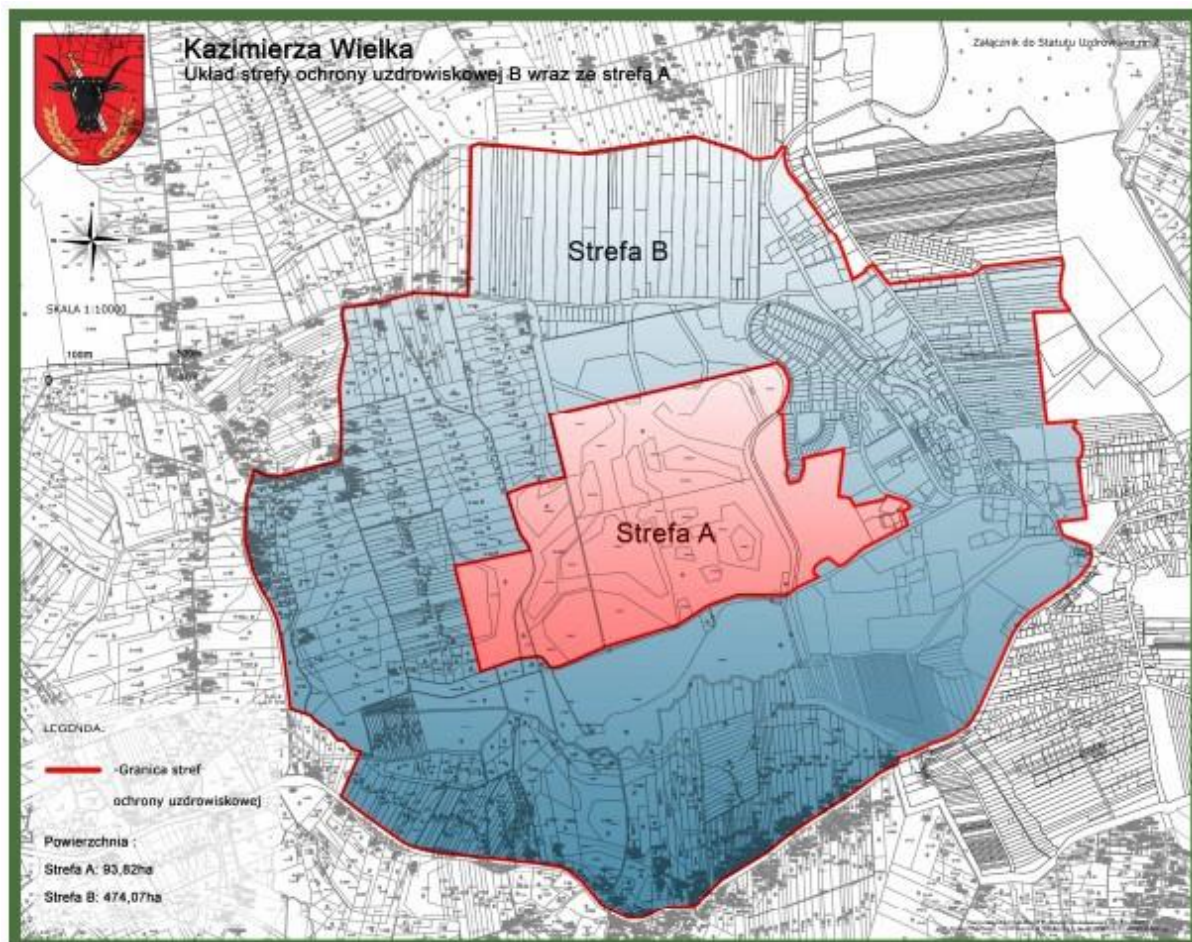
Źródło: Załącznik graficzny do Załącznika Nr 2 do Uchwały Nr VI/31/2019 Rady Gminy Solcu-Zdrój z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia statutu Uzdrowiska Solcu-Zdrój

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie nadania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej miastu Kazimierza Wielka oraz sołectwom: Cudzynowice, Donosy i Słonowice położonym na obszarze gminy Kazimierza Wielka (Dz. U. z 2019 r. poz. 1132) obszar ochrony uzdrowiskowej otrzymał nazwę Obszar Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierza Wielka. Jego powierzchnia całkowita wynosi 1 952,62 ha, w tym powierzchnia strefy „A” ochrony uzdrowiskowej – 93,82 ha, natomiast strefy „B” 474,07 ha. Klimat Gminy Kazimierza Wielka spełnia wymogi ustawowe o gminach uzdrowiskowych. Pośród zasobów naturalnych o właściwościach leczniczych wymienić należy zasoby wód leczniczych oraz klimat. Na podstawie świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze

klimatu stwierdzono, że Kazimierza Wielka posiada warunki klimatyczne przydatne dla leczenia uzdrowiskowego w odniesieniu do chorób narządu ruchu oraz chorób reumatycznych.

Na rysunku 3 przedstawiono położenie stref „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Kazimierzy Wielkiej.

Rysunek 3 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej w Kazimierzy Wielkiej

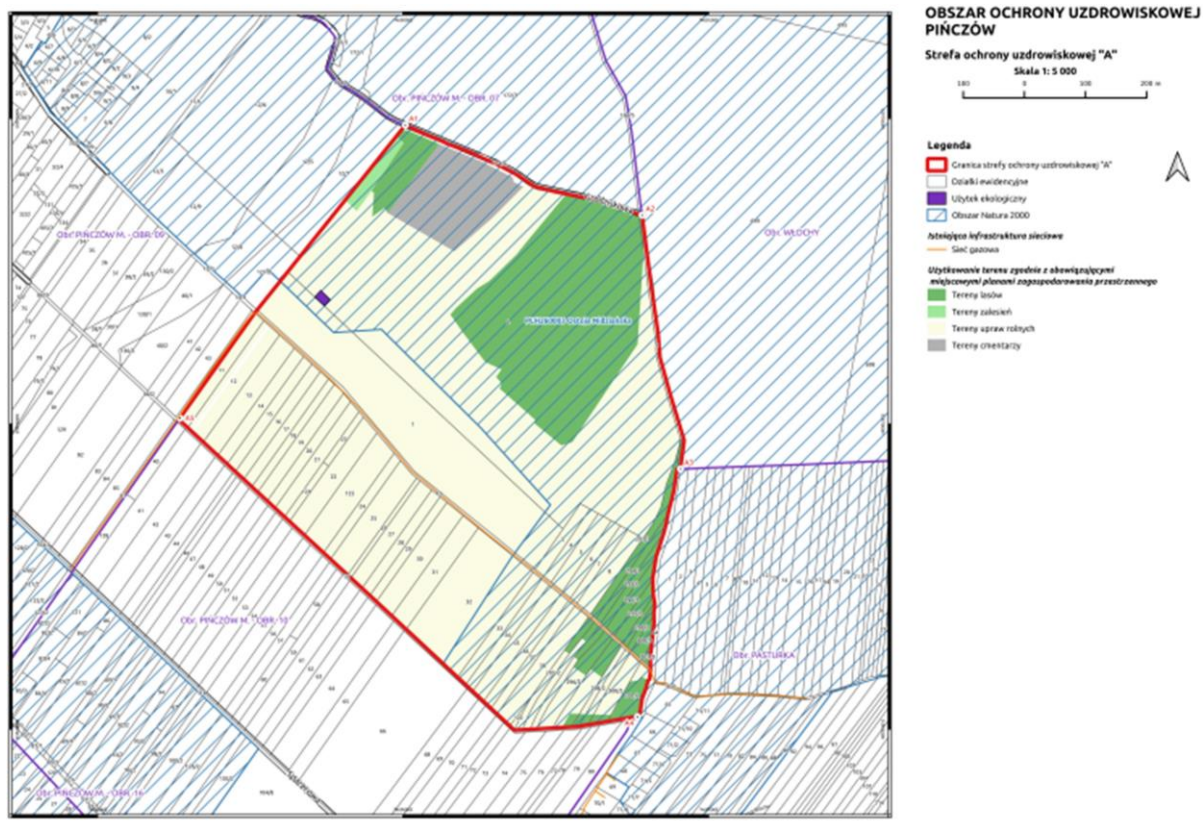
Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIV/102/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 15 lipca 2019 r., Statut Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierza Wielka

Gmina Pińczów podejmuje wszystkie stosowne kroki do tego, aby stać się Uzdrowiskiem. Na początku 2022 r. zaplanowano zatwierdzenie Statusu Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej. Planowany obszar ochrony uzdrowiskowej o powierzchni 1 360,38 ha będzie zlokalizowany w Pińczowie w granicach obrębu geodezyjnego sołectwa Pasturka. Strefa „A” obejmuje 55,8 ha, tereny zieleni wynoszą 51,2 ha. Obszar ten przeznaczono pod budowę m.in. obiektów sanatoryjnych, parku zdrojowego czy np. pijalni wód³⁵.

Na rysunku 4 przedstawiono położenie planowanej strefy „A” ochrony uzdrowiskowej w Pińczowie.

³⁵Operat uzdrowiskowy – Obszar ochrony uzdrowiskowej Pińczów, marzec 2021 r.

Rysunek 4 Planowana strefa „A” ochrony uzdrowiskowej w Pińczowie

Źródło: Załącznik graficzny do Operatu uzdrowiskowego – Obszar ochrony uzdrowiskowej Pińczów, marzec 2021 r.

Strefy „A” i „B” obszarów uzdrowiskowych posiadają duże potencjały rozwojowe dla OSI ŚU. Wyznaczone strefy stanowią centrum społeczno-gospodarcze Buska-Zdroju, Solca- Zdroju, Kazimierzy Wielkiej, a w przyszłości także Pińczowa. Potencjały i zasoby obszaru pokazują, iż obszary te mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i regionalnego, szczególnie w sferze gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wszystkie działania w strefach „A” będą podjęte w celu rozwoju funkcji uzdrowiskowej i będą oddziaływać na teren całego OSI ŚU, wpływając tym samym na poprawę jakości życia mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Dzięki pewnym zakazom, które zostały przedstawione wyżej, obszary te będą funkcjonalne i spójne.

5. System realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii Rozwoju zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii.

Wdrażanie Strategii powinno odbywać się z zachowaniem kilku kluczowych zasad, istotnych dla prawidłowego systemu funkcjonowania systemu zarządzania:

- Partnerstwo: należy pamiętać o kreowaniu partnerskich warunków współpracy między stronami Porozumienia, w tym budowaniu odpowiednich relacji między poszczególnymi podmiotami, nie tylko publicznymi, ale też prywatnymi, szczególnie społecznymi;
- Równość: wszyscy partnerzy powinni być przekonani co do łączącej ich wspólnoty interesów i celów. System wdrażania Strategii powinien w takim samym stopniu uwzględniać wszystkich partnerów, bez względu na różnice w ich potencjale, wielkości czy finansach;
- Elastyczne rozwiązania: należy liczyć się z tym, że z biegiem czasu i zmieniającymi się uwarunkowaniami, pewne mechanizmy zapewniające efektywność działań mogą okazać się nieaktualne/nieprzydatne. Należy więc tak formułować rozwiązania i procedury, aby sprawnie można było je dostosować do zmieniających się wyzwań i potrzeb;
- Racjonalne i efektywne wydatkowanie środków publicznych, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z określonych nakładów (relacja nakład/rezultat): mechanizmy zarządcze w poszczególnych gminach i powiatach Partnerstwa nie mogą prowadzić do mnożenia się struktur i nieuzasadnionego wydatkowania środków publicznych;
- Stała współpraca: zasady wdrażania dokumentu powinny być jasno określone. Istotne jest wprowadzenie mechanizmu współpracy z góry określoną minimalną częstotliwością spotkań osób decyzyjnych i koordynujących proces realizacji Strategii. Należy dążyć do budowania partnerstw i współpracy z sektorami innymi niż tylko publiczne.

W niniejszym rozdziale wskazano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, biorąc pod uwagę ich rolę, kompetencje i relacje między nimi. Wskazano mechanizmy i narzędzia wdrażania Strategii, określono sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz wskazano wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

5.1 Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Określenie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych korekt oraz aktualizacji dokumentu. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane zadania i projekty strategiczne. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji Strategii oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jej głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą trzyletnich zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów strategicznych, jak i wskaźników oddziaływania mierzonych co 3 lata, w odniesieniu do celów strategicznych, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym obszaru (*Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska*, 2021 r.). W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze w porównaniu do województwa i kraju. Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco, w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie w raportach co 3 lata. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania Diagnozy, czyli według stanu na koniec 2019 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, wydziały/referaty Urzędów i Starostw członków Partnerstwa, jednostki organizacyjne gmin/powiatów i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów strategicznych zobowiązane są do składania informacji okresowej do poszczególnych *Koordinatorów ds. Strategii OSI ŚU*, którzy tworzą *Zespół Operacyjny OSI ŚU*. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania dokumentu.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest *Komitet Sterujący OSI ŚU*, którego Przewodniczącym winien być reprezentant Lidera Partnerstwa, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Przedstawiciele *Komitetu Sterującego OSI ŚU* (przedstawiciele organów wykonawczych gmin/powiatów wchodzących w skład Partnerstwa) wyznaczą w poszczególnych gminach/powiatach po jednym *Koordynatorze ds. Strategii OSI ŚU*, którzy będą tworzyli *Zespół Operacyjny OSI ŚU* zarządzający całym procesem wdrażania, koordynujący działania i przygotowujący raport z monitoringu w okresach trzyletnich. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne samodzielne stanowiska pracy / referaty / wydziały Urzędów i Starostw członków Partnerstwa, jednostki organizacyjne gmin / powiatów oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze Partnerstwa i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Dla zwiększenia skuteczności realizacji Strategii i podkreślenia roli partnerów w procesie zarządzania, a także wzmocnienia procesów partycypacji na etapie wdrażania i oceny realizacji dokumentu, powołany został Komitet Monitorujący OSI ŚU (ciało doradcze Lidera Porozumienia), czyli zespół składający się z osób i podmiotów z różnych sektorów. Poniżej na schemacie przedstawiono instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji dokumentu.

Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027

Komitet Sterujący OSI ŚU
<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie – stymulowanie działań; • integrowanie zasobów; • funkcja decyzyjna, opiniotwórcza i kontrolna; • podejmowanie decyzji niezbędnych do bieżącego funkcjonowania struktur Porozumienia; • powoływanie członków Zespołu Operacyjnego (Koordynatorów ds. Strategii OSI ŚU); • prowadzenie konsultacji społecznych i opiniowania na etapie ewentualnych aktualizacji dokumentu, przedstawianie projektu dokumentu do zatwierdzenia przez organy uchwałodawcze.
Organy stanowiące (Rady Miasta i Gminy / Rady Gminy / Rady Powiatu)
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji Strategii; • wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych; • akceptacja sprawozdań z realizacji Strategii; • analizowanie postępów wdrażania Strategii; • przyjmowanie aktualizacji Strategii; • uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetów gmin/powiatów oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.
Zespół Operacyjny OSI ŚU – Koordynatorzy ds. Strategii OSI ŚU
<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie założeń Strategii wśród mieszkańców obszaru; • inicjacja realizacji działań priorytetowych; • koordynacja działań, w tym koordynacja przygotowania okresowych sprawozdań z realizacji Strategii – sporządzanie co 3 lata raportu z postępu realizacji dokumentu. Raport będzie zawierał informacje na temat wartości wskaźników monitoringowych (produktu, rezultatu) i wartości wskaźników oddziaływania, mierzonych co 3 lata;

- udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronach internetowych gmin/powiatów oraz w Biuletynach Informacji Publicznej, a także przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań;
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania;
- ewaluacja i ewentualne przygotowanie zmian do aktualizacji;
- pełni funkcje koordynatora w przypadku realizacji projektów strategicznych lub zadań w Partnerstwie;
- koordynacja współpracy między stronami Porozumienia;
- bieżący roboczy kontakt z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację projektów;
- współpraca z ekspertami zewnętrznymi oraz instytucjami zaangażowanymi w realizację Strategii.

Komórki Urzędów/Starostw i jednostki, Partnerzy

- realizacja poszczególnych zadań i projektów;
- przekazywanie informacji o stopniu realizacji zadań do Koordynatora ds. Strategii OSI ŚU, sporządzanie statystyk i gromadzenie danych pomocnych w procesie monitorowania;
- zgłaszanie wniosków do zmian w Strategii.

Ciało doradcze – Komitet Monitorujący OSI ŚU

- opiniowanie projektów zmian/aktualizacji Strategii;
- inicjowanie i proponowanie nowych projektów i rozwiązań organizacyjnych;
- organ konsultacyjno-doradczy Lidera Porozumienia.

Źródło: Opracowanie własne

Na etapie wdrażania Strategii Rozwoju OSI ŚU, spotkania reprezentantów, czyli członków Komitetu Sterującego i Zespołu Operacyjnego oraz Komitetu Monitorującego OSI ŚU powinny odbywać się nie rzadziej niż jeden raz w półroczu. Organizatorem spotkań jest Lider, jednak spotkanie może być zorganizowane na wniosek reprezentanta każdej ze stron Porozumienia. Komitet Sterujący powinien szybko reagować na potrzeby decyzyjne wyrażane przez Zespół Operacyjny, tak by łatwy kontakt między poziomami zarządzania przyspieszał proces wdrażania Strategii. Ma to umożliwić sprawną ewaluację Strategii i poszczególnych działań oraz pozwolić na podejmowanie świadomych decyzji o niezbędnych zmianach w Strategii lub przyjętych metodach działania.

Zespół Operacyjny jest podmiotem roboczym pełniącym kluczową rolę doradczą w procesie wdrażania strategii IIT. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele wszystkich stron Porozumienia (Koordynatorzy ds. Strategii), którzy na poziomie roboczym koordynują proces wdrażania Strategii. Prace Zespołu, które koordynuje Lider Porozumienia, służą prawidłowemu i skutecznemu wdrażaniu Strategii przede wszystkim w zakresie realizacji konkretnych projektów. Członkowie Zespołu Operacyjnego powinni być ze sobą w stałym kontakcie i spotykać się z Komitetem Sterującym co najmniej jeden raz w półroczu, celem omówienia postępów prac, wspólnego rozwiązywania ewentualnych, pojawiających się problemów, potrzeb wynikających z realizacji Strategii itp.

Komitet Monitorujący OSI ŚU stanowi forum współpracy i dialogu z organami gmin OSI ŚU w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny Strategii oraz pełni funkcję konsultacyjno-doradczą dla Lidera Porozumienia. Komitet powoływany jest przez Komitet Sterujący OSI ŚU spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy – w skład

zespołu będą wchodzić przedstawiciele sektora społecznego, biznesowego oraz publicznego z gmin partnerskich. Zespół będzie stanowił ważny kanał komunikacji między gminami będącymi stronami Porozumienia a mieszkańcami obszaru i innymi interesariuszami, np. osobami z otoczenia biznesu, które nie są mieszkańcami, ale prowadzą lub chcą prowadzić na tym terenie działalność gospodarczą. Komitet uprawniony jest do opiniowania *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* na etapie opracowania, a następnie jej wdrażania, monitorowania i ewaluacji. W skład Komitetu wchodzi 7 członków, a w tym:

- a. co najmniej 1 i nie więcej niż 3 reprezentantów społeczeństwa obywatelskiego (np. organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, wolontariusze itp.);
- b. co najmniej 1 i nie więcej niż 3 reprezentantów podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska;
- c. co najmniej 1 i nie więcej niż 3 reprezentantów podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji;
- d. co najmniej 1 i nie więcej niż 3 reprezentantów podmiotów gospodarczych, w tym szczególnie działających w branży uzdrowiskowej i turystycznej;
- e. co najmniej 1 i nie więcej niż 3 reprezentantów instytucji kultury i innych funkcjonujących w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym osiągniętych wskaźników odbywa się raz na 3 lata i jest realizowany do końca lutego kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy przypada na lata 2023–2024, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca czerwca 2025 r. Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom obszaru, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem stron internetowych członków Partnerstwa, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą trzyletnich zmian wskaźników. W tabeli 32 przedstawiono wskaźniki mierzalności rozwoju, natomiast w tabeli 33 wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu. Wartość bazowa dla wskaźników wynosi zero.

Tabela 32 Wskaźniki mierzalności rozwoju OSI ŚU

Lp.	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika dla OSI ŚU na koniec:
			2019 r.	2019 r.	2019 r.	2027 r.
1.	Liczba ludności ogółem		73 969	1 233 961	38 382 576	74 709 (wzrost 1%)
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	15,6	16,5	18,1	Osiągnięcie wartości powyżej średniej dla województwa
		w wieku produkcyjnym	60,0	59,9	60,0	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym niż średnia województwa na koniec 2027 r.
		w wieku poprodukcyjnym	24,4	23,7	21,9	Utrzymanie wskaźnika na poziomie nie wyższym niż 24,4%
3.	Współczynnik przyrostu naturalnego (przeliczenie na 1000 mieszkańców)		-3,5	-3,5	-0,9	Wskaźnik na poziomie dodatnim
4.	Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności		-2,8	-2,8	0,2	Wskaźnik na poziomie dodatnim
5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]		4,3	5,7	3,8	Osiągnięcie wskaźnika niższego niż średnia dla województwa i Polski na koniec 2027 r.
5.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców		36	37	38	Wskaźnik wyższy od średniej dla województwa i średniej dla kraju na koniec 2027 r.
6.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności		68	76	99	78 (wzrost o 15%)
7.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		888	994	1 175	1 020 (wzrost o 15%)
8.	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym		148	158	196	170 (wzrost o 15%)

9.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	681	722	837	783 (wzrost o 15%)
10.	Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci	34,9	34,4	27,0	Osiągnięcie wskaźnika na poziomie niższym od średniej dla kraju na koniec 2027 r., jednocześnie nie więcej niż 25
11.	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	212	299	215	Spadek o 10%
12.	Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	3	2	2	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla kraju na koniec 2027 r., jednocześnie wartość co najmniej 4
13.	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	29	24	26	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2027 r.
14.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca [zł]	4 735,1	5 372,5	5 969,5	min. 80% średniej krajowej na koniec 2027 r.
15.	Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	2 040,2	2 121,9	2 959,1	min. 70% średniej krajowej na koniec 2027 r.
16.	Udział [%] dochodów własnych w dochodach ogółem	43,1	39,5	49,6	min. 49%
17.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca [zł]	4 765	5 370	6 051	Utrzymanie wskaźnika na poziomie średniej dla województwa i/lub kraju na koniec 2027 r.
18.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca [zł]	985	1 000	1 011	min. 95% średniej krajowej na koniec 2027 r.
19.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca [zł]	3 779	4 382	5 039	min. 75% średniej krajowej na koniec 2027 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl

Tabela 33 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii

Lp.	Nazwa miernika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość docelowa śródkresowa (stan na koniec 2025 r.)	Wartość docelowa (stan na koniec 2027 r.)
WSKAŹNIKI PRODUKTU					
<i>Projekt strategiczny nr 1 Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego</i>					
1.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby		74 000	74 709
2.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii		1	1
3.	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	0	8
4.	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	projekty		0	4
5.	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	udział podmiotów instytucjonalnych		6	6
6.	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju ³⁶	0	0,27
7.	Pojemność obiektów małej retencji	m ³		0	370

³⁶ Wartości docelowe śródkresowe (stan na koniec 2025 roku) oraz wartości docelowe (stan na koniec 2027 roku) dla wskaźników 15–21 zostały oszacowane wyłącznie dla Miasta i Gminy

Busko-Zdrój. W przypadku gmin: Kazimierza Wielka i Solec-Zdrój wartości wskaźników zostaną oszacowane na etapie sporządzania dokumentacji technicznej.

8.	Liczba wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych urządzeń wodnych (w tym obiektów kompleksowych)	szt.		0	8
9.	Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km		0	1,27
10.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km		0	0,34
11.	Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	szt.		0	1
12.	Krajowe oraz regionalne i lokalne strategie na rzecz przystosowania się do zmian klimatu	szt.		0	1
13.	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie	0	Wartość wskaźnika oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
14.	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	hektary	Urząd Miejski w Pińczowie	0	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
15.	Liczba wspartych form ochrony przyrody	sztuka		0	2

Projekt strategiczny nr 2 *Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska*

16.	Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych systemów ciepłowniczych i/lub chłodniczych	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	0	2
17.	Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów użyteczności publicznej	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	0	3
18.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	8	10
19.	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
20.	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
Projekt strategiczny nr 3 <i>Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
21.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej	MW	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie przygotowywania	zadania do

W
a
r
t
o
ś
ć
w
s
k
a
ż
n
i
k
a
z
o
st
a
n
i
e
o
s
z
a
c
o
w
a
n
a
n
a
e
t
a
p
i
e
P
r
z
y
g
o
t

owywania zadania do realizacji

Projekt strategiczny nr 4 <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>				
realizacji				
			Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
22.	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmiany klimatu	ha	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	
23.	Pojemność obiektów małej retencji	m ³	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	
24.	Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej	0 3
Projekt strategiczny nr 5 <i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okolo-turystycznej</i>				
25.	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	0 1
26.	Liczba zagospodarowanych zbiorników wodnych i przyległych terenów	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	1 4
Projekt strategiczny nr 6 <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrowskiej</i>				
27.	Liczba rozbudowanych basenów mineralnych	szt.	Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	0 1
28.	Liczba nowych basenów mineralnych	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	0 1
29.	Liczba nowych odwiertów ujęć wody	szt.	Urząd Miejski w Pińczowie	0 1

(w tym leczniczej)

30. Liczba nowych odwiertów ujęć solanki szt. Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju 0 1

Projekt strategiczny nr 7 *Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska*

31. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów mieszkaniowych szt. Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej

Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

Projekt strategiczny nr 8 *Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców*

32. Liczba zorganizowanych szkoleń/zajęć dla uczniów szkół szt. Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej 5 15

33. Liczba osób objętych wsparciem os. Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej

Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

Projekt strategiczny nr 9 *Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska*

34. Długość wybudowanych i/lub przebudowanych dróg km Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej

Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

35.	Liczba zmodernizowanych	szt.	Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	0	2
-----	-------------------------	------	---	---	---

	oczyszczalni ścieków				
36.	Liczba obiektów użyteczności publicznej ze zlikwidowanymi barierami architektonicznymi	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	3	6
37.	Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
38.	Długość wybudowanej i/lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
Projekt strategiczny nr 10 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>					
39.	Liczba utworzonych e-giełd rolnych	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	1	1
40.	Liczba utworzonych uzdrowiskowych portali internetowych o zdrowiu	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	1	1
41.	Liczba utworzonych mobilnych aplikacji	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	1	1
42.	Liczba utworzonych platform obsługi petenta	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	0	1
Projekt strategiczny nr 11 <i>Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców</i>					
43.	Liczba stworzonych centrów obsługi przedsiębiorcy i inwestora	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	0	1

44.	Liczba opracowanych ofert inwestycyjnych z pakietem zachęt dla inwestorów	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	2	6
45.	Liczba zorganizowanych Uzdrawiskowych Targów Pracy	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	2	4
46.	Liczba utworzonych stref ekonomicznych i terenów inwestycyjnych	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	0	1

Projekt strategiczny nr 12 *Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrawiskowych*

47.	Liczba powstałych ośrodków badawczych	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	0	1
-----	---------------------------------------	------	-------------------------------------	---	---

WSKAŹNIKI REZULTATU

Projekt strategiczny nr 1 *Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrawiskowego*

1.	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	Roczne raporty ze sprzedaży biletów	100 000	465 000
2.	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe	74 000	74 709
3.	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	w Kazimierzy Wielkiej	74 000	74 709
4.	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	Pasażerokilometr/rok	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie	0	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzenia dokumentacji technicznej

Projekt strategiczny nr 2 *Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska*

5.	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych,	MWh/rok	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu- Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania
----	---	---------	--	---	---

	przedsiębiorstwach, innych)		w Kazimierzy Wielkiej	etapie sporządzania dokumentacji technicznej	dokumentacji technicznej
6.	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO ₂ /rok	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
Projekt strategiczny nr 3 <i>Wspieranie energii odnawialnej terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
7.	Wytworzona energia odnawialna ogółem	MWh/re	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
8.	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
Projekt strategiczny nr 4 <i>Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
9.	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	os.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej

				technicznej	
				Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
10.	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	os.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej		
Projekt strategiczny nr 5 <i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej</i>					
11.	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	5 000	50 000
Projekt strategiczny nr 6 <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okolicy uzdrowskiej</i>					
12.	Liczba odwiedzających nowe atrakcje turystyczne	os./rok	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	30 000	200 000
Projekt strategiczny nr 7 <i>Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i>					
13.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MWe	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
Projekt strategiczny nr 8 <i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców</i>					
14.	Liczba osób, którzy nabyli kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu	os.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	100	1 000

15.	Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem projektu	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
16.	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę	os.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji technicznej
Projekt strategiczny nr 10 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne</i>					
17.	Liczba osób odwiedzających miesięcznie uruchomione domeny	os.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	5 000	25 000
18.	Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	1 000	5 100
Projekt strategiczny nr 11 <i>Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców</i>					
19.	Liczba uczestników Uzdrawiskowych Targów Pracy	os.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji projektowej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji projektowej
20.	Liczba nowych działalności gospodarczych	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na

21.	Liczba wspartych przedsiębiorstw	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urząd Miejski w Pińczowie, Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urząd Gminy w Solcu-Zdroju	etapie sporządzania dokumentacji projektowej	etapie sporządzania dokumentacji projektowej
				Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji projektowej	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie sporządzania dokumentacji projektowej

Projekt strategiczny nr 12 *Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrawiskowych*

22.	Liczba firm korzystających z usług ośrodka badawczego	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie przygotowywania zadania do realizacji	Wartość wskaźnika zostanie oszacowana na etapie przygotowywania zadania do realizacji
-----	---	------	-------------------------------------	---	---

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju

Przyjęto, że Strategia Rozwoju ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie jej aktualizacja.

Z wnioskiem o aktualizację Strategii Rozwoju może wystąpić: Zespół Operacyjny, Członkowie Komitetu Sterującego, inicjatywa co najmniej 6 członków Organu Stanowiącego lub 100 mieszkańców obszaru. Rady Miasta i Gminy /Rady Gminy / Rady Powiatu jako instytucje kontrolne i uchwałodawcze będą mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii Rozwoju, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentu w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych zadań i projektów, które będą wpisywać się w cele i działania priorytetowe.

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie jej adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- skuteczność – pozwala określić, czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania,
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii,
- użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej,
- trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom danego obszaru,
- trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji. Jej zadaniem jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie czy działania zakładane w ramach Strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Ocena ta została przeprowadzona w trakcie opracowywania Strategii, przed jej przyjęciem i stanowi załącznik do niniejszego dokumentu;

- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. Strategii, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii (raport z monitoringu Strategii), co najmniej raz na trzy lata;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego może nastąpić aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

5.3 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju OSI ŚU jest dokumentem programującym rozwój obszaru do 2027 roku. Wszystkie pozostałe, zarówno obowiązkowe jak i fakultatywne plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. W poniższej tabeli przedstawiono ocenę funkcjonujących w samorządach Partnerstwa programów i planów pod kątem ich aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii (szczególnie głównych jej założeń). Wskazano też dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 34 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii

Lp.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
Miasto i Gmina Busko-Zdrój			
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Busko-Zdrój</i>	od marca 2005 r.	Obowiązujący. Wszelkie zmiany studium powinny uwzględniać zapisy Strategii.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2021–2025</i>	2021–2025	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Busko-Zdrój na lata 2022–2024</i>	2022–2024	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Busko-Zdrój do 2024 roku (zaktualizowany w 2021 r.)</i>	do 2024 r.	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko-Zdrój na lata 2011–2032</i>	2011–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.

6. *Projekt założeń do planu* do 2036 r. Aktualny. Dokument zgodny z założeniami

	<i>zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Busko-Zdrój do roku 2036</i>		Strategii, szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.
7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Busko-Zdrój na lata 2023–2026</i>	2023–2026	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
8.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Busko-Zdrój na lata 2022–2026</i>	2022–2026	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
9.	<i>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025</i>	2015–2025	Aktualny. GPR jest spójny ze Strategią i wpisuje się w jej założenia. Cele szczegółowe zawarte w Strategii korelują z celami rewitalizacji.
10.	<i>Program współpracy Gminy Busko-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023</i>	2023 r.	Program opracowywany jest corocznie. Dokument aktualny, zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2016–2025</i>	2016–2025	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań, jest więc spójna z założeniami Strategii.
12.	<i>Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)</i>	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego</i> i działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.

Gmina Solec-Zdrój

1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Solec-Zdrój (ze zmianą w lipcu 2009 r.)</i>	od grudnia 2002 r.	Dokument w trakcie przystąpienia do zmiany wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Wszelkie zmiany studium powinny uwzględniać zapisy Strategii.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na lata 2017–2021</i>	2017–2021	Nieaktualny. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Solec-Zdrój na lata 2021–2023</i>	2021–2023	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Solec-Zdrój</i>	do 2020 r.	Nieaktualny. W związku z działaniem priorytetowym

			„Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, rekomenduje się opracowanie nowego Planu. W przypadku opracowania aktualnego Planu należy kierować się koniecznością spójności z założeniami Strategii.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec-Zdrój na lata 2015–2032</i>	2015–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Solec-Zdrój na lata 2021–2026</i>	2021–2026	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Solec-Zdrój na lata 2012–2016</i>	2012–2016	Nieaktualny. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
8.	<i>Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Solec-Zdrój na lata 2020–2026</i>	2020–2026	Aktualny – zgodny z założeniami Strategii.
9.	<i>Program Rewitalizacji Gminy Solec-Zdrój na lata 2016–2023</i>	2016–2023	Aktualny – zgodny z założeniami Strategii.
10.	<i>Program współpracy Gminy Solec-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2021–2024</i>	2021–2024	Aktualny. Strategia mocno akcentuje wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań. Założenia Programu są zgodne z założeniami Strategii.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Solec-Zdrój na lata 2021–2025</i>	2021–2025	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań, jest więc spójna z założeniami Strategii.

Miasto i Gmina Pińczów

1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (ze zmianą w lipcu 2021 r.)</i>	od października 2019 r.	Aktualny. Wszelkie zmiany studium powinny uwzględniać zapisy Strategii.
2.	<i>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy dla Gminy Pińczów na lata 2019–2024</i>	2019–2024	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pińczów na lata 2022–2024</i>	2022–2024	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pińczów</i>	2022–2027	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii. W trakcie aktualizacji. Biorąc pod uwagę cel szczegółowy „Poprawa warunków życia

mieszkańców” i działanie
priorytetowe

			<i>Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji, zaleca się stworzenie dokumentu spójnego z założeniami Strategii.</i>
5.	<i>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2011–2015 z perspektywą do 2032 r.</i>	2011–2015 z perspektywą do 2032 r.	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Pińczów na lata 2017–2031</i>	2017–2031	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, z celem szczegółowym <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> , szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”.
7.	<i>Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Pińczów na lata 2022–2025</i>	2022–2025	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii..
8.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Pińczów na lata 2022–2026</i>	2022–2026	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
9.	<i>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Pińczów na lata 2015–2022</i>	2015–2022	Nieaktualny. W trakcie aktualizacji. Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii..
10.	<i>Program współpracy Gminy Pińczów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i wolontariacie na lata 2021–2025</i>	2021–2025	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2021–2027</i>	2021–2027	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań.
12.	<i>Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)</i>	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> i działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.
Miasto i Gmina Kazimierza Wielka			
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka</i>	od 2022 r.	Aktualny. Wszelkie ewentualne zmiany studium powinny uwzględniać zapisy Strategii.
2.	<i>Program przeciwdziałania</i>	<i>przemocy w rodzinie oraz ochrony</i>	

2021–2025 Aktualny, zgodny z
założeniami Strategii.

*ofiar przemocy
w rodzinie na lata 2021–2025
w Gminie Kazimierza Wielka*

3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020–2023 w Gminie Kazimierza Wielka</i>	2020–2023	Aktualny. Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> , działanie priorytetowe „Wspieranie inicjatywy oddolnych mieszkańców”.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2015–2020</i>	2015–2020	Nieaktualny. W związku z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, rekomenduje się opracowanie nowego Planu. W przypadku opracowania aktualnego Planu należy kierować się koniecznością spójności z założeniami Strategii.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka</i>	2014–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka na lata 2020–2034</i>	2020–2034	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii, z celem szczegółowym <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> , szczególnie z działaniem priorytetowym „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”.
7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Kazimierza Wielka 2021–2024</i>	2021–2024	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
8.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Kazimierza Wielka w latach 2013–2017</i>	2013–2017	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu należy zachować spójność z zapisami Strategii.
9.	<i>Program rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017–2023 (z aktualizacją w styczniu 2019 r.)</i>	2017–2023	Aktualny. Zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Wzmocnienie aktywności mieszkańców</i> . Spójność zachowana także dzięki założeniom Programu, szczególnie <i>Cel strategiczny 2: Kreowanie Gminy Kazimierza Wielka jako gminy turystyczno-uzdrowiskowej</i> .
10.	<i>Program współpracy Gminy Kazimierza Wielka w 2022 r. z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i o wolontariacie</i>	2022 r.	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu, należy zachować spójność z zapisami Strategii.
11.	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2021–2030</i>	2021–2030	Aktualny. Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców jako jedno z priorytetowych działań.

12. Plan działań na rzecz
zrównoważonej energii i klimatu

Nie istnieje

Biorąc pod uwagę cel szczegółowy *Wysoka
jakość i dostępność usług publicznych*

(SECAP)

i działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”, zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych i innych podmiotów

W procesie planowania i realizacji rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska istotne jest uwzględnianie rzeczywistych potrzeb nie tylko samorządów, ale przede wszystkim społeczności lokalnej. W związku z tym na etapie opracowania Strategii zapewniono włączenie w ten proces mieszkańców i innych interesariuszy. Mieli oni możliwość udziału w opracowaniu dokumentu poprzez wyrażenie swoich opinii m.in. w formie udziału w badaniu ankietowym, możliwość złożenia propozycji projektów własnych do realizacji (nabór fiszek projektowych), czy złożenia uwag i opinii zarówno do projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, jak i projektu samej Strategii. Wkład w ostateczny kształt dokumentu miały również instytucje zewnętrzne, włączone w proces konsultacji i opiniowania dokumentu. Udział mieszkańców i innych interesariuszy zagwarantowany jest również na etapie wdrażania i oceny Strategii.

Zgodnie z wymogami *Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021–2027 w Polsce* przeprowadzono nabór na członków Komitetu Monitorującego OSI ŚU. Jego reprezentacja uwzględnia m.in. społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu z organami gmin OSI ŚU w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradcą Lidera Porozumienia.

Proces tworzenia niniejszej Strategii rozpoczął się w drugiej połowie 2021 r., kiedy nie było jeszcze podstawy prawnej dla Strategii IIT. Prace toczyły się więc zgodnie z procedurą dla Strategii Rozwoju Ponadlokalnego, dlatego też opisane w podrozdziale 6.1. konsultacje społeczne toczyły się zgodnie z wymogami *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z póź. zm.). Po wejściu w życie ustawy rozumieniu ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079) postanowiono, że Strategia będzie tzw. Strategią „2 w 1” – spełnia warunki zarówno dla strategii ponadlokalnej, jak i strategii IIT zgodnej z ww. ustawą.

6.1 Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa

Konsultacje *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* zostały przeprowadzone na zasadach określonych w art. 6 ust. 3 *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2023 r. poz. 225 z późn. zm.) oraz zgodnie z *Uchwałą Nr XXXVII/441/2021 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 16 września 2021 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, w tym trybu konsultacji, Uchwałą Nr XLVII/366/2021 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 24 września 2021 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, Uchwałą Nr XXXII/347/2021 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 29 września 2021 r. w sprawie trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, w tym trybu konsultacji, Uchwałą Nr XXXI/189/2021 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 9 września 2021 r. w sprawie trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska, w tym trybu konsultacji oraz zgodnie z Uchwałą Nr VII/39/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 18 marca 2019 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Uchwałą Nr XXII/130/05 Rady Gminy Solec-Zdrój z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój, a także z Uchwałą Nr XXVII/304/2021 Rady Powiatu w Busku-Zdroju z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Powiatu Buskiego. W dniach 20.05.–24.06.2022 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, które miały na celu zapoznanie grupy docelowej z projektem dokumentu. Konsultacje społeczne rozpoczęły się przed wejściem w życie *Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079) – ustawa „wdrożeniowa” i do tego momentu niniejszy dokument opracowywany był w procedurze zgodnej zarówno z wymogami *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.*

Projekt *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* podlegał konsultacjom:

1. z mieszkańcami gmin z terenu OSI ŚU,
2. z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, w szczególności z działającymi na terenie gmin z terenu OSI ŚU, w tym organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami,
3. z sąsiednimi gminami i ich związkami,
4. z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Dodatkowo, OSI ŚU włączył w proces konsultacji społecznych następujące podmioty:

5. Lokalna Grupa Działania „Królewskie Ponidzie”;
6. Lokalna Grupa Działania PONIDZIE;

7. Nadwiślańska Grupa „E.O. CENOMA”;
8. Buska Lokalna Grupa Działania „Słoneczny Lider”;
9. Powiat Pińczowski.

Do podmiotów wskazanych w pkt. 3–9 wysłane zostały pisma informujące o konsultacjach.

Konsultacje odbyły się w terminie w dniach 20.05.–24.06.2022 r. w następujących formach:

1. Zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:
 - a) drogą elektroniczną na adres e-mail: rsid@umig.busko.pl, m.plaszewska@kazimierzawielka.pl, sekretariat@pinczow.com.pl, sekretariat@solec-zdroj.pl, starostwo@powiat.busko.pl, starostwo@powiat.kazimierzaw.pl, wpisując w tytule „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju OSI ŚU”;
 - b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, al. Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój; Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka; Urząd Miejski w Pińczowie, ul. 3 Maja 10, 28-400 Pińczów; Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, ul. 1 Maja 10, 28-131 Solec-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, al. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka, z dopiskiem: „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju OSI ŚU”;
 - c) bezpośrednio do wyżej wymienionych Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.
2. Spotkań otwartych, umożliwiających omówienie założeń dokumentu, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. Spotkania odbyły się w dniach:
 - 20.06.2022 r. o godzinie 15:30 w Solcu-Zdroju;
 - 20.06.2022 r. o godzinie 17:30 w Pińczowie;
 - 21.06.2022 r. o godzinie 9:30 w Kazimierzy Wielkiej
 - 21.06.2022 r. o godzinie 12:30 w Busku-Zdroju.
3. Zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynkach Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.

Informację o konsultacjach społecznych ww. projektu dokumentu zamieszczono w następujących formach:

- na stronach internetowych gmin (umig.busko.pl, solec-zdroj.pl, pinczow.com.pl, kazimierzawielka.pl, powiat.kazimierzaw.pl, powiat.busko.pl);
- na stronach Urzędów Gmin w Biuletynie Informacji Publicznej (solec-zdroj.pl/bip/, bip.gminy.com.pl/pinczow, kazimierzawielka.biuletyn.net, powiatkazimierza.wrotaswietokrzyskie.pl, bip.powiat.busko.pl);
- w sposób zwyczajowo przyjęty – na tablicach ogłoszeń: w Urzędzie Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędzie Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędzie Miejskim w Pińczowie,

Urzędzie Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Starostwie Powiatowym w Busku-Zdroju oraz Starostwie Powiatowym w Kazimierzy Wielkiej.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt dokumentu *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* dostępne były od 20.05.2022 r:

- w wersji papierowej w budynkach: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej;
- w wersji elektronicznej na oficjalnych stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju (umig.busko.pl), Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej (kazimierzawielka.pl), Urzędu Miejskiego w Pińczowie (pinczow.com.pl), Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju (solec-zdroj.pl), Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju (powiat.busko.pl) oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej (powiat.kazimierzaw.pl).

Jedną z form konsultacji społecznych ww. projektu dokumentu były otwarte spotkania z interesariuszami, które odbyły się w dniach 20–21.06.2022 r. w każdej z gmin Partnerstwa. Podczas spotkań przedstawiono główne założenia programowe i wdrożeniowe dokumentu tj. wizja, misja, cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im działaniami, a także zakres rzeczowy projektów strategicznych, które planowane są do realizacji przez samorządy gminne. Przedstawione zostały również założenia przestrzenno-funkcjonalne, w tym model funkcjonalno-przestrzenny. Podczas spotkań nie wpłynęły żadne uwagi.

W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynęło 13 wypełnionych formularzy uwag, 1 uwaga wniesiona ustnie oraz pismo z uwagami z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Na podstawie art. 36, ust. 4 *Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027* (ustawa „wdrożeńowa”) Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój zawnioskuję o zaopiniowanie uchwalonej *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* w terminie 60 dni od daty otrzymania pisma, w zakresie możliwości finansowania strategii IIT w ramach Programu Regionalnego.

6.2 Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny Strategii – partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rozwoju OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów strategicznych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze.

Partycypacja i partnerstwo to współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się. Proces tworzenia Strategii, już od etapu analiz prowadzonych na potrzeby opracowania Diagnozy, uwzględniał włączanie mieszkańców i innych interesariuszy, a także charakteryzował się otwartością (umożliwiał uczestniczenie jak największej liczbie chętnych osób i organizacji w partnerstwie) i transparentnością (dialog, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych).

Na potrzeby prowadzonych analiz i opracowania Strategii przeprowadzono badanie ankietowe w dniach 03–15.08.2021 r. Zostało ono przeprowadzone wśród mieszkańców gmin, na potrzeby procesu diagnostycznego, w celu opracowania *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*. Ankieta była dostępna w wersji on-line oraz w wersji papierowej. Udział w badaniu wzięło 149 osób, co może wskazywać na niską aktywność. Ankieta zawierała 3 pytania – raport z ankiety stanowi załącznik do Diagnozy. Wyniki ankiety wskazują na to, że mieszkańcy dostrzegają problemy związane z dostępem do miejsc pracy, źle oceniają poziom zarobków i warunki do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze. Jako jeden z głównych problemów wskazano także niewystarczającą jakość i dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej.

Na potrzeby prowadzonych analiz i opracowania Strategii przeprowadzono także nabór fiszek na przełomie września i października 2021 r. Wpłynęło 90 fiszek. Przedstawiono w nich propozycje projektów do realizacji na obszarze, sprzyjających jego rozwojowi w perspektywie do 2027 roku. Fiszki projektowe można było składać osobiście, drogą elektroniczną lub korespondencyjnie na adres: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej oraz Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju. Niepodpisane czytelnie imieniem i nazwiskiem, złożone w innej formie niż na załączonym formularzu lub po upływie wyznaczonego terminu – nie były przyjmowane. Po zaakceptowaniu złożonej propozycji oraz przeprowadzeniu ewentualnych konsultacji z autorami wybranych projektów, zostały one zamieszczone w dokumencie, w celu umożliwienia ich autorom pozyskania dofinansowania na ich realizację w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Proponowane projekty musiały wpisywać się w zaplanowane dla obszaru cele, których osiągnięcie pozwoli na zrealizowanie założonej wizji. Cele strategiczne dla OSI ŚU: *Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru oraz Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego*. Fiszki mogli przysyłać mieszkańcy obszaru, przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych.

Organem właściwym do rozpatrzenia propozycji projektów był zespół pracowników urzędów gmin i starostw wchodzących w skład OSI ŚU.

Jednym z warunków wdrażania IIT w Polsce jest stworzenie Strategii IIT, która zawiera m.in. opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących: społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT. Stąd też postanowiono o powołaniu ciała doradczego Lidera Porozumienia, tj. Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój. W związku z powyższym Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój, jako reprezentant Gminy Busko-Zdrój, będącej Liderem Porozumienia OSI ŚU ogłosił nabór na członków Komitetu Monitorującego OSI ŚU. Otwarty nabór na członków Komitetu Monitorującego OSI ŚU przeprowadzony został w dniach 23.02–25.03.2022 r. W skład Komitetu Monitorującego OSI ŚU wchodzi 7 osób.

Niezbędnym elementem naboru była weryfikacja kandydatów pod względem posiadania doświadczenia w działalności społecznej, gospodarczej, publicznej, partnerstwach lokalnych, rewitalizacji lub/i realizacji projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Komitet Monitorujący OSI ŚU działa zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie Komitetu i uprawniony jest do opiniowania *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* na etapie opracowania, a następnie jej wdrażania, monitorowania i ewaluacji, a także uczestniczy w sporządzaniu i opiniowaniu projektu Strategii oraz uchwał Rady Miasta i Gminy/Rady Miejskiej/Rady Gminy/Rady Powiatu związanych z realizacją Strategii. Kadencja Komitetu upływa wraz z zakończeniem procesu wdrażania Strategii, w momencie opracowania Raportu ewaluacyjnego ex-post z realizacji Strategii.

Zarówno Komitet Sterujący, jak i Komitet Monitorujący OSI ŚU pozytywnie zaopiniowali propozycję projektów oraz projekt Strategii *Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*.

Oprócz jakościowych analiz prowadzonych za pomocą badania ankietowego, zorganizowanych zostało wiele spotkań:

- 9 sierpnia 2021 r. spotkanie informacyjne przedstawicieli Partnerstwa (etap diagnozy);
- 14 września 2021 r. spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa (podsumowanie diagnozy i rozpoczęcie kształtowania założeń strategii rozwoju);
- 12 października 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa (dyskusje na temat założeń i priorytetowych zadań do realizacji w ramach strategii, omówienie propozycji projektów, jakie wpłynęły do Urzędów w trakcie naboru fiszek projektowych);
- 23 listopada 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa oraz otwarte spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami branży turystycznej i uzdrowiskowej;
- 15 grudnia 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa;

- 23 lutego 2022 r. – spotkanie robocze przedstawicieli Partnerstwa (dyskusje na temat projektów strategicznych);
- 14 marca 2022 r. – spotkanie konsultacyjne przedstawicieli Partnerstwa z przedstawicielem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego;
- 21 marca 2022 r. – spotkanie robocze przedstawicieli Partnerstwa (dyskusje na temat projektów strategicznych oraz ostatecznej wersji Strategii 1.0 do konsultacji);
- 13 kwietnia 2022 r. – spotkania informacyjno-warsztatowe (wypracowanie pozostałych projektów, dyskusje na temat możliwych źródeł finansowania):
 - 12:00 spotkanie Komitetu Monitorującego OSI ŚU,
 - 14:00 spotkanie z branżą uzdrowiskową,
 - 16:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Busko-Zdrój.
- 19 kwietnia 2022 r. – spotkania informacyjno-warsztatowe (wypracowanie pozostałych projektów, dyskusje na temat możliwych źródeł finansowania):
 - 14:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Kazimierza Wielka,
 - 16:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój;
 - 18:00 spotkanie z mieszkańcami Gminy Pińczów.
- 20 czerwca 2022 r. – spotkania w ramach konsultacji projektu Strategii Rozwoju OSI SU:
 - 15:30 spotkanie z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój,
 - 17:30 spotkanie z mieszkańcami Gminy Pińczów,
- 21 czerwca 2022 r. – spotkania w ramach konsultacji projektu Strategii Rozwoju OSI SU:
 - 9:30 spotkanie z mieszkańcami Gminy Kazimierza Wielka,
 - 11:30 spotkanie Komitetu Monitorującego OSI ŚU,
 - 12:30 spotkanie z mieszkańcami Gminy Busko-Zdrój.
- 12 lipca 2022 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa.

W dniu 19 maja 2022 r. w sali konferencyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach odbyło się także spotkanie Partnerów OSI ŚU z Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego Andrzejem Bętkowskim. Spotkanie miało na celu zaprezentowanie zaawansowania prac nad *Strategią Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* oraz przedstawienie wypracowanych założeń, zintegrowanych projektów strategicznych. Podczas dyskusji przeanalizowano możliwości pozyskania środków nie tylko w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, z których Partnerzy mogliby skorzystać na realizację wspólnych przedsięwzięć, ale również z Programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 i innych, które ostatecznie rozstrzygną się po zakończeniu negocjacji z Komisją Europejską.

Oprócz oficjalnych i roboczych spotkań Partnerów OSI ŚU, na ostateczny kształt dokumentu składało się wiele rozmów telefonicznych i osobistych oraz korespondencji

e-mailowej autorów niniejszego opracowania z przedstawicielami samorządów Partnerstwa i ich pracownikami.

Elementem partycypacji były również konsultacje społeczne:

- projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, przeprowadzone w dniach 30.08–07.09.2021 r.
- projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, przeprowadzone w dniach 20.05–24.06.2022 r.

Mieszkańcy obszaru zostali włączeni w proces konsultacji społecznych *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*, a następnie projektu dokumentu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. W obu przypadkach informacja o konsultacjach była przedstawiona na stronach internetowych, w Biuletynach Informacji Publicznej oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej. W obu przypadkach uwagi i wnioski zbierane były w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Formularze konsultacyjne wraz z projektami dokumentów dostępne były w wersji papierowej w Sekretariacie w wyżej wymienionych Urzędach i Starostwach oraz w wersji elektronicznej na oficjalnych stronach internetowych gmin i Biuletynie Informacji Publicznej. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- a) drogą elektroniczną na wybrany adres e-mail: rsid@umig.busko.pl, m.plaszewska@kazimierzawielka.pl, sekretariat@pinczow.com.pl, sekretariat@solec-zdroj.pl, starostwo@powiat.busko.pl, starostwo@powiat.kazimierzaw.pl;
- b) drogą korespondencyjną na wybrany adres urzędu: Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, al. Adama Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój; Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka; Urząd Miejski w Pińczowie, ul. 3 Maja 10, 28-400 Pińczów; Urząd Gminy w Solcu-Zdroju, ul. 1 Maja 10, 28-131 Solec-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Busku- Zdroju, al. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój; Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 Kazimierza Wielka;
- c) bezpośrednio do wyżej wymienionych Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.

W przypadku konsultacji samej Strategii, uwagi zbierane były również w formie uwag ustnych do protokołu, a także zorganizowane były otwarte spotkania konsultacyjne w każdej z miejscowości wchodzącej w skład OSI ŚU. Niezwłocznie po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu niniejszego dokumentu sporządzony został *Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*.

W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynęło 13 wypełnionych formularzy uwag (35 uwag/opinii). Uwagi zostały rozpatrzone przez Burmistrzów oraz Komitet Monitorujący OSI ŚU. 27.06.2022 r. wpłynęło pismo KR.RPP.610.349.2022.PW z pozytywną opinią Dyrektora RZGW w Krakowie. Raport wraz ze szczegółowym zestawieniem uwag z uzasadnieniem uwzględnienia lub braku uwzględnienia poszczególnych uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji został opublikowany na stronach internetowych partnerów (umig.busko.pl, solec-zdroj.pl, pinczow.com.pl, kazimierzawielka.pl, powiat.kazimierzaw.pl, powiat.busko.pl), a także w Biuletynie Informacji Publicznej (solec-zdroj.pl/bip/, bip.gminy.com.pl/pinczow, kazimierzawielka.biuletyn.net, powiatkazimierza.wrota-swietokrzyskie.pl, bip.powiat.busko.pl).

Włączenie mieszkańców bądź innych kluczowych interesariuszy jest istotne nie tylko na etapie analiz, opracowania Diagnozy i opracowania Strategii, ale też podczas wdrażania Strategii i jej oceny. Mieszkańcy będą brać udział w pracach nad ewentualną aktualizacją dokumentu (będą mogli zainicjować aktualizację i/lub brać udział w konsultacjach społecznych projektu aktualizowanego dokumentu). Przy okazji realizacji projektów strategicznych, na etapie projektowym, organizowane będą spotkania z mieszkańcami. Mieszkańcy będą informowani o etapach realizacji projektów strategicznych, dodatkowo publikowane do publicznej wiadomości będą raporty z monitoringu Strategii.

6.3 Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko i udział podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska w opracowaniu Strategii

Stosownie do art. 57 ust. 1 pkt. 2, art. 58 ust. 1 pkt. 2 oraz na podstawie art. 53 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm., Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój, jako Lider Porozumienia w dniu 21.07.2022 r. wystąpił z wnioskiem do Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (PWIS) oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (RDOŚ) o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu dokumentu „Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027”. Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji pismem z dnia 02.08.2022 r. znak NZ.9022.5.79.2022, natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach pismem z dnia 22.08.2022 r. znak WOO-III.411.22.2022.MK.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ww. ustawy, organ opracowujący projekt dokumentu poddaje projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez właściwe organy.

W dniu 23 lutego 2023 r. Lider Porozumienia, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój, wystąpił z pismem do Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach o zaopiniowanie projektu dokumentu „Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027” wraz z prognozą oddziaływania na

środowisko, a także zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Projekt dokumentu wraz z prognozą został wyłożony do publicznego wglądu na oficjalnych stronach internetowych gmin na okres 21 dni tj. w dniach od 09.03.2023 r. do 30.03.2023 r. Ponadto w lokalnej prasie zamieszczono obwieszczenie przed rozpoczęciem konsultacji z mieszkańcami. W trakcie konsultacji społecznych do projektu dokumentu wraz z prognozą wpłynął jeden formularz uwag.

Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach pismem z dnia 15 marca 2023 r. znak: NZ.9022.5.19.2023 zaopiniował bez zastrzeżeń projekt Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W piśmie tym stwierdzono, iż biorąc pod uwagę charakter planowanych działań, jak również konieczność zastosowania się do wskazanych w prognozie oddziaływania na środowisko rozwiązań i zapisów, można przyjąć, iż realizacja ustaleń ocenianego dokumentu nie spowoduje negatywnego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach pismem z dnia 22 stycznia 2024 r. znak: WOO-III.410.3.8.2023.DZ/MK.3 w odpowiedzi na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój z dnia 23 lutego 2023 r. uzupełniony w dniu 14 kwietnia 2023 r. oraz uzupełniony pismem z dnia 14 czerwca 2023 r., a także pismem z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko po zapoznaniu się z informacjami zawartymi w przedłożonej dokumentacji zaopiniował projekt Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Z analizy i oceny zawartej w prognozie oceniono, iż realizacja założeń projektu dokumentu nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na formy ochrony przyrody przy odpowiednio dobranej lokalizacji, zachowaniu obowiązujących przepisów i standardów w zakresie ochrony środowiska i przyrody wynikających z przepisów odrębnych oraz przy uwzględnieniu zawartych w dokumentacji działań zapobiegających i ograniczających negatywne oddziaływania planowanych zadań na środowisko. Ponadto większość działań będzie prowadzona na terenach zurbanizowanych. Określono system monitoringu dokumentu, w którym przedstawiono sposób monitorowania i wskaźniki oceny realizacji dokumentu. Wskazano, że zadania będą rozłożone w czasie i prowadzone w różnych obszarach poszczególnych gmin, co przyczyni się do zminimalizowania negatywnych oddziaływań na środowisko. Oceniono, że realizacja założeń projektu dokumentu nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na przyrodę, przy zachowaniu obowiązujących przepisów oraz działań zapobiegających i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko.

Spis schematów

Schemat 1 Programowanie rozwoju	24
Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska	157

Spis tabel

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	11
Tabela 2 Analiza SWOT OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska	11
Tabela 3 Drzewo problemów	21
Tabela 4 Drzewo celów	22
Tabela 5 Plan operacyjny	27
Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1	36
Tabela 7 Wiązka projektowa nr 1.1	42
Tabela 8 Wiązka projektowa nr 1.2	44
Tabela 9 Wiązka projektowa nr 1.3	45
Tabela 10 Wiązka projektowa nr 1.4	46
Tabela 11 Wiązka projektowa nr 1.5	47
Tabela 12 Wiązka projektowa nr 1.6	48
Tabela 13 Wiązka projektowa nr 1.7	50
Tabela 14 Wiązka projektowa nr 1.8	51
Tabela 15 Wiązka projektowa nr 1.9	52
Tabela 16 Wiązka projektowa nr 1.10	53
Tabela 17 Projekt strategiczny nr 2	55
Tabela 18 Projekt strategiczny nr 3	57
Tabela 19 Projekt strategiczny nr 4	59
Tabela 20 Projekt strategiczny nr 5	62
Tabela 21 Projekt strategiczny nr 6	64
Tabela 22 Projekt strategiczny nr 7	67
Tabela 23 Projekt strategiczny nr 8	69
Tabela 24 Projekt strategiczny nr 9	71
Tabela 25 Projekt strategiczny nr 10	75
Tabela 26 Projekt strategiczny nr 11	77
Tabela 27 Projekt strategiczny nr 12	79
Tabela 28 Matryca logiczna działań oraz powiązań zidentyfikowanych problemów i potencjałów z projektami i celami Strategii OSI ŚU oraz celami polityki UE	82
Tabela 29 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach <i>Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027</i>	96
Tabela 30 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych	103

Tabela 31 Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu	104
Tabela 32 Wskaźniki mierzalności rozwoju OSI ŚU	160
Tabela 33 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii.....	162
Tabela 34 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii.....	174

Spis map

Mapa 1 Położenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska na tle województwa świętokrzyskiego	6
Mapa 2 Lokalizacja przedsięwzięć wynikających z projektu strategicznego 1 Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrawiskowego.....	41
Mapa 3 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: sieć osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego.....	134
Mapa 4 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska – uwarunkowania: demografia i wybrane usługi społeczne.....	135
Mapa 5 Formy ochrony przyrody na terenie Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.....	136
Mapa 6 Mapa złóż surowców mineralnych – fragment województwa świętokrzyskiego	138
Mapa 7 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – gospodarka wodna (uwarunkowania).....	139
Mapa 8 Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskich Uzdrawisk – uwarunkowania, położenie gmin względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego.....	140
Mapa 9 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – regionalny system osadnictwa – kierunki rozwoju	141
Mapa 10 Fragment mapy <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> – kierunki polityki przestrzennej – gospodarka i infrastruktura.....	142
Mapa 11 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska	143
Mapa 12 Sieć ścieżek rowerowych OSI ŚU – istniejące, planowane i komplementarne.....	145
Mapa 13 Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego	147

Spis rysunków

Rysunek 1 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej w Busku-Zdroju	150
Rysunek 2 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej w Solcu-Zdroju	152
Rysunek 3 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej w Kazimierzy Wielkiej	153
Rysunek 4 Planowana strefa „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej w Pińczowie	154

***Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności
i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Obszaru
Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska
na lata 2022–2027 – ewaluacja ex-ante***

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Luty 2024

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Partycypacyjny charakter dokumentu.....	5
1.1. Nabór fiszek projektowych.....	7
1.2. Konsultacje społeczne Strategii.....	31
1.3. Opiniowanie przez Zarząd Województwa.....	60
2. Ocena poprawności, kompletności, adekwatności i trafności projektu Strategii.....	62
3. Weryfikacja założeń Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu.....	69
Podsumowanie	71
Spis tabel	72

Wstęp

Ewaluacja jest procesem mającym za zadanie ocenę jakości oraz wartości przebiegu i efektów wdrażania danej polityki czy interwencji publicznej. Choć nie jest to badanie naukowe, monitoring czy audyt, to dzieli z tymi narzędziami wiele wspólnych cech. Ewaluacja może być przeprowadzona na każdym etapie projektu, dokumentu czy programu – w tym przypadku *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* (dalej: Strategia). Ewaluacja *ex-ante* przeprowadzana jest przed działaniem, w tym przypadku przed przyjęciem i wdrożeniem Strategii. Ma ona ocenić trafność zamierzonych zadań i projektów zgodnie z głównymi założeniami/celami dokumentu. Ewaluacja *mid-term*, często nazywana też ewaluacją *on-going*, to badanie prowadzone podczas wdrażania Strategii – ocenia osiągnięte etapy, produkty i rezultaty. Daje możliwość modyfikacji działania, tak aby lepiej spełniało zamierzone cele. Natomiast ewaluacja *ex-post* jest to najpopularniejsze tego typu badanie. Przeprowadzana po zakończeniu wdrażania Strategii, ma na celu zbadanie długotrwałych rezultatów, a także ocenia realizację poszczególnych etapów oraz stopień realizacji zakładanych celów.

Każda z wyżej wskazanych ewaluacji ma określone zastosowanie i metodologię. Niniejszy raport dotyczy przeprowadzonej ewaluacji *ex-ante*, tj. uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji dla projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Proces ewaluacji rozpoczął się wraz z konsultacjami społecznymi projektu Strategii – niniejszy raport pokazuje procedurę oraz zmiany, jakie zachodziły w dokumencie Strategii w trakcie jego konsultowania, opiniowania i w wyniku ewaluacji.

Wiele elementów Strategii stanowi przedmiot ewaluacji *ex-ante*. Badanie to m.in. weryfikuje poprawność, kompletność, adekwatność, trafność i aktualność wniosków wynikających z diagnozy i tłumaczy przyczyny potencjalnych zmian. Ewaluacja ta ocenia również poprawność określonych działań i ich realność w kontekście dostępnych zasobów. Istotnym elementem ewaluacji jest również weryfikacja założeń wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.) wprowadziła obowiązek przeprowadzenia ewaluacji uprzedniej, nie wspominając o ewaluacji śródkresowej ani końcowej. Ewaluacja wydaje się

jednak być bardzo ważnym procesem nie tylko przed, ale też w trakcie i po realizacji dokumentu.

W Strategii przyjęto więc następujący schemat ewaluacyjny:

- Ewaluacja *ex-ante* – Raport (przed realizacją Strategii),
- Ewaluacja *on-going* (na bieżąco, w trakcie wdrażania Strategii),
- Ewaluacja *mid-term* (w połowie okresu realizacji Strategii),
- Ewaluacja *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii).

W przypadku ewaluacji *ex-ante*, wyróżnia się cztery podstawowe kryteria¹:

- trafności celów strategicznych i planowanych działań względem zidentyfikowanych problemów lub wyzwań;
- przewidywanej skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów;
- przewidywanej efektywności sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań;
- spójności wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej, między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi.

Ewaluacja *ex-ante* Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 wykonana została w sposób partycypacyjny, jednocześnie jest efektem pracy wewnętrznej w Urzędzie Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędzie Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urzędzie Gminy Solec-Zdrój, Urzędzie Miejskim w Pińczowie, Starostwie Powiatowym w Busku-Zdroju, Starostwie Powiatowym w Kazimierzy Wielkiej oraz podmiotu zewnętrznego – Wykonawcy dokumentu Strategii. Przyjmuje się, że jeżeli projekt Strategii powstawał w sposób partycypacyjny, to nie jest konieczne prowadzenie ewaluacji jako całkowicie osobnego działania, dublującego wcześniejsze. Raport z ewaluacji *ex-ante* może pokazywać procedurę oraz zmiany, jakie zaszły w dokumencie Strategii w wyniku przeprowadzenia ewaluacji.

¹ Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny, FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,

1. Partycypacyjny charakter dokumentu

Opracowanie *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027* obejmowało szereg działań partycypacyjnych:

1. Badanie ankietowe w dniach 03–15.08.2021 r. przeprowadzone wśród mieszkańców obszaru, na potrzeby procesu diagnostycznego, w celu opracowania *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. Ankieta była dostępna w wersji on-line oraz w wersji papierowej. Udział w badaniu wzięło 149 osób.
2. Różnego rodzaju spotkania:
 - 09.08.2021 r. Spotkanie informacyjne przedstawicieli Partnerstwa;
 - 14.09.2021 r. Spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa;
 - 12.10.2021 r. Spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa;
 - 23.11.2021 r. Spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa oraz spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami branży turystycznej i uzdrowiskowej;
 - 15.12.2021 r. Spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa;
 - 23.02.2022 r. Spotkanie robocze przedstawicieli Partnerstwa;
 - 14.03.2022 r. Spotkanie konsultacyjne przedstawicieli Partnerstwa z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego;
 - 21.03.2022 r. Spotkanie robocze przedstawicieli Partnerstwa;
 - 13.04.2022 r.:
 - 12:00 Spotkanie Komitetu Monitorującego OSI ŚU,
 - 14:00 Spotkanie z branżą uzdrowiskową,
 - 16:00 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Busko-Zdrój.
 - 19.04.2022 r.:
 - 14:00 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Kazimierza Wielka,
 - 16:00 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój,
 - 18:00 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Pińczów.
 - 19.05.2022 r. Spotkanie przedstawicieli Partnerstwa z Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego Andrzejem Bętkowskim i przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego;
 - 20.06.2022 r.:

- 15:30 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Solec-Zdrój,
 - 17:30 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Pińczów.
 - 21.06.2022 r.:
 - 9:30 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Kazimierza Wielka,
 - 11:30 Spotkanie Komitetu Monitorującego OSI ŚU,
 - 12:30 Spotkanie z mieszkańcami Gminy Busko-Zdrój.
 - 12.07.2022 r. Spotkanie informacyjno-warsztatowe przedstawicieli Partnerstwa.
 - 19.09.2022 r. Spotkanie Komitetu Monitorującego z udziałem przedstawicieli Związku Miast Polskich w ramach projektu Centrum Wsparcia Doradczego plus.
 - 24.01.2023 r. Spotkanie przedstawicieli Partnerstwa.
3. Wiele rozmów telefonicznych i osobistych (spotkania „robocze”) oraz korespondencji e-mailowej między autorami Strategii i współtworzącymi ją pracownikami: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, Urzędu Miejskiego w Pińczowie, Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju, Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej oraz władarzy samorządów gmin i powiatów partnerstwa.
 4. Nabór tzw. fiszek projektowych (propozycji projektów do realizacji w ramach Strategii), który odbył się na przełomie września i października 2021 r.
 5. Konsultacje społeczne:
 - projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska*, przeprowadzone w dniach 30.08–07.09.2021 r.;
 - projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*, przeprowadzone w dniach 20.05–24.06.2022 r.

Na każdym etapie tworzenia dokumentu, wszystkie zainteresowane osoby miały zapewnioną możliwość wyrażenia swojej opinii, udziału w dyskusjach, złożenia uwag do projektów dokumentów, dlatego też należy stwierdzić, że Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 powstała w sposób partycypacyjny.

1.1. Nabór fiszek projektowych

Poniżej przedstawiono efekty naboru tzw. fiszek projektowych (propozycji projektów do realizacji w ramach Strategii), który odbył się na przełomie września i października 2021 r. Każdy zainteresowany rozwojem obszaru mieszkaniac, czy inny interesariusz mógł zgłosić swoją propozycję projektu do wpisania do Strategii i późniejszej jego realizacji. Wpłynęło 97 fiszek. Fiszki projektowe można było składać osobiście, drogą elektroniczną lub korespondencyjnie. Niepodpisane czytelnie imieniem i nazwiskiem, złożone w innej formie niż na załączonym formularzu lub po upływie dnia wyznaczonego terminu – nie były rozpatrywane.

Podczas naboru do urzędów samorządów gmin OSI ŚU wpłynęło 97 wypełnionych i czytelnie podpisanych fiszek projektowych. W tabeli 1 przedstawiono zestawienie propozycji projektów wraz ze sposobem ich uwzględnienia w projekcie Strategii lub informacją o odrzuceniu.

Tabela 1 Zestawienie fiszek projektowych ze sposobem uwzględnienia w projekcie Strategii

Lp.	Skrócony opis propozycji projektu	Odniesienie
1.	Buskie baseny mineralne. Projekt polegałby na budowie różnego rodzaju basenów, przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami: z wodą ciepłą, słoną, siarczkową wraz z otoczką w postaci saun, jacuzzi, zjeżdżalniami, strefą dla dzieci, strefą cichą. Powinien to być obiekt średniej wielkości, nie może on być ogromnym Aquaparkiem, żeby nie zdominował uzdrowskiego charakteru miasta. Kompleks powinien obejmować kilka kondygnacji z kompleksem dla dzieci, częścią rekreacyjną i spa dla dorosłych, ze zjeżdżalniami, w tym pontonowymi, basen rekreacyjny dla dorosłych, do tego duży basen zewnętrzny, tak aby w tym samym czasie w obiekcie mogło wypoczywać około 500-600 osób.	Na podstawie planów samorządów Partnerstwa oraz niniejszej propozycji złożonej w ramach naboru fiszek, stworzono projekt nr 6 pt. „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej”
2.	Smart Business Center. Budowa nowoczesnego centrum biznesu - wizytówki gminy, nieopodal centrum Buska-Zdroju z rozpoznawalnym budynkiem, który szybko się nie "zestarzeje". Budynku który zapadnie w pamięć i będzie się kojarzył z biznesem, innowacjami, profesjonalizmem i nowoczesnością.	Na podstawie planów samorządów Partnerstwa oraz niniejszej propozycji złożonej w ramach naboru fiszek, stworzono projekt nr 11 pt. „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców”

3.	<p>"Poprawa dostępności cyfrowej usług administracyjnych Gminy Busko-Zdrój poprzez modernizację infrastruktury teleinformatycznej". Projekt zakłada m.in. przeprowadzenie audytu usług publicznych oraz stworzenie strategii cyfryzacji, inwentaryzację zasobów oraz stanu IT UMiG Busko-Zdrój, zaprojektowanie platformy cyfrowej obsługującej usługi administracyjne, stworzenie zespołu pilotażowego, wdrożenie systemu zarządzania obiegiem dokumentów, standaryzacja infrastruktury teleinformatycznej w tym oprogramowania biurowego na stanowiskach roboczych oraz oprogramowania dziedzinowego w obszarach kadr, księgowości. Ponadto szkolenia specjalistyczne, wdrożenie platformy cyfrowej obsługującej usługi, kampania promocyjna platformy, a także dostosowanie stron www do obsługi przez osoby niepełnosprawne.</p>	<p>Na podstawie planów samorządów Partnerstwa oraz niniejszej propozycji złożonej w ramach naboru fiszek, stworzono projekt nr 10 pt. „Kompleksowe e-usługi publiczne”.</p>
4.	<p>Wykonanie odwiertu oraz ujęcia solankowego w Busku-Zdroju. Celem projektu jest wydobycie solanki w Busku-Zdroju na rzecz wykorzystania: przez Gminę Busko-Zdrój do zasilania tężni solankowej w Nowym Parku-Zdrojowym oraz Uzdrawisko Busko-Zdrój S.A. w celach leczniczych.</p>	<p>Na podstawie planów samorządów Partnerstwa oraz niniejszej propozycji złożonej w ramach naboru fiszek, stworzono projekt nr 6 pt. „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej”, którego jednym z elementów jest wykonanie odwiertu i ujęcia – solanki w Busku-Zdroju.</p>
5.	<p>Aktywizacja osób z zaburzeniami psychicznymi i intelektualnie niepełnosprawnymi w Środowiskowym Domu Samopomocy. Celem realizacji projektu jest aktywizacja społeczna, psychiczna oraz fizyczna osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną.</p>	<p>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 jest dokumentem kierującym rozwój obszaru Partnerstwa. Na podstawie zdiagnozowanych problemów i potrzeb oraz posiadanych zasobów określono pewien konkretny obszar rozwoju – postawiono na wykorzystanie zasobu endogenicznego (głównie uzdrowiskowy charakter obszaru) w celu rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności zamieszkania. Niniejsza propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w cele tej Strategii natomiast z pewnością powinna być zgłaszana w momencie tworzenia dokumentów związanych z polityką społeczną jak np. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych danej gminy.</p>
6.	<p>Baseny otwarte, podgrzewane z wykorzystaniem fotowoltaiki. W ramach projektu powstaną otwarte baseny wraz z niezbędną infrastrukturą. Do ogrzewania wody i zapewnienia energii elektrycznej związanej z funkcjonowaniem basenów zostanie wykonana odpowiedniej mocy instalacja fotowoltaiczna.</p>	<p>W ramach projektu nr 6 pt. „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej” zaplanowano m.in. budowę Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju, rozbudowę Basenów</p>

		Mineralnych w Solcu-Zdroju, wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie – nie określa się jednak na tym etapie konkretnych rozwiązań projektowych i technologicznych.
7.	"Klucz do kariery zawodowej" - Kompleksowe wsparcie na rzecz uczniów szkół podstawowych Gminy Busko-Zdrój. Projekt zakłada diagnozę potrzeb uczniów szkół podstawowych, realizację dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, doradztwa edukacyjno-zawodowego, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, a także doskonalenie umiejętności, kompetencji i kwalifikacji nauczycieli/pracowników pedagogicznych oraz doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne i specjalistyczny sprzęt.	Propozycja nie została uwzględniona jako projekt strategiczny, jednak wpisuje się w zadania planowane do realizacji w toku wdrażania Strategii, tj. „Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży” oraz „Wspieranie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży”.
8.	Snopek mirry czyli historia Gorzkich Żali – 6 koncertów w 6 tygodni Wielkiego Postu. Projekt zakłada ocalenie od zapomnienia historii muzyki sakralnej i twórczości prof. Rączkowskiego poprzez organizację 6 koncertów w 6 tygodni Wielkiego Postu, w piątki w miesiącach marzec-kwiecień w latach 2022–2024. Promocja wydarzenia poprzez wszystkie dostępne narzędzia informatyczne. Wydarzenie o charakterze kulturowym, które ma promować muzyką sakralną i ocalić ją od zapomnienia, edukować następne pokolenia, udrażliwiając je na tożsamość i poczucie związku z miejscem. Wydarzenie to ma być imprezą cykliczną, dla mieszkańców i turystów.	Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii. Można jednak uznać, że wpisuje się w jedno z zadań planowanych do realizacji w toku wdrażania Strategii tj. „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej” (działanie priorytetowe „Zagospodarowanie czasu wolnego”).
9.	Velo Busko. Projekt zakłada organizację rajdów pieszych „Śladami historii” do miejsc związanych z walkami Polaków o odzyskanie niepodległości, organizację rajdów rowerowych, organizację imprezy „Piknik rodzinny”, przeprowadzenie przeglądu, aktualizacji oraz odnowienia oznakowania istniejących szlaków turystycznych na terenie Gminy Busko-Zdrój oraz powiatu buskiego; organizację szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i poprawy techniki jazdy na rowerze dla dzieci i młodzieży, wytyczenie nowych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych) oraz ich oznakowanie, wydanie map turystycznych z aktualnymi szlakami turystycznymi (pieszymi i rowerowymi), wydanie materiałów promocyjnych (ulotek, gadżetów), promocję szlaków turystycznych na targach turystycznych.	W ramach Strategii opracowano projekt strategiczny nr 1 pt. „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”. W projekcie zaplanowano m.in. budowę nowych odcinków ścieżek rowerowych oraz spójnie oznakowanej trasy rowerowej SPA VELO na trasie Busko-Zdrój – Solec-Zdrój – Kazimierza Wielka – Pińczów – Busko-Zdrój, a także powstanie infrastruktury wokół szlaku (Miejsca Obsługi Rowerzysty, elementy dzięki którym trasa będzie miała charakter edukacyjny itp.). Stworzenie infrastruktury pozwoli na realizację inicjatyw takich jak rajdy rowerowe.
10.	Wsparcie rodzin wieloproblemowych z Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Celem pomysłu jest utworzenie Centrum Wsparcia dla Rodzin Wieloproblemowych, zatrudnienie kadry specjalistycznej, a także aktywizowanie grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny.	Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 jest dokumentem kierującym rozwój obszaru Partnerstwa. Na podstawie zdiagnozowanych problemów

		<p>i potrzeb oraz posiadanych zasobów określono pewien konkretny obszar rozwoju – postawiono na wykorzystanie zasobu endogenicznego (głównie uzdrowski charakter obszaru) w celu rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności zamieszkania. Niniejsza propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w cele tej Strategii natomiast z pewnością powinna być zgłaszana w momencie tworzenia dokumentów związanych z polityką społeczną jak np. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych danej gminy.</p>
11.	<p>Aktywizacja społeczna Seniorów w Busku-Zdroju. Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności i dostępności usług świadczonych dla Seniorów oraz kuracjuszy poprzez kompleksowe wsparcie dla seniorów, w tym osób niesamodzielnych ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność, w postaci uczestnictwa w warsztatach terapeutycznych, poradnictwie specjalistycznym oraz zajęciach edukacyjnych, kulturalnych i sportowych. Realizacja założonego celu przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług dla osób starszych i niesamodzielnych, w tym osób niepełnosprawnych, co ma na celu przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji osób starszych, a także zwiększenie wachlarza usług społecznych realizowanych w MGOPS w Busku-Zdroju.</p>	<p>Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii. Wpisuje się jednak w jedno z zadań planowanych do realizacji w toku wdrażania Strategii tj. „Aktywizacja osób w wieku senioralnym” (działanie priorytetowe „Wzmocnienie aktywności mieszkańców”).</p>
12.	<p>Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością na terenie Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej planuje świadczyć usługi społeczne w celu minimalizowania zjawiska bezdomności na terenie Gminy Busko-Zdrój. Głównym celem świadczenia usług jest zwiększenie skuteczności, efektywności i podniesienie jakości systemu rozwiązywania problemu bezdomności poprzez wdrożenie Modelu: Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności zawierającego wystandaryzowane usługi skierowane do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, włączonego do lokalnej strategii i programu rozwiązywania problemu bezdomności.</p>	<p>Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 jest dokumentem kierującym rozwój obszaru Partnerstwa. Na podstawie zdiagnozowanych problemów i potrzeb oraz posiadanych zasobów określono pewien konkretny obszar rozwoju – postawiono na wykorzystanie zasobu endogenicznego (głównie uzdrowski charakter obszaru) w celu rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności zamieszkania. Niniejsza propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w cele tej Strategii natomiast z pewnością powinna być zgłaszana w momencie tworzenia dokumentów związanych z polityką społeczną jak np. Strategia</p>

		Rozwiązywania Problemów Społecznych danej gminy.
13.	"ŚDS - Nasz Dom". Celem głównym projektu jest deinstytucjonalizacja opieki nad osobami niesamodzielnymi w Gminie Busko-Zdrój, poprzez prowadzenie alternatywnej formy opieki nad osobami niesamodzielnymi. Zakładane formy wsparcia: treningi w zakresie aktywizacji, rehabilitacji i integracji społecznej, terapia ruchowa, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych itp., opieka dzienna i zabezpieczenie potrzeb opiekuńczych i pielęgnacyjnych, zapewnienie posiłków (śniadanie i obiad), transport z/do placówki. Ponadto projekt zakłada wykonanie prac remontowo-adaptacyjnych oraz wyposażenia ośrodka w niezbędny sprzęt treningowy i terapeutyczny.	Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 jest dokumentem kierującym rozwój obszaru Partnerstwa. Na podstawie zdiagnozowanych problemów i potrzeb oraz posiadanych zasobów określono pewien konkretny obszar rozwoju – postawiono na wykorzystanie zasobu endogenicznego (głównie uzdrowski charakter obszaru) w celu rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności zamieszkania. Niniejsza propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w cele tej Strategii natomiast z pewnością powinna być zgłaszana w momencie tworzenia dokumentów związanych z polityką społeczną jak np. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych danej gminy.
14.	Aktualizacja aplikacji mobilnej. Aplikacja mobilna i strona internetowa były tworzone w 2018 roku z nastawieniem na turystów, którzy odwiedzają Busko-Zdrój – miejscowość uzdrowską. W miarę upływu czasu okazały się jednak niewystarczające, wymagają aktualizacji – uzupełnienia informacji o zasobach dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego jak również informacji o obecnie organizowanych wydarzeniach z dziedziny kultury w Gminie Busko-Zdrój. Projekt zakłada także wprowadzenie w aplikacji modułu mobilnej gry miejskiej.	Jednym z działań priorytetowych określonych w Strategii jest „Cyfryzacja”. Ponadto opracowani projekt nr 10 pt. „Kompleksowe e-usługi publiczne”, w ramach którego planuje się wprowadzenie wielozadaniowej mobilnej aplikacji dla mieszkańców obszaru oraz rozwój e-usług publicznych dla mieszkańców, turystów, kuracjuszy i przedsiębiorców
15.	"Siarkowe Forum Biznesu – spotkania w przyszłość". Forum będzie dedykowane branży uzdrowsko-turystycznej, organizowane w październiku 2022 r., 2023 r., 2024 r. w Busku-Zdroju. Będzie to wydarzenie o charakterze edukacyjno-kulturowym. Będą prowadzone wykłady przez specjalistów z dziedziny medycznej, prawnej, Inteligentnych Specjalizacji oraz budowania marki miejsca. Forum będzie miało na celu stworzenie optymalnych warunków do bezpośredniego kontraktowania usług uzdrowsko-turystycznych. Organizatorzy zadbają również o zaproszenie zagranicznych partnerów realnie zainteresowanych współpracą.	Propozycja nie została wprost i w całości uwzględniona w Strategii, jednak wskazano zadanie o podobnym profilu tj. „Powołanie Rady Biznesu Świętokrzyskich Uzdrawisk”. Dodatkowo, w ramach projektu strategicznego nr 3 pt. „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowskiego” zaplanowano m.in. budowanie mocnej, rozpoznawalnej marki Świętokrzyskich Uzdrawisk.
16.	Ponidzie Jazz. Projekt zakłada organizację cyklu koncertów jazzowych raz w roku. Promocja wydarzenia poprzez wszystkie dostępne narzędzia informatyczne.	Propozycja nie została wprost przeniesiona do Strategii, jednak może być elementem zaplanowanych do

	Wydarzenie o charakterze kulturowym, które ma rozwijać artystycznie i aktywizować społeczność lokalną oraz budować atrakcyjną ofertę dla turysty. Przedsięwzięcie będzie organizowane raz w roku. Poniemie Jazz stworzy nową ofertę muzyczną w miejscowości uzdrowskiej. Będzie to cykl koncertów rozsianych po obiektach restauracyjnych, klubach w miesiącach jesiennych.	realizacji zadań, takich jak „Kreowanie wydarzeń utrwalających związek mieszkańców z obszarem”, „Budowanie kompleksowej oferty turystycznej” czy „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”.
17.	Ścieżka edukacyjna – znani w Busku-Zdroju – historia, literatura, muzyka. W ramach projektu zostaną wykonane tablice edukacyjne. Każda z nich zostanie poświęcona osobnej postaci, człowiekowi związanemu z Buskiem, pisarzowi, historykowi, regionaliście, muzykowi. Tablice zostaną ustawione wokół placu biblioteki, jednocześnie tworząc ścieżkę edukacyjną. Ścieżka zostanie wykorzystana podczas lekcji bibliotecznycy obywatelczych się w bibliotece głównej. Odbiorcami projektu będą czytelnicy Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Busku-Zdroju. Jednocześnie tablice uatrakcyjnią przestrzeń wokół budynku biblioteki.	Propozycje nie zostały wprost przeniesione do Strategii, jednak mogą być elementem zaplanowanych do realizacji zadań, takich jak „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”. Mogą też stanowić jeden z elementów tworzenia projektów promocyjnych dla całego obszaru (projekt nr 1).
18.	Interaktywna tablica podłogowa. Projekt zakłada zakup interaktywnej tablicy podłogowej do Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Busku-Zdroju. Tablica podłogowa pozwoli na przeprowadzanie wielu zajęć edukacyjnych przede wszystkim z dziećmi jak i z młodzieżą.	
19.	Ścieżka do biblioteki. W ramach projektu zostaną wykonane tablice informacyjne dotyczące lokalizacji biblioteki oraz usług, które oferuje, a także danych kontaktowych. Zostaną one zamontowane w przestrzeni publicznej od centrum części uzdrowskiej, aż do budynku biblioteki. W drugiej części projektu przewiduje się zamontowanie dużego napisu „BIBLIOTEKA”, który zostanie zamontowany na dachu biblioteki i podświetlony od dołu. Projekt ma na celu ułatwienie dotarcia kuracjuszy i mieszkańców do budynku biblioteki, której lokalizacja znajduje się w środku osiedla mieszkaniowego.	
20.	Klimatyzacja południowych pomieszczeń znajdujących się w głównym budynku biblioteki. W ramach projektu przewiduje się montaż 4 urządzeń klimatyzacyjnych z funkcją jonizacji w: wypożyczalni dla dzieci (1 piętro), magazynie wypożyczalni dla dorosłych (1 piętro), sali konferencyjnej (parter), czytelnicy (parter).	Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii i nie stanowi projektu strategicznego w kontekście rozwoju całego obszaru.
21.	"ZmysłoLogia – Festiwal Kwiatów na Poniemiu". Organizacja w miesiącu czerwcu w latach 2022–2024 4-dniowego festiwalu Kwiatów na Placu Zwycięstwa, al. Mickiewicza, w Parku Zdrojowym przy Tężni. Realizacja wydarzenia poprzez: stoiska roślin, kwiatów na al. Mickiewicza, w tym wystawy kwiatów, warsztaty układania bukietów, przetwórstwa roślinnego – roślin jadalnych dzikich (konfitury, nalewki, perfumy itp.), pokazy florystyczne przez znanych florystów, konkursy florystyczne, szkolenia dla producentów podnoszące kwalifikacje z zakresu uprawy kwiatów, szkolenia dla działkowiczów – ABC ogrodnika, parada kwiatów z udziałem	Propozycje nie zostały wprost przeniesione do Strategii, jednak mogą być elementem zaplanowanych do realizacji zadań, takich jak „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”. Mogą też stanowić jeden z elementów tworzenia projektów promocyjnych dla całego obszaru (projekt nr 1).

	dzieci i seniorów z muzyką w tle – Orkiestra Dęta, występy muzyczne i teatralne o charakterze słowiańskim.	
22.	Festiwal Fotografii Poniżdzie. Organizacja raz w roku we wrześniu Festiwalu Fotografii. Promocja wydarzenia poprzez wszystkie dostępne narzędzia informatyczne. Projektowanie i zakup gadżetów reklamujących Festiwal. Zakup zewnętrznych i wewnętrznych systemów wystawienniczych. Zaprojektowanie i wykonanie ekspozycji fotografii. Zakup niezbędnych materiałów ekspozycyjnych. Zakup sprzętu niezbędnego do prowadzenia warsztatów oraz plenerów fotograficznych. Zaproszenie wybitnych polskich fotografików. Organizacja noclegów i wyżywienia dla uczestników pleneru. Wydanie katalogów pofestiwalowych.	
23.	Jarmarki Norbertańskie. Projekt zakłada organizację raz w miesiącu Jarmarku w ostatnią sobotę każdego miesiąca w Kompleksie Tężnia Busko. Ponadto w ramach projektu zakłada się: przygotowanie dokumentacji dot. organizacji Jarmarku, promocję wydarzenia poprzez wszystkie dostępne narzędzia informatyczne, zakup jednolitych domków stylizowanych o charakterze uzdrowiskowym, montaż 12 domków, realizację wydarzenia (stoiska, warsztaty kulinarne, pokazy rękodzielnicze, występy muzyczne i teatralne).	
24.	Ogólnopolski Przegląd Polskiej Muzyki Filmowej małych form - od kwartetu do big bandu. Projekt zakłada organizację wydarzeń kulturalno-artystycznych oraz przesłuchania konkursowe uczestników. Przegląd umożliwia wymianę doświadczeń artystycznych między uznanymi osobowościami muzyki, a uczestnikami konkursu (edukacja poprzez prezentację „mistrzów gatunku”), daje możliwość zaprezentowania swoich zdolności szerokiemu forum odbiorców (niebiletowany koncert w wykonaniu uczestników przeglądu, niebiletowany koncert laureatów). Najważniejszą wartością tego przedsięwzięcia jest wzbudzenie zainteresowania polską muzyką filmową. Rezultatem realizacji Przeglądu będą różne formy przekazu w postaci: spotkania-wykładu z uznanymi osobowościami (A. Barański, H. Kuźniak), projekcji filmu, konkursu, koncertów. Organizator szczególną wagę przywiązuje do wyłonienia i wspierania młodych talentów muzycznych w trosce o pozyskanie nowych świadomych melomanów.	
25.	Żywe formy artystyczne (Patyk&Kamień). Organizacja warsztatów wikliniarskich i kamieniarskich. Rekrutacja wśród mieszkańców Gminy Busko-Zdrój uczestników projektu – 24 osób. Informacja o rekrutacji na warsztaty pojawi się na stronie internetowej jak również na fanpage. Przygotowanie terenu, wykoszenie trawy, zakup niezbędnych materiałów do przeprowadzenia warsztatów (sznur budowlany, opaski zaciskowe, sekatory, rękawice, metalowa konstrukcja oraz wiklina, kamień).	Propozycja nie została wprost przeniesiona do Strategii, jednak może być elementem zaplanowanych do realizacji zadań, takich jak „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”. Może też stanowić jeden z elementów tworzenia projektów promocyjnych dla całego obszaru (projekt nr 1).

26.	<p>Poprawa jakości usług dla mieszkańców Gminy Busko-Zdrój poprzez rozbudowę Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych. W ramach zadania przewiduje się rozbudowę i modernizację PSZOK zlokalizowanego w Dobrowodzie oraz punktu filialnego PSZOK w Busku-Zdroju poprzez zagospodarowanie terenu, budowę wiat na selektywnie zebrane odpady, oświetlenie, ogrodzenie, drogi wewnętrzne, zakup kontenerów wraz z elementami towarzyszącymi. Na potrzeby budowanego PSZOK przewiduje się również wykonanie zasilenia elektrycznego z paneli fotowoltaicznych. W ramach zadania przewiduje się również zakup specjalistycznego pojazdu śmieciarki do selektywnego zbierania odpadów od mieszkańców. Planowany pojazd z napędem bezemisyjnym, elektrycznym, dlatego też niezbędny będzie również zakup i dostosowanie infrastruktury w zakresie ładowania akumulatorów i obsługi pojazdu.</p>	<p>Propozycja nie została uznana jako strategiczne dla rozwoju całego obszaru rozwiązanie, jednak stanowić będzie element zadania pt. „Działania na rzecz właściwej segregacji Odpadów” (działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”).</p>
27.	<p>Modernizacja istniejącego boiska o nawierzchni asfaltowej na obiekt multi sportowy z funkcją sztucznego lodowiska. W ramach projektu zagospodarowany zostanie teren, na którym obecnie znajduje się boisko o nawierzchni asfaltowej w Busku-Zdroju. Teren ten zostanie zamieniony w multi sportowy obiekt, który zimą będzie służył jako lodowisko sezonowe, poza sezonem zaś jako boisko wielofunkcyjne do gry w hokeja, piłkę nożną ręczną i innych sportów zespołowych oraz ćwiczeń w ramach zajęć wychowania fizycznego.</p>	<p>Propozycja nie została uznana jako strategiczne dla rozwoju całego obszaru rozwiązanie, jednak stanowić będzie element zadania pt. „Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów”.</p>
28.	<p>Busko-Zdrój jako zielone miasto uzdrowskie słynące ze słońca oraz z czystego powietrza. Projekt zakłada termomodernizację budynków należących do mieszkańców gminy, w tym: likwidacja „kopciuchów” – wymiana kotłów c.o. starej generacji na ekologiczne (w tym pompy ciepła) w strefach uzdrowskich i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz głęboką termomodernizację jednorodzinnych budynków mieszkalnych nieefektywnych energetycznie.</p>	<p>Propozycja i plany samorządów Partnerstwa stanowiły podstawę do opracowania projektu nr 2 pt. „Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowska”. Ponadto, jednym z zaplanowanych ogólnych zadań jest „Ograniczenie zapotrzebowania na energię wraz z wykorzystaniem OZE”.</p>
29.	<p>Busko biega – cykl corocznych półmaratonów biegowych. Projekt zakłada organizację cyklu corocznych półmaratonów biegowych, w ramach których zorganizowane zostaną biegi na różnych dystansach.</p>	<p>Propozycja nie została uznana jako strategiczne dla rozwoju całego obszaru rozwiązanie, jednak stanowić może element zadania pt. „Kreowanie wydarzeń utrwalających związek mieszkańców z obszarem” i/lub „Wspieranie działań profilaktycznych i integracyjnych skierowanych do mieszkańców w zakresie promocji i ochrony zdrowia”.</p>

30.	<p>Zwiększenie dostępności i jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej. Utworzenie Publicznego Przedszkola w Gminie Busko-Zdrój. Celem projektu jest wzrost dostępu do wysokiej jakości usług wychowania przedszkolnego poprzez utworzenie 100 nowych miejsc wychowania przedszkolnego w Publicznym Przedszkolu na terenie Gminy Busko-Zdrój. W ramach zadania przeprowadzone zostaną prace remontowo-wykończeniowe budynku i pomieszczeń, w celu dostosowania lokalu do nowo tworzonych miejsc wychowania przedszkolnego. Ponadto zostanie zakupione niezbędne wyposażenie. Przy przedszkolu zostanie również utworzony plac zabaw, nastąpi modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci. Inwestycja pozwoli na utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, a tym samym zapewni lepszy dostęp do usług edukacyjnych w zakresie wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Busko-Zdrój. Projekt przyczyni się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów edukacji przedszkolnej i zaspokojenia potrzeb społeczeństwa w zakresie infrastruktury przedszkolnej.</p>	<p>Propozycja nie została uznana jako strategiczne dla rozwoju całego obszaru rozwiązanie. Może jednak stanowić elementu zadań takich jak „Zwiększenie jakości i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej” czy „Wykreowanie nowych i wzmocnienie istniejących miastotwórczych funkcji centrów miast”.</p>
31.	<p>Zwiększenie dostępności i jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej. Utworzenie Publicznego Żłobka w Gminie Busko-Zdrój. Celem projektu jest wzrost dostępności miejsc świadczenia usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 poprzez utworzenie 20 miejsc w Publicznym Żłobku na terenie Gminy Busko-Zdrój. Wnioskodawca planuje utworzyć nowy żłobek w Gminie Busko-Zdrój oferujący 20 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W ramach zadania przeprowadzone zostaną prace adaptacyjno-remontowe w celu dostosowania lokalu do prowadzenia w nim opieki nad dziećmi w formie żłobka. Ponadto zostanie zakupione niezbędne wyposażenie, przy żłobku zostanie również utworzony plac zabaw.</p>	
32.	<p>Świadoma gmina korzystająca z zielonej floty. Projekt zakłada wprowadzenie w Gminie Busko-Zdrój niskoemisyjnej lub zeroemisyjnej floty samochodowej użytkowanej przez JST i jednostki podległe. Jako priorytetowe do wymiany w pierwszej kolejności wskazane zostaną samochody wyeksploatowane, najstarsze i z największym przebiegiem. Wraz z zakupem samochodów konieczne będzie również utworzenie punktów ładowania pojazdów. Dodatkowym przedsięwzięciem służącym poprawie jakości powietrza w części uzdrowiskowej miasta, byłby zakup pojazdów elektrycznych służących do obsługi Parku Zdrojowego zlokalizowanego w strefie ochrony uzdrowiskowej „A”. Właścicielem parku jest Gmina Busko-Zdrój. Zadanie obejmowałoby zakup dwóch sztuk pojazdów do obsługi Parku Zdrojowego w strefie ochrony uzdrowiskowej „A”. W ramach niniejszego zadania przewiduje się zakup dwóch sztuk pojazdów specjalistycznych o napędzie elektrycznym do obsługi zieleni wyznaczonego terenu Parku Zdrojowego.</p>	<p>Zakres propozycji odnosi się nie tylko do jednej gminy ale też do potrzeb jednego podmiotu (właściciel Parku). Zakres i efekt realizacji projektu trudno uznać za strategiczne rozwiązanie z punktu widzenia rozwoju całego obszaru, jednak może stanowić on element szerszego zadania z zakresu ochrony środowiska i ograniczenia niskiej emisji.</p>

33.	Budowa świetlicy wiejskiej w Kostkach Małych. Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Kostkach Małych na działce gminnej nr 178/2 wraz z jej wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu wokół tej świetlicy (parking, tereny zielone, z uwzględnieniem istniejącego placu zabaw i altany grillowej).	Zakres propozycji odnosi się nie tylko do jednej gminy ale też do jednej miejscowości i nie wpływa na wykorzystanie zasobów endogenicznych w celu rozwoju całego obszaru.
34.	Remont drogi gminnej nr 406: Oleszki – druga linia zabudowy. Projekt zakłada wykonanie remontu drogi gminnej nr 404 w sołectwie Oleszki – odcinek ok. 800 mb. W ramach zadania należy: uporządkować przebieg drogi, wyrównać i utwardzić nawierzchnię, utwardzić pobocza.	Zakres propozycji odnosi się nie tylko do jednej gminy ale też do jednej miejscowości i nie wpływa na wykorzystanie zasobów endogenicznych w celu rozwoju całego obszaru, stanowić będzie jednak element szerszego projektu – projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska”.
35.	Budowa kanalizacji. Budowa kanalizacji w sołectwach: Szaniec, Galów, Kameduły, Zwierzyniec.	Zakres propozycji samej w sobie odnosi się nie tylko do jednej gminy ale też do konkretnych miejscowości i nie wpływa na wykorzystanie zasobów endogenicznych w celu rozwoju całego obszaru, stanowić będzie jednak element szerszego projektu – projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska”.
36.	Regulacja rzeki Maskalis. Wody opadowe południowej strony Miasta i Gminy Busko-Zdrój spływają do Nidy rzeczką Maskalis. Ta rzeczka przecina grunty gminne, prywatne, skarbu państwa. Od lat nie była profesjonalnie zadbana, tylko doraźnie udrażniana. Wobec wieloletnich zaniedbań by zapobiec podtopieniom i odprowadzić w miarę bezpiecznie wody do Nidy z gmin Busko-Zdrój, Wiślica, Nowy Korczyn, nakazem chwili po ostatnich doświadczeniach z nawalnymi opadami deszczu w tym roku, zachodzi pilna potrzeba regulacji rzeczki na całej długości.	Jak wskazano w projekcie Strategii (tabela nr 23) na terenie Gminy Busko-Zdrój planowane są zadania w ramach Planu Zarządzania Ryskiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, w tym m.in.: <i>Budowa zbiornika Maskalis na rzece Maskalis w km 15+700 o poj. 0,38 mln m³ na terenie miejscowości Łatanice/ Chotelek zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76040. Nie jest to zadanie realizowane przez samorządy Porozumienia, a bezpośrednio przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Wpisuje się ono w zaproponowane w Strategii zadanie pt. „Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym”.</i>

37.	<p>Podniesienie standardów technicznych oczyszczalni ścieków w Siesławicach. Rozwój uzdrowiska w kierunku południowym spowodował zbliżenie się infrastruktury użytkowej do obszaru już istniejącej oczyszczalni ścieków, która powoduje uciążliwości. Dodatkowo w Busku-Zdroju powstają nowe mieszkania, planowane są podłączenia kolejnych sołectw. Problem z uciążliwym funkcjonowaniem oczyszczalni będzie narastał. Zasadne jest zastosowanie takich rozwiązań w procesie oczyszczania ścieków, by do maksimum wyeliminować uciążliwość funkcjonowania obiektu. Produktem finalnym powinno być spalanie lub frakcja sucha.</p>	<p>Propozycja stanowić będzie element szerszego projektu – projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska”.</p>
38.	<p>Kampania promocyjna miasta uzdrowiskowego Busko-Zdrój. Projekt zakłada wieloetapową kampanię promocyjną miasta: Etap 1 (stworzenie strategii komunikacji reklamowych, kreacja konceptu – pomysłu, który będzie „przewodni” dla wszystkich działań i reklam, stworzenie Key Visualu); Etap 2 (przygotowanie scenariusza spotów telewizyjnych i radiowych, wykreowanie layoutów na outdoor i reklamę zewnętrzną); Etap 3 (wyprodukowanie reklam, spotów, filmików telewizyjnych, produkcja spotów radiowych, konwersja filmów do różnego typu mediów); Etap 4 (przygotowanie medioplanu, zakup mediów do 2-3 miesięcznej kampanii (z możliwością przedłużenia jeśli pozwolą na to środki finansowe): tv, radio, Internet, prasa, outdoor, inne); Etap 5 (przygotowanie strategii działań dodatkowych – eventów, ambientów (głównie w zakresie promocji tężni) oraz ich realizacja); Etap 6 (5-miesięczna kampania PR, stworzenie witryny www do projektu, działania w social mediach związane z projektem – strategia i realizacja – FB, Instagram, YouTube).</p>	<p>Propozycja stanowić będzie element szerszego projektu – projekt nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”.</p>
39.	<p>Marka Busko-Zdrój / Busko-Zdrój Brand. Opracowanie strategii marki Busko-Zdrój: wielokierunkowe badania sondażowe prowadzone w całej Polsce, warsztaty diagnostyczne, wizyty studyjne w uzdrowiskach o podobnym charakterze (benchmarking), diagnoza, strategia marki (DNA marki, architektura i struktura), księga znaku marki, system identyfikacji wizualnej, koncepcja komunikacji marketingowej, szkolenia wdrożeniowe i warsztaty aktywizujące dla przedsiębiorców, kampania społeczna dla mieszkańców.</p>	<p>Propozycja stanowić będzie element szerszego projektu – projekt nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”.</p>
40.	<p>Publikacja pn. „Park Zdrojowy w Busku-Zdroju – historia, architektura, skład dendrologiczny, nowoczesne funkcje parku zdrojowego jako urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego”. Projekt zakłada: wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej, opracowanie historii zmian w Parku Zdrojowym w Busku-Zdroju, opracowanie aktualnego opisu parku, opracowanie materiału fotograficznego, wykonanie aktualnej mapy parku wraz z jej oznakowaniem turystycznym, wydruk publikacji w nakładzie 1 000 szt.</p>	
41.	<p>Znakowanie turystyczne Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Projekt zakłada: wykonanie inwentaryzacji obiektów, ulic, szlaków, dla których należy wykonać znakowanie; wykonanie projektu graficznego tablic informacyjnych i znaków, wykonanie dokumentacji fotograficznej, wykonanie niezbędnych opisów,</p>	

	wykonanie profesjonalnych tłumaczeń na j. angielski, wykonanie i posadowienie znaków.	
	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i oświatowej powiatu buskiego. Projekt obejmuje szereg działań zmierzających do rozbudowy i unowocześnienia infrastruktury sportowej jednostek oświatowych powiatu buskiego w tym: rewitalizacja obiektów sportowych i terenów przyszkolnych położonych przy Zespole Szkół Techniczno-Informatycznych w Busku-Zdroju, budowa wielofunkcyjnego boiska szkolnego o sztucznej nawierzchni z placem zabaw przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Broninie, budowa sali gimnastycznej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Broninie z wyposażeniem do gier w piłkę siatkową, ręczną, koszykówkę, tenisa stołowego i ćwiczeń z zakresu rehabilitacji ruchowej, modernizacja bazy sportowej PMOS (wymiana oświetlenia areny głównej, modernizacja klatek schodowych i wejścia głównego, wymiana wewnętrznej stolarki drzwiowej, modernizacja kotłowni, zakup wyposażenia sportowego), modernizacja bazy dydaktycznej I Liceum Ogólnokształcącego, w tym: modernizacja wewnętrznej siłowni szkolnej, modernizacja pokrycia dachowego sali sportowej.	Propozycja stanowić może element szerszego zadania lub projektu, np. zadanie „Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów” czy projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska”.
43.	Zwiększenie atrakcyjności szkolnictwa ponadpodstawowego, w tym zawodowego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury oświatowej powiatu buskiego. Projekt obejmuje szereg działań zmierzających do rozbudowy i unowocześnienia infrastruktury oświatowej powiatu buskiego, w tym: modernizacja bazy kształcenia zawodowego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Busku-Zdroju – Obserwatorium astronomiczne, modernizacja bazy kształcenia zawodowego Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Busku-Zdroju, modernizacja bazy kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Busku-Zdroju.	Propozycje nie zostały wprost przeniesione do Strategii, jednak mogą stanowić elementy szerszych projektów i ogólnych zadań, takich jak: projekt nr 8 „Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców”, czy zadania „Zwiększenie jakości i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej”, „Niwelowanie barier architektonicznych”
44.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury szkoleniowej powiatu buskiego. Projekt zakłada rozbudowę – modernizacja dachu Powiatowego Ośrodka Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Busku-Zdroju oraz budowę zewnętrznego szybu windowego z montażem dźwigu osobowego o napędzie elektrycznym przy budynku Powiatowego Ośrodka Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Busku-Zdroju.	
45.	Zwiększenie dostępności w zakresie pomocy psychologicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli z przedszkoli, szkół i placówek oświatowych powiatu buskiego. W celu zwiększenia dostępności w udzielaniu pomocy psychologicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli z przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, niezbędne jest zatrudnienie psychologów, którzy będą przeprowadzać diagnozy psychologiczne, udzielać pomocy psychologicznej, prowadzić trening umiejętności społecznych oraz warsztaty grupowe dla dzieci i młodzieży oraz grupy wsparcia dla rodziców. Niezbędny będzie również zakup narzędzi do diagnozy i terapii psychologicznej.	

46.	Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w Kazimierzy Wielkiej. Na terenie obecnego stadionu Międzyzakładowego Ludowego Klubu Sportowego "SPARTA" w zamian istniejącego budynku administracyjnego wybudowane zostanie centrum sportowo-rekreacyjne z elementami lecznictwa uzdrowiskowego, gdzie wykorzystywane będą wody siarczkowe.	Propozycja stanowić może element szerszego zadania lub projektu, np. zadanie „Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów” czy projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska”.
47.	Uzbrojenie Strefy A obszaru ochrony uzdrowiskowej w Kazimierzy Wielkiej. W ramach zadania do strefy A obszaru ochrony uzdrowiskowej doprowadzone zostaną sieci wodociągowa, kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej, wybudowane zostaną drogi, chodniki oraz oświetlenie. Teren zostanie przygotowany pod inwestycje tworzące przyszłe uzdrowisko.	Na podstawie propozycji oraz planów Gminy Kazimierza-Wielka i pozostałych partnerów Porozumienia, opracowano i wskazano w projekcie Strategii projekt nr 6 „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej”, w ramach którego planuje się m.in. przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Kazimierzy Wielkiej.
48.	Budowa farmy fotowoltaicznej. W miejscowości Słonowice (Gmina Kazimierza Wielka), w sąsiedztwie terenu przeznaczonego pod przyszłe uzdrowisko, planowana jest do wybudowania farma fotowoltaiczna o mocy 1,5 mW. Wytworzona przez nią energia pokrywałaby zapotrzebowanie jakie obecnie jest zużywane przez oświetlenie uliczne na terenie miasta i gminy oraz budynki użyteczności publicznej.	Propozycja może stanowić element projektu nr 3 „Wspieranie energii odnawialnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska”.
49.	Park zdrojowy z elementami ogrodu botanicznego w Gminie Pińczów. W ramach zadania zakłada się: wykonanie projektu zagospodarowania terenu, nasadzenie drzew i krzewów oraz realizację obiektów małej architektury parkowej i innej niezbędnej infrastruktury, założenie ogrodu botanicznego ze wskazaniem eksponowania gatunków roślin występujących na Poniidziu, w szczególności roślin kserotermicznych.	Na podstawie propozycji oraz planów Gminy Pińczów i pozostałych partnerów Porozumienia, opracowano i wskazano w projekcie Strategii projekt nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”, w ramach którego zaplanowano do realizacji m.in. Park Leśny w Pińczowie.
50.	Wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej na terenie Gminy Pińczów. Założenia projektu: opracowanie opinii hydrogeologicznej dotyczącej występowania wód leczniczych, termalnych i mineralnych na terenie Gminy Pińczów oraz wskazanie perspektywicznych miejsc ujęć tych wód, przygotowanie niezbędnej dokumentacji projektowej oraz pozwoleń i koncesji, wykonanie odwiertów i ujęć ww. wody (roboty górnicze).	Na podstawie propozycji oraz planów Gminy Pińczów i pozostałych partnerów Porozumienia, opracowano i wskazano w projekcie Strategii projekt nr 6 „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej”, w ramach którego zaplanowano do realizacji m.in. wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie.

51.	<p>Poprawa komunikacji poprzez przebudowę drogi DW767 wraz z budową ciągu pieszo rowerowego Pińczów – Busko-Zdrój. W ramach projektu zaplanowano przebudowę drogi DW767 na odcinku 16 km wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego Pińczów – Busko-Zdrój o długości 15 km. Obecnie funkcjonuje ścieżka rowerowa Pińczów – Pasturka, a jej rozbudowa przyczyni się do połączenia Pińczowa z Buskiem-Zdrojem, co ułatwi i poprawi ruch rowerowy. Rozbudowa drogi przyczyni się także do podniesienia parametrów technicznych i eksploatacyjnych drogi, zwiększy komfort jazdy drogą, poprawi widoczność i rozpoznawalność geometrii drogi oraz usprawni i polepszy ruch pieszych i rowerzystów. Inwestycja przyczyni się także do rozwoju ekonomicznego obszarów położonych w jej sąsiedztwie, poprawy ładu przestrzennego, poprawy warunków ekologicznych mieszkańców mieszkających w sąsiedztwie drogi gminnej. Celem projektu jest poprawa dostępności komunikacyjnej gminy i podniesienie jakości połączeń wewnątrz regionalnych, skutkująca szybszym i bezpiecznym powiązaniem z krajowym układem komunikacyjnym, bezpieczeństwem ruchu i budowaniem przedsiębiorczości w województwie.</p>	<p>Propozycja wpisuje się w projekt nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego” oraz projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska” (budowa nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowa obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi piesze i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury).</p>
52.	<p>Ekoturystyka szansą na rozwój Poniżnia. Projekt zakłada wsparcie ekoturystyki jako jednej z najszybciej rozwijającej się gałęzi turystyki.</p>	<p>Propozycja nie została uznana jako strategiczne dla rozwoju całego obszaru rozwiązanie. Należy jednak zauważyć, że turystyka jest tym najmocniej akcentowanym obszarem rozwoju w Strategii. Rozwój ekoturystyki jako jednej z gałęzi turystyki wpisuje się w założone działania priorytetowe, w tym szczególnie „Wykorzystanie potencjału turystycznego”.</p>
53.	<p>Ogród botaniczny (prowadzony na zasadzie permakultury). Projekt zakłada stworzenie ogrodu osadzonego unikalną kolekcją drzew, krzewów i bylin użytkowych (głównie egzotyczne, dzikie gatunki roślin owocowych z całego świata). Z prowadzeniem ogrodu połączono także prace hodowlane – uzyskane hybrydy mają unikalne, wartościowe cechy i nie są spotykane nigdzie indziej.</p>	<p>Propozycja nie została wprost przeniesiona do Strategii, jednak jej zakres może stanowić element szerszego projektu i zadań, m.in. „Wspieranie ochrony bioróżnorodności” czy „Tworzenie obszarów zieleni urządzonej”.</p>
54.	<p>Zmiana lokalizacji uzdrowiska w Pińczowie. Wskazanie alternatywnych lokalizacji uzdrowiska.</p>	<p>Wskazana w projekcie Strategii lokalizacja uzdrowiska wynika z informacji przedstawionych w operacie uzdrowiskowym Gminy Pińczów. Procedura tworzenia Strategii Rozwoju Ponadlokalnego nie jest właściwą do tego typu zmian i ustaleń. Nabór fiszek projektowych miał na celu zebranie od zainteresowanych propozycji zadań i projektów do realizacji – wniesiona fiszka nie odpowiada temu celowi.</p>

55.	Rozwój i rozbudowa oraz dostosowanie infrastruktury na terenie rekreacyjno-wypoczynkowym Camp&Rest Gacki Podkowa. Projekt zakłada: budowę 10 domków letniskowych, stworzenie miejsc stanowiskowych dla kamperów oraz przyczep kempingowych, budowę budynku higieniczno-sanitarnego, budowę altany integracyjnej dla gości, oświetlenie terenu, media (prąd, woda), zbiorniki na ścieki, monitoring obiektu, całoroczny punkt serwisowy dla kamperów.	Propozycja wpisuje się w zadanie ogólne zaplanowane do realizacji w procesie wdrażania Strategii, tj. „Tworzenie spójnej, innowacyjnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej”.
56.	Budowa pasa startowego na lądowisku wraz z budową hangaru na terenie przy Areoklubie. W ramach projektu zaplanowano budowę pasa startowego na terenie Areoklubu Pińczowskiego oraz budowę hangaru przeznaczonego do postoju samolotów i innych statków powietrznych.	Po konsultacji z Gminą Pińczów oraz w wyniku ustaleń podczas posiedzenia Komitetu Sterującego, a także w związku z możliwymi do pozyskania środkami finansowymi na realizację projektów w formule IIT, zrezygnowano z proponowanego zapisu. Należy nadmienić, że propozycja znalazła swoje miejsce w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pińczów na lata 2022–2030 oraz Strategii Terytorialnej Partnerstwa OSI PONIDZIE.
57.	Remont torowiska kolei wąskotorowej w kierunku południowym Gminy Pińczów. Remont torowiska kolei wąskotorowej w kierunku południowym Gminy Pińczów, począwszy od Pińczowa do granicy gminy z Gminą Złota. Dopuszczenie torowiska do ruchu turystycznego kolei wąskotorowej oraz ruchu drezynowego.	Po konsultacji z Gminą Pińczów oraz w wyniku ustaleń podczas posiedzenia Komitetu Sterującego, a także w związku z możliwymi do pozyskania środkami finansowymi na realizację projektów w formule IIT, zrezygnowano z proponowanego zapisu.
58.	Budowa rozlewni wody mineralnej ze źródła 7 Źródeł. W ramach projektu zaplanowano budowę rozlewni wody mineralnej i źródlanej na bazie źródła 7 Źródeł wraz z wykupem gruntów.	W ramach projektu nr 6 „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej” zaplanowano m.in. wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej wraz z infrastrukturą doprowadzającą do strefy uzdrowiskowej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie.
59.	Budowa drogi dojazdowej do Uzdrowiska. Droga powinna przebiegać od ul. Góreckiego, ul. Kordeckiego, połączona z ul. Ogrodową, w kierunku Pasturki, pod istniejącym wiaduktem, uzbrojona w kanalizację sanitarną deszczową oraz oświetlenie uliczne.	Propozycja wpisuje się w projekt nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska”.
60.	Spalarnia śmieci. Budowa niskoemisyjnej spalarni śmieci na terenie Gminy Pińczów w celu zagospodarowania odpadów przy równoczesnym pozyskaniu energii cieplnej i energii elektrycznej.	Propozycja nie została wprost przeniesiona do Strategii, jednak jej zakres może stanowić element zadań wskazanych w ramach działania priorytetowego „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.

61.	<p>Uzbrojenie terenu strefy ochrony uzdrowiskowej. W ramach projektu zaplanowano budowę infrastruktury (wodociąg, kanalizacja sanitarna, drogi, chodniki, parkingi, światłowód, gaz, prąd). Planowane jest uzbrojenie terenu dla przedsiębiorców, pod budowę infrastruktury wypoczynkowo-uzdrowiskowej. W miarę posiadanych i pozyskanych środków gmina planuje również utworzenie zespołu parkowego oraz budowę pijalni wód, tężni jak również zaplecza rekreacyjnego (ścieżki rowerowe, spacerowe). Na terenie planowanego uzdrowiska Gmina Pińczów posiada grunty własne o powierzchni około 40 ha. W razie potrzeby istnieje możliwość wykupu lub przekształcenia dodatkowych terenów.</p>	<p>W ramach projektu nr 8 „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej” zaplanowano m.in. przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołouzdrawiskowe w Gminie Pińczów.</p>
62.	<p>Zagospodarowanie terenu wzgórza zamkowego wraz z dojściem do strefy uzdrowiskowej. Celem projektu jest uporządkowanie, zabezpieczenie i udostępnienie dla turystyki terenów otaczających Wzgórze Zamkowe oraz stworzenie spójnej, atrakcyjnej i dostępnej dla wszystkich tymczasowej formy zagospodarowania terenu otaczającego ruiny zamku w Pińczowie oraz wokół Kaplicy Św. Anny. W ramach zadania zakłada się: wykonanie tarasów drewnianych, wykonanie murów oporowych, wykonanie ścieżek, wykonanie oświetlenia terenu, budowę budynku obsługi turystycznej, budowę parkingu, zagospodarowanie wokół kaplicy Św. Anny wraz z połączeniem pomostem ze Wzgórzem Zamkowym, budowę amfiteatru.</p>	<p>Propozycja nie została wprost przeniesiona do Strategii, jednak jej zakres może stanowić element zadań „Zachowanie i udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego” oraz „Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej”.</p>
63.	<p>Budowa ścieżki łączącej miejscowości uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec-Zdrój o długości ok. 18 km. W ramach projektu wybudowana zostanie ścieżka rowerowa wraz ze spójnym oznakowaniem – łącząca Gminę Busko-Zdrój i Gminę Solec-Zdrój. Trasa o długości ok. 18 km przebiegać będzie przez tereny cenne przyrodniczo. Na szlaku zaplanowano usytuowanie ławeczek, które umożliwią odpoczynek osobom korzystającym ze ścieżki. Nawierzchnia zostanie dobrana w sposób optymalny, aby mogli z niej korzystać rowerzyści, rolkarze, piesi, narciarze biegowi jak również osoby uprawiające nordic walking. Powstała w ten sposób infrastruktura będzie dostępna przez cały rok. W ramach tzw. Miejsce Odpoczynku Rowerzystów (MOR) – powstaną wiaty postojowe i widokowe wraz z ławkami i stolikami oraz zamontowane zostaną stojaki na rowery, mapy turystyczne. Na ścieżce rowerowej przygotowane zostaną miejsca, w których korzystający będą mogli podziwiać miejsca cenne przyrodniczo. Miejsca te zostaną odpowiednio oznakowane oraz zabezpieczone.</p>	<p>Na podstawie propozycji oraz planów partnerów Porozumienia, opracowano i wskazano w projekcie Strategii projekt strategiczny nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”, w ramach którego zaplanowano utworzenie rozpoznawalnego, spójnie oznakowanego szlaku rowerowego SPA VELO na trasie Busko-Zdrój – Solec-Zdrój – Kazimierza Wielka – Pińczów – Busko-Zdrój.</p>
64.	<p>Budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W ramach realizacji projektu wybudowany zostanie stadion sportowy z pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim, bieżnią oraz siłownią zewnętrzną. Powstanie również niezbędna infrastruktura towarzysząca tj. trybuny, szatnie, zaplecze sanitarne oraz parking. Głównym celem projektu jest zrównoważony rozwój oraz poprawa konkurencyjności miejscowości Solec-Zdrój poprzez</p>	<p>Propozycja została zawarta wprost w projekcie nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska” – rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa stadionu sportowego wraz</p>

	podniesienie jakości kapitału ludzkiego i ograniczenie wykluczenia społecznego. Realizacja przedmiotowej inwestycji zwiększy atrakcyjność gospodarczą miejscowości Solec-Zdrój oraz wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy.	z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju.
65.	Budowa oraz przebudowa dróg gminnych na terenie gm. Solec-Zdrój. W ramach realizacji projektu przewidziana jest: budowa nowych dróg w miejscowości Solec-Zdrój o długości ok. 3 km, obejmująca budowę dróg łączących istniejące ulice: ul. Janów i ul. Polną, ul. Partyzantów i ul. Nowowiejską oraz ul. Partyzantów i ul. Kościuszki, przebudowa drogi Zborów–Janów, przebudowa drogi Zborów – Solec-Zdrój na dł. ok. 2 km, stanowiącej część historycznego traktu królewskiego – w ciągu Nowy Korczyn – Zborów – Stopnica, polegająca na zmianie istniejącej nawierzchni gruntowej na asfaltową. Przebudowa drogi gminnej z gruntowej na asfaltową skróci trasę przejazdu o około 0,5 km. Przebudowa przedmiotowej drogi gminnej będzie odciążać ruch na drodze powiatowej 0103T oraz stanowić alternatywę komunikacyjną dla mieszkańców Zborowa i Żukowa, przebudowa ul. Kościelnej wraz z budową miejsc parkingowych. Realizacja projektu spowoduje poprawę gminnego układu komunikacyjnego w tym komunikacji wewnątrz miejscowości Solec-Zdrój poprzez odciążenie centrum miejscowości uzdrowskiej z nadmiernego ruchu samochodowego. Projektowane drogi ułatwią komunikację wewnątrz uzdrowiska, skracając drogę dojazdu i dojazdu do obiektów rekreacyjno-uzdrowskich.	W ramach projektu nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska” zaplanowano m.in. budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich (...).
66.	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Gminy Solec-Zdrój poprzez montaż instalacji OZE na obiektach komunalnych Gminy Solec-Zdrój oraz wprowadzenie programu dopłat dla mieszkańców do wymiany indywidualnych źródeł ciepła na gazowe, elektryczne i pompy ciepła. W ramach realizacji projektu planuje się montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach komunalnych Gminy Solec-Zdrój tj. oczyszczalniach ścieków oraz ujęciach wód. W zakresie inwestycji wprowadzony zostanie również program dopłat dla mieszkańców do wymiany indywidualnych źródeł ciepła na źródła z wykorzystaniem OZE – pompy ciepła lub niskoemisyjne – gazowe, elektryczne.	Propozycja wpisuje się wprost w projekt nr 7 „Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska”.
67.	Rozbudowa basenów mineralnych oraz Parku Zdrojowego. W ramach realizacji projektu planuje się rozbudowę istniejącego kompleksu basenowego w zakresie umożliwiającym korzystanie z oferowanych usług jednocześnie przez większą ilość osób, z uwagi na obecne zainteresowanie usługami przez mieszkańców, turystów i kuracjuszy, które znacząco przewyższa pierwotne założenia przyjęte do budowy istniejącego już obiektu. Ponadto planowana jest także rozbudowa Parku Zdrojowego znajdującego się na obszarze bezpośrednio sąsiadującym z przewidzianym do rozbudowy budynkiem basenów mineralnych. Powyższe działania doprowadzą do stworzenia kompleksu rekreacyjnego i rehabilitacyjnego z zapleczem relaksacyjno-wypoczynkowym, odpowiadającego potrzebom i spełniającego	W Strategii wskazano wprost rozbudowę basenów mineralnych w Solcu-Zdroju jako element projektu nr 6 „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej” oraz rozbudowę Parku Zdrojowego jako element projektu nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowskiego”.

	oczekiwania mieszkańców, turystów i kuracjuszy odwiedzających Gminę Solce-Zdrój. Realizacja projektu wpłynie na wzrost atrakcyjności gminy oraz rozwój jej głównej funkcji uzdrowiskowo-leczniczej. Zwiększona liczba turystów, gości i kuracjuszy to korzyści ekonomiczne dla lokalnej społeczności i regionu.	
68.	Rozwój ekologicznego transportu publicznego w Gminie Solce-Zdrój. W ramach realizacji projektu przewiduje się zakup minibusu elektrycznego, pojazdów komunalnych oraz budowę stacji ładowania pojazdów.	W toku prac nad strategią przeprowadzono hierarchizację zadań w połączeniu z analizą możliwości ich finansowania w określonej perspektywie czasowej. Uznano, że projekty związane z zakupem/ wymianą taboru autobusowego nie będą strategicznym elementem Strategii. W zakresie infrastruktury na rzecz rozwoju niskoemisyjnego transportu postawiono na system tras rowerowych. Propozycja pośrednio wpisuje się jednak w zadanie „Otwarcie i połączenie komunikacyjne Świętokrzyskich Uzdrowisk w oparciu o zrównoważoną mobilność”.
69.	Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego Gminy Solce-Zdrój oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową punktu zrzutu ścieków dla kamperów, zagospodarowaniem terenu i budową obiektów towarzyszących. W ramach realizacji projektu przewidziana jest m.in. budowa sieci wodociągowej na odcinku Włosnowice – Solce-Zdrój o dł. ponad 3,5 km, która umożliwi przesył wody do 9 miejscowości z istniejącego ujęcia wody w m. Piestrec. Celem zasadniczym zadania jest poprawa warunków życia mieszkańców zamieszkujących obszar objęty projektem. Budowa wodociągu umożliwi także utrzymywanie stabilnego na odpowiednim poziomie ciśnienia wody, ograniczanie do niezbędnego minimum przerw w dostawie wody. Wodociąg stanowił będzie również alternatywne zasilanie w wodę uzdrowisk, hoteli i pensjonatów znajdujących się w Solcu-Zdroju.	Propozycja wpisuje się w założenia projektu nr 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska”.
70.	Zagospodarowanie zbiornika retencyjno-rekreacyjnego i przyległego terenu na cele turystyczne. Realizacja przedmiotowej inwestycji obejmuje budowę: małej architektury, utwardzonego placu, promenady, sieci monitoringu miejskiego oraz przebudowę sieci kanalizacji deszczowej i sieci oświetlenia. Głównym celem projektu jest zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji poprzez ożywienie społeczno-gospodarcze oraz odnowienie fizyczne i przestrzenne najbardziej zdegradowanych obszarów Solca-Zdroju. W wyniku realizacji projektu nastąpi podniesienie atrakcyjności turystycznej przedmiotowego obszaru, a tym samym zwiększenia przedsiębiorczości oraz	Propozycja wpisuje się wprost w projekt nr 5 „Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej” a także projekt nr 4 „Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska”.

	poprawa jakości życia mieszkańców Solca-Zdroju. Projekt w swym oddziaływaniu wpłynie pozytywnie na integrację społeczną, przyczyni się do zmniejszenia ubóstwa na obszarze rewitalizacji oraz do zwiększenia zatrudnienia.	
71.	„Trenujemy mózg i redukujemy stres”. W ramach projektu zakłada się przeprowadzenie diagnoz potrzeb ucznia i wyznaczenie indywidualnego przebiegu terapii na dodatkowych zajęciach indywidualnych dla uczniów (EEG Biofeedback, RSA Biofeedback, kontrola stresu, HEG Biofeedback), doposażenie gabinetu szkolnego w pomoce terapeutyczne do prowadzenia w/w zajęć Biofeedback, podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadry prowadzącej zajęcia.	Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii. Pośrednio może wpisywać się w zadanie z zakresu organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
72.	„Z LEGO Education w przyszłość”. Zespół Publicznych Placówek Oświatowych w Zborowie oraz Zespół Szkół w Solcu-Zdroju planuje realizację programu zajęć z LEGO® Education, które pozwolą wygodnie rozpocząć przygodę z programowaniem w naszej szkole. Opracowane scenariusze zajęć i projekty edukacyjne pozwolą przystępnie wprowadzić uczniów w fascynujący świat robotów, które mogą zmieniać świat! Nawiązanie do rzeczywistych zjawisk w świecie, popularnych rozwiązań technologicznych i praktycznych wynalazków, z którymi dzieci spotykają się niemal na co dzień, sprawią, że lekcje będą jeszcze ciekawsze, a nauka jeszcze przyjemniejsza dla uczniów. Oferta Lego Education zostanie wsparta robotami kompatybilnymi Genibot i Edison. Projekt zakłada również szkolenia dla nauczycieli i wynagrodzenie za prowadzenie zajęć pozalekcyjnych.	
73.	Rozbudowa i przebudowa łącznika budynku Zespołu Hotelowo-Sanatoryjnego "Malinowy Raj" o gabinety masażu i salę ćwiczeń wraz z wewnętrznymi instalacjami. Rozbudowa części sanatoryjnej o dodatkowe gabinety leczniczo-rehabilitacyjne, poszerzające ofertę i możliwości świadczenia usług medycznych, zarówno dla gości i kuracjuszy odwiedzających Gminę Solec-Zdrój, jak również mieszkańców gminy. Zwiększenie zatrudnienia.	Propozycja wpisuje się w rozwój bazy uzdrowskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ramach projektu nr 6 „Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej”.
74.	„Magia ruchu”. Celem projektu jest zaangażowanie uczniów Zespołu Publicznych Placówek Oświatowych w Zaborowie oraz Zespołu Szkół w Solcu-Zdroju do różnorodnych form aktywności ruchowej, dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań uczniów. Zadania realizowane w ramach projektu: prowadzenie zajęć z badmintona, prowadzenie zajęć z piłki siatkowej. W ramach projektu kształtowane będą pozytywne postawy wobec aktywności ruchowej, sprawności fizycznej i zdrowia.	Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii. Pośrednio może wpisywać się w zadanie z zakresu organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
75.	Boisko sportowe do padla. Wybudowanie boiska sportowego do gry w padla, 21 m x 11 m, wraz z ławeczkami dla kibiców. Sztuczna trawa, profile stalowe, szkło hartowane.	Propozycja wpisuje się w projekt 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska” i/lub zadanie ogólne „Rozwój

		zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów”.
76.	Gminny plac handlowy w Solcu-Zdroju. Przygotowanie placu handlowego za budynkiem banku poprzez zaprojektowanie i wybudowanie zadaszonych stoisk sprzedażowych oraz tablic reklamowych dla potencjalnych reklamodawców.	Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii. Propozycja pośrednio może wpisywać się w zadanie „Realizacja Gminnych Programów Rewitalizacji” o ile jest wskazana jako projekt podstawowy lub element takie projektu w GPR.
77.	„Razem Najlepiej”. Program „Razem Najlepiej”, umożliwiający wsparcie osób starszych 65 lat i więcej. Pomysł na realizacji zadania wynika z coraz bardziej zauważalnych i postępujących procesów demograficznych, prowadzących do starzenia się społeczeństwa. Jedną z form wspierania osób starszych są usługi opiekuńcze, w tym również specjalistyczne usługi opiekuńcze, których głównym celem jest pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Głównym celem usług opiekuńczych jest pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, świadczenie opieki higienicznej lub pielęgnacji zaleconej przez lekarza oraz zapewnienie – w miarę możliwości ośrodka pomocy społecznej – kontaktów z otoczeniem. Kontakt z otoczeniem możemy zapewnić w ramach projektu dzięki wolontariuszom.	Propozycja wpisuje się w zadanie ogólne „Aktywizacja osób w wieku senioralnym”.
78.	Betonowo modułowy Skatepark. Skatepark o pow. ok. 800 m ² , wyposażony m.in. w quarter pipey, funboxy, bank rampy, ławeczki, poręcze, pola do nauki jazdy na desce, rolkach, betonowe stoły pingpongowe itp. Nawierzchnia betonowo-materiałowa, urządzenia modułowe, barierki ochronne.	Propozycja wpisuje się w projekt 9 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska” i/lub zadanie ogólne „Rozwój zaplecza kulturalnego i sportowego na potrzeby mieszkańców i turystów”.
79.	Ścieżka historyczno-edukacyjno-artystyczna. Przygotowanie tablic i informacji zawierających treści zarówno historyczne, jak i edukacyjne odnośnie miejscowości, uzdrowiska, obiektów turystycznych i ciekawostek z życia gminy. Wszystko uzupełnione rzeźbami nawiązującymi do charakteru miejscowości. Ścieżka zwieńczona miejscem (np. ławeczką z napisem Solec-Zdrój – projekt do uzgodnienia) w celu wykonania pamiątkowego zdjęcia.	Propozycje mogą stanowić elementy projektu nr „Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej” a także zadań „Realizacja Gminnych Programów Rewitalizacji”, „Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej”.
80.	Przygotowanie tras rowerowo-piesznych. Oznakowanie tras rowerowo-piesznych w Gminie Solec-Zdrój. Przygotowanie i dostosowanie tras, map, informacji, przejść, przejazdów, miejsc odpoczynku, stojaków na rowery, tablic informacyjno-kierunkowych itp.	
81.	Zalew rekreacyjny w Solcu-Zdroju. Rewitalizacja zalewu, przygotowanie plaży, mola, boiska do siatkówki, przebieralni, budynku kawiarni, zakup rowerów wodnych i kajaków.	

82.	Oznaczenie kierunkowe miejscowości Solec-Zdrój. Wykonanie oznaczeń kierunkowych w miejscowości Solec-Zdrój w części rewitalizowanej i w kilku punktach poza centrum. Oznaczenie wizualne spójne z rewitalizacją, ułatwiające orientację w terenie oraz znalezienie drogi do głównych punktów turystyczno-usługowych. Około 10 znaków kierunkowych.	
83.	Solecka Gala Śmiechu. Powiedzenie „Śmiech to zdrowie” jest bardziej prawdziwe niż nam się wydaje! Wpływa nie tylko na chwilowe podniesienie nastroju i rozładowanie stresu: wspomaga też pracę różnych organów, poprawia odporność, a nawet... urodę! Poczucie humoru nie tylko świadczy o naszej inteligencji i mądrości. Aby wzmocnić lecznicze działanie naszych wód siarkowych, zainwestujemy w „śmiechoterapię”. A co może być do tego celu lepsze niż występ kabaretów? Proponujemy zorganizować „Weekendowy Maraton Kabaretowy” – występ zespołów kabaretowych oraz stand-up w jeden z miesięcy zimowych.	
84.	Koncerty fortepianowe i gala operetkowa w Solcu-Zdroju. Muzyka operetkowa i fortepianowa jest coraz bardziej popularna wśród gości, kuracjuszy przebywających na terenie naszej gminy. Okazjonalne koncerty gromadzą dużą grupę publiczności. Dlatego też chcemy na stałe wprowadzić je do naszego kalendarza kulturalnego. Koncerty te odbywałyby się raz w miesiącu. Podczas tego muzycznego wydarzenia zabrzmiałyby arie i duety z klasycznych, ale wciąż popularnych operetek, które obecnie tak rzadko goszczą w małych miejscowościach uzdrowiskowych czy też koncerty fortepianowe. Jak wiadomo żaden koncert chopinowski, czy operetka nie może odbyć się bez sprzętu (w tym wypadku fortepianu). Dlatego też w projekcie uwzględniony został zakup fortepianu koncertowego.	Propozycje wpisują się w zadanie „Budowanie kompleksowej oferty turystycznej”, „Kreowanie wydarzeń utrwalających związek mieszkańców z obszarem”, a także mogą być elementami projektu nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”.
85.	Soleckie Koncerty Muzyki Zdrojowej i Małych Form Wokalno-Instrumentalnych. Koncerty Małych Form i Muzyki Zdrojowej odbywać się będą raz w miesiącu przez cały rok. Dzięki bogatemu i różnorodnemu repertuarowi zespołów biorących udział w tym przedsięwzięciu, na każdym koncercie zaprezentowany będzie odmienny program. W programie koncertów nie zabraknie marszy, walców, tang, przebojów muzyki klasycznej, wiązanek melodii, a także różnych innych utworów m.in. znane motywy filmowe, utwory taneczne oraz o charakterze folklorystycznym. Jest to przedsięwzięcie kulturalne wzbogacające ofertę i atrakcyjność województwa świętokrzyskiego, a szczególnie Gminy Solec-Zdrój, jako osobliwego miejsca kreowania wydarzeń artystycznych (obok istniejącego już Ogólnopolskiego Festiwalu Muzyki Akordeonowej: „Harmonia Zdrowia i Muzyki”).	

86.	<p>„Uzdrowskowie spotkania z Melpomeną”. Mieszkańcy oraz kuracjusze i turyści z małych miejscowości i gmin rzadko mają okazję do wzięcia udziału w spektaklach i przedstawieniach teatralnych. Projekt zakłada wystawienie w okresie zimowym darmowych spektakli teatralnych dla kuracjuszy i turystów przebywających na terenie gminy. Jest to także znakomita możliwość aktywizacji wszystkich mieszkańców i kuracjuszy, także tych, którzy, na co dzień ze względu np. na bariery finansowe nie mają okazji być czynnymi odbiorcami kultury „na żywo.” Spektakle odbywać się będą dwa razy w roku w okresie jesienno-zimowym.</p>	
87.	<p>Ślady przeszłości pełne waleczności. Realizacja projektu ma popularyzować sztukę teatralną przy czynnym zaangażowaniu publiczności, kształtować postawy estetyczne społeczności lokalnej, doskonalić osiągnięcia artystyczne sztuki wykonawczej uczestników projektu. Wydarzenie przyczyni się do pozytywnego wizerunku miejscowości, a także będzie stanowić nietypową lekcję historii upamiętniającą walkę naszych przodków w drodze do niepodległości, skierowaną do wszystkich mieszkańców i będzie okazją do świetnej rozrywki z walorami edukacyjnymi. Turniej Rycerski im. Samuela Zborowskiego byłby okazją do upamiętnienia słynnej rodziny, a także podtrzymaniem i rozwijaniem tradycji o niej.</p>	
88.	<p>„Budowa wieży widokowej w Kikowie”. Planowana inwestycja to wieża z tarasem widokowym i infrastrukturą towarzyszącą. Budowla będzie zlokalizowana na wzgórzu w miejscowości Kików. Będzie mieć około 14 metrów wysokości; na wysokości 10 metrów znajdzie się taras, z którego będzie można podziwiać panoramę. Wieża ma być wykonana z naturalnych materiałów (kamień i drewno). Gmina w ramach realizacji inwestycji planuje również utworzyć „małą infrastrukturę” wokół wieży widokowej, m.in. parking, tablice informacyjne, stojaki na rowery, kosze na śmieci, ławki. Planowana inwestycja będzie zlokalizowana na terenie Szanieckiego Parku Krajobrazowego i obszaru Natura 2000. Budowa obiektu spowoduje skupienie ruchu turystycznego w jednym miejscu. Wynikiem realizacji projektu będzie efektywniejsze wykorzystanie potencjału gminy oraz zwiększenie możliwości jej rozwoju. Celem projektu będzie również promocja zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz ich udostępnianie dla potencjalnych zwiedzających. Efektem tego będzie wzrost liczby turystów, rozwój turystyki i związanych z nią usług, a tym samym wzrost zatrudnienia w regionie.</p>	<p>Propozycję uwzględniono – wpisuje się ona bezpośrednio w zakres projektu nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowskiego”.</p>
89.	<p>Modernizacja przystanków autobusowych na terenie miasta Busko-Zdrój oraz Zbludowic. Projekt obejmuje wyburzenie 9 murowanych wiat przystankowych zlokalizowanych przy ulicach: Bohaterów Warszawy, Kopernika, Starkiewicza, Grotta, Korczyńskiej, wykonanie podłoża z kostki brukowej oraz zakup i montaż nowych wiat przystankowych.</p>	<p>Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii. Pośrednio może stanowić element zadania „Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej”.</p>
90.	<p>Zagospodarowanie zieleni na terenie „Małpiego Gaju”. Projekt zakłada: frezowanie pni, analizę chemiczną gleby, likwidację</p>	<p>Propozycja nie wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii.</p>

	zachwaszczenia, uprawę gleby z nawożeniem, wysiew mieszanki traw oraz wałowanie.	Pośrednio może stanowić element zadania „Tworzenie obszarów zieleni urządzonej”.
91.	Założenie Klombów na ul. Bohaterów Warszawy oraz Al. Mickiewicza w Busku-Zdroju. Projekt zakłada: wykonanie klombów, nawiezienie ziemi do klombów, uprawę ziemi pod nasadzenie, wykonanie nasadzeń.	
92.	Centrum Obsługi Przedsiębiorcy i Inwestora. Głównym celem działalności Centrum jest świadczenie usług w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrostu konkurencyjności i innowacyjności istniejących przedsiębiorstw. Przedmiot działania spółki to działalność doradcza, promocyjna, edukacyjna i wydawnicza na rzecz samorządu terytorialnego, a także inna działalność ważna dla rozwoju miasta.	Propozycję uwzględniono – wpisuje się ona w zakres projektu nr 11 „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców”.
93.	„Mój Pomysł na Biznes”. Przedmiotem projektu jest konkurs „Mój Pomysł na Biznes”, który ma na celu pobudzenie innowacyjności i przedsiębiorczości wśród uczniów szkół średnich Gminy Busko-Zdrój. Promowane są projekty opierające się o zrównoważone technologie, kreujące innowacyjne produkty i usługi, a w fazie realizacji zapewniające miejsca pracy. Przedsiębiorstwa, które za sprawą konkursu zaistniały na rynku wpływają na wzrost konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej całego regionu, a ponadto ich działania umożliwiają społeczeństwu dostęp do nowoczesnych technologii. Aplikować do konkursu można indywidualnie lub w formie zespołu. Uczestnikom zapewnione jest wsparcie merytoryczne w formie: warsztatów z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia biznesplanu, kreatywności i innowacyjności, zarządzania; indywidualnych konsultacji z doradcą ds. przedsiębiorczości; spotkań z ekspertami w dziedzinie, której dotyczy pomysł biznesowy.	Propozycja wpisuje się w zadanie „Wspieranie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży”.
94.	Plebiscyt „Przedsiębiorca roku Gminy Busko-Zdrój”. Ustanowienie nagrody – tytułu „Przedsiębiorca roku Gminy Busko-Zdrój” jest działaniem, mającym na celu wyróżnić przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Gminy Busko-Zdrój, które w dotychczasowej historii, a w szczególności w okresie 12 miesięcy poprzedzających ogłoszenie plebiscytu wyróżniały się na tle innych swoją działalnością na rzecz dobra publicznego, inicjatywą społeczną, osiągniętymi wynikami, a także nienaganną postawą etyczno-moralną. Busko-Zdrój, jest miastem z dużym potencjałem rozwoju, uzdrowiskiem znanym w kraju i za granicą, ośrodkiem kultury i turystyki dlatego też ustanowienie tytułu „Przedsiębiorca roku Gminy Busko-Zdrój” jest ważnym elementem promowania marki miasta, które docenia i godnie honoruje osoby lub grupy osób, przyczyniające się do rozwoju patriotyzmu lokalnego i upowszechniania dobrego wizerunku naszego regionu.	Zaproponowany projekt może stanowić ważny element projektu nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego” w zakresie budowania mocnej, rozpoznawalnej marki Świętokrzyskich Uzdrowisk.

95.	Strefa ekonomiczna Busko-Zdrój „SEB”. Wyodrębniona administracyjnie część terenu Gminy Busko-Zdrój, w której działalność gospodarcza może być prowadzona na preferencyjnych warunkach. Przedsiębiorstwa zlokalizowane w SEB mogą otrzymać m.in. pomoc publiczną w postaci zwolnień podatkowych. Doprowadzenie do strefy podłączeń mediów (prąd, woda, gaz, kanalizacja sanitarna i deszczowa) niezbędnych do szybszej realizacji projektu, budowy.	Propozycję uwzględniono – wpisuje się ona w zakres projektu nr 11 „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców”.
96.	Społeczna Rada Przedsiębiorców. Dostrzegając konieczność współpracy samorządu ze środowiskiem biznesowym, naukowym i działając na rzecz rozwoju Gminy Busko-Zdrój, w szczególności mając na uwadze kształtowanie polityki gospodarczej i społecznej. Rada jest dobrowolnym ciałem doradczym i opiniodawczym składającym się w szczególności z przedsiębiorców i ich przedstawicieli, przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu, świata nauki, zdrowia i edukacji zamieszkujących lub prowadzących swoją działalność na terenie Gminy Busko-Zdrój.	Propozycję uwzględniono – wpisuje się ona w zakres projektu nr 11 „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców”.
97.	Targi Pracy. Coroczne przedsięwzięcie organizowane przez Centrum Obsługi Przedsiębiorcy i Inwestora mające na celu stworzenie okazji do spotkania osób poszukujących pracy z firmami poszukującymi pracowników. Pracodawcy prezentowaliby swoją ofertę skierowaną do nowych pracowników.	Propozycję uwzględniono – wpisuje się ona w zakres projektu nr 11 „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i przedsiębiorczości mieszkańców”.

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Konsultacje społeczne Strategii

W dniach 20.05–24.06.2022 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*. Konsultacje miały na celu zapoznanie grupy docelowej z projektem dokumentu *Strategii* oraz zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących zapisów dokumentu.

Projekt *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027* podlegał obowiązkowo, zgodnie z *ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1259 z późn. zm.), konsultacjom:

1. z mieszkańcami gmin OSI ŚU;
2. z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, w szczególności z działającymi na terenie gmin OSI ŚU, w tym organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami;
3. z sąsiednimi gminami i ich związkami;
4. z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Dodatkowo, OSI ŚU włączył w proces konsultacji społecznych następujące podmioty:

5. Lokalna Grupa Działania „Królewskie Ponidzie”,
6. Lokalna Grupa Działania „PONIDZIE”,
7. Nadwiślańska Grupa „E.O. CENOMA”,
8. Buska Lokalna Grupa Działania „Słoneczny Lider”,
9. Powiat Pińczowski.

Do podmiotów wskazanych w pkt. 3–9 Gmina Busko-Zdrój, jako Lider Porozumienia Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska wysłała pisma informujące o konsultacjach.

Konsultacje odbyły się w następujących formach:

1. Zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:
 - a. drogą elektroniczną na adresy e-mail: rsid@umig.busko.pl lub m.plaszewska@kazimierzawielka.pl lub sekretariat@pinczow.com.pl lub sekretarat@solec-zdroj.pl lub starostwo@powiat.busko.pl lub

starostwo@powiat.kazimierzaw.pl, wpisując w tytule „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju OSI ŚU”;

- b. drogą korespondencyjną na adres: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Aleja Adama Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój lub Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 lub Urzędu Miejskiego w Pińczowie, ul. 3 Maja 10, 28-400 lub Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, ul. 1 Maja 10, 28-131 lub Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju, ul. Mickiewicza 15, 28-100 lub Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 z dopiskiem: „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju OSI ŚU”;
 - c. bezpośrednio do Biura Obsługi Interesanta /sekretariatu w budynkach ww. Urzędów i Starostw, w godzinach ich pracy.
2. Spotkania konsultacyjnego z udziałem Komitetu Monitorującego OSI ŚU, umożliwiającego omówienie założeń dokumentu, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. Spotkanie odbyło się w dniu 21.06.2022 r. o godz. 11:30.
 3. Spotkania otwartego, umożliwiającego omówienie założeń dokumentu, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji.

Spotkanie z udziałem mieszkańców, przedstawicieli podmiotów uzdrowiskowych i turystycznych, organizacji pozarządowych, radnych Rady Miejskiej w Busku-Zdroju, mediów oraz innych grup interesariuszy odbyło się w dniu 21.06.2022 r. o godz. 12:30. Podczas spotkania przedstawiono główne założenia programowe i wdrożeniowe dokumentu tj. wizja, misja, cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im działaniami, a także zakres rzeczowy projektów strategicznych, które planowane są do realizacji przez Partnerów. Przedstawione zostały również założenia przestrzenno-funkcjonalne, w tym model funkcjonalno-przestrzenny. W trakcie spotkania odbyła się konstruktywna dyskusja, w której głos zabierali mieszkańcy, a także Radni Rady Miejskiej, uczestniczący w spotkaniu, dzieląc się swoimi uwagami oraz opiniami na temat zaplanowanych działań. Na spotkaniu padły pytania, na które wspólnie szukano odpowiedzi i uzasadnienia. Spotkanie miało na celu przedstawienie kierunków rozwoju całego terenu OSI ŚU w kontekście przemyślanej realizacji zadań.

4. Zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Aleja Adama Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój lub Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500 lub Urzędu Miejskiego w Pińczowie, ul. 3 Maja 10, 28-400 lub Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, ul. 1 Maja 10, 28-131 lub Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju, ul. Mickiewicza 15, 28-100 lub Starostwa

Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kościuszki 12, 28-500, w godzinach pracy urzędów.

Informację o konsultacjach społecznych ww. projektu dokumentu, zamieszczono 20.05.2022 r. w następujących formach:

- na stronach internetowych: Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju (umig.busko.pl), Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej (www.kazimierzawielka.pl/), Urzędu Miejskiego w Pińczowie (www.pinczow.com.pl/), Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju (www.solec-zdroj.pl), Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju (www.powiat.busko.pl), Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej (www.powiat.kazimierzaw.pl),
- w sposób zwyczajowo przyjęty – na tablicach ogłoszeń urzędów/starostw.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt dokumentu *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*, dostępne były od 20.05.2022 r.:

- w wersji papierowej w Biurze Obsługi Interesanta w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, w Biurze Podawczym Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, w pokoju nr 17 w budynku Urzędu Miejskiego w Pińczowie, w Biurze Obsługi Interesanta w budynku Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju, w Biurze Obsługi Interesanta w budynku Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju, w pokoju nr 106 w budynku Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, w godzinach pracy Urzędów;
- wersji elektronicznej na oficjalnej stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju (umig.busko.pl), Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej (www.kazimierzawielka.pl/), Urzędu Miejskiego w Pińczowie (www.pinczow.com.pl/), Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju (www.solec-zdroj.pl), Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju (www.powiat.busko.pl), Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej (www.powiat.kazimierzaw.pl) oraz na stronach podmiotowych gmin/powiatów w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynęło trzynaście wypełnionych formularzy uwag, jedna uwaga ustna oraz pismo z uwagami od Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Wszystkie uwagi Dyrektora RZGW w Krakowie zostały uwzględnione w całości. Szczegółowe zestawienie uwag wraz z informacją o wynikach konsultacji

i uzasadnieniem uwzględnienia lub brakiem uwzględnienia poszczególnych uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji, zamieszczono w tabeli 2.

Tabela 2 Rejestr zgłoszonych uwag do projektu *Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027*

Lp.	Zgłaszający	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Obecny zapis	Propozycja zmiany wraz z uzasadnieniem	Stanowisko wraz z uzasadnieniem
1.	Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie	Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu oraz uwagi ogólne	Zgodnie z pismem stanowiącym załącznik do niniejszego raportu	Zgodnie z pismem stanowiącym załącznik do niniejszego raportu	Wszystkie uwagi uwzględniono
2.		Str. 2 - akapit dotyczący opracowania dokumentu - Partnerów OSI ŚU	Oraz Starosta Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej	Oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej. Uzasadnienie: Literówka w nazwie urzędu	Uwaga została przyjęta. Omyłkę poprawiono.
3.	Waldemar Sikora	Str. 5	brak	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, Dz.U. 2022 poz. 1079. Uzasadnienie: Należy uzupełnić, ponieważ zarówno zakres i proces opracowywania Strategii OSI ŚU jest zgodny z Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Ustawa Wdrożeniowa), która weszła w życie 04.06.2022 r.	Uwaga została przyjęta. Wymieniona ustawa dała podstawę do opracowania Strategii terytorialnej – IIT. Opracowywany dokument spełnia wymogi dla Strategii IIT, dlatego też wprowadzono zmiany proceduralne i zapisów w Strategii.
4.		Str. 7	brak	Obszar turystyczno-uzdrowiskowy został wskazany w uchwalonym w 2014 r., obowiązującym nadal Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego i zakwalifikowany został do obszarów o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym, kształtowany w oparciu o potencjał	Uwaga została przyjęta. Zapis uzupełniono.

				<p>lecznictwa uzdrowiskowego bazujący na zasobach wód mineralnych oraz walory przyrodniczo-kulturowe Poniądzia.</p> <p>Uzasadnienie: Aby wykazać, że na szczeblu wojewódzkim od kilku lat planowano działania na rzecz szeroko pojętego obszaru uzdrowiskowego, należy sięgnąć do źródła, ponieważ już w 2014 r. w obowiązującym do dzisiaj Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Załącznik Nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r., wskazano na „Obszary o największym potencjale przyrodniczo- krajobrazowym: obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich i obszar turystyczno-uzdrowiskowy (w Strategii zaliczone do OSI)” - str. 370-371. Wskazany obszar turystyczno-uzdrowiskowy, kształtowany w oparciu o potencjał lecznictwa uzdrowiskowego bazujący na zasobach wód mineralnych oraz walory przyrodniczo-kulturowe Poniądzia, obejmuje kompleks uzdrowiskowy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz miasto i gminę Pińczów oraz gminę Wiślica.</p>	
5.		Str. 13	<p>Szanse (...)</p> <p>12. Szlak rowerowy łączący wszystkie gminy wchodzące w skład OSI ŚU.</p>	<p>Szanse (...)</p> <p>12. Szlak rowerowy łączący wszystkie gminy wchodzące w skład OSI ŚU.</p> <p>13. Powstanie nowej i atrakcyjnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.</p> <p>14. Szeroka promocja marki Świętokrzyskie Uzdrowiska.</p> <p>Uzasadnienie: Jeśli wykazujemy w Strategii jedną z planowanych inwestycji, to należy wskazać wszystkie, ponieważ są to rzeczywiste szanse rozwojowe. Należy uzupełnić, aby stworzyć ścieżkę na rzecz działań strategicznych.</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Zapisy zostały dodane do analizy SWOT.</p>

6.		Str. 38, 41, 44, 47, 49, 51, 53, 54, 56, 59, 61, 63, 65	brak	Grupa docelowa: 73 969 osób (dane GUS 2019): 38 071 kobiet, 35 898 mężczyzn. Uzasadnienie: Aby zobrazować wielkość przedsięwzięcia w odniesieniu do potencjalnych odbiorców oraz uświadomić czytającym Strategię, ile osób OSI ŚU będzie mogło w bezpośredni sposób skorzystać na realizacji przedsięwzięć, do ilu mieszkańców projekty są skierowane, ważnym jest aby w każdym z zadań wskazano grupę docelową, obejmującą wszystkich mieszkańców z obszaru OSI ŚU, tj. zgodnie z uwzględnieniem każdej z płci zgodnie z unijną <i>Zasadą równości szans kobiet i mężczyzn</i>	Uwaga została przyjęta. Grupa docelowa z podziałem na płeć została ujęta w projektach.
7.	Anna Garlej	Zad. 2 - Komplementarność z innymi projektami	brak	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost gospodarczy uzdrowiska poprzez rozwój potencjału endogenicznego i zwiększenie dostępu do zasobów naturalnych - Rodzinny Park Zdrowia w Busku-Zdroju; Rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny miasta Busko-Zdrój poprzez działania rewitalizacyjne Uzasadnienie: Należy w zad. nr 2 wykazać komplementarność z 2 dużymi i ważnymi dla Miasta i Gminy Busko-Zdrój projektami zrealizowanymi przez Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju.	Uwaga została przyjęta. Zapis uzupełniono.
8.		Str. 39 Projekt strategiczny nr 1	(mapa 10)	(mapa 11) Uzasadnienie: Należy wstawić właściwy numer mapy zgodny z opisem.	Uwaga została przyjęta. Zapis poprawiono.
9.		Str. 101	Należy również zwrócić uwagę, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> Miasto i Gmina Busko-Zdrój, Miasto i Gmina Pińczów, Miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz Gmina	Należy również zwrócić uwagę, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> Miasto i Gmina Busko-Zdrój, Miasto i Gmina Pińczów, Miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz Gmina Solec-Zdrój zostały wskazane jako obszar strategicznej interwencji – obszar uzdrowiskowy.	Uwaga została przyjęta. Zapis poprawiono.

			Solec-Zdrój zostały wskazane jako obszar strategicznej interwencji Świętokrzyskie Uzdrawisk	<p>Uzasadnienie: W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> został wskazany obszar uzdrowiskowy, nie wymieniono OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska. Partnerstwo pod taką nazwa zostało powołane dnia 12.07.2021 r.</p>	
10.	Str. 103	brak		<p>Z kolei Cel strategiczny <i>Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego</i> wpisuje się w horyzontalną inteligentną specjalizację województwa świętokrzyskiego - <i>Zrównoważony rozwój energetyczny</i>.</p> <p>Uzasadnienie: Zrównoważony rozwój energetyczny – stanowi horyzontalną inteligentną specjalizację województwa świętokrzyskiego, ujętą w <i>Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i></p>	Uwaga została przyjęta. Zapis uzupełniono.

11.		Projekt strategiczny nr 1 str. 38	Celem projektu (...)	<p>Etap I – Budowa nowych, gotowych do realizacji odcinków ścieżek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Busko-Zdrój – Solec-Zdrój od istniejącej ścieżki Busko-Zdrój – Wełecz – Kameduły przez Busko-Zdrój. Po przekroczeniu granicy miasta ścieżka SPA VELO będzie prowadziła przez Zbludowice wzdłuż ul. Korczyńskiej, gdzie kolejno nastąpi rozwidlenie na ul. Rekreacyjną w stronę Solca-Zdroju oraz w stronę Wiślicy. W stronę Gminy Solec-Zdrój ścieżka rowerowa będzie prowadziła przez: Skotniki, Baranów, następnie przez Piasek Mały aż do centrum Solca-Zdroju. - w Kazimierzy Wielkiej wokół zbiornika wodnego na rzece Małoszówce; <p>Etap II – Budowa ścieżki Pińczów - Busko-Zdrój przez: Bogucice Drugie, Grochowiska do Kameduł oraz ścieżki Kawczyce – Wiślica: od Kawczyc ścieżka prowadzi przez: Hołudzę, Gluzy, Chotel Czerwony, Goryśławice aż do centrum Wiślicy.</p> <p>Etap III – połączenie wszystkich odcinków: istniejących i nowo wybudowanych poprzez spójne oznakowanie całej, blisko 120 km trasy SPA VELO.</p> <p>Uzasadnienie: Należy wprowadzić zmiany poprzez dodanie etapów w zadaniu.</p>	<p>Uwaga została przyjęta.</p> <p>Projekt strategiczny <i>Realizacja Strategii IIT w oparciu o rozwój infrastruktury turystycznej obszaru uzdrowiskowego, służącej prezentacji walorów dziedzictwa przyrodniczego na trasie SPA VELO</i> został podzielony na dwa etapy. Oznakowanie całej trasy SPA VELO będzie robione podczas budowy odcinków.</p> <p>W związku z uwagami otrzymanymi od Instytucji Zarządzającej programem regionalnym na etapie roboczych uzgodnień projektu strategii w zakresie możliwości finansowania Strategii w ramach Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027 zrezygnowano z podziału budowy ścieżek rowerowych na etapy. Ponadto zdecydowano o połączeniu 3 projektów strategicznych w jeden zintegrowany projekt i dokonano podziału na wiązki projektowe.</p>
-----	--	-----------------------------------	----------------------	---	---

12.	Tomasz Mierzwa	Projekty strategiczne w trybie niekonkurencyjnym, str. 42- projekt strategiczny nr 1 Pozycja komplementarność	<p>„... Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki rowerowej Busko-Zdrój – Wełecz – Kameduły; • Budowa odcinka ścieżki rowerowej w Kazimierzy Wielkiej na odcinku od Ronda Zwolańskiego do zbiornika retencyjnego; • Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój...” 	<p>„... Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki rowerowej Busko-Zdrój – Wełecz – Kameduły; • Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnianie; • Rozwój terenów zieleni miejskiej w Busku-Zdroju; • Budowa odcinka ścieżki rowerowej w Kazimierzy Wielkiej na odcinku od Ronda Zwolańskiego do zbiornika retencyjnego; • Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój...” <p>Uzasadnienie: W ramach uzupełnionych projektów komplementarnych były wykonane ścieżki rowerowe. Warto wskazać, że projekt jest komplementarny z innymi projektami w ramach, których powstały ścieżki rowerowe.</p>	Uwaga została przyjęta. Zapis uzupełniono.
13.		Dokument strategii, Wstęp, str. 5.	Brak zapisu	<p>Uzupełnić zapisy Projektu Strategii. Zawarcie we wstępie lub treści dokumentu podstawy prawnej działania uzdrowisk tj.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych; - Operat uzdrowiskowy. <p>Uzasadnienie:</p>	Uwaga została przyjęta. Zasadne jest uzupełnienie zapisów, jako że gminy: Busko-Zdrój oraz Solec-Zdrój są gminami uzdrowiskowymi, a także gminy: Pińczów i Kazimierza Wielka starają się o taki status, to warto zwrócić uwagę na to, iż dokumentem określającym

				<p>Należy wskazać, iż dokumentem określającym funkcjonowanie gmin uzdrowiskowych jest USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/lecznictwo-uzdrowiskowe-uzdrowiska-i-obszary-ochrony-uzdrowiskowej-17216880 Ponadto dokumentem regulującym funkcjonowanie uzdrowisk jest Operat uzdrowiskowy, o czym należy wspomnieć.</p>	<p>funkcjonowanie tych gmin jest <i>Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.</i></p>
14.	Katarzyna Garstka	<p>Część 3.2.1. strona 60: Projekt Strategiczny nr 11 „Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska”</p>	Brak zapisu	<p>Budowa stadionu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Solcu-Zdroju (szacowana wartość inwestycji 15 000 000,00 zł).</p> <p>Uzasadnienie: W ramach realizacji projektu wybudowany zostanie stadion sportowy z pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim, bieżnią oraz siłownią zewnętrzną. Powstanie również niezbędna infrastruktura towarzysząca tj. trybuny, szatnie, zaplecze sanitarne oraz parking wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego. Obiekt znajdować się będzie na terenie miejscowości Solec-Zdrój. W Gminie Solec-Zdrój funkcjonuje Gminny Klub Sportowy VITALPOL Solec-Zdrój, znajdujący się aktualnie na poziomie Klasy B systemu ligowego piłki nożnej w Polsce. Realizacja przedmiotowej inwestycji wpłynie na poprawę warunków szkoleniowo-treningowych oraz socjalnych dla kadry sportowej i młodzieży uzdolnionej sportowo. Budowa stadionu o odpowiednim standardzie otworzy drzwi do rozwoju i awansu gminnego klubu sportowego do rozgrywek piłkarskich wyższych lig zarówno polskich jak również europejskich. Ponadto budowa w miejscowości Solec-Zdrój bazy sportowej o wysokim standardzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umożliwieni uczniom, członkom klubów sportowych i mieszkańcom trenowanie 	<p>Uwaga została przyjęta. Ujęto w projekcie strategicznym nr 9 - <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska.</i> Zakres projektu uzupełniono.</p>

				<p>w odpowiednich warunkach najpopularniejszej w Polsce dyscypliny sportowej, czyli piłki nożnej, ale nie tylko, oraz niektórych dyscyplin lekkoatletycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzy odpowiednie warunki do organizowania rozgrywek i zawodów różnego szczebla w ramach współzawodnictwa sportowego, - stworzy właściwie urządzonej przestrzeń publiczną do organizacji różnorodnych masowych imprez sportowo-rekreacyjnych, - podniesie poziom bezpieczeństwa i komfortu prowadzenia oraz uczestnictwa w rozgrywkach i zajęciach sportowych zarówno przez zawodników, obsługę jak i widzów, - zniesie bariery poprzez przystosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych, - przyczyni się do wzrostu liczby nowych przedsiębiorców w obszarze kultury, turystyki, sportu i rekreacji, - w połączeniu z realizacją planowanej rozbudowy basenów mineralnych stworzone zostaną warunki do powstania nowoczesnego i atrakcyjnego centrum rekreacyjno-sportowo-rozrywkowego. <p>Głównym celem projektu jest zrównoważony rozwój oraz poprawa konkurencyjności miejscowości Solec-Zdrój poprzez podniesienie, jakości kapitału ludzkiego i ograniczenie wykluczenia społecznego. Realizacja przedmiotowej inwestycji zwiększy atrakcyjność gospodarczą miejscowości Solec-Zdrój oraz wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy.</p>	
15.	Klaudia Saracka-Bijak	Str. 12 (analiza SWOT - słabe strony)	8. Brak instalacji gazowej w Gminie Kaźmierza Wielka oraz niski udział % korzystających z instalacji gazowej w Gminie Pińczów;	8. Brak instalacji gazowej w Gminie Kazimierza Wielka oraz niski udział % korzystających z instalacji gazowej w Gminie Pińczów; Uzasadnienie: Poprawna nazwa miejscowości Kazimierza Wielka – błąd literowy.	Uwaga została przyjęta. Omyłkę poprawiono.

16.		Str. 13 (analiza SWOT – szanse)	-	<p>Stworzenie z Ponidzia swoistego produktu turystycznego jako unikatowego obszaru o wyraźnym potencjale krajoznawczo-rekreacyjnym (przy zachowanej dobrej jakości środowiska naturalnego).</p> <p>Uzasadnienie: Obszar Ponidzia stanowi jedno z nielicznych miejsc występowania unikatowej roślinności stepowej w Polsce. Odpowiedni marketing turystyczny pomoże wykreować je jako nową destynację krajoznawczą i rekreacyjną (np. dla amatorów nordic walking, turystyki rowerowej).</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Uzupełniono zapis analizy SWOT o pkt. 13 – ujęto zapis „Region Ponidzie o unikatowym potencjale krajoznawczo-rekreacyjnym jako atrakcyjny produkt turystyczny”.</p>
17.		Str. 14	-	<p>Największe słabości OSI ŚU: Brak większej dostępności dojazdu dla kuracjuszy poza transportem kołowym (samochodowym i autobusowym).</p> <p>Uzasadnienie: -</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Zapis uzupełniono.</p>
18.		Str. 14	-	<p>Największe szanse na rozwój OSI ŚU: Zwrot w ostatnim czasie w kierunku turystyki lokalnej, krajowej – głównie w związku z pandemią COVID -19.</p> <p>Uzasadnienie: -</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Ujęto zapis: „Największe szanse na rozwój OSI ŚU: (...) wzrost ilości pobytów krótko i długoterminowych na obszarze OSI ŚU, jako utrzymanie trendu związanego z pandemią COVID-19”</p>
19.		-	-	<p>Zaproponowanie rozwiązań zwiększających zaplecze sportowo-kulturalno-rekreacyjne dla ludzi młodych (młodzieży), którzy najczęściej stanowią grupę ludności emigrującą z obszaru OSI ŚU. Nie brak w strategii działań zmierzających do rozwoju kapitału społecznego pod kątem seniorów, stanowiących i tak stały trzon turystyki uzdrowskiej obszaru.</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona</p> <p>W ramach projektu <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowskiego</i>. uwzględniono wykonanie / udostępnienie mieszkańcom</p>

					<p>w różnym wieku, gościom infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej. W ramach projektu: <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej</i> planowane jest oddanie do użytku infrastruktury okołouzdrawiskowej, w tym rekreacyjnej dla użytkowników w każdym wieku.</p>
20.		Str. 38	-	<p>Dodanie w tabeli 6 Projekt strategiczny nr 1 propozycji stworzenia kilku samoobsługowych wypożyczalni rowerów na trasie SPA VELO (ewentualnie hulajnóg elektrycznych na terenie miast) wraz ze stacją stanowiska do samodzielnego reperowania sprzętu.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u></p> <p>Wypożyczalnie stanowić mogą atrakcję dla turystów, kuracjuszy przebywających na terenie OSI ŚU bez odpowiedniego sprzętu. Rower można by wypożyczyć w jednym punkcie i pozostawić w innym. W wielu miastach istnieją takie rozwiązania do poruszania się w obrębie przestrzeni zurbanizowanej jako środek transportu i spędzania wolnego czasu. W tym przypadku wypożyczalnie zwiększą dostępność szlaku i znajdujących się na jego trasie atrakcji.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>W Busku-Zdroju przy Domu Zdrojowym funkcjonuje wypożyczalnia rowerów.</p> <p>W ramach projektu: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowskiego</i> zostaną zakupione i zamontowane samoobsługowe stacje naprawy rowerów. W zakres niniejszego projektu wpisano tym samym samoobsługowe stacje naprawy rowerów.</p>

21.		Rozdział 3.2.1. Projekty strategiczne str. 40 Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1	<p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki rowerowej Busko-Zdrój – Wełecz – Kameduły; • Budowa odcinka ścieżki rowerowej w Kazimierzy Wielkiej na odcinku od Ronda Zwolańskiego do zbiornika retencyjnego; • Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój. 	<p>Projekt będzie komplementarny również z projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Park Zdrojowy Busko-Zdrój – zachowanie, promocja i udostępnienie”; • Rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny miasta Busko-Zdrój poprzez działania rewitalizacyjne; • „Rozwój terenów zieleni w mieście Busko-Zdrój”. • Budowa ścieżki rowerowej Busko-Zdrój – Wełecz – Kameduły; • Budowa odcinka ścieżki rowerowej w Kazimierzy Wielkiej na odcinku od Ronda Zwolańskiego do zbiornika retencyjnego; • Kompleksowa i wieloaspektowa rewitalizacja miejscowości Solec-Zdrój. <p>Uzasadnienie: W ramach dodanych i komplementarnych projektów również zostały wykonane ciągi pieszo–rowerowe.</p>	Uwaga została przyjęta. Zapis uzupełniono.
22.	Urszula Sroka-Kurek	PROJEKTY STRATEGICZNE W TRYBIE NIEKONKURENCYJNYM Str. 42	<p>Etap II: Zakres projektu obejmuje zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbiornika wodnego w Radzanowie; • Zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju; • Zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej. 	<p>Etap II: Zakres projektu obejmuje zagospodarowanie na cele turystyczne z przyległymi terenami wraz z infrastrukturą towarzyszącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbiornika wodnego w Radzanowie; • Zbiornika wodnego w Solcu-Zdroju; • Zbiornika wodnego na rzece Małoszówce w Kazimierzy Wielkiej; • Zagospodarowanie terenu wokół zalewu pińczowskiego oraz terenu Aeroklubu. <p>Uzasadnienie: Zaproponowana zmiana wpisuje się w projekt strategiczny nr 2, którego celem jest wprowadzenie na rynek nowych produktów turystycznych i wzbogacenie oraz rozwój oferty turystycznej regionu, a także budowanie pozytywnego wizerunku obszaru Świętokrzyskich Uzdrowisk, jako regionu atrakcyjnego turystycznie w kraju i za granicą, mające na celu zaangażowanie mieszkańców oraz zwiększenie liczby</p>	<p>Uwaga została przyjęta częściowo.</p> <p>Z uwagi na obszerny zakres wskazywanego projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego</i>, a co za tym idzie duże koszty przedsięwzięcia oraz biorąc pod uwagę gotowość do realizacji, proponuje się przeniesienie zakresu całego etapu II wraz z uzupełnieniem</p>

				osób odwiedzających województwo do budżetów gmin i budżetów domowych z działalności turystycznej. Nowym produktem turystycznym będzie szlak łączący infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną bazującą na potencjale uzdrowiskowym obszarze, która będzie ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy. W ww. zakresie doskonale wpisuje się zagospodarowanie terenu wokół zalewu pińczowskiego oraz terenu Aeroklubu. W ramach projektu Gmina Pińczów planuje wykonanie ścieżki rowerowej wokół zalewu, zagospodarowanie wyspy na zalewie, stworzenie bazy turystycznej w postaci pola namiotowego, pola pod kampery oraz domków letniskowych.	tegoż zakresu o przedsięwzięcie, tj.: zagospodarowanie terenu wokół Zbiornika Pińczowskiego – koszt 45 mln zł, do projektu strategicznego: <i>Rozwój ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej</i> jako etap II.
23.	Bartłomiej Milc	Projekty strategiczne w trybie niekonkurencyjnym, str. 42. Projekt strategiczny nr 1	Brak zapisu – brak zadania	<p>Budowa wieży widokowej w Busku-Zdroju.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Busko-Zdrój to miejscowość uzdrowiskowa – z roku na rok z dobroczynnych źródeł buskich wód korzysta setki osób. Dziś klienci są bardziej wymagający, wobec czego należy wyjść naprzeciw ich oczekiwaniom. Tym bardziej, że Kompleks Tężnia Busko oraz nowo otwarty park linowy przyciągają jeszcze więcej turystów. Uzupełnieniem takiej oferty turystycznej z pewnością mogłaby być wieża widokowa.</p> <p>Dlatego też opis projektu lub projektu nr 2 (mówiących o atrakcyjnym szlaku i ciekawych obiektach na szlaku, obiektach przyciągających turystów, integrujących mieszkańców) należy uzupełnić o zapis dotyczący utworzenia wyjątkowego miejsca w Busku-Zdroju – wieży widokowej podobnej do obiektu w Krynicy-Zdroju. Doskonałą lokalizacją mogłyby być gminne działki na górze obok Specjalnego Szpitala Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego „Górka” im. Dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju. Jest to wyniesione miejsce, które góruje nad miastem i całą okolicą, a w pogodny dzień można z tej lokalizacji dostrzec nasze piękne Tatry. Dodatkowo w regionie brak jest podobnych, ciekawych obiektów.</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Proponuje się włączenie przedsięwzięcia do Projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego.</i>, ale nie samodzielnie, tylko w ramach jednej inwestycji łącznie z Centrum Nauki o Wodzie i Siarce oraz wieżą widokową na Górze w Busku-Zdroju – koszt ok. 40 mln zł w celu utworzenia spójnego kompleksu. Wobec powyższego w celu zmniejszenia kosztów w niniejszym projekcie strategicznym proponuje się wyłączenie kompleksu</p>

					Basenów Mineralnych w Busku-Zdroju – koszt ok. 55 mln zł oraz włączenie tego przedsięwzięcia w I etapie projektu strategicznego: <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołouzdrawiskowej.</i>
24.		Projekty strategiczne w trybie niekonkurencyjnym, str. 42. Projekt strategiczny nr 2	Brak zapisu – brak zadania	<p>Adaptacja istniejących budynków gminnych na Centrum Nauki o Wodzie na Górcie w Busku-Zdroju.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Potencjał istniejących obiektów gminnych będących zabytkami jest niewykorzystany. Obiekty nie spełniają swojej funkcji. Teren Górci jest miejscem, który posiada potencjał. Obszar ten jest licznie odwiedzany. Po udostępnieniu Górci poprzez budowę kładki, teren parku i istniejących tam obiektów należy uatrakcyjnić i udostępnić na cele kulturalne.</p>	<p>Uwaga została przyjęta.</p> <p>Proponuje się włączenie przedsięwzięcia do projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowskiego.</i>, ale nie samodzielnie, tylko w ramach jednej inwestycji jako Centrum Nauki o Wodzie i Siarce (człon dotyczący Siarki w nazwie zostaje zachowany ze względu na unikalny charakter buskich wód uzdrowskich), łącznie z wieżą widokową na Górcie w Busku-Zdroju w celu utworzenia spójnego kompleksu.</p>

25.	Justyna Nurek	Rozdz. 3, 3.2.1 - projekty strategiczne Str. 53, tabela 12	Budowa Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju	<p>Budowa lub adaptacja budynku na Muzeum Ziemi Buskiej – Muzeum Uzdrowiskowe wraz z multimedialnymi nowoczesnymi ekspozycjami dotyczącymi historii Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz historii uzdrowiska wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.</p> <p>Uzasadnienie: Zaproponowana zmiana pozwoli na kompleksowe i atrakcyjne ujęcie, wyeksponowanie historii Miasta i Gminy Busko-Zdrój wraz z mocnym akcentem historii uzdrowiska (tradycyjne formuły ekspozycji powinny być połączone z nowoczesnymi ekspozycjami multimedialnymi umożliwiającymi aktywne włączenie się zwiedzających w ramach multimedialnych aranżacji np. podróż po atrakcjach historycznych gminy, spacer po starym Busku, „podróż w czasie” do dawnego uzdrowiska, w tym np. multimedialny spacer po dawnym uzdrowisku, zabiegi w starych formułach i prezentacja współczesnych zabiegów leczniczych itp. Dodatkowe atrakcje: działamy na zmysły, np. unoszą się zapachy i zgiełk miasta i uzdrowiska, aktywna możliwość wtopienia się w „duszę” miasta i uzdrowiska, budowa geologiczna, mocne akcenty przyrodnicze, zbiory kuracyjne, stare wanny i inne urządzenia zabiegowe, stare zdjęcia, spotkanie multimedialne z ważnymi postaciami z historii miasta i uzdrowiska, prezentacja ich życia i działalności, odtworzenie multimedialnej sali balowej z możliwością przebrania się w stylowy strój z minionych epok, odtworzenie pierwszych zabiegów w beczkach drewnianych i oraz stylowych wannach itp., a w innej części – nowoczesna prezentacja aktualnych zabiegów leczniczych z możliwością degustacji wód leczniczych itp.</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Proponuje się włączenie przedsięwzięcia do projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego</i>. jako Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju w ramach jednej inwestycji łącznie z wieżą widokową w Busku-Zdroju w celu utworzenia spójnego kompleksu. Ekspozycja w muzeum o wodzie i siarce będzie zawierała elementy regionalne wraz z multimedialnymi nowoczesnymi ekspozycjami dotyczącymi historii Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz historii uzdrowiska wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.</p>
-----	---------------	---	--	---	--

26.		Rozdz. 3, 3.2.1 - projekty strategiczne Str. 53, tabela 12	Budowa Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju	<p>Budowa lub adaptacja budynku na Muzeum Ziemi Buskiej – Muzeum Uzdrawiskowe wraz z multimedialnymi nowoczesnymi ekspozycjami dotyczącymi historii Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz historii uzdrawiska wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.</p> <p>W części tekstu dot. współpracy z Regionalnym Centrum Rehabilitacji.....</p> <p>proponuję rozszerzyć zapis o informację o podjęcie współpracy w obszarze badań naukowych dotyczących uzdrawiskowych walorów naturalnych ze szczególnym uwzględnieniem badań nad walorami siarki itp.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Badania naukowe w istotny sposób wzmocnią atuty lecznicze naszych zasobów leczniczych, stanowić będą skuteczny i mocny argument w strategiach marketingowych Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz świetnie będą korespondować z turystyczną ofertą oraz okołoturystycznymi akcentami (wzmocnienie oferty i infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej).</p>	<p>Uwaga została przyjęta.</p> <p>Proponuje się włączenie przedsięwzięcia jako Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju do projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrawisk – rozwój potencjału turystycznego świątokrzyskiego obszaru uzdrawiskowego</i> jako Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju w ramach jednej inwestycji łącznie z wieżą widokową w Busku-Zdroju w celu utworzenia spójnego kompleksu. Ekspozycja w muzeum o wodzie i siarce będzie zawierała elementy regionalne wraz z multimedialnymi nowoczesnymi ekspozycjami dotyczącymi historii Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz historii uzdrawiska wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.</p>
27.		Rozdz. 1 2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej 2.2.	dotyczy opisu partycypacji społecznej i jej narzędzi	<p>Propozycja dopisania skutecznych narzędzi partycypacji społecznych wraz krótkim opisem</p> <p>lub</p> <p>Propozycja włączenia w tej części tekstu informacji o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budżetach partycypacyjnych - kawiarenkach obywatelskich 	<p>Uwaga została przyjęta.</p> <p>Skorygowano zapis podrozdziału 2.2. <i>Wnioski</i>, ze wskazaniem dostępnych narzędzi partycypacyjnych.</p>

				<p>- powstaniu Rady Pożytku Publicznego (doskonała płaszczyzna porozumienia i wielowątkowej współpracy organizacji pozarządowych z terenu Miasta i Gminy Busko-Zdrój)</p> <p>lub</p> <p>(doskonała płaszczyzna porozumienia i wielowątkowej współpracy organizacji pozarządowych z terenu gmin ujętych w niniejszej strategii).</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Budowa i wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego ze szczególnym uwzględnieniem partycypacji społecznej na terenie gmin realizujących strategię.</p>	
28.	Lucyna Wojnowska	Tabela 16, Projekt strategiczny nr 11, str. 61	<p>Cel i zakres... Projekt obejmuje: budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na obszarze strategicznych interwencji...</p>	<p>Cel i zakres... Projekt obejmuje: budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowę obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznych interwencji...</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Patrząc na rozwój miasta i obecną sieć drogową istnieje także, oprócz dróg, potrzeba budowy obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej. W godzinach szczytu, ale i nie tylko, miasto jest zakorkowane, co jest uciążliwe dla mieszkańców i zapewne dla wszystkich, którzy dojeżdżają do Buska-Zdroju lub przejeżdżają przez miejscowość. W związku z powyższym uważam, że taki zapis powinien się znaleźć w zapisach Strategii i kwota na realizację tych przedsięwzięć powinna być znacznie większa. Ponadto w Strategii jest dużo mowy zanieczyszczeniu środowiska, a spaliny według mnie również mają wpływ na zanieczyszczanie środowiska.</p>	<p>Uwaga przyjęta. Skorygowano zapis projektu strategicznego: <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska</i> na: „budowę nowych odcinków dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym budowę obwodnicy miasta Busko-Zdrój od strony północnej na obszarze strategicznej interwencji, w tym dróg wyposażonych w ciągi pieszkie i rowerowe, oświetlenie, elementy małej architektury”.</p>

29.		Tabela 13, Projekt strategiczny nr 8 (str. 54)	Szacowana wartość – 250 mln zł. Środki własne realizatorów projektu – 50 mln zł – 20%. Finansowanie zewnętrzne – dotacja – 200 mln zł – 80%.	Szacowana wartość – 565 mln zł. Środki własne realizatorów projektu – 113 mln zł – 20%. Finansowanie zewnętrzne – dotacja – 452 mln zł – 80%. Uzasadnienie: Zwiększenie szacowanej wartości poprzez dodanie nowych projektów.	Uwaga przyjęta. Skorygowano szacunkową wartość projektu strategicznego
30.	Stanisław Grzesiak, Magdalena Konieczna-Różycka „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.	Tabela 13, Projekt strategiczny nr 8 (str. 55)	Projekt ten obejmuje między innymi: <ul style="list-style-type: none"> • Wykonanie odwiertu i ujęcia solanki w Busku-Zdroju; • Rozbudowę basenów mineralnych w Solcu-Zdroju; • Wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie; • Wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów Pińczowie; • Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołuzdrowiskowe w Gminie Pińczów; • Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołuzdrowiskowe w Kazimierzy Wielkiej. 	Projekt ten obejmuje między innymi: <ul style="list-style-type: none"> • Budowę Uzdrowskiego Zespołu Sanatoryjno-Szpitalnego w Busku-Zdroju; • Rozbudowę Specjalistycznego Szpitala Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego „Górka” w Busku-Zdroju; • Rozbudowę Sanatorium „Mikołaj” w Busku-Zdroju; • Przebudowę, rozbudowę i nadbudowę Szpitala Kompleksowej Rehabilitacji „Krystyna”; • Wykonanie odwiertu i ujęcia solanki w Busku-Zdroju; • Rozbudowę basenów mineralnych w Solcu-Zdroju; • Wykonanie odwiertów i ujęć wody leczniczej oraz rozlewni wód mineralnych w Pińczowie; • Wykonanie odwiertów i ujęć wód termalnych wraz z budową basenów w Pińczowie; • Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołuzdrowiskowe w Gminie Pińczów; • Przygotowanie terenów pod inwestycje uzdrowiskowe i okołuzdrowiskowe w Kazimierzy Wielkiej. Uzasadnienie: Realizacja dołączonych projektów jest odpowiedzią na zapotrzebowanie rozbudowy i powstania nowej infrastruktury uzdrowiskowej. Będzie miała ona bardzo duży wpływ na rozwój bazy leczenia szpitalnego i sanatoryjnego co jest pożądane z punktu widzenia mieszkańców oraz samorządu. Zostanie wybudowana	Uwaga przyjęta częściowo. Ujęcie działań planowanych przez Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A w projekcie strategicznym: <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowskiej i okołuzdrowskiej</i> jest zasadne, niemniej jednak bez wyszczególniania poszczególnych obiektów. (obiekty nie były zgłaszane na etapie pomysłów, nie znany jest również stan gotowości do realizacji). Proponuje się wprowadzenie w wyżej wymienionym projekcie strategicznym zapisu ogólnego „Rozwój bazy uzdrowskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą”.

				nowoczesna baza uzdrowiskowa obejmująca swym zakresem część zabiegową, rehabilitacyjną, diagnostyczną i hotelową dla dorosłych i dzieci. Wszystkie działania będą uwzględniać dostępność dla osób niepełnosprawnych.	
31.	Justyna Walkiewicz	Projekty strategiczne w trybie niekonkurencyjnym, str. 42 – projekt strategiczny nr 1	Brak	<p>Wieża widokowa na Górcie w Busku-Zdroju.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Aby ścieżka turystyczna czy rowerowa miały sens, muszą być na niej atrakcje, które przyciągną turystów rowerzystów, mieszkańców, kuracjuszy, a są nimi wyeksponowane, ciekawe miejsca widokowe. Wiele polskich miast ma takie wieże widokowe, w tym właśnie kurorty uzdrowiskowe. Dlatego też opis projektu nr 1 lub projektu strategicznego nr 2 należy uzupełnić o zapis dotyczący utworzenia wyjątkowego miejsca w Busku-Zdroju, miejsca wartego odwiedzenia ze względu na fantastyczne widoki – na Nieckę Nidziańską, a przy dobrej pogodzie na Tatry. Park na Górcie przy szpitalu rehabilitacyjnym oraz samo wzniesienie Górka jest odwiedzane przez spacerowiczów, ale jest bardzo zaniedbane. Aby wyeksponować to miejsce, należałoby oczyścić i przygotować teren, wyciąć krzaki, które zasłaniają widok, wybudować wieżę widokową o konstrukcji metalowej, najlepiej nawiązującej do kładki, która jest bardzo nowoczesnym akcentem w mieście i prowadzi ku wzniesieniu Górka, a tym samym łączy część miasta podzieloną ul. Starkiewicza z częścią zdrojową. Wieża widokowa, która zostałaby umiejscowiona nieopodal Specjalistycznego Szpitala Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego „Górka” im. dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju na Górcie będzie stanowiła idealny punkt widokowy na Tatry i przyciągnie w to miejsce rzesze turystów i kuracjuszy i pozwoli wykorzystać potencjał tego miejsca. Wieża widokowa stanie się unikalnym miejscem na mapie Buska-Zdroju i całego Poniądzia. Jej lokalizacja byłaby wyjątkowa, ponieważ przy dobrej przejrzystości powietrza z tego miejsca pięknie widać panoramę Tatr.</p> <p>W okolicy nie ma podobnych, równie ciekawych obiektów.</p>	<p>Uwaga została przyjęta.</p> <p>Proponuje się włączenie przedsięwzięcia do projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego.</i>, ale nie samodzielnie, tylko w ramach jednej inwestycji jako Centrum Nauki o Wodzie i Siarce łącznie z wieżą widokową na Górcie w Busku-Zdroju w celu utworzenia spójnego kompleksu.</p>

32.		Projekty strategiczne w trybie niekonkurencyjnym, str. 42 – projekt strategiczny nr 2	Brak	<p>Centrum Nauki o Wodzie i Siarce na Górcie w Busku-Zdroju.</p> <p>Uzasadnienie: Nawiązując do wcześniejszego punktu uważam, że Górcza jest zupełnie niewykorzystanym miejscem w Busku-Zdroju, który ma naprawdę duży potencjał. Jest licznie odwiedzana przez spacerowiczów, ale jest też bardzo zaniedbana. Okolicę szpecą zaniedbane budynki, które się tam znajdują (budynki m.in. gminne), a które można by naprawdę fajnie zaadaptować. Warto byłoby wykorzystać je na coś, czego w Busku-Zdroju brakuje, tj. instytucji kultury w formie muzeum lub tak jak wspomniano w Strategii – Centrum Nauki o Wodzie i Siarce. O ile siarka moim subiektywnym zdaniem nie jest tak atrakcyjna, żeby ją umieszczać w nazwie obiektu, to już Centrum Nauki o Wodzie – jak najbardziej. Aby tego typu obiekt w obecnych czasach był atrakcyjny i żył po otwarciu, musi być wyposażony w multimedia, które przyciągną i zainteresują użytkowników w różnym wieku. Mogłyby tam być prezentowane różnego rodzaju wystawy, w tym wystawa nawiązująca do tradycji uzdrowiskowych Buska-Zdroju, z różnymi urządzeniami, fontanny, kaskady, rura labirynt odkryta od góry, umiejscowiona na wysokości 40-50 cm wypełniona wodą, gdzie dzieci mogłyby puszczać statki i biegać za nimi z płynącym nurtem. Zamieszczam link do analogicznego, bardzo ciekawego muzeum ognia http://muzeumognia.zory.pl/.</p>	<p>Uwaga została przyjęta. Proponuje się włączenie przedsięwzięcia do projektu strategicznego: <i>Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk – rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego</i> jako Centrum Nauki o Wodzie i Siarce w Busku-Zdroju, ale nie samodzielnie, tylko w ramach jednej inwestycji łącznie z wieżą widokową w Busku-Zdroju w celu utworzenia spójnego kompleksu. Ekspozycja w muzeum o wodzie i siarce będzie zawierała elementy regionalne wraz z multimedialnymi nowoczesnymi ekspozycjami dotyczącymi historii Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz historii uzdrowiska wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.</p>
33.	Paweł Korczak	Projekt strategiczny nr 3 - <i>Realizacja Strategii IIT poprzez kompleksowe działania związane z kreowaniem uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku „Świętokrzyskich Uzdrowisk”</i> (str. 44 Strategii)	Celem projektu jest wykreowanie uzdrowiskowego i turystycznego wizerunku Świętokrzyskich Uzdrowisk, który stanie się czynnikiem promującym turystykę, wspierającym lokalne produkty i usługi, przyciągającym kuracjuszy i turystów oraz nowych mieszkańców, wykwalifikowanych pracowników i inwestorów, nie	Uzupełnienie strategii o następujący portal sprzedażowy: Inteligentny portal sprzedażowo-rezerwacyjny to pierwsza w Polsce platforma dająca odbiorcom możliwość zakupu regionalnych produktów ekologicznych przy jednoczesnej możliwości rezerwacji pobytu np. w agroturystyce, pensjonacie lub też zakupu pakietu leczniczego w sanatorium w ramach jednego koszyka sprzedażowego, w zależności od potrzeb gości. To platforma, która spełniać będzie zadanie nowego kanału dystrybucji regionalnych ofert pobytowych	Uwaga została przyjęta. Projekt strategiczny: <i>Powstanie i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej</i> został poszerzony o zapis „utworzenie inteligentnego uzdrowiskowego portalu sprzedażowo-rezerwacyjnego”.

			<p>tylko z branży uzdrowiskowej, oraz wzmacniającym tożsamość społeczności lokalnej. Projekt obejmuje swym zakresem działania zmierzające do poprawy i/lub zbudowania atrakcyjnego wizerunku uzdrowiskowego i turystycznego, zwiększając przy tym gospodarczy potencjał Świętokrzyskich Uzdrowisk. Będą to przedsięwzięcia związane z opracowaniem kampanii promocyjnych OSI ŚU i poszczególnych miejscowości wchodzących w jego skład oraz organizacja Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrowisk 2022–2027.</p> <p>Projekt będzie obejmować także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowanie mocnej, rozpoznawalnej marki Świętokrzyskich Uzdrowisk; • kształtowanie spójnego wizerunku poszczególnych miejscowości uzdrowiskowych; • tworzenie spójnych projektów promocyjnych dla całego obszaru; • opracowywanie koncepcji graficznych, projektowanie i aktualizację materiałów 	<p>i sprzedaży produktów. Ponadto, będziemy się charakteryzować pierwszym na rynku samoobsługowym systemem dodawania i modyfikowania zintegrowanej oferty produktów i usług przez lokalnych producentów oraz usługodawców, w tym zwłaszcza pakietów leczniczych i SPA. Będzie to stanowiło innowację produktową na poziomie krajowym, dzięki znacząco udoskonalonym komponentom w zakresie swoich cech, co znacząco ułatwi obsługę i funkcjonalność. Naszą specjalizacją będzie komponent prozdrowotny oferty rozumiany szeroko jako działalność wspierająca zdrowie na wielu płaszczyznach. Poza wsparciem procesów sprzedażowych naszym celem jest także wsparcie marketingowe. Z jednej strony będziemy promować regionalne produkty ekologiczne, które będziemy lokalnie sprzedawać przy okazji rezerwacji usług prozdrowotnych. A także osobom poszukującym produktów ekologicznych będziemy oferować także możliwość skorzystania z pobytu w danej destinacji lub jej okolicy (w ramach tej samej gminy, powiatu lub województwa). W założeniu planujemy sprzedawać pakietyzowane produkty i usługi, jedną transakcją, dzieląc wpłatę na obiekt turystyczny i lokalnych producentów. Z drugiej strony będziemy prowadzić kampanię reklamową i sprzedaż lokalnych produktów na naszej platformie z jednoczesną prezentacją gospodarstwa lub manufaktury, z której towar pochodzi. Zachęcać będziemy do odwiedzin w pobliskich ekologicznych, prozdrowotnych obiektach. W ten sposób stworzymy unikatową synergię i współpracę ekologicznych podmiotów gospodarczych regionów z obopólną korzyścią dla wszystkich uczestników. Ponadto dodatkowym efektem współpracy będzie integracja lokalnych środowisk skupionych wokół organizacji wspierających lokalnych producentów, gospodarstwa i ośrodki o charakterze prozdrowotnym oraz innych organizatorów turystyki, a także organizacje jak LGD, LOT i ROT, stowarzyszenia, izby, koła</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>promocyjnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację Festiwalu Świętokrzyskich Uzdrowisk 2022–2027 jako imprezy rozpoznawczej i kojarzonej ze Świętokrzyskimi Uzdrowiskami. <p>Projekt powinien opierać się na stworzeniu kompleksowej, zawierającej atrakcyjny pakiet oferty turystycznej oraz uzdrowskiej. Połączenie niezwykłych zasobów zarówno uzdrowskich, kulturowych, jak i przyrodniczych, daje możliwość przygotowania na obszarze zróżnicowanej oferty, umożliwiającej stworzenie indywidualnego pakietu zgodnego z oczekiwaniami klientów (turystów i kuracjuszy), obejmującego elementy usług medycznych, kultury, rozrywki i aktywnego wypoczynku. Istotne tutaj będą też działania w zakresie aktywnej promocji i marketingu, przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych. Niezmiernie ważne będzie nawiązywanie i promowanie współpracy partnerów sektora publicznego, prywatnego i społecznego obszaru, w celu tworzenia atrakcyjnych oraz przyjaznych mieszkańcom i turystom atrakcji turystycznych. Wszystkie działania będą</p>	<p>gospodyń itp. Nasza koncepcja znakomicie wpisuje się w prozdrowotny i ekologiczny trend na rynku oraz inteligentne specjalizacje Polski Wschodniej. Dodatkowo coraz modniejsze jest podróżowanie do miejsc bliskich naturze związanych ze zdrowiem zwłaszcza w obliczu pandemii.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u></p> <p>Innowacja w Multipakiecie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pierwszy portal łączący produkty regionalne z prozdrowotnymi podróżami; • Uproszczony system opłat - niska prowizja niestanowiąca bariery wejścia, brak opłat abonamentowych, manipulacyjnych i innych ukrytych kosztów; • Prosty system zarządzania ofertą umożliwiający dokonywania samodzielnych zmian oraz edycji produktu, łączenie ofert; • Sprawdzone działania marketingowe z rynku turystycznego połączone z produktami regionalnymi w pierwszym tego typu multipakiecie; • Dogodna dostawa - do obiektu turystycznego w którym przebywa podróżujący lub bezpośrednio pod wskazany adres; • Wysoka wiarygodność - lokalna manufaktura od źródła - eksponujemy nie tylko produkt, ale również całe otoczenie producenta; • Podróże wzbogacone o lokalne produkty (czekające na recepcji) związane z lokalną kulturą i tradycjami; • Przyjazne miejsce dla miłośników zdrowia, podróży i ekologii. 	
--	--	--	--	---	--

			uwzględniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i dostępnych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.		
34.	Łukasz Bolesław Nowak	2.1 (str. 12), 3.2 (str. 2567)	Brak	<p>Dopisanie do projektów strategicznych: utworzenie komunikacji publicznej, niskopodłogowej łączącej gminy: Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Pińczów, Solec-Zdrój. Nie musi być elektryczna, wystarczy norma Euro 6. A także poprawa dostępności do przystanków kolejowych Busko-Zdrój (Welecz), Grochowiska, Szarbków, Stawiany Pińczowskie.</p> <p>Uzasadnienie: Brak projektów dotyczących transportu publicznego (mimo zauważenia problemu marnej komunikacji busowej w analizie SWOT). Nie zauważyłem w projekcie roli kolei.</p>	Uwaga nieuwzględniona. Projekt dotyczący transportu publicznego i utworzenia komunikacji miejskiej został wskazany w innym dokumencie strategicznym – <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022– 2030</i> . Projekt jest dedykowany mieszkańcom i wprost komunikacji, łącznie z wprowadzeniem taboru ekologicznego oraz uwzględnieniem w przyszłości budowy dworca kolejowego.
35.	Sanatorium Uzdrowskie „Nida-Zdrój” Sp. z o.o. (uwaga wniesiona ustnie)	-	Brak	<p>Utworzenie instytutu badawczego wraz z laboratorium do badań nad działaniem wód siarkowych na wybrane grupy schorzeń oraz nad zastosowaniem kolagenu, a także utworzenie kliniki ortopedyczno-fizjoterapeutycznej dla sportowców wraz z gabinetami fizjoterapii.</p> <p>Uzasadnienie: Potrzeba realizacji projektu wynika z: - braku aktualnych, powszechnie znanych i obiektywnych badań nad wykorzystaniem wód siarkowych oraz zastosowaniem kolagenu. - braku w Polsce, a na pewno w województwie świętokrzyskim, specjalistycznych klinik dedykowanych sportowcom.</p>	Uwaga została przyjęta. Utworzony został projekt strategiczny: <i>Utworzenie Instytutu Badawczego Świętokrzyskich Wód Uzdrowskich</i> , w którym dodano zakres rzeczowy: „Powstanie i rozwój instytutu badawczego wraz z laboratorium do badań nad działaniem wód siarkowych na wybrane grupy schorzeń oraz nad zastosowaniem kolagenu”.

Źródło: Opracowanie własne

Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój
al. Adama Mickiewicza 10
28-100 Busko-Zdrój

W odpowiedzi na pismo z dnia 20.05.2022r., znak: RSID.061.1.65.2021 w sprawie opinii do projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022-2027, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie przekazuje poniższe uwagi do dokumentu.

Zgodnie z art. 166 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne, w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, m. in. w strategii rozwoju gminy uwzględnia się tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przez które w myśl art. 16 pkt 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne rozumie się:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, przedstawione zostały na mapach zagrożenia powodziowego, zgodnie z art. 169 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne. Obowiązujące obecnie mapy jw. podane zostały do publicznej wiadomości w dniu 22.10.2020r. i są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) obejmują gminy: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierza Wielka i Pińczów.

Na podstawie ww. map zagrożenia powodziowego stwierdzono, że na terenie gminy Pińczów występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek: Nida, Struga Podłęska i Mierzawa, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Jednocześnie, mając na uwadze art. 16 pkt 34 ppkt c) ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy obejmują także tereny na obwałowanych odcinkach Nidy i Strugi Podłęskiej oraz Mierzawy tj. pomiędzy brzegiem rzek a wałami przeciwpowodziowymi. Ponadto zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, na terenie gminy Pińczów występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych (wyznaczone dla przepływu o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%). Na terenie gminy Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od odcinka rzeki Nidzica, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie gminy jw. występują również obszary od Nidzicy, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Z kolei w granicach gminy Solec-Zdrój występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od Wisły, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie tym występują obszary od Wisły, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz obszary narażone na zalanie

w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Wisły. Natomiast dla odcinków cieków przepływających przez teren gminy Busko-Zdrój nie zostały sporządzone mapy zagrożenia powodziowego, a tym samym nie zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodziowego od tych odcinków cieków. W gminie tej nie występują także obszary, o których mowa w art. 16 pkt 34 lit. c) ustawy Prawo wodne, ani nie ma zastosowania art. 16 pkt 34 lit. d).

W przedłożonym projekcie strategii brak jest informacji w zakresie obszarów jw. Na stronie 119 opiniowanego dokumentu zamieszczona została mapa 7 pn.: „Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskich Uzdrawisk – uwarunkowania, położenie gmin względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego”, na której wyznaczony został m.in. „obszar szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym Q1%, jednak obszar ten nie odpowiada przedmiotowemu obszarowi, przedstawionemu na obowiązujących mapach zagrożenia powodziowego. Ponadto przeredagowania wymaga zdanie o brzmieniu: „Na terenie gmin Busko-Zdrój, Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka nie występują większe rzeki, które powodowałyby duże zagrożenie powodziowe.” Zwracamy uwagę, iż brak sporządzonych map zagrożenia powodziowego, a tym samym brak wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie oznacza, że od cieków nie występuje zagrożenie powodziowe. Potwierdzenie powyższego znajduje się we Wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (WORP), którego wyniki są udostępnione na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Zgodnie z ww. dokumentem planistycznym na terenie gmin: Kazimierza Wielka czy Busko-Zdrój wystąpiły w przeszłości powodzie (od Nidzicy – w 2010r., ciek Maskalis – w 2013r. i 2016r., Ciek od Broniny – w 2013r., Dopływu z Kolonii Kameduły – w 2013r.). Informacje o ww. zdarzeniach powodziowych zostały zgłoszone do WORP m.in. przez Urząd Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Ponadto na terenie gmin: Solec-Zdrój i Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

W tym miejscu zwracamy uwagę, iż zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 2233 ze zm.), w strategii rozwoju gmin, uwzględnia się m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy tj. planu zarządzania ryzykiem powodziowym, planu przeciwdziałania skutkom suszy czy też planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP; Dz. U. z 2016r. poz. 1841), zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, w granicach gminy Busko-Zdrój wskazano konieczność realizacji zadań pn.:

- „Budowa suchego zbiornika Przybyńów na rzece Sanica w km 4+835 o poj. 2,53 mln m³, msc. Żerniki Dolne / Kargów”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 77205,
 - „Budowa suchego zbiornika Maskalis na rzece Maskalis w km 15+700 o poj. 0,38 mln m³ na terenie miejscowości Łataniec / Chotelek”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76040.
- Natomiast w granicach gminy Pińczów planowane są działania:
- „Fragmentaryczna rozbiorka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku msc. Michałów”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 1_498_W,
 - „Przebudowa prawego wału Mierzawy Kopernia - Michałów w km 0+000 - 2+050, gm. Michałów, Pińczów, pow. Pińczowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76173,
 - „Przebudowa lewego oraz prawego wału rzeki Nidy, Pińczów - Kopernia, lewy w km 0+000 - 5+500, prawy w km 0+000 - 3+800, gm. Pińczów, pow. Pińczowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76158,
 - „Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Kopernia - Zalesie w km 0+000 - 2+520, gm. Pińczów, pow. Pińczowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76159,

- „Przebudowa lewego wału rzeki Nida, Zalesie - Skowronno w km 0+000 - 3+770, gm. Imielno, Pińczów pow. Pińczowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76160,
- „Przebudowa prawego wału rzeki Nida, w km 0+000 - 4+340, gm. Imielno, pow. Jędrzejowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76165,
- „Przebudowa lewego oraz prawego wału rzeki Branka, lewy w km 0+000 - 1+320, prawy w km 1+400, gm. Pińczów, pow. Pińczowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76170,
- „Przebudowa lewego oraz prawego wału rzeki Nidy, Pińczów - Kopernia, lewy w km 0+000 - 5+500, prawy w km 0+000 - 3+800, gm. Pińczów, pow. Pińczowski”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 76158,
- „Budowa wału na rzece Struga Podleska/Unikowska w km 4+550 - 5+000 w msc. Podłęże”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76063,
- „Budowa pompowni na rzece Nida w km 63+275, msc. Pińczów”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76157,
- „Budowa polderu na rzece Nida w km 64+080 o poj. 5,03 mln m³, msc. Michałów /Skrzypiów/Pińczów”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76054,
- „Budowa polderu na rzece Nida w km 70+680 o poj. 4,4 mln m³, msc. Skowronno”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 76056.

W projekcie strategii zamieszczona została informacja nt. PZRP, stanowiącego strategiczny dokument służący właściwemu zarządzaniu ryzykiem. W tabeli 21 pn.: „Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu”, Lp. 10: Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP) wymienione zostały jedynie trzy spośród ww. zadań planowanych do zrealizowania w ramach PZRP. Zdaniem tut. Zarządu należy uzupełnić informację w powyższym zakresie o pozostałe zadania.

Proponujemy również, aby w tabeli 11 pn.: „Projekt strategiczny nr 6”, na stronie 52, zapis o brzmieniu: „Projekt będzie komplementarny również z projektami już realizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:

- Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych
- Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów
- Budowa polderu na rzece Nida, miejscowości Michałów/Skrzypiów/Pińczów
- Budowa pompowni na rzece Nida, miejscowość Pińczów”,

zastąpić zapisem:

„Projekt będzie komplementarny również z projektami już realizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:

- Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych
- Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 – etap 1
- Budowa zbiornika Maskalis na rzece Maskalis w km 15+700 na terenie miejscowości Łatanice / Chotelek, gm. Wiślica, Busko Zdrój
- Zabezpieczenie przeciwpowodziowe rzeki Małoszówki na terenie msc. Kazimierza Wielka, gm. Kazimierza Wielka, pow. kazimierski - etap 1 „Zabezpieczenia przeciwpowodziowego w zlewni Nidzicy”.

Projekt będzie komplementarny z projektami planowanymi do realizacji przez PGW WP, w tym m.in.:

- „Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 – etap I”. Celem strategicznym ww. projektu jest m. in. zwiększenie naturalnej retencji zlewniowej i dolinowej Nidy, jak również ochrona przeciwpowodziowa doliny Nidy. Powyższy projekt swoim zakresem obejmuje 11 odrębnych zadań zlokalizowanych wzdłuż rzeki Nidy na długości prawie 39 km, na terenie gmin: Imielno Kije, Michałów, Pińczów, Sobków i Wodzisław. Realizacja ww. projektu wpłynie na łagodzenie skutków zmian klimatu, poprzez m.in. utrzymanie dobrego stanu wód oraz przywrócenie naturalnego stanu doliny rzeki Nidy.

- Budowa zbiornika Maskalis ujęta została w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18.10.2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2016, poz. 1841) - ID inwestycji: 76040. Planowany do budowy zbiornik wpisuje się w zasady przeciwdziałania klęskom naturalnym i minimalizowania ich skutków (funkcja p.powodziowa, retencyjna i ochronna przed skutkami suszy).
- „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe rzeki Małoszówki na terenie msc. Kazimierza Wielka, gm. Kazimierza Wielka, pow. kazimierski”. Inwestycja o znaczeniu strategicznym z zakresu ochrony p.powodziowej, wchodząca w zakres projektu pn.: „Zabezpieczenie p.powodziowe zlewni Nidzicy”, obejmującego swym zasięgiem teren województwa świętokrzyskiego i małopolskiego. Zadanie to ujęte jest w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2016, poz. 1841) - ID inwestycji: 75018).

Zadania dotyczące rzeki Nidy oraz rzeki Nidzicy ujęte są w aktualizowanych Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, które podlegają przeglądowi do dnia 22 grudnia 2022r.

W przedłożonym do zaopiniowania dokumencie odniesiono się również do Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027, przyjętego na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021r. poz. 1615), stanowiącego dokument o strategicznym znaczeniu, do którego będą się odnosiły wszystkie późniejsze, konkretne działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez organy administracji rządowej, jak i samorządy. Jednak zapisy dotyczące stopnia zagrożenia suszą na terenie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zamieszczone na stronie 100 projektu strategii wymagają korekty. Fragment zdania: „Na terenach gmin OSI ŚU odnotuje się słabe i umiarkowane zagrożenie wystąpienia suszy rolniczej (...)” jest niezgodny z ww. dokumentem PPSS. Na przedmiotowym terenie występuje przeważnie silne zagrożenie suszą rolniczą, a miejscami nawet ekstremalne zagrożenie tego typu suszą. Przeredagowania wymaga również fragment: „(...) natomiast nie występuje umiarkowane ani silne zagrożenie suszą hydrologiczną i suszą łączną”. Ponadto weryfikacji wymaga również informacja dotycząca - wynikających z ww. Planu - rekomendowanych działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy w odniesieniu do terenu OSI – przykładowo: w projekcie strategii pominięto: działania nr 1 - „Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych”, działanie nr 6 - „Analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji”, działanie nr 10 - „Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawadnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych”, działanie nr 24 - „Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych” oraz działanie nr 25 - „Przeгляд pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania”, których wdrożenie w aJCWP, znajdujących się na terenie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), jest rekomendowane zgodnie z PPSS.

Dodatkowe informacje dotyczące Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy można znaleźć na stronie internetowej: <https://stopsuszy.pl/>, jak również na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami zapisy zawarte w przedłożonym projekcie strategii wymagają korekty zgodnie z zestawionymi poniżej uwagami oraz informacjami.

Na stronie 88 w tabeli 21 pn. „Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu”, Lp. 8: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - konieczne jest uzupełnienie charakterystyk czterech części wód o brakujące dane jakimi są cele środowiskowe dla JCWPd. W przypadku każdej z JCWPd będzie to: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny.

W przypadku JCWPd o kodzie: PLGW2000115 – korekta wymaga ocena stanu ogólnego – poprawna ocena tej części wód to: słaby, a nie jak wskazano: dobry.

Dodatkowo wskazać należy źródło przytoczonych informacji, dotyczących przyczyny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. W bazie danych aPGW w przypadku wskazanej JCWPd jako przyczynę stanu słabego wskazane zostały: *Przekroczenie wartości progowych następujących wskaźników: NH₄, Fe, obliczony zasieg zanieczyszczenia wynosi 49,84% powierzchni analizowanej jednostki. Zarejestrowane podwyższone stężenia poszczególnych wskaźników w płytkich poziomach wodonośnych (punkty nr 144 i 2665) mogą wynikać z intensywnego użytkowania rolniczego i nieprawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.* W bazie danych aPGW nie ma informacji stanowiącej, że przyczyną słabego stanu chemicznego wskazanej części wód byłoby oddziaływanie nieistniejącej presji związanej z eksploatacją siarki metodą otworową czy też brak było podstaw do wskazania bezpośredniej przyczyny zanieczyszczenia, o której piszą autorzy.

Ponadto na stronie 89 w tabeli 21 pn.: „Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu”, Lp. 8: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – konieczne jest dodanie brakującego wiersza: *Nazwa JCWP: Rzęska* w danych o stanie JCWP dla gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój – Pozycja III, JCWP o kodzie RW20006217649.

W odniesieniu do danych o stanie JCWP dla gmin Busko-Zdrój i Solec-Zdrój – Pozycja IV: status JCWP o kodzie RW2000621788469 i nazwie Stopniczanka określony został jako naturalna część wód. Z związku z powyższym konieczna jest korekta wskazanych celów środowiskowych: zamiast dobry potencjał ekologiczny – powinno być dobry stan ekologiczny.

Na stronie 90 – Tabela 21 pn. „Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu”, Lp. 8: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – Dane o stanie JCWP dla gmin Busko-Zdrój i Pińczów – Pozycja V: „Kod JCWP: RW2000721685: Nazwa JCWP:” – należy usunąć z wiersza Kod JCWP zbędnego sformułowania „Nazwa JCWP:”.

Z kolei na stronie 92 – Dane o stanie JCWP dla gminy Kazimierza Wielka – Pozycja VII: podano błędną nazwę JCWP o kodzie RW2000621398899 - zamiast Dopływ z Żięblic znajdować powinna się nazwa: Jawornik.

Na stronie 95 – Tabela 21. pn. Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu, Lp. 9. Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) – Dane dla JCWP: Dopływ z Olganowa Broniny: poprawna nazwa JCWP o kodzie: RW2000621686 brzmi Dopływ z Olganowa, a zatem konieczne jest usunięcie słowa „Broniny”.

W odniesieniu do danych dla JCWP: Wschodnia od Sanicy do ujścia – informujemy, że żadna z gmin w przedłożonej do zaopiniowania Strategii nie znajduje się w podanej JCWP. Prawidłowa nazwa części wód powinna brzmieć: Wschodnia do Sanicy, jak zostało to poprawnie wskazane przez autorów w pozycji II na str. 90. Dla niewłaściwej JCWP wskazane zostały również działania z aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) – w projekcie strategii znajdują się zadania dla JCWP Wschodnia od Sanicy do ujścia, a powinny być działania dla JCWP: Wschodnia do Sanicy.

Na stronie 97 i 98 - Tabela 21. pn. Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu, Lp. 9. Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) – zasadnym wydaje się usunięcie zdublowanych danych dla tej samej JCWP o kodzie: RW2000621398529 i nazwie Stradówka – w przedłożonej wersji projektu te same dane znajdują się na str. 97 (poniżej danych dla JCWP: Łękawa) oraz na str. 98 (poniżej danych dla JCWP: Sancygniówka).

Na stronie 95-99 powinny zostać wskazane wszystkie działania pochodzące z tabeli/bazy danych Programu Wodnośrodowiskowego Kraju (aPWŚK) przypisane do poszczególnych części wód:

- dla JCWP Rzęska konieczne jest uzupełnienie zapisów o brakujące działanie podstawowe: „modernizacja oczyszczalni ścieków Solec”,
- dla JCWP Wschodnia do Sanicy – konieczna jest weryfikacja i korekta zapisów dotyczących działań przypisanych do właściwej części wód,
- dla JCWP Struga Podłęska konieczne jest uzupełnienie zapisów o brakujące działanie uzupełniające: „Renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy”,
- dla JCWP Dopływ spod Marzęcina konieczne jest uzupełnienie zapisów o brakujące działanie podstawowe: „regularny wywóz nieczystości płynnych”,

- dla JCWP Nida od Cieką od Korytnicy do ujścia konieczne jest uzupełnienie zapisów o brakujące działania podstawowe: „opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia” i „regularny wywóz nieczystości płynnych” oraz działania uzupełniające: „Renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy” i „Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy w rejonie miejscowości Kolonia Parcela”.

Dane źródłowe tj. baza danych aPGW oraz baza danych aPWŚK, są ogólnodostępne i możliwe do pobrania pod adresem WWW: <https://apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>

Mając powyższe na uwadze, przedmiotowy projekt Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świątokrzyskie Uzdrowska na lata 2022-2027 wymaga uzupełnienia w podniesionych kwestiach.

Niezależnie od powyższego informujemy, że zarówno plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, jak również Program wodnośrodowiskowy kraju oraz plan zarządzania ryzykiem powodziowym są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji w/w dokumentów.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi znowelizowaną w 2017r. ustawą Prawo wodne, Program wodnośrodowiskowy kraju zastąpiony zostanie przez zestaw działań dedykowane poszczególnym jednolitym części wód. W tym miejscu informujemy, że zostały już zakończone konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, podczas których można było wyrazić opinię na temat działań przypisanych do realizacji poszczególnym jcw zlokalizowanym w obrębie Państwa Gminy.

Obecnie trwają uzgodnienia wewnątrzresortowe, a po nich nastąpią uzgodnienia zewnątrzresortowe, a następnie publikacja zaktualizowanego dokumentu. Informacje na temat prowadzonych prac w ramach II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły można uzyskać na stronie: <https://apgw.gov.pl/>.

Jednocześnie informujemy, że ramach realizowanego projektu pn.: „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym” w chwili obecnej trwa proces rozpatrywania przez Ministerstwo Infrastruktury oraz PGW WP wszystkich uwag i wniosków do przygotowanej przez wykonawcę ostatecznej wersji projektu aPZRP zgłaszanych w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Zakończenie prac nad przedmiotowym dokumentem planowane jest na II połowę 2022r.

DYREKTOR

Małgorzata Sikora
/dokument podpisany elektronicznie/

Rozdzielnik:

1. Adresat – {ePUAP},
2. RPP a/a

1.3. Opiniowanie przez Zarząd Województwa

Lider Porozumienia, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój, wystąpił pismem z dnia 27 lutego 2023 r. do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o zaopiniowanie projektu Strategii. Opinia dotyczyła sposobu uwzględniania w dokumencie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie.

Uchwałą nr 6785/23 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wydał ww. opinię dla projektu dokumentu *Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027*. W ww. uchwale wskazano potrzebę wprowadzenia pewnych korekt i uzupełnień zapisów, przy czym niezależnie od tych rekomendacji, wskazano na pozytywną opinię do projektu dokumentu. Jedną z uwag odnosiła się do konieczności aktualizacji dokumentów, do których odnoszono się w Strategii w zakresie spójności. W związku ze stosunkowo długim procesem tworzenia dokumentu, niektóre dokumenty nadrzędne uległy zmianie w stosunku do tych, do których odnoszono się na etapie konsultacji społecznych. W związku z tym w tabeli 23 *Wykaz powiązań celów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu* odniesiono się do tych nowych dokumentów, tj. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2023 r., poz. 300) oraz *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739). Inne zmiany jakie naniesiono w dokumencie w związku z rekomendacjami Urzędu Marszałkowskiego to m.in.:

- usunięcie z „szans” w Analizie SWOT zapisu „Wzrost średniej długości życia” i wpisanie do kolumny „zagrożenia” sformułowania „Spadek średniej długości życia”;
- usunięcie błędnego zapisu na str. 16 „Jedynie w Gminie Solec-Zdrój odnotowano dodatni przyrost naturalny, który jest wyższy niż średnia dla województwa świętokrzyskiego i Polski.”;
- dodano zapisy mające na celu mocniejsze zaakcentowanie potrzeby wykorzystania walorów krajobrazowych krajobrazu;
- dodano w dokumencie informację o funkcjonujących klastrach;
- poszerzono analizę sfery przestrzennej poprzez charakterystykę zabudowy, opis ładu/chaosu przestrzennego i ewentualne konflikty w zagospodarowaniu przestrzennym;

- w tabeli 4 w kolumnie „środki dodano zapis: „Kształtowanie harmonijnej, dostępnej przestrzeni”, a zapis „Tworzenie warunków od osiedlania się nowych mieszkańców” zmieniono na „Tworzenie atrakcyjnych warunków od osiedlania się nowych mieszkańców”;
- w celu wzmocnienia znaczenia przestrzeni zmodyfikowano cel strategiczny drugi: zamiast „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego” otrzymał on brzmienie „Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego”, natomiast zadanie „infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców” przekształcono na „Funkcjonalna przestrzeń i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”. W ramach ww. celu strategicznego dodano zadanie „Opracowanie dokumentów planistycznych, w celu ukształtowania ładu przestrzennego”.
- usunięto zapis „Przestrzeń publiczna jest przedłużeniem przestrzeni prywatnej, którą stanowią ogrody, domy, podwórka, dlatego też musi ona bazować na kompromisie między jednostkami administracji publicznej, a społecznością.”;
- zaktualizowano liczbę mieszkańców OSI w tabelach 6–19, w związku ze zmianą metodologii liczenia liczby mieszkańców przez Główny Urząd Statystyczny po Narodowym Spisie Powszechnym;
- dodano odniesienie do przepisów i dokumentów wyższego rzędu, takich jak *Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych* oraz tzw. uchwały antysmogowej, tj. *Uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*;
- poprawiono błędne zapisy odnoszące się do surowców mineralnych występujących na obszarze oraz uzupełniono dokument o informację w zakresie osuwisk, a także zmieniono mapę nr 5.

2. Ocena poprawności, kompletności, adekwatności i trafności projektu Strategii

Dla oceny poprawności, kompletności, adekwatności i trafności projektu Strategii zadano następujące pytania badawcze:

- 1) Czy sporządzono Diagnozę zgodnie z art. 10a Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.)?**

Tak, *Diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska* sporządzono zgodnie z art. 10a ww. ustawy. Projekt Diagnozy podlegał konsultacjom społecznym przeprowadzonym w dniach 30.08–07.09.2021 r. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne formularze składania uwag. Diagnoza została w wyniku konsultacji wewnętrznych uzupełniona i zmodyfikowana o propozycje i uwagi przesłane przez Zespół ds. przygotowania Strategii OSI ŚU, w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich partnerów Porozumienia. Rejestr zgłoszonych uwag do projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska* przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Rejestr zgłoszonych uwag do projektu *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska*

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Uwagi/ Propozycja zmiany
1.	Strona 111	Do podmiotów szerzących kulturę dopisać Muzeum Regionalne w Pińczowie.
2.		Przy Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej należy wykreślić filię w Zagości, została już zlikwidowana.
3.		W 2018 r. na terenie Gminy Pińczów zarejestrowanych było 10 klubów sportowych.
4.	Strona 113	W atrakcyjnych miejscach na terenie gminy zasadne byłoby wpisanie baszty ogrodowej.
5.	Strona 145, 146	Szkolnictwo podstawowe. Ze spisu szkół podstawowych na terenie gminy należy wykreślić Szkołę Podstawową w Szarbkowie – nie funkcjonuje na terenie Miasta i Gminy Pińczów.
6.		Szkolnictwo ponadpodstawowe w Mieście i Gminie Pińczów: - Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja - Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica - Awans Szkoły dla młodzieży i dorosłych - Szkoła Specjalna Przystosowująca Do Pracy - Branżowa Szkoła Specjalna I Stopnia
7.	Strona 105	Do atrakcji turystycznych oraz miejsc wartych odwiedzenia dopisać: Ogród botaniczny w Młodzawach Małych – Ogród na Rozstajach, Zespół cmentarzy, Pałac Wielkopolskich, kościół św. Tekli w Krzyżanowicach, kościół św. Jana Chrzyciela w Zagości.
8.	Strona 107	Do wymienionych szlaków turystycznych należy dopisać: <ul style="list-style-type: none"> • Rowerowy Szlak Architektury Obronnej ponad 500 km - na trasie 39 obiektów obronnych. Szlak przebiega przez Pińczów; • Rowerowy szlak Miejsca Mocy - Szlak, tworzący zamkniętą pętlę, mierzy prawie 600 km i prowadzi przez najpiękniejsze zakątki województwa. Trasa biegnie od Kielc przez powiat buski, jędrzejowski, kielecki, konecki, pińczowski, skarżyski, staszowski; • Czerwony szlak rowerowy Pińczów - Działoszyce "Śladami Republiki Pińczowskiej". Długość ok. 46 km. Poziom trudności średni; • Świętokrzyski Szlak Literacki. Na szlaku ujęte są miejsca związane z tak znanymi osobami ze świata literatury jak Stefan Żeromski, Mikołaj Rej, Henryk Sienkiewicz, Witold Gombrowicz, Adolf Dygasiński czy Gustaw Herling-Grudziński; • Szlak Kajakowy w obrębie rzeki Nidy na odcinku Rębów- Żurawniki- oznakowany 56,5 km.
9.	Strona 176	Do mocnych stron w Analizie SWOT należy dopisać "Uzyskanie przez Gminę Pińczów Statutu Ochrony Uzdrawiskowej".
10.	Cały dokument	Poprawki edytorskie, poprawa spójności i logiki niektórych zdań, błędnie użyte w niektórych miejscach nazwy (np. statut zamiast status) – przekazano w postaci dokumentu w trybie „śledź zmiany”.
11.	Strona 73	Obecny zapis „Garb Pińczowski” – uwaga: „Cały czas chodzi o ten sam mezoregion, w tym przypadku ze względu na omawianie wschodniej jego części, użyłabym nazwy Garb Wójczańsko-Pińczowski, ponieważ ta, wójczańska część Garbu graniczy bezpośrednio z Niecką Solecką”

Źródło: Opracowanie własne

2) Czy Diagnoza jest kompletna i spójna wewnętrznie?

Diagnoza została opracowana we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy w Busku-Zdroju (lider), Urzędem Miejskim w Pińczowie, Urzędem Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Urzędem Gminy w Solcu-Zdroju (spojrzenie od wewnątrz) oraz z Wykonawcą zewnętrznym (spojrzenie od zewnątrz). Diagnoza jest spójna wewnętrznie, jej struktura została w sposób logiczny i czytelny podzielona na rozdziały i podrozdziały. Różne zagadnienia z poszczególnych sfer zostały przeanalizowane w odrębnych rozdziałach. Analizie poddano następujące obszary:

- Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego – dostępność komunikacyjna i mobilność;
- Ludność, zachodzące procesy demograficzne i rozwój w wymiarze społecznym;
- Gospodarka i rynek pracy;
- Środowisko naturalne i infrastruktura;
- Kultura i dziedzictwo;
- Sport, rekreacja i turystyka;
- Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne;
- Bezpieczeństwo;
- Polityka społeczna;
- Edukacja i wychowanie;
- Kapitał społeczny;
- Finanse samorządowe.

Swoim zakresem Diagnoza obejmuje stan aktualny (dane ilościowe za 2019 r.) oraz stan poprzedzający stan aktualny (dane dla poszczególnych lat z okresu 2015–2019). Sytuacja bieżąca i zachodzące procesy mają odzwierciedlenie w analizie SWOT, która pozwala stwierdzić jakie problemy i bariery rozwojowe występują na badanym obszarze, a jakie są jego potencjały i szanse do rozwoju. Dokument spełnia swoją funkcję, ponieważ umożliwia podjęcie decyzji strategicznych, takich jak określenie wizji rozwoju OSI ŚU, określenie celów strategicznych rozwoju oraz ukierunkowanie działań i wskaźników osiągnięcia celów.

3) Czy w projekcie Strategii określona została wizja? Czy cele strategiczne i szczegółowe odpowiadają na zdiagnozowane bariery rozwojowe i potrzeby oraz są odpowiedzią na mocne strony i potencjały obszaru? Czy cele strategiczne i szczegółowe przyczyniają się do osiągnięcia wizji?

Tak, w projekcie Strategii określona została wizja, czyli stan docelowy rozwoju obszaru osiągnięty w 2027 roku. Wizja powstała w procesie dialogu, z udziałem mieszkańców i ich przedstawicieli, podczas różnego rodzaju spotkań. Wstępne założenia Strategii, w tym wizja, zostały przekazane do publicznej oceny w projekcie Strategii poddanych konsultacjom społecznym w dniach 20.05–24.06.2022 r. Do zaproponowanej wizji nie wpłynęły żadne uwagi. Wizja wyraża aspiracje i ambicje mieszkańców oraz władz lokalnych, a jednocześnie jest możliwa do zrealizowania. W projekcie Strategii określono również cele strategiczne, podzielone na cele szczegółowe, których osiągnięcie za pomocą realizacji założonych działań priorytetowych pozwoli na dojście do stanu przewidzianego w wizji. W procesie opracowania Strategii wyzwania rozwojowe zostały opisane poprzez konkretne cele strategiczne, dzięki czemu uzyskano spójność i komplementarność między elementami diagnozy a planowanymi zadaniami.

Cel strategiczny 1. „Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarczej obszaru” odnosi się do potencjału OSI ŚU jakim są jego zasoby endogeniczne i możliwość rozwoju specjalizacji umożliwiającej podnoszenie konkurencyjności wśród innych obszarów regionu i kraju. Busko-Zdrój i Solec-Zdrój są gminami uzdrowiskowymi o ponadregionalnej rozpoznawalności, wyróżniającymi się cennymi walorami leczniczymi, zasobami przyrodniczymi o wysokiej wartości oraz potencjałem kulturowym. Szansą dalszego rozwoju gmin jest utrzymanie statusu uzdrowiska, a także podnoszenie standardu oferowanych usług w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, rehabilitacji oraz rozwój turystyki uzdrowiskowej. Natomiast gminy Pińczów i Kazimierza Wielka posiadają wysokie predyspozycje i ze względu na posiadane zasoby endogeniczne, mają szansę na uzyskanie statusów uzdrowisk. Warto wspomnieć o tym, że wszystkie gminy z obszaru posiadają potencjał turystyczny. Potencjał turystyczny to szerokie pojęcie obejmujące ogół elementów umożliwiających rozwój turystyki na danym obszarze, m.in. elementy strukturalne, związane z czynnikami przestrzennymi oraz funkcjonalne, związane z działaniami podmiotów bezpośrednio i pośrednio zaangażowanych w działalność turystyczną. Dlatego też równoległe ze sferą uzdrowiskową powinna rozwijać się także turystyka oparta na walorach przyrodniczych oraz kulturowych, bazująca na funkcji uzdrowiskowej OSI ŚU. Istotne znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju OSI ŚU będzie mieć wzajemna współpraca, zaangażowanie i wzajemne uzupełnianie się samorządów w kontekście zdiagnozowanych wewnątrz obszaru różnic w uwarunkowaniach i rozwoju. Gmina Busko-Zdrój, jako gmina o mocnej i ustabilizowanej pozycji wśród polskich uzdrowisk, stale rozwijająca funkcje uzdrowiskowe, wraz z Gminą Solec-Zdrój, która również rozwija się w tym zakresie, stanowić będą pewnego rodzaju uzdrowiskowe ośrodki wzrostu dla całego

obszaru. Gminy Pińczów i Kazimierza Wielka będą wykorzystywać swoje endogeniczne zasoby, by stać się gminami uzdrowiskowymi i rozwijać się w tym zakresie, z drugiej strony będą też wzmacniać swym dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym potencjał turystyczny całego obszaru.

Cel strategiczny 2. „Poprawa jakości i ochrona środowiska naturalnego” odnosi się do utrzymania środowiska naturalnego w dobrej, niepogorszonej kondycji poprzez ograniczanie, zapobieganie lub przeciwdziałanie szkodliwym wpływom działalności człowieka na środowisko. W celu tym wyróżniono cel szczegółowy, który mówi o stworzeniu atrakcyjnych warunków do zamieszkania. Działaniami priorytetowymi w tym zakresie będą: zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców oraz cyfryzacja życia codziennego. Dlatego też trzeba w szczególny sposób zadbać o wysoki poziom zarówno przestrzeni, infrastruktury ogólnodostępnej, jak i usług publicznych, a także racjonalnie wykorzystywać i dbać o posiadane walory, jakimi są chociażby zasoby dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność, tworzy warunki do realizacji potrzeb i aspiracji mieszkańców, dobro wspólne. Jej jakość przekłada się na jakość życia mieszkańców i gości, jest też podstawą budowania wizerunku obszaru. Należy podejmować działania mające na celu odpowiednie zagospodarowanie nieużytków, skwerów czy zieleńców, przestrzeni wokół szkół oraz placów zabaw. Funkcjonalna przestrzeń publiczna powinna charakteryzować się dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Z przestrzenią publiczną nierozzerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne, a z perspektywy potencjalnych mieszkańców i gości – jest ono niezwykle istotne. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego. Estetyczna przestrzeń, bezpieczne układy komunikacyjne, w tym drogi, chodniki i ścieżki rowerowe są ważnym, ale nie jedynym elementem istotnym z punktu widzenia mieszkańców. W kontekście infrastruktury istotne jest zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak dostęp do wody czy możliwość korzystania z kanalizacji lub innych sposobów odprowadzania ścieków. Istotna jest dbałość o dobry stan infrastruktury technicznej, zarówno sieciowej, jak i obiektów budowlanych.

4) Czy osiągnięcie celów strategicznych i szczegółowych jest realne?

Niezbędnym warunkiem właściwego planowania strategicznego jest możliwie szeroki udział różnych grup interesariuszy w procesie tworzenia dokumentu strategicznego. Prace nad Strategią oparte były nie tylko o wiedzę i doświadczenia władz lokalnych, pracowników samorządów gmin partnerskich OSI ŚU, radnych miejskich/gminnych i podmiotu

zewnętrznego opracowującego dokument, ale też mieszkańców i ich przedstawicieli. Partycypacyjne podejście daje szansę osiągnięcia zamierzonych celów i urzeczywistnienia założonej wizji.

5) Czy przyjęty zestaw wskaźników monitoringu umożliwi obserwowanie postępu realizacji założonych celów strategicznych?

Określony w projekcie Strategii system monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych korekt oraz aktualizacji dokumentu. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane zadania i projekty strategiczne. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. W każdym projekcie strategicznym określono cel strategiczny, w który ten projekt się wpisuje oraz wskaźniki produktu i rezultatu. Dodatkowo określono wskaźniki mierzalności rozwoju obszaru.

6) Czy dokonano hierarchizacji i wskazano projekty strategiczne?

W dokumencie wskazano plan operacyjny, na który składają się: wizja, misja, cele strategiczne i dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, a dla tych z kolei działania priorytetowe, w ramach których wskazano ogólne zadania do realizacji. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne. Strategia przedstawia 8 projektów strategicznych, które są kluczowe do osiągnięcia założeń, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na obszarze OSI ŚU we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania.

7) Czy dokument jest czytelny i zachowana została jego logika? Czy opracowany został w sposób zrozumiały i dostępny?

Tak, dokument jest czytelny, jego struktura została skomponowana w sposób logiczny, uporządkowany i kompletny, podzielona na rozdziały i podrozdziały. Osobno przedstawiono część wprowadzającą, wnioski z Diagnozy, część programową, wymiar przestrzenny polityki rozwoju, system realizacji Strategii, mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny Strategii oraz podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokument został sporządzony starannie i przejrzysto, dobrze rozplanowany. Został opracowany w sposób zrozumiały i dostępny, uwzględniający możliwości percepcyjne czytelników, poza niezbędnymi przywoływaniami odnoszącymi się do

specjalistycznych pojęć, badań naukowych, opinii, lub opracowań naukowych oraz innych materiałów z których korzystano podczas opracowywania dokumentu Strategii.

Dokument sporządzony został jedną z najpowszechniej stosowanych czcionek tj. Times New Roman, o standardowej wielkości, tj. w rozmiarze 12 (poza tabelami rozmiar zmienny, dostosowany do tabeli), między akapitami zachowano odpowiednie odstępy, każdy główny rozdział rozpoczyna się od nowej strony.

3. Weryfikacja założeń Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu

Strategia rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów wyższego szczebla, regulujących działania w przedmiotowym obszarze. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii.

Oceny spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu dokonano bezpośrednio w dokumencie. Ocena ta odnosiła się do następujących dokumentów:

- 1) Na szczeblu międzynarodowym i krajowym:
 - Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju;
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
 - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
 - Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
 - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
 - Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
 - Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK);
 - Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły;
 - Plan przeciwdziałania skutkom suszy;
 - Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce.
- 2) Na szczeblu regionalnym:
 - Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
 - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego;
 - Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
 - Strategia terytorialna Partnerstwo Ponidzie.

Sprawdzenie zgodności założeń Strategii z dokumentami wyższego rzędu wykazało pełne powiązanie z tymi dokumentami, a część założonych w Strategii celów bezpośrednio przyczyni się do realizacji założeń opracowań regionalnych i krajowych.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska na lata 2022–2027 oraz przeprowadzony proces jej tworzenia spełniają wszystkie podstawowe kryteria ewaluacyjne. Dokument został przeprowadzony przy współpracy podmiotu zewnętrznego, przedstawicieli władz lokalnych poszczególnych samorządów wchodzących w skład Partnerstwa OSI Świętokrzyskie Uzdrawiska, pracowników instytucji publicznych oraz mieszkańców i ich przedstawicieli. Interesariusze mogli wyrażać swoje potrzeby, opinie i uwagi w badaniu ankietowym, podczas spotkań oraz w procesie konsultacji społecznych. W związku z tym należy stwierdzić, że dokument stanowi odpowiedź na oczekiwania i potrzeby miejscowej społeczności.

Nie odnotowano uchybień proceduralnych, dokument powstał zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz rekomendacjami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, zawartymi w opracowaniu „Strategia rozwoju ponadlokalnego – poradnik dla jednostek samorządu terytorialnego”. Pomimo trudnej sytuacji wywołanej pandemią COVID-19 zapewniono możliwie najwyższy udział mieszkańców obszaru i ich przedstawicieli w tworzeniu dokumentu.

W systemie realizacji Strategii można zauważyć podejście horyzontalne, tzn. cele szczegółowe dotyczą kilku sfer, z tego też względu niektóre projekty przewidziane są do realizacji w ramach interdyscyplinarnej współpracy kilku podmiotów. Strategia uwzględnia wszystkie elementy wynikające z *Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378 z późn. zm.), w tym w szczególności zawiera opis OSI wojewódzkich i lokalnych, model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze.

Mając na uwadze powyższe uznaje się, że zadania i projekty przewidziane do realizacji w ramach Strategii przyniosą zakładane, pozytywne efekty długofalowe przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Założenia są trafne i spójne, a cele odpowiadają na zdiagnozowane problemy, potencjały i wyzwania rozwojowe.

Spis tabel

Tabela 1 Zestawienie fiszek projektowych ze sposobem uwzględnienia w projekcie Strategii	7
Tabela 2 Rejestr zgłoszonych uwag do projektu Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027	35
Tabela 3 Rejestr zgłoszonych uwag do projektu Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska	63